

At: Gadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor
Craffu Perfformiad

Dyddiad: 12 Gorffennaf 2018

Rhif Union: 01824 712554

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gyngorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD, DYDD IAU, 19 GORFFENNAF 2018** am **10.00** am yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN LL15 1YN.**

Yn gywir iawn

G Williams

Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd

CYNHELIR SESIWN BRIFFIO AR GYFER YR AELODAU ETHOLEDIG AM 9.15 A.M. YN UNION O FLAEN Y CYFARFOD

AGENDA

RHAN 1 – GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FOD YN BRESENNOL AR GYFER Y RHAN HON O'R CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu ag unrhyw fater a nodwyd fel un i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Rhybudd o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion bryd yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 5 - 14)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio Perfformiad a gynhaliwyd ar 7 Mehefin 2018 (copi ynghlwm).

10.05 a.m. – 10.15 a.m.

5 DATBLYGU STRATEGAETH CYNNAL A CHADW PRIFFYRDD
(Tudalennau 15 - 34)

Ystyried adroddiad gan y Rheolwr Ased a Risg Priffyrdd (copi ynghlwm) yn dilyn yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ar 7 Rhagfyr 2017 a thrafod materion cyllid cyfalaf rhwydwaith priffyrdd gyda chynrychiolwr o Lywodraeth Cymru.

10.15 a.m. – 11.00 a.m.

6 ADRODDIAD PERFFORMIAD Y CYNLLUN CORFFORAETHOL
CHWARTER 4 - 2017/18 (Tudalennau 35 - 88)

Ystyried adroddiad gan y Rheolwr Tîm Cynllunio Strategol (copi ynghlwm) sy'n monitro cynnydd y Cyngor o ran cyflawni Cynllun Corfforaethol 2017-22.

11.00 a.m. – 11.30 a.m.

~~~~~ **EGWYL (11.30 a.m. – 11.40 a.m.)** ~~~~~

7 ADRODDIAD BLYNYDDOL CYFARWYDDWR Y GWASANAETHAU
CYMDEITHASOL 2017-18 (Tudalennau 89 - 142)

Ystyried Adroddiad gan y Prif Reolwr: Gwasanaethau Cynnal (copi ynghlwm) i alluogi'r Aelodau i graffu ar yr adroddiad blynyddol drafft cyn iddo gael ei gyflwyno i Arolygiaeth Gofal Cymru.

11.40 a.m. – 12.15 p.m.

8 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO (Tudalennau 143 - 162)

Ystyried adroddiad gan y Cydlynnydd Archwilio (copi ynghlwm) yn gofyn am adolygiad o raglen gwaith i'r dyfodol y pwyllgor a rhoi'r diweddaraf i'r aelodau ar faterion perthnasol.

12.15 p.m. – 12.25 p.m.

9 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGORAU

Cael diweddariadau gan gynrychiolwyr y Pwyllgor ar wahanol Fyrddau a Grwpiau'r Cyngor.

12.25 p.m. – 12.30 p.m.

RHAN 2 - MATERION CYFRINACHOL

Argymhellir yn unol ag Adran 100A (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972 y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod tra bydd yr eitemau busnes canlynol yn cael eu hystyried oherwydd ei bod yn debygol y bydd gwybodaeth eithriedig (fel y diffinnir ym Mharagraff 14 Rhan 4 Atodlen 12A y Ddeddf) yn cael ei datgelu.

**10 ADRODDIAD BLYNYDDOL A CHYNLLUN BUSNES GOFAL IECHYD
CEFNDY 2017/18** (Tudalennau 163 - 184)

Ystyried adroddiad cyfrinachol ar y cyd gan Reolwr Gwasanaethau Masnachol a Rheolwr Cynhyrchu (copi ynghlwm) o berfformiad Gofal Iechyd Cefndy yn 2017 – 18 a Chynllun Busnes 2018-22.

12.30 p.m – 1.00 p.m.

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cynghorydd Huw Jones (Cadeirydd)

Ellie Chard

Ann Davies

Martyn Holland

Geraint Lloyd-Williams

Y Cynghorydd Hugh Carson Irving (Is-
Gadeirydd)

Bob Murray

Arwel Roberts

David Williams

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth

Y Wasg a'r Llyfrgelloedd

Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun, ddydd Iau, 7 Mehefin 2018 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Ellie Chard, Martyn Holland, Hugh Irving (Is-Gadeirydd), Huw Jones (Cadeirydd), Geraint Lloyd-Williams ac Arwel Roberts

Roedd y Cynghorwyr Tony Thomas a Richard Mainon yn bresennol ar gais y Pwyllgor.

HEFYD YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Mabon ap Gwynfor, Meirick Lloyd Davies, Brian Jones, Melvyn Mile, Huw Hilditch-Roberts, Glenn Swingler, Rhys Thomas, Emrys Wynne a Mark Young.

Prif Weithredwr (JG), Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (EJ), Uwch Swyddog Gwarchod y Cyhoedd (Diogelwch Cymunedol) (TW-E), Prif Reolwr: Gwasanaethau Cynnal (AL); Swyddog Cwynion Statudol a Chorfforaethol (KR), Cydlynnydd Craffu (RhE) a'r Gweinyddwr Pwyllgorau (RhT-J)

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Ann Davies, Bob Murray, a David Williams.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Cyflwynwyd datganiad o gysylltiad personol gan y Cyngorydd Emrys Wynne, a oedd wedi ymdrin ag achos yn ymwneud â Kingdom Security yn ei swyddogaeth fel ynad.

3 PENODI IS-GADEIRYDD

Gofynnodd y Cadeirydd i'r Pwyllgor am enwebiadau ar gyfer Is-gadeirydd. Roedd y Cyngorydd Hugh Irving wedi mynegi diddordeb mewn gwasanaethu fel Is-gadeirydd y Pwyllgor am dymor arall. Cyflwynodd y Cyngorydd Irving CV a ddsbarthwyd i aelodau'r Pwyllgor.

Cynigiodd y Cyngorydd Martyn Holland y dylid penodi'r Cyngorydd Irving fel Is-gadeirydd y Pwyllgor am y flwyddyn sydd i ddod. Eiliodd y Cyngorydd Huw Jones y cynnig. Ni chafwyd unrhyw enwebiadau eraill ac roedd y Pwyllgor yn unfrydol:

Penderfynwyd: - y dylid penodi'r Cyngorydd Hugh Irving yn Is-gadeirydd y Pwyllgor ar gyfer y flwyddyn ddinesig 2018/19.

4 **MATERION BRYD FEL Y CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD**

Ni chodwyd unrhyw fater brys.

5 **COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF**

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd ar 26 Ebrill 2018.

Materion yn Codi:

- Holodd yr Aelodau pryd y byddant yn cael yr adroddiad gwybodaeth mewn perthynas â data gwahardd o'r ysgol, a rhoddwyd gwybod y bydd yr adroddiad gwybodaeth yn cael ei ddsbarthu ym mis Medi.
- Holwyd am yr ymweliad ysgol a godwyd fel sylw yn ystod y drafodaeth ar yr eitem am Reoli Ymddygiad yn Ysgolion Sir Ddinbych, a rhoddodd y cydlynnydd Craffu wybod i'r aelodau bod staff y Gwasanaeth Addysg yn y broses o drefnu ymweliad i'r aelodau i'r Uned Atgyfeirio Disgyblion a phrosiectau cysylltiedig.

PENDERFYNWYD y dylid derbyn a chymeradwyo cofnodion y cyfarfod Pwyllgor Archwilio Perfformiad a gynhaliwyd ar 26 Ebrill 2018 fel cofnod cywir.

6 **DEFNYDDIO KINGDOM SECURITY LTD AR GYFER GORFODAETH TROSEDDAU AMGYLCHEDDOL**

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Tai, Rheoleiddio ac Amgylchedd adroddiad y Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd (a ddsbarthwyd yn flaenorol) i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am weithgareddau gorfodi troseddau a gynhaliwyd gan Kingdom Security Limited ar ran y Cyngor. Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Pwyllgor mewn ymateb i gais gan aelodau a oedd eisiau gwybod sut y mae'r contract gyda Kingdom yn cael ei reoli i wireddu gwerth am arian a pha reolaethau sydd wedi'u sefydlu i osgoi niweidio enw da'r Cyngor tra'n gwneud gweithgareddau gorfodi.

Yn ystod ei gyflwyniad, pwysleisiodd yr Aelod Arweiniol bod y contract gyda Kingdom yn Sir Ddinbych yn cael ei reoli yn effeithiol gan Uwch Swyddog Gwarchod y Cyhoedd y Cyngor (Diogelwch Cymunedol). Roedd cwynion yn ymwneud â throseddau amgylcheddol yn Sir Ddinbych, yn enwedig baw ci, ymysg yr uchaf yng Nghymru cyn i'r Cyngor ymrwymo i gontract gyda Kingdom i ddarparu gwasanaethau gorfodi. Roedd arolygon a gynhaliwyd gan Cadwch Gymru'n Daclus yn ystod y blynyddoedd diwethaf wedi dangos gwelliant mawr mewn glendid ar y strydoedd, gyda'r nifer o hysbysiadau cosb benodedig (FPN) a roddwyd ar gyfer troseddau baw ci yn Sir Ddinbych yn gyson ymysg yr uchaf yng Nghymru. Cyn i Kingdom ddarparu gwasanaethau gorfodi troseddau amgylcheddol, ychydig iawn o FPN roddodd Sir Ddinbych ar gyfer baw cŵn. Nododd y duedd gyfredol leihad yn y nifer o FPN a roddwyd ar gyfer troseddau baw ci, ac roedd hyn wedi'i briodoli i

effeithiolrwydd perfformiad y gorffennol wrth weithredu i atal ac agwedd addysgol y gwaith a wnaed gan Kingdom h.y. rhoi bagiau baw cŵn i'r cyhoedd a, lle mae'r perchnogion yn caniatáu i'w cŵn redeg yn rhydd, i dynnu eu sylw at yr arwyddion sy'n rhoi gwybod i'r cyhoedd bod yr ardal yn destun Gorchymyn Diogelu Mannau Cyhoeddus (PSPO) sy'n ei wneud yn ofynnol i gŵn fod ar dennyn bob amser.

Estynnwyd gwahoddiad i gynrychiolwyr o Kingdom Security Limited fynychu'r cyfarfod i drafod gorfodaeth troseddau amgylcheddol gyda'r Pwyllgor. Er eu bod wedi derbyn y gwahoddiad i ddechrau, oherwydd y pryderon am ddiogelwch a lles eu staff, yn ystod y 24 awr ymlaen llaw, gwnaethant y penderfyniad i beidio mynychu. Ond, gwnaethant gyhoeddi datganiad y gwnaeth y Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ei ddarllen yn y cyfarfod gan amlinellu'r rhesymau dros eu penderfyniad i beidio mynychu'r cyfarfod. Mynegodd aelodau'r pwyllgor eu siom bod Kingdom wedi tynnu'n ôl o anfon cynrychiolydd i'r cyfarfod mor fyr rybudd. Er eu bod yn deall pryderon y cwmni, gwnaethant bwysleisio na ddylent fod ofn mynychu cyfarfod pwyllgor â chyfansoddiad democrataidd.

Manylodd y Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd ar yr adroddiad a chynnwys yr atodiadau cysylltiedig. Rhoddodd wybod i'r Pwyllgor, er bod Kingdom yn gweithio o swyddfeydd y Cyngor yn Ninbych, eu bod yn gweithredu ar draws y sir ac yn cael eu lleoli ar sail gwybodaeth a chwynion a gafwyd gan swyddogion y Cyngor a'r cyhoedd. Adolygwyd a diwygiwyd contract y Cyngor gyda Kingdom yn flynyddol, yn seiliedig ar y mathau o ymholiadau a chwynion a gafwyd gan breswylwyr.

Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau bod y Cyngor wedi ymrwymo i gontract gyda Kingdom yn dilyn etholiadau awdurdod lleol 2012 pan dynnodd preswylwyr sylw at fawr ci fel problem fawr ar draws y sir, a arweiniodd o ganlyniad at fabwysiadu'r Strategaeth Baw Ci yn y Cyngor. Roedd y contract gyda'r cwmni ar gyfer gorfodaeth yn erbyn nifer o wahanol fathau o droseddau amgylcheddol h.y. baw cŵn, taflu sbwriel, post sothach, ysmegu mewn ardaloedd amgaeedig, graffiti, torri PSPO ayyb. Mae enghreifftiau o'r gwahanol fathau o droseddau y rhoddwyd FPN ar eu cyfer, yn ogystal â'r nifer o droseddau o'r fath a'u lleoliadau, wedi'u rhestru yn Atodiad A i'r adroddiad. Fel rhan o'r contract, roedd disgwyl i Kingdom, yn ogystal â chymryd camau gorfodi, addysgu'r cyhoedd am y peryglon a achoswyd gan droseddau amgylcheddol ac o ganlyniad gwireddu strydoedd glanach, a thaclusach ledled Sir Ddinbych. Mae data ystadegol ar lendid strydoedd a gweithgareddau gorfodi yn nodi bod yr agwedd hon yn talu ar ei ganfed. Roedd yn amlwg bod y cyhoedd rŵan yn fwy cyfrifol yn amgylcheddol, gyda Kingdom yn cyflwyno 2,000 yn llai o rybuddion cosb benodedig yn y sir y llynedd o gymharu â'r flwyddyn flaenorol. Roedd hefyd tuedd at i lawr yn y nifer o achosion o fawr ci y rhoddwyd gwybod amdanynt a oedd hefyd yn dangos bod y contract gyda Kingdom yn gweithio yn dda, er y cydnabuwyd y byddai bron yn amhosibl i gael gwared â baw cŵn yn gyfan gwbl. Er bod y nifer o FPN a roddwyd wedi lleihau yn ddiweddar, roedd yn dda gweld bod y cyfradd dalu ar FPN a roddwyd cyn gweithredu achosion llys wedi cynyddu i 76%. Gwnaethpwyd pob ymdrech i weithio gydag unigolion nad oeddent mewn sefyllfa i dalu FPN mewn un cyfandaliad i'w galluogi i dalu mewn rhandaliadau fforddiadwy.

Pwysleisiwyd bod y contract gyda Kingdom yn niwtral o ran cost i'r Cyngor. Er bod y Cyngor yn rhoi swyddfa i'r cwmni yn eu swyddfeydd yng Nghaledfryn, nid yw'n 'talu' i'r cwmni am eu gwasanaethau. Telerau'r contract yw bod gan y Cyngor drefniant 'talu wrth fynd' gyda Kingdom, bod y cwmni yn cadw 60% o'r incwm o bob FPN a roddwyd gyda'r 40% sy'n weddill yn cael ei dalu i'r Cyngor i dalu costau rheoli ayyb. I sicrhau nad oedd y cwmni yn mynd yn groes i unrhyw weithdrefnau a phrotocolau wrth wneud gwaith gorfodi ar ran y Cyngor, mae Uwch Swyddog Gwarchod y Cyhoedd y Sir (Diogelwch Cymunedol) yn adolygu lluniau camerâu corff y swyddogion FPN yn rheolaidd. Archwiliwyd i unrhyw gwynion a gafwyd mewn perthynas â gweithgareddau gorfodi'r cwmni yn unol â gweithdrefn gwyno 'Eich Llais' y Cyngor, ac fel rhan o'r archwiliad hwnnw, bydd yr Uwch Swyddog Gwarchod y Cyhoedd (Diogelwch Cymunedol) yn siarad gyda'r swyddog Kingdom dan sylw ac archwilio'r lluniau o'r camera corff. Roedd y nifer o gwynion a gafwyd yn erbyn yr FPN a gyflwynwyd yn llai na 1% o'r nifer a roddwyd. O'r cwynion a gafwyd, ychydig iawn a ategwyd, a lle profwyd bod swyddog Kingdom wedi methu cydymffurfio â gweithdrefnau a phrotocolau gweithredol roedd gan y Cyngor y pŵer i'w symud a gofyn am swyddog gwahanol. Roedd yn braf gallu rhoi gwybod bod y nifer o gwynion yn erbyn ymddygiad swyddogion Kingdom hefyd wedi lleihau yn ystod y blynyddoedd diwethaf. Cyn dechrau achosion erlyn, adolygwyd yr holl luniau camerâu corff mewn manylder i sicrhau y byddent yn gwrthsefyll craffu cyfreithiol. Er bod rhai aelodau'r cyhoedd wedi cwyno am ymddygiad swyddogion Kingdom, roedd diffyg cydymffurfio gyda gweithdrefnau, protocolau a pholisïau ymddygiad yn brin. Ond, roedd ymddygiad rhai aelodau'r cyhoedd tuag at swyddogion Kingdom sy'n ceisio gwneud eu gwaith yn annymunol ar adegau.

Gwnaeth Kingdom gydnabod bod Sir Ddinbych yn rheoli ei contract gyda'r cwmni yn gaeth iawn, gan arwain at sicrhau eu bod yn gwybod yn union beth sydd i'w ddisgwyl ohonynt.

Gan ymateb i gwestiynau'r aelodau, bu i'r Aelod Arweiniol, y Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd a'r Uwch Swyddog Gwarchod y Cyhoedd (Diogelwch y Cyhoedd):

- gadarnhau bod y contract cyfredol gyda Kingdom yn dod i ben ym mis Tachwedd 2018, ac felly y bydd y swyddogion yn dechrau adolygu'r contract yn fuan;
- rhoi gwybod bod Kingdom yn gweithio yn agos ac yn effeithiol gyda swyddogion Gwasanaethau Prifffyrdd ac Amgylcheddol y Cyngor i fynd i'r afael â materion fel digwyddiadau tipio anghyfreithlon mewn 'mannau problemus' ledled y sir. Roeddent hefyd yn gweithio yn agos gyda'i gilydd mewn perthynas ag asesu lle i leoli biniau sbwriel yn y sir, ynghyd â'r nifer sydd eu hangen mewn gwahanol leoliadau. Hefyd, yn seiliedig ar wybodaeth a gasglwyd gan y Cyngor a Kingdom mae capasiti biniau gwastraff wedi cynyddu mewn rhai ardaloedd ac mae staff ychwanegol yn cael eu dosbarthu ar adegau prysur h.y. gwyliau banc i sicrhau bod biniau yn cael eu gwagio yn rheolaidd;
- cadarnhau nad oedd gan y Cyngor ddewis arall ar gyfer darparu gwasanaethau gorfodi troseddau amgylcheddol yn effeithiol. Yn sicr, ni allai ddarparu gwasanaeth o'r fath yn fewnol yn yr hinsawdd gwasanaethau cyhoeddus sydd ohoni. I'r Cyngor ddarparu'r gwasanaeth

- yn fewnol, byddai angen sefydlu arian sylweddol i ddechrau i brynu peiriannau FPN sy'n costio tua £5 yr un, gwisgoedd, camerâu corff ayyb;
- rhoi gwybod i'r Pwyllgor bod Tîm Cyfathrebu'r Cyngor wrthi'n gweithio ar ymgyrch cyhoeddusrwydd i dynnu sylw at bwysigrwydd cael gwared ar faw cŵn a sbwriel mewn modd cyfrifol a peidio creu perygl i iechyd aelodau eraill y cyhoedd neu droi'r amgylchedd yn rhywle blêr. Byddai'r ymgyrch yn cael ei hyrwyddo mewn sawl man, gan gynnwys ar bosteri, fideos electronig, datganiadau i'r wasg, cyfryngau cymdeithasol ayyb;
  - cadarnhau bod nifer yr achosion baw ci fel arfer yn cynyddu yn ystod misoedd y gaeaf, oherwydd nifer yr oriau mewn tywyllwch. I sicrhau erlyniad llwyddiannus am drosedd amgylcheddol, mae'n rhaid i'r lluniau ar y camera corff fod yn glir ac mae'n rhaid cael digon o olau dydd i fedru adnabod y troseddwr yn glir;
  - rhoi gwybod pan fydd nifer fawr o gwynion yn cael eu derbyn ynglŷn â baw ci mewn ardal benodol y byddai'n cael ei ddynodi yn ardal broblemus a bydd swyddogion Kingdom yn cael eu hanfon i'r ardal yn syth. Hefyd, bydd y Gwasanaethau Amgylcheddol yn ymweld â'r ardal i glirio unrhyw lanast, a bydd baw ci yn cael ei flaenoriaethu yn rhaglen waith y gwasanaeth;
  - cadarnhau bod y Cyngor yn gwybod lle mae swyddogion Kingdom drwy'r dydd gan fod dyfais lwybro ar bob cerbyd. Mae gan Kingdom a'r Cyngor berthynas waith dda ac o ganlyniad mae lefel uchel o ymddiriedaeth dwyffordd yn bodoli rhyngddynt o fewn y contract sy'n arwain at orfodaeth effeithiol a lleihad yn nifer yr achosion o droseddau amgylcheddol;
  - rhoi gwybod oherwydd y lleihad yn nifer yr enghreifftiau o droseddau amgylcheddol nad oes sail am achos i gynyddu nifer y swyddogion Kingdom/swyddogion gorfodi troseddau amgylcheddol sy'n patrolio'r sir;
  - rhoi gwybod er bod y cyhoedd yn pryderu am faw ci, tipio anghyfreithlon a throseddau amgylcheddol eraill mewn mannau cyhoeddus, fel ardaloedd dan reolaeth y Gwasanaethau Cefn Gwlad, nad oeddent bob amser yn fodlon rhoi datganiadau i gadarnhau'r achosion o droseddau amgylcheddol yr oeddent wedi'u gweld. O ganlyniad, ni allai Kingdom na'r Cyngor erlyn y troseddwr a amheuwyd;
  - cadarnhau eu bod, fel rhan o'r gwaith paratoi ar gyfer y contract newydd, wedi trafod gyda Gwasanaeth Caffael y Cyngor ynglŷn â hyfywdra ymrwymo i gontract is-ranbarthol ledled Gogledd Ddwyrain Cymru i gaffael gwasanaethau gorfodi troseddau amgylcheddol;
  - rhoi gwybod er bod Kingdom yn patrolio ardaloedd mwy trefol y Sir gan mwyaf, eu bod, wrth ymateb i wybodaeth, yn patrolio ardaloedd mwy gwledig y Sir hefyd os oes angen;
  - rhoi gwybod os bydd cwynion yn cael eu cefnogi, bod y rhesymau dros eu cefnogi yn amrywio o achos i achos. Nid oeddent bob amser yn cael eu cefnogi oherwydd ymddygiad y swyddog Kingdom, mewn rhai achosion roeddent yn cael eu cefnogi oherwydd diffyg tystiolaeth;
  - cadarnhawyd bod FPN am 'droseddau begera' ond wedi'u rhoi mewn un ardal benodol o'r sir.
Roedd y rhain yn cael eu rhoi mewn perthynas ag ymddygiad gwrthgymdeithasol. Roedd y troseddwr dan sylw yn droseddwr cyson a gweithiodd Kingdom gyda'r Heddlu i roi'r FPN hyn. Pe bai'n dod i'r

amlyg bod problemau iechyd meddwl wrth wraidd eu hymddygiad, byddai Kingdom a'r Cyngor yn gweithio yn agos gyda'r Gwasanaethau Cymdeithasol ac asiantaethau eraill gyda'r bwriad o geisio sicrhau cefnogaeth briodol a digonol i'r unigolion dan sylw;

- cadarnhau bod tua 93% o'r FPN a roddwyd yn ystod 2017 wedi'u rhoi ar gyfer troseddau yn ymwneud ag ysmegu, a'r mwyafrif am beidio taflu sigarennau mewn modd cyfrifol. Mewn perthynas â gwastraff a dafluwyd ar ochr y ffordd, gweithiodd y Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd a Kingdom yn agos gyda'r Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol. Er y gall Kingdom roi FPN am daflu sbwriel ayyb, nid oedd gan ei swyddogion y pwerau i ddilyn cerbydau ayyb rhag ofn i rywun daflu sbwriel;
- esboniodd bod gwelliant perfformiad y Sir o ran arolygon Cadwch Gymru'n Daclus ddim yn ymwneud yn unig â gwaith gorfodaeth Kingdom, er bod eu gwaith wedi cyfrannu yn sylweddol at strydoedd glanach a thaclusach yn y sir.

Roedd y gwelliant yn ymwneud â gorfodaeth effeithiol sydd wedi'i gefnogi gan wella ymwybyddiaeth, addysgu'r cyhoedd am eu cyfrifoldebau a blaenoriaeth y Gwasanaethau Amgylcheddol o ran glanhau baw cŵn;

- cadarnhaodd y gallai'r aelodau weld contract y Cyngor gyda Kingdom, ac nad oedd y contract yn cynnwys unrhyw dargedau penodedig;
- rhoddodd wybod, er bod y nifer o FPN ar gyfer baw cŵn yn lleihau, mai'r rheswm dros hyn oedd bod llai o ddigwyddiadau yn cael eu hadrodd. Os oedd aelodau etholedig a'r cyhoedd yn gwybod am ardaloedd lle roedd baw cŵn yn gyson uchel neu yn cynyddu, dylent roi gwybod i Ganolfan Gwasanaethau Cwsmer y Cyngor i alluogi'r Cyngor i ofyn i Kingdom anfon swyddogion i'r ardaloedd hynny;
- cadarnhaodd bod y contract sydd gan y Cyngor gyda Kingdom yn cael ei adolygu yn flynyddol, ac os yw'r aelodau yn teimlo y dylai'r cwmni dreulio mwy o amser mewn ardaloedd mwy gwledig o'r sir, y gellir trafod hyn fel rhan o'r broses adolygu; a
- cadarnhaodd bod Atodiad A yr adroddiad wedi rhestru'r nifer a mathau o droseddau y cyflwynwyd FPN ar eu cyfer, ac nid y nifer ymweliadau ag ardaloedd penodol y sir.

Esboniwyd hefyd bod y ffigur incwm blynyddol o tua £300K a nodwyd ar gyfer Kingdom yn Sir Ddinbych yn incwm ac nid elw. Roedd rhaid ariannu cyflogau a chostau eraill o'r ffigur incwm, ac felly byddai'r ffigur elw yn llawer is.

Rhoddodd rhai aelodau wybod i'r Pwyllgor eu bod wedi bod gyda swyddogion Kingdom wrth iddynt batrolio eu hardaloedd a bod eu gwaith a'u ymddygiad wedi gwneud cryn argraff arnynt. Rhoesant wybod eu bod wedi synnu at ddiffyg parch ac agwedd rhai aelodau o'r cyhoedd tuag at eu cymunedau a'r amgylchedd a pha mor barod oeddent i daflu sbwriel yn anghyfrifol a gadael baw ci mewn mannau cyhoeddus, cyfleusterau cymunedol ac ardaloedd hamdden i'r teulu fel Marine Lake yn y Rhyl. Tanlinellodd yr Aelodau'r risgiau i iechyd y cyhoedd ac i'r diwydiant amaethyddol o ganlyniad i faw cŵn a bod angen i holl breswylwyr ac ymwelwyr y sir fod yn gyfrifol mewn perthynas â'r amgylchedd leol.

Ar ddiwedd y drafodaeth holodd rhai aelodau a allai'r Cyngor, oherwydd arbenigedd Sir Ddinbych mewn rheoli'r contract gofnodi troseddau amgylcheddol gyda

Kingdom, weithredu gwasanaeth rhanbarthol neu is-ranbarthol i ailfuddsoddi mewn gwasanaethau eraill er lles preswylwyr Sir Ddinbych. Roedd nifer o gynghorwyr o'r farn bod strydoedd Sir Ddinbych yn llawer glanach rŵan nag yr oeddent cyn i Kingdom gael eu penodi i ddarparu gwasanaethau gorfodi troseddau amgylcheddol, ond y bydd werth cynnal ymarfer meincnodi i werthuso effeithiolrwydd y gwasanaeth cyfredol yn erbyn y rhai a ddarparwyd gan ddarparwyr posibl eraill cyn rhoi'r contract nesaf. O ganlyniad, gwnaethant ofyn i'r Aelod Arweiniol a'r swyddogion:

- archwilio, trwy'r Gwasanaeth Addysg ac ysgolion ayyb, sut all yr Awdurdod wella a chryfhau ei ddarpariaeth addysg fel y mae'n ymwneud ag ymddygiad a chyfrifoldeb unigolion tuag at yr amgylchedd a throseddau amgylcheddol;
- estyn gwahoddiad i bob cynghorydd sir gysgodi swyddog Kingdom wrth iddynt batrolio eu ward i weld yn union beth y maent yn ei wneud a sut; a
- dylai bod gwasanaeth mewnol Sir Ddinbych ymysg y dewisiadau posibl i'w harchwilio ar gyfer darpariaeth i'r dyfodol; gwasanaeth ar y cyd gyda sir neu siroedd eraill, a gwasanaeth Cyngor Sir Ddinbych a allai ddarparu gwasanaethau gorfodi troseddau amgylcheddol i awdurdodau eraill gan gynhyrchu incwm i Sir Ddinbych.

Pwysleisiodd pob aelod oedd yn bresennol eu bod yn siomedig iawn gyda phenderfyniad Kingdom Security Limited i beidio anfon cynrychiolydd i'r cyfarfod.

Penderfynwyd: - yn amodol ar ddatblygu'r camau gweithredu uchod, bod y Cabinet yn y man yn derbyn gwerthusiad dewisiadau gydag argymhellion ar gyfer darparu gwasanaethau gorfodi ar gyfer troseddau amgylcheddol yn y dyfodol.

7 CWYNIION PERFFORMIAD EICH LLAIS (CH4)

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol Datblygu Seilwaith Cymunedol adroddiad y Swyddog Cwynion Statudol a Chorfforaethol (dosbarthwyd yn flaenorol) ar gydymffurfiaeth a pherfformiad y gwasanaethau gyda'r polisi cwynion cwsmeriaid corfforaethol yn ystod chwarter 4 blwyddyn adrodd 2017/18. Yn ystod ei gyflwyniad, rhoddodd wybod i'r aelodau bod y nifer o gwynion a gafwyd, yn ogystal â'r nifer o ganmoliaethau ac awgrymiadau a gafwyd i gyd yn uwch na'r chwarter blaenorol. Ond, dim ond un gwyn oedd heb ei datrys o fewn yr amser a nodwyd, ac roedd y gwyn yn ymwneud â'r Gwasanaeth Addysg. Oherwydd y pwysau arno oherwydd bod gweithwyr ac adnoddau yn cael eu dyrannu tuag at waith arolwg Estyn ar y pryd, nid oedd y Gwasanaeth wedi gallu casglu'r holl safbwyntiau yr oedd eu hangen i ymateb i'r cwyn mewn amser. Ond, roedd y Cyngor wedi cyflawni cyfradd perfformiad o 99% wrth ymdrin â chwynion. Yn ystod chwarter 4, roedd adborth cwsmeriaid wedi arwain at bwynt dysgu ar gyfer y Gwasanaeth Un Pwynt Mynediad (SpoA), a fyddai'n arwain at well gwasanaeth i bawb yn y man. Ar gyfer blwyddyn 2017/18 yn ei chyfanrwydd, roedd perfformiad y Cyngor wrth ymdrin â chwynion o fewn yr amser a nodwyd yn tua 99%.

Mewn ymateb i gwestiynau'r Aelodau, gwnaeth yr Aelod Arweiniol, y Prif Reolwr (Gwasanaethau Cefnogi) - Gwasanaethau Cymorth Cymunedol, a'r Swyddog Cwynion Statudol a Chorfforaethol:

- roi gwybod bod cael swyddog penodedig i ymdrin â chwynion statudol a chorfforaethol wedi bod yn hanfodol i sicrhau gwelliant ym mherfformiad y Cyngor wrth ymdrin â chwynion. Roedd yn gallu canolbwyntio ar ymateb ac ymdrin â'r cwynion a sicrhau eu bod yn cael eu datrys o fewn y dyddiadau targed a nodwyd. Roedd gwell system rŵan i ymdrin a'r cwynion ac roedd prosesau yn ymwneud ag ymdrin â chwynion wedi'u tynhau;
- cadarnhaodd y bu cynnydd mewn ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth yn ystod y misoedd diwethaf.
Ond, gan fod swyddog arall yn ymdrin â cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth, ni wnaeth effeithio ar berfformiad yr Awdurdod wrth ymdrin â chwynion;
- rhoddodd wybod bod cwynion mewn perthynas ag ysgolion unigol yn cael eu datrys gan yr ysgolion dan sylw. Roedd cwynion yn ymwneud ag addysg neu bolisiau addysg yn cael eu datrys yn ganolog gan y Cyngor;
- cadarnhaodd bod natur y cwynion a gafwyd yn cael eu dadansoddi gyda'r bwriad o nodi unrhyw dueddiadau a gwelliannau i wasanaethau a ddaw i'r amlwg h.y. byddai tueddiadau a nodwyd fel rhan o'r broses gwynion gwasanaethau cymdeithasol yn cael eu hadrodd yn Adroddiad Blynyddol y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, ynghyd â gwelliannau arfaethedig i fynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion neu fethiannau;
- rhoddodd wybod bod pob cwyn a gafwyd yn cael eu dadansoddi yn feintiol ac yn ansoddol; a
- rhoddodd wybod i'r Pwyllgor ei fod yn dda rhoi gwybod bod y Gwasanaethau Prifffyrdd ac Amgylcheddol wedi cael swm uchel o gwynion yn dilyn eu hymdrechion i glirio eira a chadw ffyrdd ar agor ayyb, yn ystod cyfnodau diweddar o dywydd garw.

Llongyfarchodd aelodau'r Pwyllgor pob gwasanaeth ar eu perfformiad rhagorol wrth ymateb i gwynion ac ymdrin â nhw a -

Phenderfynwyd: - yn amodol ar y sylwadau uchod y dylid argymell, yn y dyfodol:-

- Dylid cyflwyno adroddiadau perfformiad Chwarter 1 a Chwarter 3 'Eich Llais' i'r Pwyllgor fel 'Adroddiadau Gwybodaeth'; a***
- Cyflwyno adroddiadau perfformiad Chwarter 2 a 4 'Eich Llais' yn ffurfiol i'r Pwyllgor yn y cyfarfod, oni bai bod unrhyw bryderon mewn perthynas â pherfformiad wrth gydymffurfio â'r gweithdrefnau cwynion neu'r mathau o gwynion a gafwyd yn ei gwneud yn ofynnol i gyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor i dynnu sylw at bryderon.***

8 RHAGLEN WAITH CRAFFU

Cyflwynodd y Cydlynnydd Craffu y rhaglen waith i'r Pwyllgor. Rhoddwyd gwybod i'r Aelodau bod gan y cyfarfod nesaf lwyth gwaith trwm posibl a gofynnwyd a hoffai'r aelodau aildrefnu eitemau penodol.

Rhoddwyd gwybod i'r Pwyllgor y bydd swyddog o Lywodraeth Cymru (LIC) yn dod i'r cyfarfod ar 19 Gorffennaf 2018 i drafod Cyllid Cyfalaf ar gyfer Prosiectau Priffyrdd. Ar ôl trafodaeth ar y rhaglen gwaith i'r dyfodol a'r nifer o eitemau pwysig sydd angen eu trafod, roedd y Pwyllgor o'r farn y dylid ystyried pob eitem ar y rhaglen waith ar gyfer 19 Gorffennaf ac felly na ddylid gohirio unrhyw eitem.

Gan fod y Cynghorydd Peter Scott rŵan yn Gadeirydd y Cyngor Sir nid oedd bellach yn aelod o'r Pwyllgor. Rhoddodd y Cynghorydd Martyn Holland wybod i'r Pwyllgor ei fod yn ceisio enwebiad gan y Grŵp Ceidwadol i wasanaethu ar y Pwyllgor Craffu Perfformiad yn lle'r Cynghorydd Scott. Roedd y Cynghorydd Scott hefyd wedi bod yn gynrychiolydd y Pwyllgor ar Grŵp Her Gwasanaeth y Gwasanaeth Cyllid, ac felly gofynnwyd i'r Pwyllgor benodi cynrychiolydd yn ei le i wasanaethu'r Grŵp. Yn dilyn trafodaeth gan yr aelodau ynglŷn â pha wasanaethau yr oeddent yn teimlo fyddai'n manteisio o'u harbenigedd:

Penderfynwyd: - yn amodol ar yr arsylwadau uchod -

- (i) cadarnhau'r rhaglen gwaith i'r dyfodol; a**
- (ii) Dylai'r Cynghorydd Ellie Chard wasanaethu fel cynrychiolydd y Pwyllgor ar y Grŵp Her Gwasanaeth Gwasanaethau Addysg a Phlant a dylai'r Cynghorydd Martyn Holland wasanaethu fel cynrychiolydd ar Grŵp Her Gwasanaeth y Gwasanaeth Cyllid**

9 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGORAU

Adroddodd y Cynghorydd Arwel Roberts ar gyfarfod Grŵp Monitro Safonau Ysgolion a oedd wedi'i fynychu'n ddiweddar. Roedd cynrychiolwyr o Ysgol Trefnant ac Ysgol Frongoch wedi mynychu'r cyfarfod a chael eu herio yn gadarn ar nifer o agweddau yn ymwneud â'u darpariaeth a pherfformiad addysg. Roedd y Cynghorydd Roberts o'r farn bod y Grŵp Monitro Safonau Ysgolion yn fforwm effeithiol i godi safonau ysgolion.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.35pm

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	19 Gorffennaf 2018
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Priffyrdd, Cynllunio a Chludiant Cynaliadwy / Pennaeth Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Priffyrdd, Asedau a Risg
Teitl:	Datblygu Strategaeth Cynnal a Chadw Priffyrdd

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn ddilyniad cryno i'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad 7 Rhagfyr 2017 am Strategaeth Cynnal a Chadw Priffyrdd y Cyngor.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Yn y cyfarfod yn ystod Rhagfyr 2017, gwnaed cais gan y Pwyllgor y dylid gwahodd cynrychiolydd o Lywodraeth Cymru i fynychu cyfarfod er mwyn trafod y materion ariannu. Mae'r adroddiad hwn yn ychwanegu at hynny a gyflwynwyd yn flaenorol ac yn cyflwyno'r cynrychiolydd o Lywodraeth Cymru fel Mr Dewi Rowlands o Adran yr Economi ac Isadeiledd.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod Aelodau'n rhoi sylwadau ar gynnwys yr adroddiad hwn (a'r Atodiad) a hefyd yn cymryd y cyfle i drafod materion ariannu gyda Swyddog Llywodraeth Cymru.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Atgoffir Aelodau bod cyflwr ffyrdd y Sir yn cael eu mesur mewn dwy ffordd. Mae'r ffyrdd A a B yn cael eu harolygu drwy dechneg nad ydyw'n fewnwithiol, o'r enw Sganiwr, ac mae hyn yn penderfynu ar gyfran yr elfen hon o'r rhwydwaith a ystyrir o fod mewn Cyflwr Gwael. Mae'r ffyrdd C a Heb eu Dosbarthu sy'n weddill (yn cynnwys 1142 cilomedr o'r cyfanswm o 1,416) yn destun gwerthusiad gweledol a methodoleg sgorio.
- 4.2 Yn dilyn yr adroddiad i'r Pwyllgor Rhagfyr diwethaf, mae data o'r ddau ddull asesu yma wedi'u dadansoddi ac mae Atodiad A yn rhoi manylion ynghylch sut mae'r rhain wedi newid dros oes y Cynllun Corfforaethol blaenorol. Mae'r Atodiad yn rhoi safbwynt ledled y sir, ond gall Aelodau fod â diddordeb mewn nodi sut mae'r sefyllfa ym mhob trefn Grŵp Ardal Aelodau wedi newid hefyd.
- 4.3 O ran ffynonellau ariannu, mae'r gwelliannau hyd yma wedi eu hariannu yn bennaf drwy fenthyca darbodus gan y Cyngor. Am dair blynedd ychwanegwyd at y swm hwn gan Lywodraeth Cymru, drwy Fenter Benthycu Llywodraeth Leol, a oedd yn hwb

mawr. Fodd bynnag, nid yw'r cyllid hwn bellach ar gael i ni. Y lwfans cyfalaf blynyddol ar hyn o bryd yw £2.55 miliwn ac mae oddeutu £2.3 miliwn yn cael ei wario ar waith ffyrdd wedi'i ledaenu ar draws y rhwydwaith cyfan.

Os yw'r lefelau presennol o wario o ran y refeniw a chyfalaf yn cael eu cynnal yn ystod cyfnod y Cynllun Corfforaethol presennol, teimlir y byddai hyn yn arwain at:

- a) Gynnydd yn y dyraniad cyllideb sydd angen ei wario ar waith cynnal a chadw ymatebol er mwyn ymgymryd â'n dyletswyddau statudol
- b) Dirywiad cymedrol yn y cyflwr
- c) Cynnydd yn nifer y mân ddiffygion
- d) Cynnydd yn y nifer posibl o hawliadau gan drydydd parti
- e) Lleihad tebygol ym modlonrwydd cwsmeriaid â chyflwr y ffyrdd

4.4 Ers y cyfarfod yn Rhagfyr 2017, rhoddodd Llywodraeth Cymru gefnogaeth i ni o £100,000 i gydnabod y costau ychwanegol a gododd oherwydd tywydd difrifol y gaeaf, ac mae cyfran o hwn wedi'i wario'n rhoi sylw i faterion ceudyllau dilynol. Yn ogystal, mae 'Grant Ailwampio Ffyrdd' untro o £30 miliwn wedi'i ddsbarthu i bob cyngor yng Nghymru, gan arwain at Sir Ddinbych yn cael £1,204,380. Ar argymhelliad y Grŵp Buddsoddi Strategol (SIG), cytunwyd wedi hynny gan y Cabinet y byddai'r grant hwn yn cael ei ddefnyddio yn y ffyrdd canlynol:

- A525 cyffordd Marsh Road/Vale Road yn y Rhyl. Mae angen ei hail-wynebu a hefyd mae swmp y cyfarpar arwyddion traffig presennol dros 15 mlwydd oed ac angen ei ddisodli. Yn ogystal â'r gwaith wynebu ac arwyddion, mae hefyd angen gwneud gwaith ar y bont gyfagos. Amcangyfrif o'r gost am y gwaith ail-wynebu; disodli cyfarpar arwyddion traffig; rheilen amddiffyn cerddwyr (yn ôl y gofyn); wynebu ffrithiant uchel; a gwaith i roi sylw i'r potensial ar gyfer malurion damweiniol ar y droedffordd yw £430k.
- A525 o'r gylchfan wrth Gadeirlan Llanelwy hyd at Ysgol Glan Clwyd. Mae'r adran brysur iawn hon o'r ffordd yn ddiffygiol nawr a hefyd yn wael o ran gwrthwynebu llithriadau. Bydd ei ail-wynebu nawr yn atal rhagor o ddirywiad ac felly bydd yn fwy cost effeithiol. Amcangyfrif bod hyn yn costio tua £160,000.
- Heol y Castell yn Llangollen. O safbwynt Priffyrdd, mae'r ffordd yn methu, ond mae'r troedffyrdd palmant bloc bellach allan o siâp hefyd ac mae hyn yn dechrau arwain at faterion symudedd i ddefnyddwyr. Mae'r gwelliannau priffyrdd gofynnol gyda gwerth wedi'i amcangyfrif o £500,000. Mae trafodaethau'n digwydd o ran cynllun rhannu gofod llawer mwy yn Llangollen, a fyddai'n ymgorffori'r gwelliannau priffyrdd gofynnol. Byddai'r cynllun hwn dan arweiniad y gymuned yn costio dros £2m, a gellid defnyddio'r £500,000 fel arian cyfatebol i ddenu Cyllid y Loteri ar gyfer y cynllun ehangach. Os na fydd y cynllun ehangach yn dwyn ffrwyth, byddwn yn bwrw ati gyda'r cynllun gwella priffyrdd yn unigol.
- A525 Croesfan Twcan Ddeuol ger Parc Manwerthu Clwyd, y Rhyl. Mae'r Groesfan Twcan ddeuol bresennol hefyd dros 15 mlwydd oed ac angen un newydd. Yr amcangyfrif o'r gost i ddisodli cyfarpar arwyddion ac wynebu ffrithiant uchel yw £80k.

4.5 Tra croesewir y ddarpariaeth o'r Grant Ailwampio, fe wnaeth yr adroddiad cychwynnol i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad yn Rhagfyr 2017 ei gwneud yn amlwg bod cynlluniau sylweddol o hyd o fewn y sir nad ellir eu hariannu, ac rydym yn gorfod rheoli'r rhain y gorau y gallwn; mae'r gwaith diweddar ar A547 Abergele Straights yn enghraifft amlwg o hyn. Yn ogystal, mae Atodiad A yn dangos, ar gyfer swmp o'r rhwydwaith, bod dirywiad amlwg yn ei gyflwr a bydd yn arwain at fwy o bwysau ar y gyllideb refeniw (oherwydd yr angen statudol i wneud ceudyllau'n ddiogel), felly bydd unrhyw fuddsoddiad cyn y pwynt hwn yn amhrisiadwy.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r gwaith hwn yn cyfrannu'n uniongyrchol at flaenoriaeth Clymu Cymunedau ac mae hefyd yn cysylltu â'r rhaglen Creu Cymunedau Cryf o ran estyn y ddarpariaeth cwrw isel, gan wella mynediad pobl. Yn benodol, rydym ni'n ceisio gwneud hyn ar hyd llwybrau strategol lle mae yna fudd cydfuddiannol gwell yn hytrach na diwallu anghenion unigolion. Yn ystod yr ychydig flynyddoedd nesaf byddwn yn pennu targedau ar gyfer deunyddiau y gellir eu hailgylchu, a fydd yn eu tro yn cysylltu â nod y Cyngor i leihau allyriadau carbon. Er mwyn pennu targedau uchelgeisiol mae arnom ni angen cynnal asesiad sylfaenol, a bydd hwn yn cael ei gynnal gyda hyn.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'r ystyriaethau cyllidebol wedi eu cynnwys ym mhrif gorff yr adroddiad.

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

Mae ymgynghori gydag Aelodau, Cynghorau Tref a Chymuned a thrydydd partïon eraill sydd â diddordeb yn broses barhaus wrth flaenoriaethu'r gwaith.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r adroddiad yn nodi sut y bwriedir defnyddio'r dyraniad grant cyfalaf ychwanegol. Mae hefyd yn tynnu sylw at ofynion cynnal a chadw dros y rhwydwaith. Gan fod y galw ar gyfalaf bob amser yn fwy na'r cyllid sydd ar gael, mae cyflwyniadau ar gyfer dyraniadau cyfalaf blynyddol yn cael eu hasesu a'u blaenoriaethu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol a'u hadrodd i'r Cyngor. Mae hwn yn faes sy'n cefnogi blaenoriaethau corfforaethol y cyngor ac felly gellid ystyried achos busnes gan y bwrdd corfforaethol addas, o fewn y cyllid sydd ar gael.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Fel nad yw'r Cyngor yn agored i ymgyfreitha yn sgil methu cynnal a chadw ffyrdd, mae arnom ni angen dull cadarn i flaenoriaethu cynlluniau ac mae'n rhaid i hyn gael ei gefnogi gan weithdrefnau archwilio da a Chod Ymddygiad addas – sy'n ddichonadwy.

Mae'r risgiau eraill yn ymwneud ag argaeledd contractwyr i wneud y gwaith angenrheidiol, ond mae modd lliniaru hyn drwy brosesau cynllunio a chaffael da, ac mae'r rhain eisoes yn eu lle.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Adran 7 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau Craffu o ran adolygu a datblygu polisi, rheoli perfformiad ac ymgysylltu â sefydliadau allanol, yn cynnwys endidau cenedlaethol, i sicrhau bod diddordeb y bobl leol yn cael ei gynyddu drwy gydweithredu.

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Priffyrdd, Asedau a Risg

Ffôn: 01824 706875

**A Review of the condition of Denbighshire's roads since
2011 /12**

Contents

Background and Methodology

The Overall Picture

Dee Valley MAG

Denbigh MAG

Elwy MAG

Prestatyn MAG

Rhyl MAG

Ruthin MAG

Note

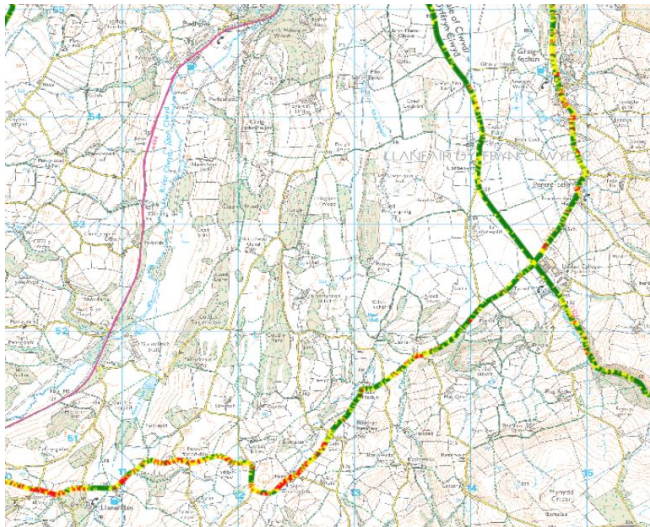
Members should take note that the Scanner results and the Road Condition Scores do NOT overlap and that Scanner only covers less than one quarter of the whole network as it only applies to the A and B roads in general.

Road Condition ratings are derived for about 75% of the Class C and Unclassified roads as for technical reasons we cannot apply it to the full network but it still applies to over 1700 individual roads.

If Members have any specific questions then they should email Tim Towers the Highways Asset Manager.

Background and Methodology

There are 1,416 kilometres of adopted public highway in Denbighshire, ranging in character and importance from very busy High Streets through to remote stretches of rural road linking to single properties. The network is divided into four classifications of road; A, B, C and Unclassified, with the latter two making up by far the majority of the total with a combined length of 1,142 kilometres. Annually we use an externally assessed, non-invasive survey technique called Scanner to assess the condition of all of the A and B roads and a random sample of the C roads as shown below.

These results are the benchmarked figure for the headline condition of our roads and this is expressed as 'The Percentage of Roads in Poor Condition' though in truth this can mean that they may not 'look' too bad but it does mean that they are 'life expired' and should be resurfaced. In truth the nature of the survey can identify short lengths of particular roads that

In order for us to understand how the rest of the 1,142 kms of the network are performing we use a visual evaluation that scores the percentage of each particular road in four gradings from good to poor i.e 30% good, 25% ok, 35% beginning to fail and 10% structurally defective. Each length then has a score and **it is important to note that, due to other factors the highest score can be 600 and Town Centres have a risk bias applied to them.**

We have run this system since the beginning of the last Corporate Plan in 2011 and this paper is a summary of performance since that time. This report gives the County Wide picture but, following requests from some Members also breaks down the results by the MAG areas we have established since 2011.

Note : A Road scoring 100 or less is considered to be in a condition that won't require work.

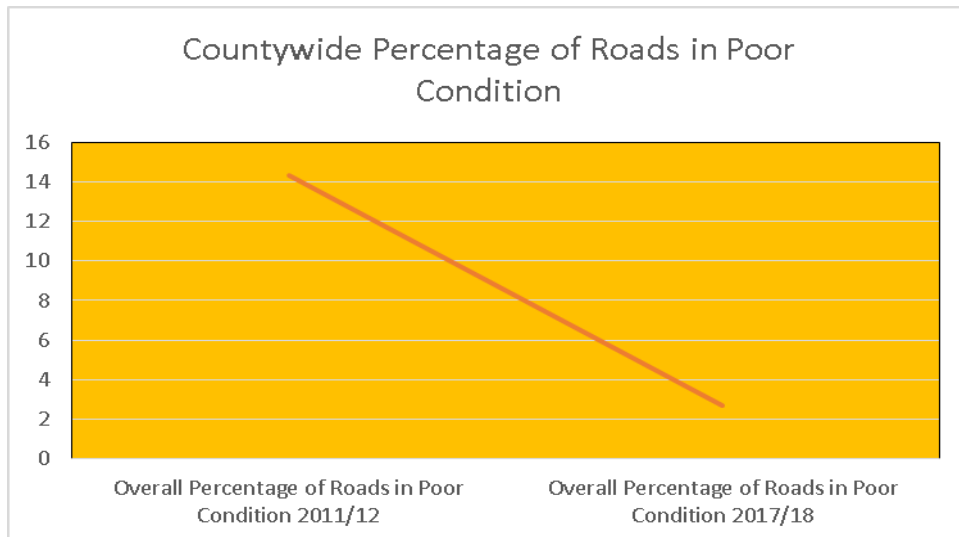
A Road scoring 350 or more is almost certain to be considered for patching at the very least.

The Overall Picture

This is the countywide picture and if we begin with purely looking at the Scanner data for the A, B and measured C roads then the picture has to be seen as a very encouraging one.

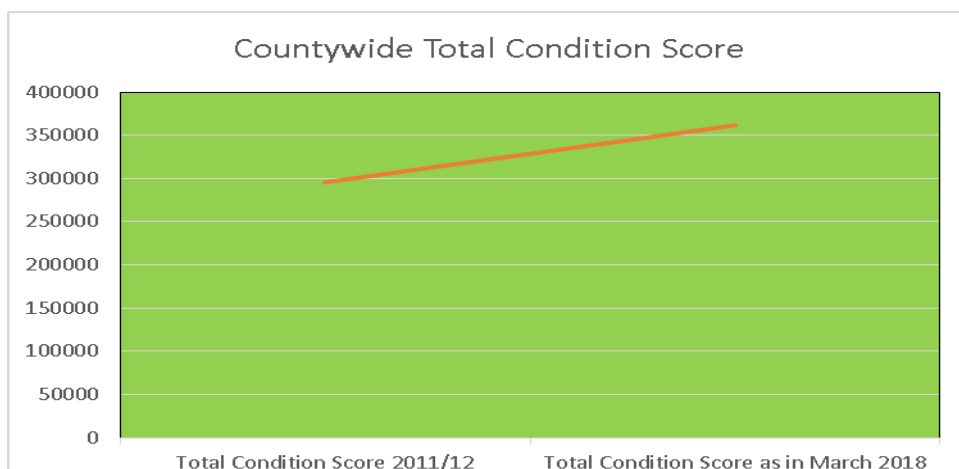
Scanner Data

On this measure alone we have reduced the percentage of poor roads from over 14% to 2.7% and as we will see, this result is evident in every MAG area but it is accepted that there are still roads in this category that are in need of significant work and will require substantial investment.

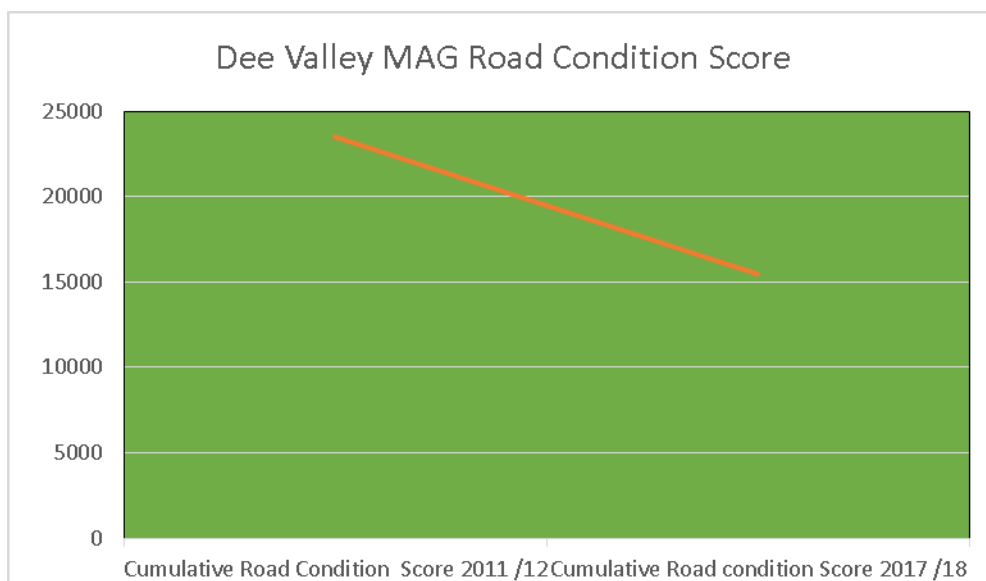
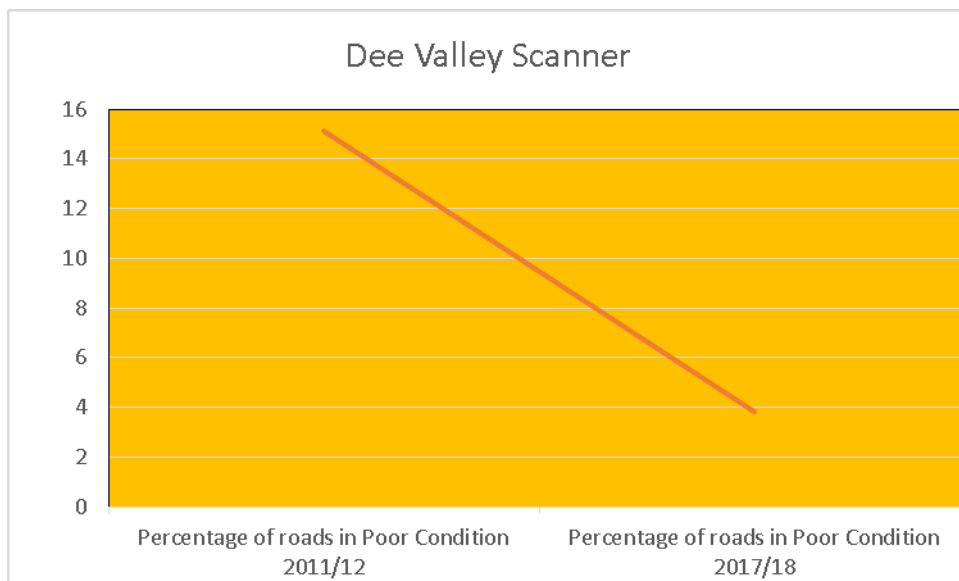
The position when we look at the Road Condition Scoring for the remainder of the network though shows a different picture. By adding the total score for every road not covered by the Scanner we end up with this result.

Road Condition Score

The average score per road has in fact risen from 173 to 211 meaning they are cumulatively **worse** and we now have 341 roads scoring less than 100 as opposed to 641 in 2011/12. Here is the evaluation.

Dee Valley MAG

Dee Valley is one of only two areas where the average road score has improved and in this case it has gone from 153 down to 100 so the overall position is a good one. This is partly helped by the fact that the road network is so small (and the longest road, the A5, isn't Denbighshire's) but also by the investment that has been put into Llangollen in particular over the years. We have also carried out extensive work on the B4401 between Cynwyd and the County boundary but this road reflects the ongoing difficulties we have in that there are always areas of concern.

A demonstration of the progress is that has been made though is that in 2011/12 there were 22 roads in the area scoring 350 points or more and now that is down to just 8.

Notwithstanding the known problems we have on the B4401 and on sections of the A542 Horseshoe Pass the list of roads in the area that are in the worst condition on our list are:-

Junction with A5 at Pen y Bont to Allt y Celyn (score 412.5)

Llechwedd Cilan, Llandrillo (400)

Ty'n y Cefn Road, Corwen (400)

Rhysgog to Ty'n Craig (375)

Rhyd y Fen to A5 Plas yn Ddol (375)

Ty'n y Cefn junction on A5 to Plas Newydd (362.5)

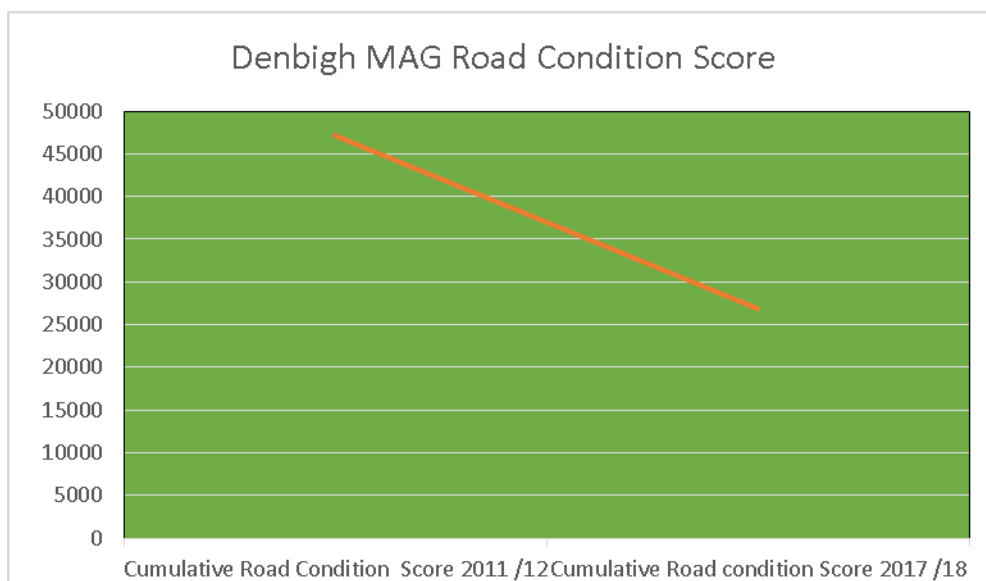
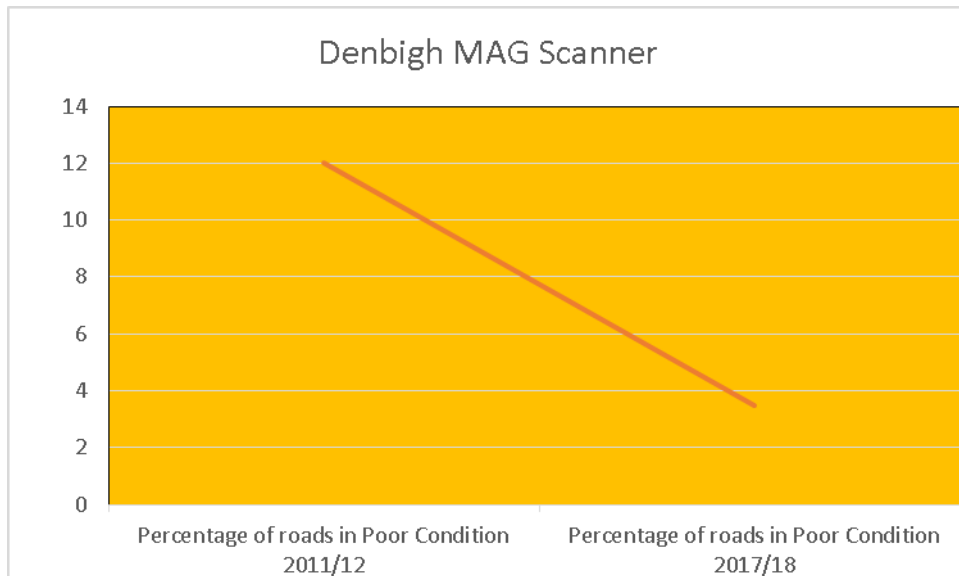
Berth Ddu to Groes Llwyd (362.5)

Track from the A494 to Geufron

Please note that due to the nature of some of the roads in the area that are known as Green Lanes then there are no recorded scores for these but we do continue to maintain them to the best of our ability.

Denbigh MAG

Denbigh is the other area where the overall road score has improved and in this case it has gone from 175 to 100 however it may be interesting to note that in 2014/15 it was down to 87 so there has been a slight deterioration in the last three years. Some of this improvement has come about by treating rural roads in the Prion, Nantglyn and Llandyrnog areas but the biggest improvements came in Denbigh itself with a large investment into many of the housing estates.

We feel it is important to keep on top of things by keeping the better roads in a good condition by undertaking relatively cheap processes which is why we will be doing Surface

Dressing soon on the A543 from its junction at Blue Hand towards Denbigh and through Llanrhaeadr village to name but two.

There are still issues of concern of course such as the B4501 between Denbigh and Prion and sections of the A543 from Denbigh up towards Groes but on the whole the majority of roads in the MAG area are reasonably good. This is a fact borne out by noting that we now only have one road scoring 350 or more compared to the 24 such roads in 2011/ 12. The list of roads in the area that are in the worst condition on our list are:-

Hafodwen to Quarries Road, Nantglyn (Scores 437.5)

Blaenau to Gwean y Mywion, Nantglyn (325)

Pen y Cae crossroads to Llewesog (325)

Drws y Buddel, Saron (300)

Track to Pen y Garth, Bontuchel (300)

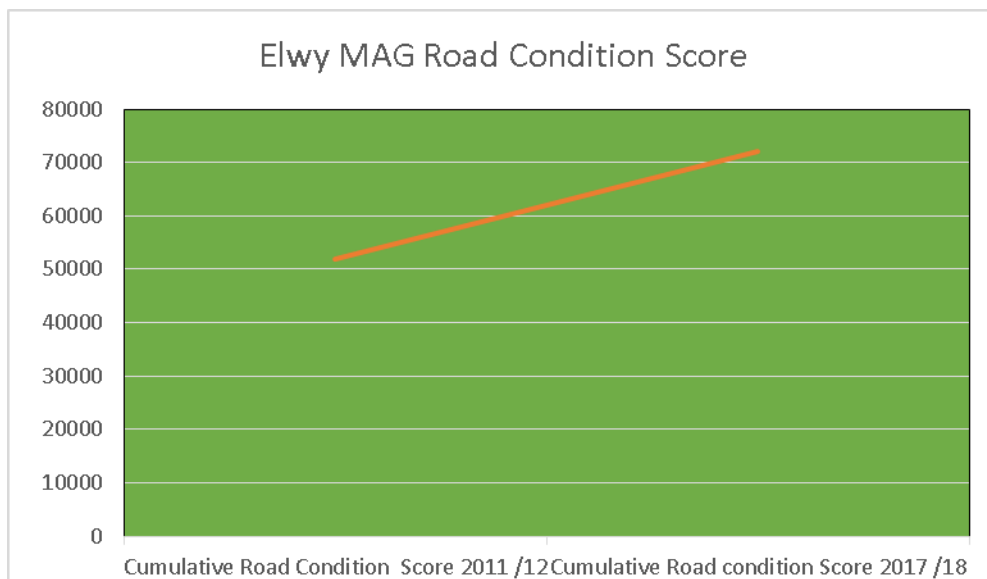
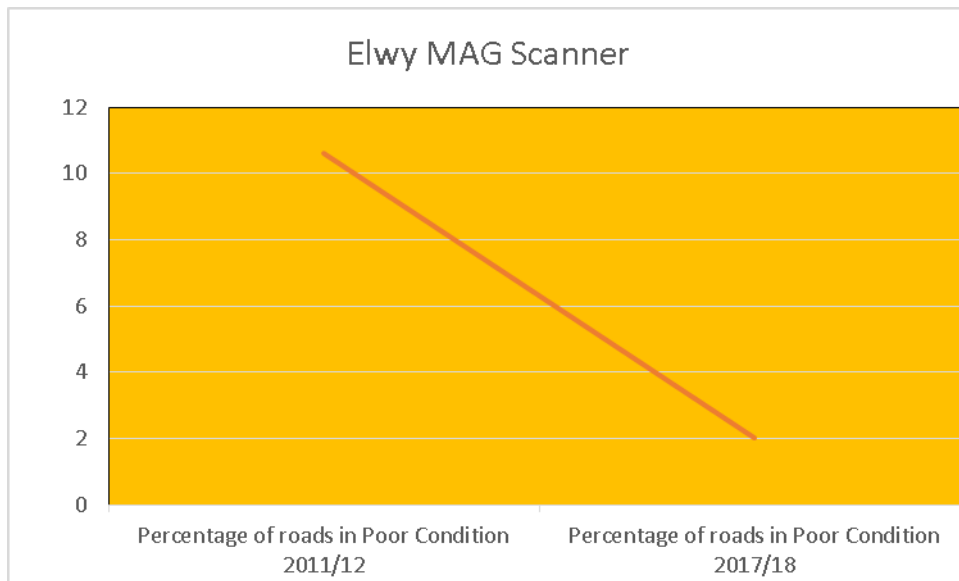
Cefn Mawr junction to Tai Uchaf (300)

Track to Cefn Yfed, Cyffylliog (300)

Ffrith Fedw to Ffrith y Geubryn, Prion (287.5)

Please note that due to the nature of some of the roads in the area that are known as Green Lanes then there are no recorded scores for these but we do continue to maintain them to the best of our ability.

Elwy MAG

Due to works carried out on the A and B roads in Elwy MAG it is pleasing to note the dramatic improvement in the Scanner results here but sadly the position is not the same on the remainder of the network here with the average road score rising from 180 in 2011/12 to 251 now despite us carrying at large scale works on estates such as Clwydian Park near Trefnant and the Highlands Estate in Rhuddlan. Clearly the picture here is one of a deteriorating road condition.

At the start of the programme there were 21 roads scoring 350 or more but this is now down to 14 however the fourteen roads there now include some different ones from the beginning which demonstrates the dynamic nature of the carriageways in this area.

We are painfully aware of the poor condition of major routes such as the Abergele Straights, the A525 near St Asaph Cathedral and stretches of the B5381 in Glascoed but in the remaining roads within Elwy MAG the ones scoring highly and therefore of concern include:-

Service road to the former Lowther Arms, Bodelwyddan
(Scores 400)

Old Coach Road from Cobweb Cottage to Rhualt (387.5)

Alley to the rear of Church View, Bodelwyddan (375)

Pont yr Cambwll to the A541 junction (375)

Lon Jack Ffrwn (Henllan towards Cefn Meiriadog) (375)

Tan y Graig to Graig Fawr, Tremeirchion (362.5)

Tai Cochion, Waen (362.5)

Pandy Lane, Dyserth (362.5)

Dean's Walk, St. Asaph (362.5)

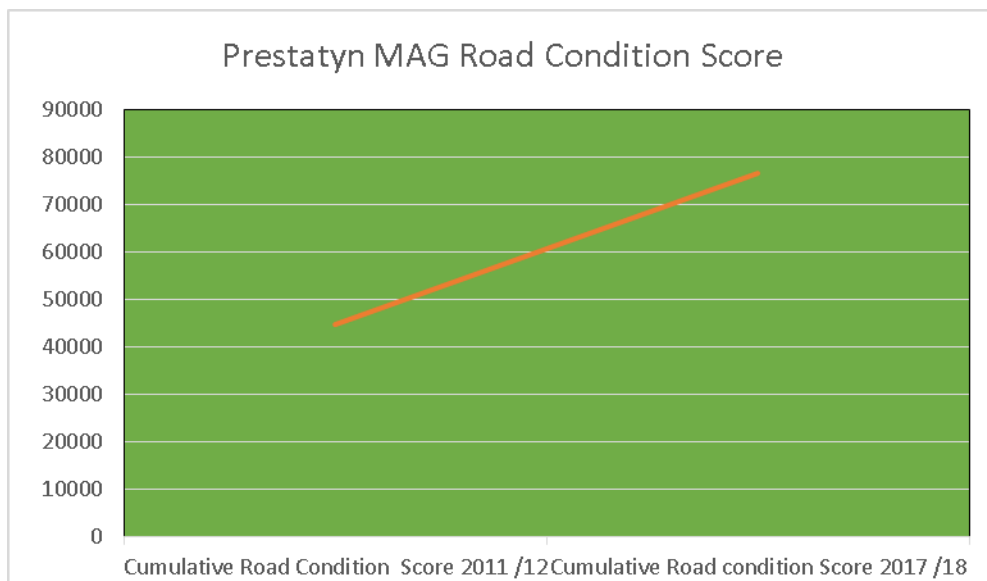
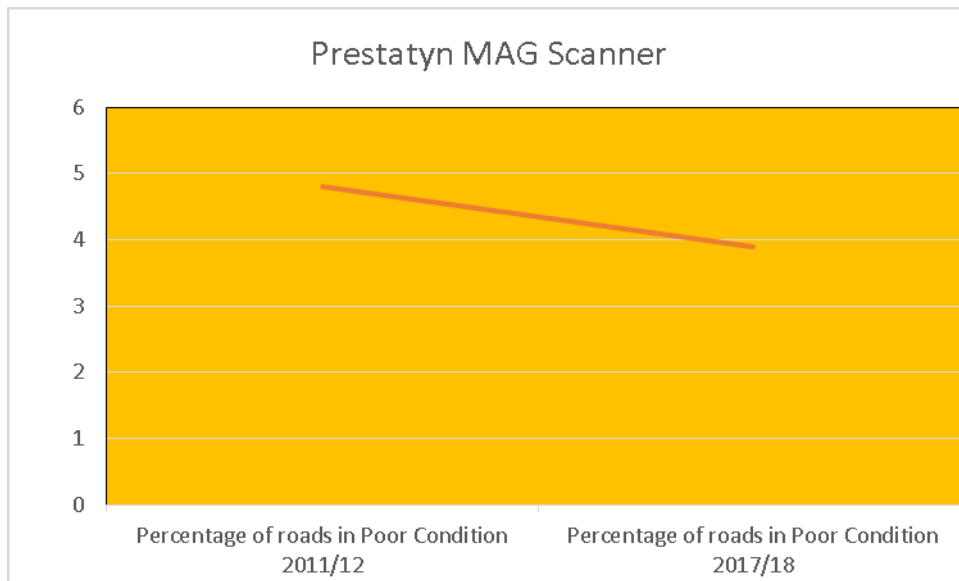
Terfyn, Bodelwyddan (350)

Clwyd Avenue, Rhuddlan (350)

Maes y Bryn, Rhuddlan (350)

Please note that we are aware of many roads in the area that are in a generally poor condition such as those in Sodom but often this is just where the edge of the carriageway has deteriorated so that would mean that the overall score for that section of road would be higher than it would seem on first viewing.

Prestatyn MAG

At the beginning of the last Corporate Plan it was pleasing to note that Prestatyn had the best roads in the County but now, despite the improvements to the town centre; work in places like North and South Avenue; Microasphalt treatments in a number of locations, and other works in Meliden the position has altered somewhat.

The Scanner shows a slight decrease in the percentage in Poor Condition but in truth this is very minimal but the average Road Condition Score has increased markedly from 146 in 2011/12 to 251 now. As a headline figure this looks onerous but on the list there were originally 5 roads in the area scoring 350 and above whilst now there are only 3. The conclusion therefore is that the real change here is that a problem is building with many roads now getting worse and this will manifest itself more fully over time if we cannot address it.

In terms of the A and B Roads in the area there remains little to be concerned about (other than the known problems by Ffrith Beach) but elsewhere the list of roads giving cause for concern include:-

Bryn Court (Scores 375)

Highbury Avenue (350)

Ffordd Pantycelyn (350)

The Brae, Meliden (337.5)

Bishopswood Road (325)

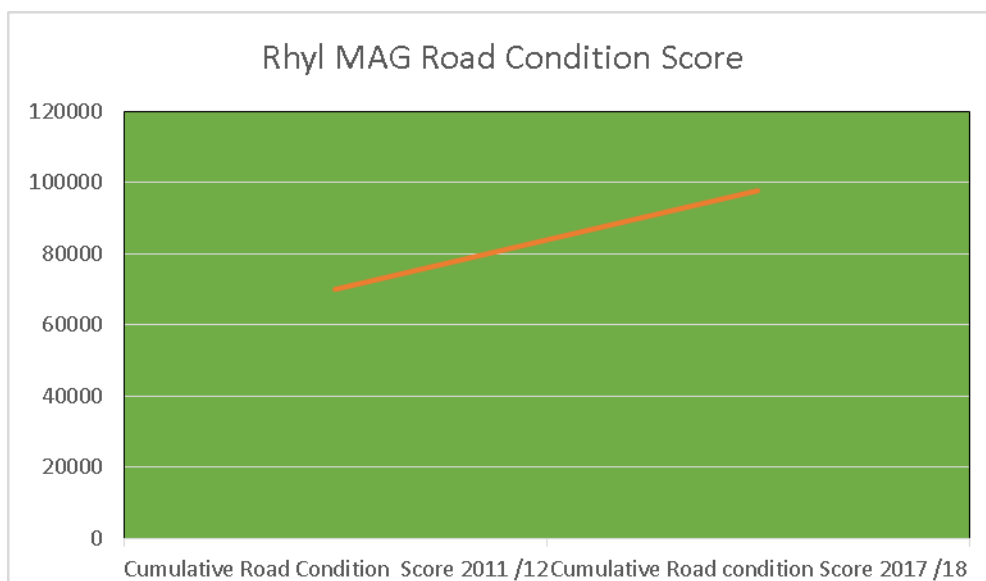
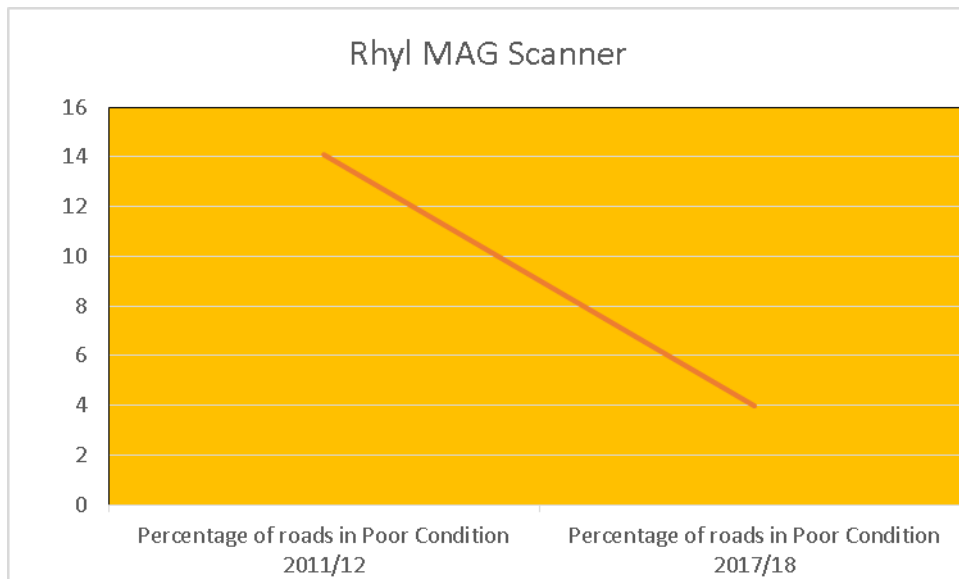
Brig y Don (325)

The Grove, Meliden (325)

The Avenue, Woodland Park (325)

Clayton Drive (312.5)

Rhyl MAG

As the main A and B roads are Vale Road, Wellington Road / Russell Road and the Promenade it is easy to see that the work we have done on these in the last six years has positively affected the Scanner output with only 4% now being deemed to be Poor.

As with other MAG areas though the position with regards to the condition of the other roads is much less agreeable. In Rhyl in 2017 /18 the average score has risen to 254 from the starting point of 182 showing that there is a degradation despite the work that has gone on. In 2011/12 there were 30 individual roads scoring 350 points or more and this has now come down to 15 but with the average score rising markedly then it is clear that roads are getting worse.

We are obviously aware of problems on some of the A and B roads such as at the Vale Road / Marsh Road junction, parts of Kinmel Street, The Coast Road between Tynewydd Lights

and the Fire Station but here is the list of the other roads in Rhyl MAG that are scoring highly and therefore a cause for concern:-

Gamlin Street (Scores 425)

Gwalia Avenue (400)

Pendyffryn Road North (400)

H Bridge (400)

Hilton Road (375)

Maes Llewelyn (375)

Porth y Llys (375)

Pen y Llys (375)

Ascot Drive (375)

Bodfor Street (360)

Pendyffryn Road (350)

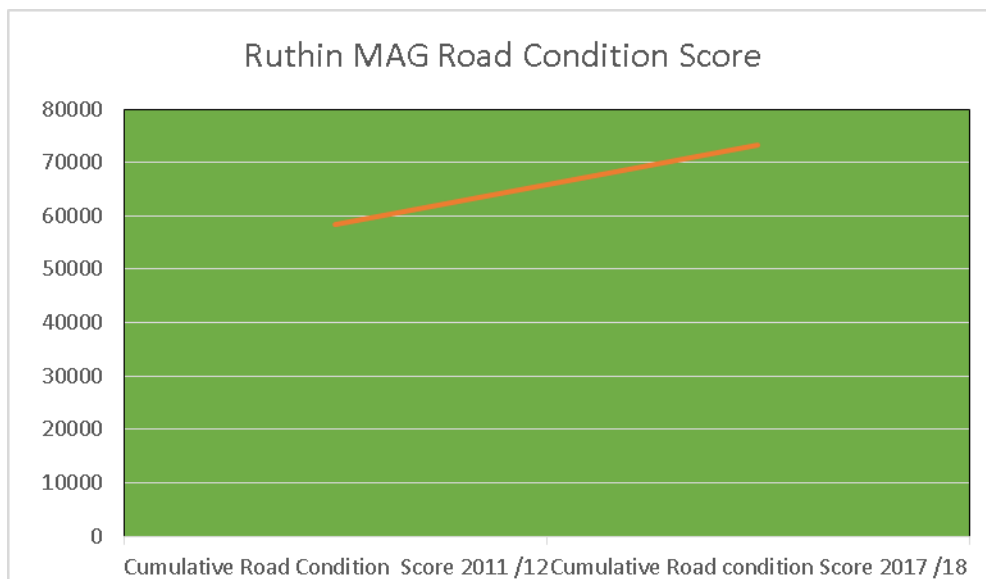
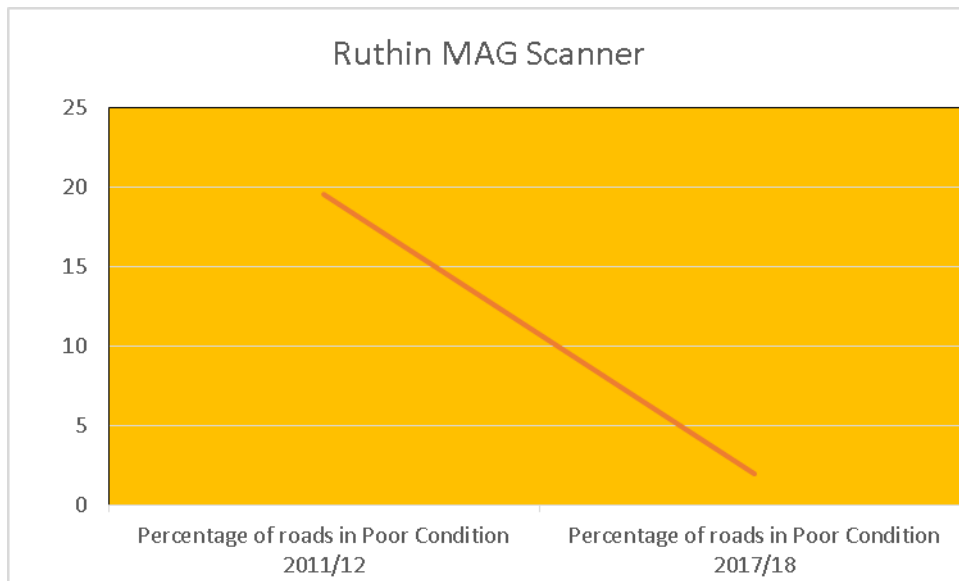
Westminster Avenue (350)

Owen Close (350)

Marsh Road (350)

Ruthin MAG

Given its size and diversity Ruthin MAG is perhaps the most difficult of the areas to manage in terms of focussing the road improvement programme. The urban nature of Ruthin itself contrasts with many roads in the locality that serve just one or two isolated properties but nevertheless we measure and monitor the vast majority of them so these results accurately reflect the true condition of the network.

In the last few years we have invested a lot of money in the A and b roads and the dramatic improvement in the Scanner results is testament to this. There are still problems on roads such as the A5104, the B5430 and the B5429 but on the whole the strategic roads are in a satisfactory state – we now just need to keep them that way.

In terms of the more minor roads the situation in Ruthin MAG is similar to that of other MAGs in that the average Road condition Score is rising. Perhaps it could be said the situation in Ruthin is even more marked and therefore a cause for concern. The reason for saying this is that in 2011/12 there were 56 roads scoring 350 points or more but this has now been brought down to just 4 however, despite addressing this swathe of poor roads the average score has still risen from 188 to 236 so here again it is obvious that problems are building.

Whilst we are aware of localised issues right across the area it is the following roads that are scoring the highest and, as can be seen, many of these are highly used ones in Ruthin town centre.

Gwegil y Bryn, Llanelidan (Scores 375)

Ty Cerrig to Plas Norway (375)

Pencoed Junction to Garreg Llwyd, Gwyddelwern (362.5)

Castle Street, Ruthin (360)

Clwyd Street, Ruthin (345)

Prior Street, Ruthin (345)

St Peters Square, Ruthin (330)

Tai Isaf to Plas Efenechtyd (325)

Plas Efenechtyd to the B5105 (312.5)

Please note that due to the nature of some of the roads in the area that are known as Green Lanes then there are no recorded scores for these but we do continue to maintain them to the best of our ability.

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y cyfarfod:	19 Gorffennaf 2018
Aelod/Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol Pennaeth Gwella Busnes a Moderneiddio
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Tîm Cynllunio Strategol
Teitl:	Adroddiad Perfformiad y Cynllun Corfforaethol Chwarter 4 – 2017/18

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno diweddariad ar gyflawni Cynllun Corfforaethol 2017-2022 ar ddiwedd chwarter 4 2017/18.
- 1.2 Mae Atodiad 1 yn rhoi Crynodeb Gweithredol sy'n cynnwys cyflawniadau ac eithriadau allweddol.
- 1.3 Mae Atodiad 2 yn cynnwys yr adroddiad chwarterol llawn a luniwyd gan y System Rheoli Perfformiad Verto.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Darparu gwybodaeth am gynnydd y Cyngor ar ddiwedd chwarter 4 2017/18 mewn perthynas â chyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol.
- 2.2 Mae adrodd yn ôl yn rheolaidd yn un o ofynion monitro angenrheidiol y Cynllun Corfforaethol er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn gweithredu ei ddyletswydd i wella.
- 2.3 Rydym yn monitro ein perfformiad yn rheolaidd ac yn cyflwyno adroddiadau pob chwarter i gyfarfodydd y Pwyllgor Craffu a'r Cabinet ac yn llunio Adroddiad Perfformiad Blynyddol i werthuso'r cynnydd.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Argymhellir bod y Pwyllgor yn defnyddio'r adroddiad hwn i nodi meysydd gwasanaeth (neu feysydd gwaith) penodol a fyddai'n elwa ar archwilio manwl i wella canlyniadau ar gyfer dinasyddion a pherfformiad cyffredinol y Cyngor, ac i hwyluso'r gwaith o gyflawni'r Cynllun Corfforaethol.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Dyma'r adroddiad perfformiad llawn cyntaf i gael ei lunio ar gyfer Cynllun Corfforaethol 2017-22, felly darparwyd naratif llawn yn y Crynodeb Gweithredol yn

Atodiad 1 (yn hytrach nag un yn seiliedig ar eithriadau, a dyna fydd y broses yn y dyfodol).

- 4.2 Ar gyfer pob blaenoriaeth, mae dau ddarn o sylwebaeth:
  - *Statws Perfformiad* sy'n cynnig naratif ac asesiad o'r hyn y mae'r dangosyddion yn ei ddweud wrthym am ein cymunedau ar hyn o bryd;
  - Mae adrannau *Cynnydd Rhaglen* yn amlinellu sut mae prosiectau a nodwyd i gefnogi pob blaenoriaeth yn datblygu.
- 4.3 Mae'r *Statws Perfformiad* yn rhoi awgrym i ni ynglŷn â sut y mae pethau yn ein cymunedau ar hyn o bryd. Ar ôl cydnabod mai'r rhain yw'r meysydd yr ydym eisiau eu gwella yn ystod oes y Cynllun Corfforaethol hwn, ni fyddem yn disgwyl i'n perfformiad fod yn dda mewn perthynas â'r dangosyddion hyn ar hyn o bryd.
- 4.4 Dylai'r rhaglen waith sydd ar waith gennym i fynd i'r afael â'r dangosyddion hyn gael effaith gadarnhaol dros amser, felly mae cynnydd yn y maes hwn yn bwysig. Mae'r statws *Cynnydd Rhaglen* ar gyfer pob blaenoriaeth yn adlewyrchu hyn. Bydd y statws yn rhoi gwybod i ddarllenwyr a yw prosiectau'n cael eu cyflawni ar amser, gan gadw at y gost a'r ansawdd. Mae hwn yn faes pwysig i'r Pwyllgorau Craffu ei ystyried.
- 4.5 Mae modd cael *Statws Perfformiad* gwael ond statws *Cynnydd Rhaglen* cryf. Wrth i ni symud ymlaen tuag at gyflawni'r Cynllun hwn, rhagwelwn y byddai'r ddau'n cyfateb yn gadarnhaol (h.y. byddai'r ddau yn Dda, o leiaf).
- 4.6 Mae Adroddiad Perfformiad Chwarter 4, 2017-18 (Atodiad 2) yn edrych ar Gynllun Corfforaethol 2017-22 ac mae'n rhoi asesiad yn seiliedig ar dystiolaeth am y sefyllfa bresennol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Mae'r adroddiad hwn yn darparu gwybodaeth am ein cynnydd wrth gyflawni'r Cynllun Corfforaethol. Dylai unrhyw benderfyniad a wneir gyfrannu at gyflawni'r Blaenoriaethau Corfforaethol yn llwyddiannus.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Mae Cynllun Corfforaethol 2017-22 yn nodi faint o arian yn ychwanegol y mae'r Cyngor yn bwriadu ei fuddsoddi ym mhob blaenoriaeth gorfforaethol dros y pum mlynedd nesaf. Rhagwelir y bydd y Cynllun Corfforaethol yn cael ei gyflawni gan ddefnyddio'r buddsoddiad ychwanegol hwn ac o fewn cyllidebau presennol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb? Gellir lawrlwytho adroddiad cyflawn yr Asesiad o Effaith ar Les oddi ar y wefan, a dylid ei gynnwys fel atodiad i'r adroddiad hwn.

- 7.1 Cynhaliwyd Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb ar y Cynllun Corfforaethol a chafodd ei gyflwyno i'r Cyngor ar 17 Hydref 2017. Nid oes angen asesu'r adroddiad hwn ymhellach gan na fydd yr argymhellion yn yr adroddiad hwn yn cael effaith uniongyrchol ar ein staff nac ar ein cymunedau.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Craffu ac eraill?

- 8.1 Daw'r wybodaeth sy'n angenrheidiol i lunio'r adroddiad hwn gan wasanaethau, ac mae'r cynnwys wedi'i drafod gyda'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth a'r Cabinet er mwyn llunio'r adroddiad ar gyfer y Pwyllgor Craffu Perfformiad.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1 Nid oes angen datganiad gan y Prif Swyddog Cyllid ar gyfer yr adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1. Mae gennym ni fframwaith rheoli perfformiad cadarn, proses Herio Perfformiad Gwasanaethau gadarn a Phwyllgor Craffu Perfformiad cryf.

- 10.2 Nid oes unrhyw risg benodol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn. Swyddogaeth y Gofrestr Risgiau Corfforaethol a'r Gofrestr Risgiau Gwasanaethau yw dynodi (a rheoli) achosion posib' o risg a allai olygu na all y Cyngor gyflawni ei Gynllun Corfforaethol.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1. Mae rheoli perfformiad a monitro yn elfen allweddol o Raglen Cymru ar gyfer Gwella, sydd wedi'i thanategu gan ofynion statudol Deddf Llywodraeth Leol 1999 a Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009.
- 11.2 Mae Adran 7 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau a dyletswyddau Craffu mewn perthynas â Chraffu ar berfformiad yr Awdurdod.

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Tîm Cynllunio Strategol

Rhif ffôn: 01824 708079

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Working together for the future of Denbighshire

Corporate Plan
2017-2022

Appendix 1 – Summary Corporate Performance Report

QUARTER 4, 2017-18

This document provides a SUMMARY of performance against the council's corporate priorities at the end of quarter 4, 2017-18

Tudalen 39

CONTENTS

CONTENTS	2
INTRODUCTION & SUMMARY	3
PRIORITIES.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
CORPORATE PLAN 2017-2022	3
<i>Housing: Everyone is supported to live in homes that meet their needs</i>	6
<i>Connected Communities: Communities are connected and have access to goods and services locally, online and through good transport links</i>	8
<i>Resilient Communities: The council works with people and communities to build independence and resilience ...</i>	11
<i>Environment: Attractive and protected, supporting well-being and economic prosperity</i>	14
<i>Young People: A place where younger people will want to live and work and have the skills to do so</i>	17
SECTION TWO: GOVERNANCE AROUND THE CORPORATE PLAN 2017-2022	20

INTRODUCTION & SUMMARY

This performance report looks at the Corporate Plan 2017-22. It provides an evidence-based assessment of the current position. The report contains a summary of the key issues identified.

OUTCOME & PERFORMANCE SUMMARY

This is the summary position for each priority in the Corporate Plan as at the end of Quarter 4 (March 31st, 2018).

For each priority there are two pieces of commentary:

- *Performance Status* provides narrative and an assessment of what the indicators tell us about our communities at present;
- *Programme Progress* sections outline how projects identified in support of each priority are developing.

The *Performance Status* gives an indication about how things are in our communities at present. Having recognised these are areas in which we want to improve during the life of this Corporate Plan, we wouldn't expect to be performing well in relation to these indicators at the present time.

The Programme of work we have in place to address these indicators should have a positive impact over time, so progress in this area is important. The *Programme Progress* status for each priority reflects this. The status will inform readers of whether the projects are being delivered on time, to cost, and to quality. This is an important area for Scrutiny to consider.

It's possible to have a poor *Performance Status* but a strong *Programme Progress* status. As we progress towards the completion of this Plan, we'd anticipate that both would match positively (i.e. both would be at least Good).

CORPORATE PLAN 2017-2022

		Performance Status	Programme Progress Status
Priority :	Housing: Everyone is supported to live in homes that meet their needs	ACCEPTABLE	GOOD
Priority :	Connected Communities: Communities are connected and have access to goods and services locally, online and through good transport links	ACCEPTABLE	GOOD
Priority :	Resilient Communities: The council works with people and communities to build independence and resilience	PRIORITY FOR IMPROVEMENT	GOOD

<u>Priority :</u>	Environment: Attractive and protected, supporting well-being and economic prosperity	ACCEPTABLE	GOOD
<u>Priority :</u>	Young People: A place where younger people will want to live and work and have the skills to do so	PRIORITY FOR IMPROVEMENT	GOOD

KEY

Each outcome contains a number of indicators, performance measures, and improvement activities. This content is used to determine how good the current position of the council is, which is based on contextual data to enable a more robust understanding of our performance.

THE COLOURS

Colour	Action Status	Measure Status
Green	On Target	Excellent
Yellow	Experiencing Obstacles	Good
Orange	At Risk	Acceptable
Red	Compromised	Priority for Improvement
Blue	Completed	N/A
Grey	No data	No data/count only/unknown

THE EVALUATION

- The default methodology for performance evaluation is where the upper quartile reflects the transition to Excellent, and the Wales median reflects the transition to a Priority for Improvement.
- The default position for activity reporting is documented in the project management methodology, summarised above (Action Status).

Housing: Everyone is supported to live in homes that meet their needs

---

It is recognised that there is a need to ensure housing is available to meet the needs of Denbighshire residents and that this is an important factor in retaining or attracting young people to live in the area. During the last Corporate Plan we made a commitment to develop housing availability, and we want to continue to expand on those successes over the course of this new Corporate Plan.

Performance Status: Acceptable

Overall our performance is 'acceptable'.

An additional 196 homes were delivered in Denbighshire during 2017-18, 63 of which were affordable. This is on target with the Corporate Plan's aspiration of delivering an additional 1,000 homes over five years, 260 of which are to be affordable.

Responses to the Resident Survey 2018 will inform us of satisfaction with regard to the standard and availability of housing within the county. Results are anticipated to be reported on later this year.

The Additional Council Housing Developments project involves using the capacity within the Housing Revenue Account to support investment in the provision of 170 additional homes for social rent. The project is currently on target with an anticipated start for the first developments in Rhyl and Prestatyn to begin on the 30 September 2018. This will involve the construction of energy efficient homes, demonstrating integration between this and the Environment priority.

There were 1,289 people on the Single Access Route to Housing (SARTH) list at 31.03.2018. Work will be done to compare this performance and track trends in order to establish performance thresholds.

147 in total Disabled Facilities Grants (DFGs) and Major Adaptations were completed during 2017/18, enabling people to better maintain their independence and continue to live safely in their own homes, which is an increase of 23 on the previous year. These efforts have reduced the

specialist housing waiting list, however some long term complex cases will take more significant efforts to resolve.

A total of 1,088 people have been supported into homes that meet their needs during 2017/18. This can be a combination of people at risk of becoming homeless and adults needing placements to support community living.

Programme Progress: Good

A total of seven projects are currently planned in support of this priority. Some are completely new, others are important projects that were already underway and will now be monitored by the Corporate Priority programme boards, with progress being shared via these quarterly performance reports.

Business cases have been brought to the board covering: Extra Care Housing; the creation of 170 council homes will begin (with the first 7 homes to start construction in September of this year); the provision of 260 affordable homes, and bringing 500 empty properties back into use. These are now live projects, with construction of the Extra Care complex of 71 units in Middle Lane being overseen by Grwp Cynefin (the tender process for the construction contract is currently underway). Ruthin's Awelon site will feature over 30 new extra care homes, with planning consent anticipated in September ahead of construction starting in June 2019.

Projects that are being scoped out during the next few months include one around the provision of specialist housing to support people with disabilities and low-level support needs, an additional supply of private sector homes, and also supporting young people to access suitable and affordable homes.

Connected Communities: Communities are connected and have access to goods and services locally, online and through good transport links

---

Denbighshire understands that access to goods and services is key to maintaining people's independence, however, depending on where you live, this is not always easy. During the course of this new Corporate Plan, Denbighshire will make it a priority to ensure that communities throughout the county are connected and have

Performance Status: Acceptable

Overall our performance is 'acceptable'.

The percentage of transactions undertaken online has broadly stabilised lately (there was a spike in December 2017 due to electronic reporting of pot holes during adverse weather). A project to make more council services available and accessible online will be developed.

Four indicators are used to assess the condition of our roads: the percentage of principal (A), non-principal (B), and (C) roads that are in overall poor condition, plus a combination of all three. 2017/18.

The percentage of principal (A) and (C) roads that are in overall poor condition and the overall indicator for A, B and C are all anticipated to be 'excellent' against performance based on 2016/17 thresholds for our 'family group' of similar local authorities. This will be confirmed once National data is published in Oct/Nov 2018 and is reliant on the similar authorities not vastly improving.

5.1% of non-principal (B) roads 2017/18 in overall poor conditions (14 of 280 kilometres surveyed). Although an improvement on the previous year, performance status is anticipated to be 'priority for improvement' based on 2016/17 thresholds for our 'family group' of similar local authorities. This will be confirmed once National data is published in Oct/Nov 2018.

4G mobile network signal on our roads is still very poor but is improving slowly. As at December 2017, 14.72% of A and B roads in Denbighshire had mobile 4G signal, an increase of 11.16% since December 2016. We are agreeing our ambition for this indicator.

Current superfast coverage (> than 30mbps) in Denbighshire was at 90.5% on 24 April 2018. In terms of rank, out of all 650 constituencies in the UK, Vale of Clwyd was 395th, Clwyd West ranked as 557th and Clwyd South as 513rd. We have slipped further in terms of coverage when ranked against other UK constituencies since the last period and the pace of improvement in Denbighshire is slower (a 0.1% increase since January 2018). This is therefore an important topic of focus.

The overall likelihood of digital exclusion in Denbighshire is extremely high, measuring at 9 on a 9-point scale, with 9 indicating the highest likelihood. The score is based on a combination of the following digital and social indicators: infrastructure, the number of people who have never been online, Basic Digital Skills; Basic Digital Skills used; age; education; income and health.

8 of 58 of LSOAs in Denbighshire are among the 10% most deprived in Wales in terms of Access to Services (WIMD) (2014). Typically, the LSOAs that perform poorly in this category don't usually feature other deprivation factors. Llandrillo is the most deprived in Denbighshire in terms of access to services and the 7th most deprived in Wales overall. We are developing a business case to better enable people to travel to work, education and services, which should have a positive impact on this situation, though it will take time to put the corrective measures in place. The first step is to produce a Sustainable Travel Plan. This work is scheduled for completion in the next 12 months, and will involve significant work with partners and residents in order to ensure the plan is based around users' needs.

We are developing a business case to improve infrastructure to make it easier to stage events, recognising that organising and attending community events is beneficial both for individual well-being, community cohesion, and increasing local leisure spend. This project therefore also integrates with the Community Resilience and Environment priorities.

Programme Progress: Good

The seven projects currently planned that will deliver against this priority are a combination of ongoing business as usual and new initiatives.

Investment in roads and bridges to maintain a viable and sustainable infrastructure is an example of business as usual, but discussions will take place to agree the minimum standards required

and prioritisation of routes. Any work will require capital investment, which will be passed before Cabinet for decision.

All other areas of work are new, which means there is much to do but also much to gain. Project Briefs have been brought to the boards for initiatives that will better enable people to travel to work, education and services; ensure council information is accessible online; reduce digital exclusion, improve infrastructure for staging events, and make superfast broadband and mobile networks available to everyone. The latter of these projects will focus on encouraging community-led projects, improving digital infrastructure of areas of social housing (both integrating with Community Resilience), and removing barriers that prevent network providers from using public sector assets to extend the reach of their infrastructure.

Despite work starting on these projects now, due to the level of complexity inherent in all they're likely to take two-three years to deliver. Progress at key stages ahead will be monitored and reported.

Resilient Communities: The council works with people and communities to build independence and resilience

---

In Denbighshire we aim to promote people's health and well-being and encourage them to remain as independent as possible. In order to do this, we need to work with everyone in the community, to ensure that there are strong support networks in place and ensure people have more involvement in decisions affecting their future well-being. At the same time, we will continue to make sure that people at risk of abuse or exploitation are safeguarded.

Performance Status: Priority for Improvement

Although a proportion of the indicators for this priority are either counts or will not be known until the completion of the Residents' Survey 2018, there are some important indicators where there is much to achieve before performance will be deemed Acceptable. Therefore the status at present is a Priority for Improvement.

The average length of time adults (aged 65 or over) are supported in residential care homes for quarter 4 remained high at 1,195 days and is showing as 'red'. A trend line is also included to depict where we realistically expect to perform, acknowledging that it's highly unlikely that we will be able to reach the Acceptable Welsh median level of no more than 800 days in the next three years. Instead our ambition is to reduce to no more than 1,000 days on average, but agreeing that the Denbighshire average should not exceed 1,200 (this figure will be reviewed annually).

The percentage of people reporting they have received the right information or advice when they needed it is at an Acceptable level, slightly higher than the Welsh average at nearly 82%, based on the national survey.

Carers play a pivotal role in supporting vulnerable people to live at home. They often support people with complex and long term care needs, and this can be a challenging and demanding role. Carers contribute 96% of care in the community in Wales (Carers Wales), so looking after

their well-being is vital to deliver sustainable social services. A breakdown in the caring role due to a reduction in the carer's resilience is often a precursor to significant packages of care. In Denbighshire, the recent annual Have Your Say survey asked carers whether they felt supported in their caring role, and only 56% answered positively (compared to a national average of 68%). Furthermore, of 525 assessments of known carers needs, only 119 (23%) went on to have a support plan. This suggests there is much to do to better support carers and address the taboo of identifying as a carer and accepting the support that's on offer. A project to address this is in development at the moment (see details in section Status of programme of work below).

In order to improve performance there are a number of initiatives in place under this Corporate Plan: work to support carers, provision of extra care housing (integration with the Housing priority), and the enabling and early prevention projects that include greater access to information that supports people's independence and resilience (e.g. Dewis), and creating seamless health & social care services.

New questions have been developed in our Residents' Survey 2018 to inform us of the percentage of people who agree 'My local area is a place where people will pull together to improve the local area'. Driven by this aspiration, we have published Community Development web pages, offering communities advice and guidance on a plethora of subjects to support their planned activities.

Further questions inform us of the percentage of people who feel able to influence decisions affecting their local area. Coupled with a question on the use of the National Principles of Engagement within version 2 of our Well-being Impact Assessment (which is due for release shortly), there will be a mechanism in place to report which projects have considered these principles, reflecting the fact that we are committed to enabling and putting into practise earlier involvement of service users in service design. During 2017/18 our Engagement Portal has been developed and will soon be available to enable residents and partners to engage with policy and project design and delivery.

Domestic abuse is a community safety issue that has negative implications not just on its direct impact on victims, but also (and particularly) affected children, often triggering issues of poverty and adverse childhood experiences that have repercussions into adulthood. The number of recorded incidents of domestic abuse are much increased since last year. Her Majesty's Inspectorate visited all Police forces in England and Wales in 2016 and found that crime reporting could be improved, and this increase could be due to the new capturing crimes methods on the police system.

The number of repeat offenders of domestic abuse has ranged from 20 persons to a maximum of 28 persons. This figure counts repeat adult offenders of two or more domestic crimes in a rolling 12 month period.

It's important to note that many of the projects under this priority put in place preventative measures that should have a positive effect on the trends of these indicators. However, they are influencing and enabling in their nature (rather than delivering tangible outputs), and we must be

conscious that the assumptions we've made could pose a risk to our achieving our goals (e.g. we assume that if advice is made available online our residents and/or those supporting them will access and follow this advice). For these cases it will be important to follow-up post-project implementation to check the impact of our interventions.

Programme Progress: Good

Of the six projects currently identified in support of this priority, two are already being delivered: Supporting people to plan and shape their communities, and People are involved in shaping and improving services (see section on Indicators above).

A business case has been developed for the project to support carers, and it is recognised that this topic is a particularly emotive one. We will therefore endeavour to ensure that we share our ideas early on in order to support involvement. The project will further develop support for carers (including young carers) living with - or caring for, a citizen in Denbighshire - in order to improve their well-being. The project will draw in support from the authority's key business areas in order to identify priority actions to broaden the range of support available to carers. The project will also identify actions in relation to current commissioning of carer's services and operational processes.

Project briefs for tackling domestic abuse (through awareness for staff and young people), and enabling information that supports resilience and independence to be accessed are being developed.

A significant project is that of designing seamless health & social care services in form of Community Resource Teams. Denbighshire is working in partnership with BCUHB to deliver this project, with BCUHB being the lead delivery partner. The aim of the Community Resource Teams is to deliver comprehensive, flexible and responsive multi-agency and multidisciplinary community health & social care services, which are easily and seamlessly accessible from the citizen's perspective. There are four priority areas for development: Rhyl, Prestatyn, Denbigh and Ruthin.

Environment: Attractive and protected, supporting well-being and economic prosperity

---

Denbighshire aims to ensure that the environment is both attractive and protected, but also supports community well-being and economic prosperity. To achieve this we will reduce our carbon impact and increase the use of renewables throughout the county. We also plan to increase the biodiversity value of the county by protecting vulnerable species and habitats for the benefit of both wildlife and people who live and visit Denbighshire. Alongside this, Denbighshire aims to raise the profile of the county as a place to hold outdoor events that capitalise on our unique environment.

Performance Status: Acceptable

Overall our performance is 'acceptable'.

The total economic impact of tourism in the county is nearly £500 million, and performance here has grown steadily over the last five years.

At the end of quarter 4 a total of 957 (28%) existing council surveyed properties were recorded as achieving an energy efficiency rating of C or above. However, it is noted that not all stock condition surveys have been completed at this time and this figure is subject to change. As no new council homes have yet been built, none have an energy efficiency rating of A as of yet.

Thresholds have been set for reducing our carbon emissions at 3% reduction as acceptable, 4% reduction as good and a 5% reduction as excellent per annum in order to achieve our ambition of 15% reduction over the five years between 2017-2022. A Business Case is currently being developed to outline how this will be achieved in our own assets (including buildings that we occupy and emissions from our fleet).

At the end of quarter 4 we had planted over 3,000 trees to increase tree canopy cover in Rhyl, from an overall five-year ambition of 18,000. The Council will be working closely with the community throughout the project with a number of opportunities to get involved, including community planting days.

At the end of quarter 4, the numbers of black grouse, little terns, adders, sand lizards & bees is at an 'acceptable' level within the county. These species and groups of species are considered to be of particular importance due to a combination of their small or declining populations, and limited range. We have outlined plans to improve the populations of these species over the course of the five year plan. On 11th April, 2018 we gained Bee Friendly Status. We now need to progress the project by designating Bee Friendly sites within Denbighshire, and involving the community at every opportunity.

We will survey our residents to ask them about their satisfaction with open spaces in the area, and results will be ready later in the year.

We have an ambition to support all sectors to work together to increase the quantity of energy that is produced from renewable sources. A project will be brought forward later in 2018, so the draft indicator is subject to change as it becomes clearer what data can be reliably collected and reported upon to provide us with an informed position.

Based on a National Flood Risk Assessment in 2012, 16,750 properties in Denbighshire were in a flood zone, which is between 20% and 30% of all properties in the county. The 'Flooding in Wales' report identified 3,250 properties as being in severe risk of flooding, with a further, 13,200 at moderate or low risk. The East Rhyl Coastal Defence Scheme is ongoing and it is anticipated to be completed in 2020, with 500 properties of those properties at severe risk benefitting from a reduced risk of flooding. Further projects will be progressed throughout the period of the Corporate Plan to reduce the risk of flooding throughout Denbighshire, subject to funding.

Programme Progress: Good

Of the seven projects currently identified here two are already underway: urban tree planting, and the East Rhyl coastal defence scheme.

A future project that will be brought to the board will propose an extension of the flood risk management work, but will require sizable capital investment. This will be considered later in 2018, and investment decisions will be put before the Strategic Investment Group and Cabinet.

Other projects under this priority focus very much on the 'green' agenda. The Biodiversity project will seek to create conditions under which biodiversity can flourish not just through management of our countryside sites but also by providing expert advice to partners in construction, planning, etc. to ensure opportunities to mitigate negative impacts and enhance positive impacts of developments are sought.

A new area of work for the Council is that of Increasing renewable energy capacity across the county. The work is to be scoped out (late 2018), but as well as having the potential to deliver

environmental benefits the work could deliver job opportunities in the energy sector (integrating with the Young People priority).

The two remaining projects focus on reducing carbon emissions from the buildings that we (as employees) occupy and the vehicles that are used, and improving the energy efficiency of council homes. As well as reducing carbon output, the latter project will also help to reduce households' expenditure on fuel. Project briefs for these will be delivered by summer 2018.

Young People: A place where younger people will want to live and work and have the skills to do so

We want Denbighshire to be a place where young people can and want to flourish. To do this there must be excellent education provision working alongside a strong employment offer for all, focusing on skills for work and skills for life. We also know that physical and emotional well-being from an early age is important, preventing problems occurring later in life. We want to make sure that we give young people the best start in life, and will work with our partners, schools and businesses to make this happen.

Performance Status: Priority for Improvement

Overall our performance is 'Priority for Improvement'.

Based on attainment in Summer 2017, 50% of Yr11 pupils achieved 5 GCSEs A*-C (including English or Welsh (1st language) and Maths, against 83.5% of them achieving the commensurate grade at the end of primary school (Yr6). Our ambition for the Corporate Plan is to see this difference between primary and secondary attainment narrow over the next five years.

Recently published data for primary and secondary attendance (2016-17 academic year) has seen both fall 0.1%, primary attendance remaining in the third quartile (acceptable), and secondary remaining below the Wales median (priority for improvement). Closer examination reveals that authorised absences have fallen and unauthorised absences have increased. This is attributed to schools engaging more with the Council's fixed-penalty process, now ensuring the correct coding of any unauthorised holidays.

The percentage of 18-24 year olds claiming work related benefits has steadily increased in Denbighshire over the last year, now at 3.8%. With the new Corporate Plan, thresholds for this measure have been reviewed. Previously, following the financial crisis, a baseline for

improvement was set at 4.6%. This is no longer relevant, and we shall revert to our default methodology for setting performance thresholds, where the Wales average (currently 3.5%) is Red: Priority For Improvement. Our excellence threshold shall remain as the outturn for Great Britain (currently 3%). This measure is currently considered Red: Priority for Improvement therefore.

New data released in April from the Child Measurement Programme for Wales reveals that the percentage of Denbighshire's 4-5 year olds achieving a healthy weight is declining, placing us in the 3rd quartile (below the Wales median) and 8th worst in Wales.

Early data from the first Pupil Attitudes to Self and School (PASS) survey are encouraging, generally showing a positive response by our pupils to their feelings about school. However, it is still early days for our work in this area and more data is needed to better understand our performance. The next survey is due to be carried out at the end of the academic year.

Corporate data for the number of young volunteers is not robust at present, due to data protection limitations with the Kinetic website preventing us from being able to accurately capture volunteers under the age of 16. These issues are being considered.

Currently 22 schools are providing education in buildings that have the lowest suitability and condition categories (C & D). The 21st Century Schools Programme Band B programme will reduce this figure over time, though there will still be Denbighshire schools in these lower condition categories.

Performance Progress: Good

There are 10 projects currently planned in support of this priority, some of which have been brought forward from the Economic & Community Ambition programme under Denbighshire's Corporate Plan 2012-2017. Some of the overarching aims have multiple projects in development to support them, namely:

Under 'Develop greater employment opportunities for young people' there are four strands of work: Develop technology based entrepreneur space close to transport interchange; Young Person Employment Support; TechZone - Growth Sector Move-on Accommodation, and Local Supplier Development. Work is already underway on the last two of these projects, with project briefs due at the Board before the end of summer. This work is set within the context of the North Wales Economic Ambition Board's work and the North Wales Growth Deal. the council remains committed to its [Economic Ambition Strategy 2013-2023](#), which seeks to help businesses go from strength to strength, offering good quality, well paid and rewarding jobs for our residents and providing them with a means to enjoy a good quality of life in our towns and communities.

The council is in the early stages of delivery for its pioneering Ready for Work project, which seeks to educate young people about jobs that are available through career events / job fairs and mentoring. Additionally work is progressing with The Denbighshire Working Start Scheme, which will provide young people with access to meaningful work experience.

Band A of the 21st Century Schools projects will be finished under this Corporate Plan, and Band B will commence, subject to confirmation from Cabinet. This is likely to cover school provision in Denbigh, Rhyl and Llangollen, but expenditure is unlikely to be required until at least 2020.

A project focussed on reviewing the needs of parents and the support available to them aims to ensure children of all ages have good physical and mental well-being, and are equipped to lead happy lives.

Delivery of the Corporate Plan will be via a programme management methodology. Programme management should be used where there is major change that brings complexity and risk, many interdependencies to manage, and conflicting priorities to resolve – all factors that apply to this corporate plan.

The Programme Board will work with County Council services, programmes and projects which contribute to the overall ambition of the Corporate Plan priorities, and principles of equality & diversity and support for the Welsh language will underpin the work of this Programme Board.

Projects within the scope of the Programme Board will be developed, managed and implemented by nominated project managers with support from the Programme Board.

The Programme Board will have synergy with other forums, for example the Conwy and Denbighshire Public Service Board (PSB), and it will align with key strategies such as the Carers' Strategy, the Homelessness Strategy, Digital Futures Programme and so forth.

Relationship with Corporate Executive Team

The Programme Board will have programme level authority to implement the priorities for the Corporate Plan, and to take decisions derived from CET, handed down by Cabinet. The Programme Board Chair Person (Corporate Director) is empowered to make judgements as to which decisions can be made at the Programme Board and relayed directly to relevant Service Areas and/or public sector partners, and which decisions need to be referred back to CET and/or Cabinet. The latter are most likely to be decisions that will impact upon the wider organisation, those which may attract significant negative publicity or where the Programme Board view differs significantly from that of a Service Area and/or public sector partner.

Relationship with Council, Cabinet and Strategic Investment Group

There will be clear and identified routes in relationship to working with the Council, Cabinet and Strategic Investment Group where resources are required, and political agreement is required for Programme Board activities. Cover reports for project briefs, business cases and highlight reports will outline key recommendations and the power to make a decision.

Relationship with Scrutiny Committees

The Programme Board's work will be reported to Performance Scrutiny at quarterly intervals as part of current performance management arrangements. At any other time the Programme Board may be asked to present its programme to Scrutiny Committees, which will play a key role in providing assurance to the Council that the Programme and its Board are delivering in line with the Corporate Plan.

Reports on Programme Board activities may be requested by Scrutiny at any time. The Programme Board Chair Person (Corporate Director) will provide these reports.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Appendix 2 – Corporate Performance Report

QUARTER 4, 2017-18

This document provides an update on performance against the council's corporate priorities at the end of quarter 4, 2017-18

Corporate Plan 2017-2022

Priority 1 - Housing: Everyone is supported to live in homes that meet their needs

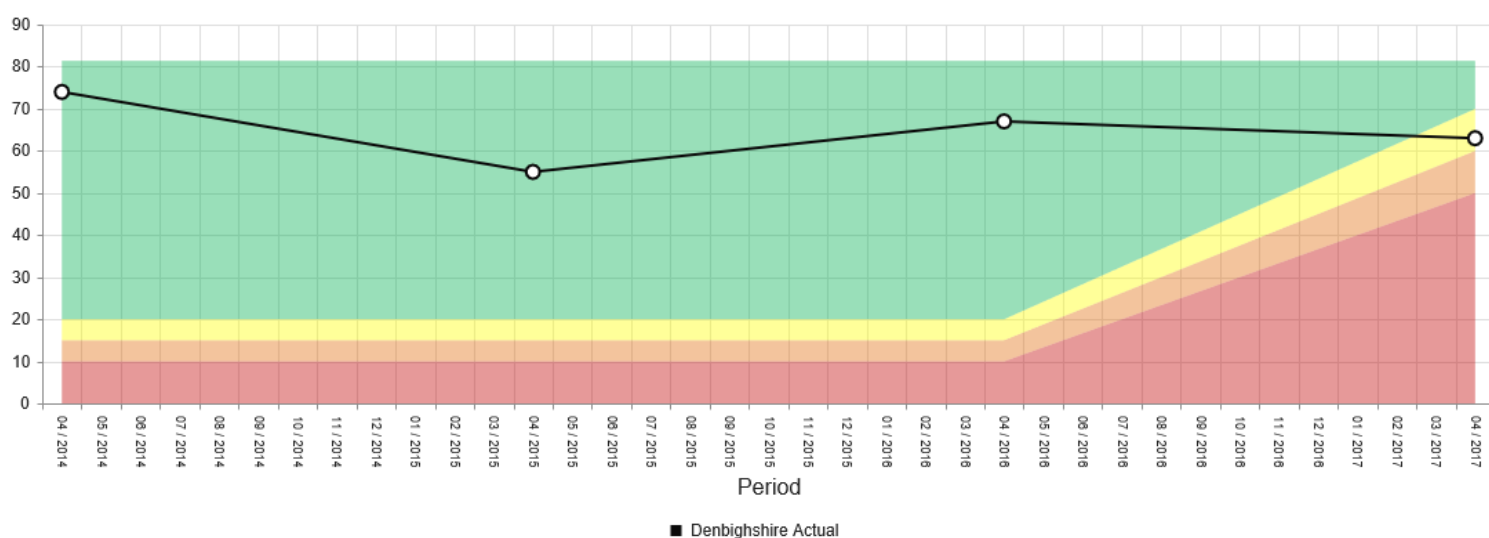
General Information

Status Acceptable

Rationale It is recognised that there is a need to ensure housing is available to meet the needs of Denbighshire residents and that this is an important factor in retaining or attracting young people to live in the area. During the last Corporate Plan, we made a commitment to develop housing availability and we want to continue to expand on those successes over the course of this new Corporate Plan

Indicators

PPPAH001Annual The additional supply of affordable housing, including social housing, provided during the year

Latest Data Comment

Annual Data for 2017/18 = 63
 The RSL who provided the most affordable units during the year was Pennaf (20 units), which was the culmination of the demolition & rebuild works which have been going on in the West End of Rhyl. Grwp Cynefin provided 16 units - they have the most flexibility on affordable housing schemes, they operate the Homebuy scheme, Mortgage Rescue, when money is available they also are able to get a few units through Welsh Housing Partnership funding. Cartrefi Conwy brought forward 3 – all of which are Empty Homes. There were also 16 homelessness leases during the year and 8 other units from various sources.

CPBIM101i % of residents reporting they felt satisfied with the availability of housing in their area (Residents Survey)

CPBIM102i % of residents reporting they are satisfied with the standard of housing in their area (Residents Survey)

CPPPP103i Number of additional homes provided in Denbighshire

Latest Data Comment

Annual 2017/18 = 196 additional homes provided in the year. (this is higher than in previous years)

CPFAH104i The additional supply of Council Houses provided

Latest Data Comment

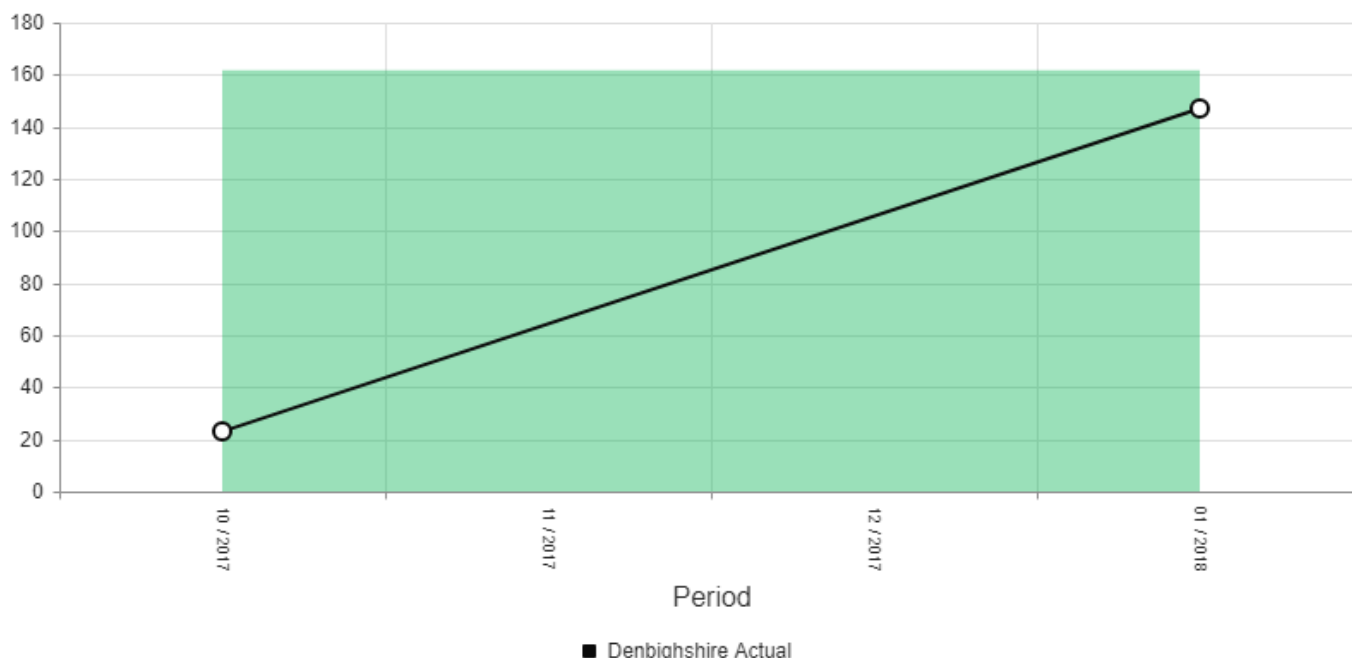
Quarter 4 No additional council homes provided as at the end of quarter 4. Project currently on target.

CPCSS105i Number of additional Extra Care Homes supported by DCC

Latest Data Comment

Annual No additional Extra Care Homes provided as at the end of quarter 4. New sites are currently in development.

CPCSS106i Number of additional specialised homes supported by DCC (including DFGs and Major Adaptations)

Latest Data Comment

Annual Total figures and breakdown of DFG & Major Adaptations completed April 17 to March 18 (147) in total:

ADULTS

- DFG Privately Owned - 56
- DFG Privatley Rented - 20
- DCC Housing In-House - 36
- PAG Scheme Clwyd Alyn - 7

Tudalen 63

PAG Scheme Grwp Cynefin - 4
 SHG/New Build Grwp Cynefin - 1
 PAG Scheme Wales & West - 5
 SHG/New Build Wales & West - 1
 PAG Scheme North Wales Housing - 1
 Enable Grant Privately Owned - 12

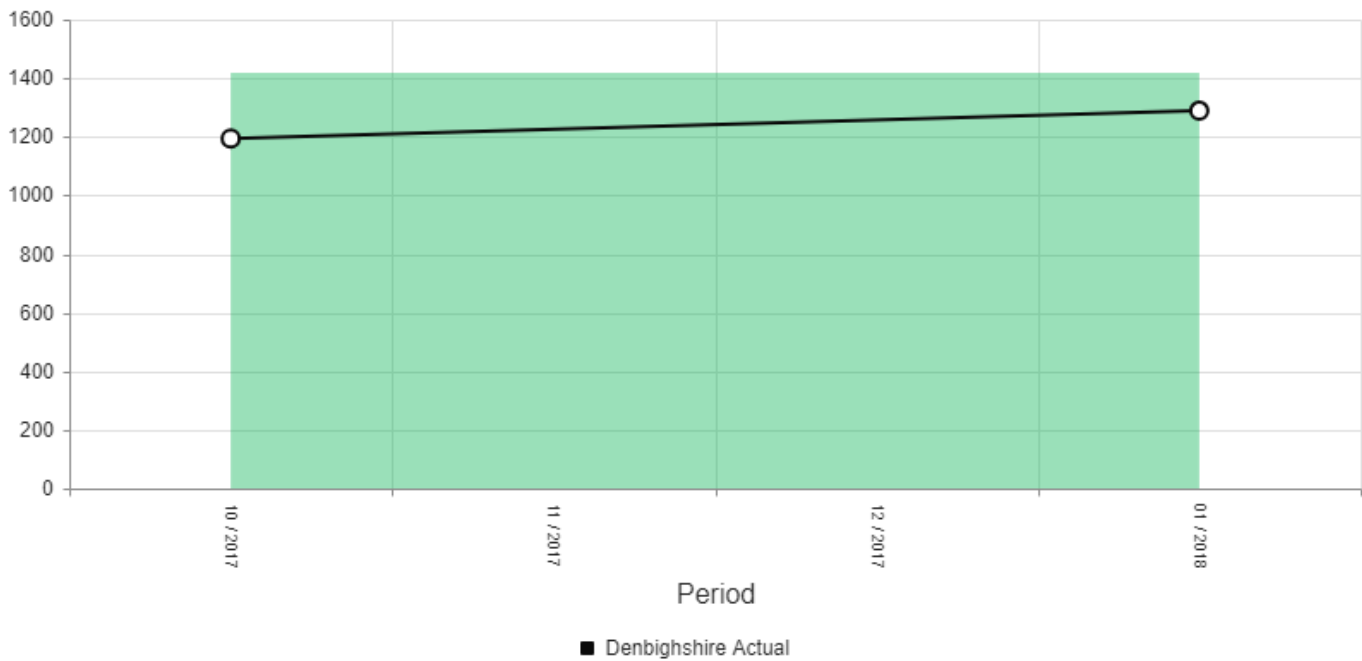
CHILDREN
 DFG Privately Owned - 4

CPPPP107i	Number of empty properties brought back into use

Latest Data Comment

Annual	2017/18 = 151 empty properties brought back in to use within the year.

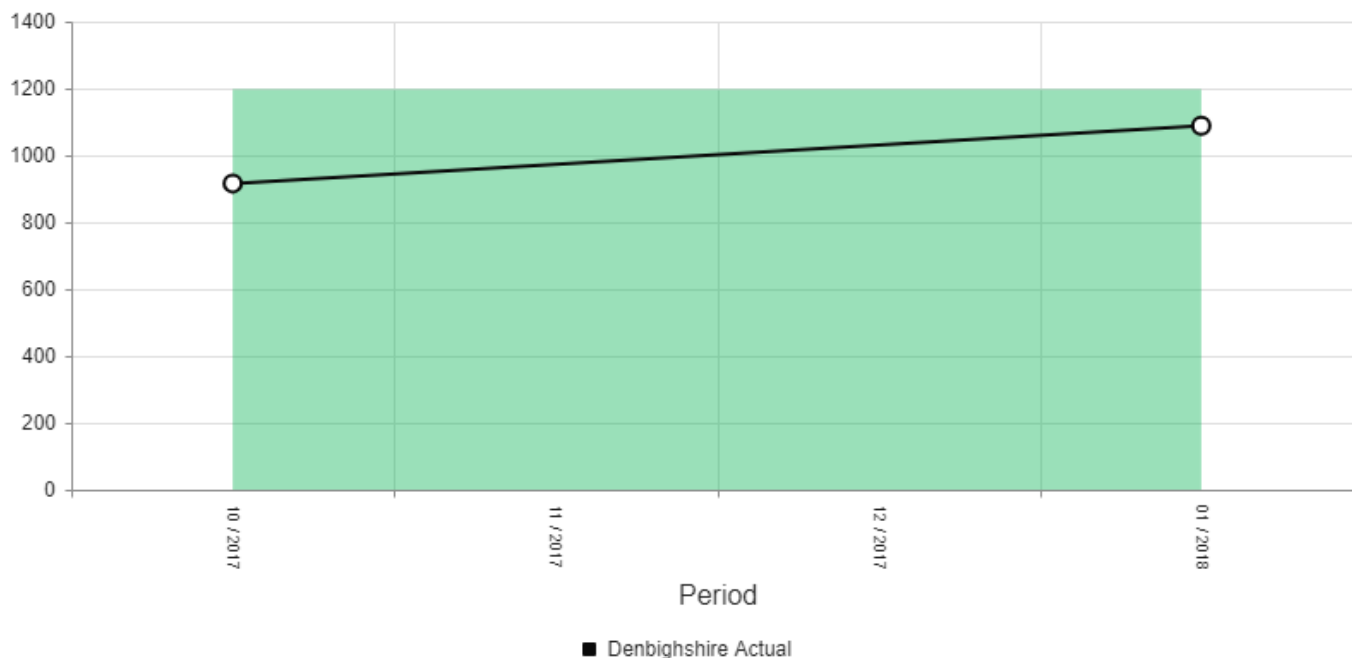
CPFAH108i	Number of people on SARTH waiting list

Latest Data Comment

31.03.2018	1,289. The SARTH waiting list changes on a daily basis so this figure is as at 31/03/18

Latest Data Comment

Annual

April 2017 - March 2018 a total of 1,088 people have been supported into homes that meet their needs:

- Supporting People / Young Peoples Positive Pathway - 1048 out of 1456 referrals
- Internal / External Community Living –
- Extra Care Housing - 27
- Adult Placements - 5

Latest Data Comment

Annual

This is a new local indicator collected by Planning & Public Protection. Data for 2017/18 is not available. The service will start recording from April 2018 onwards

Activities

PR003628	Denbigh Extra Care Housing	14/03/16	31/10/18
PR004023	Ruthin Extra Care Housing (Phase 2)	14/02/17	14/02/22
PR004433	Additional Council Housing Developments	01/04/16	31/03/22
PR004447	Work with RSLs and the private sector to deliver additional affordable home	01/04/17	31/03/22
PR004448	Bring 500 Empty Homes back into use	01/04/17	31/03/22

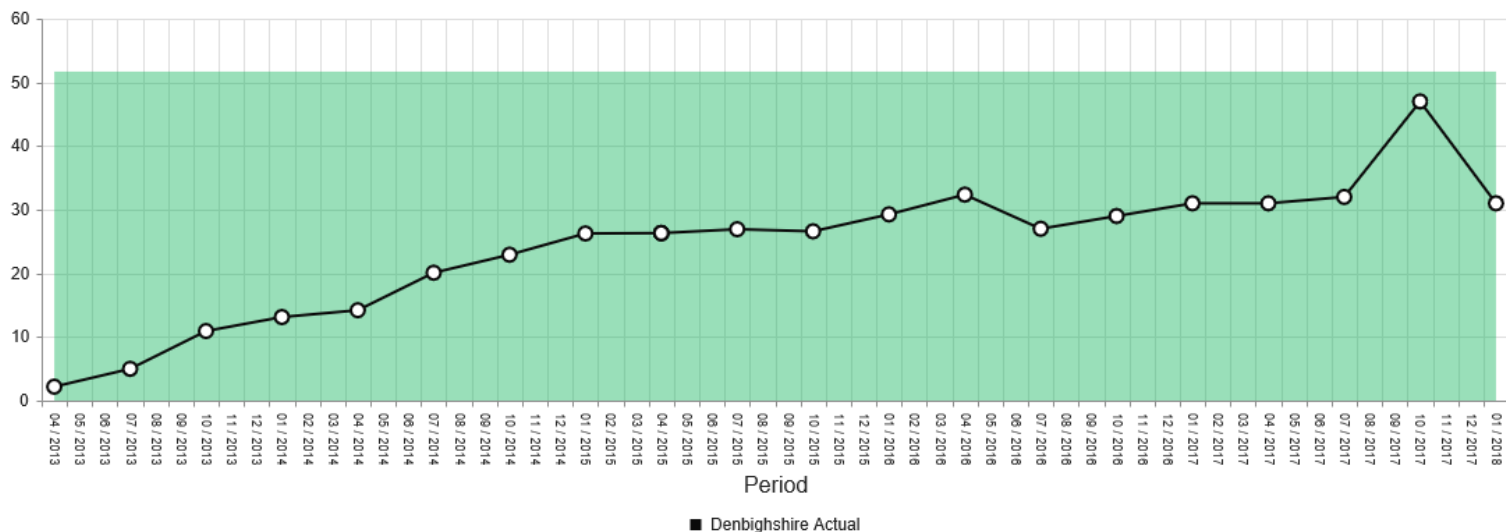
Priority 2 - Connected Communities: Communities are connected and have access to goods and services locally, online and through good transport links

General Information

Status	Acceptable
Description	Denbighshire understands that access to goods and services is key to maintaining people’s independence. However, depending on where you live, this is not always easy. During the course of this new Corporate Plan Denbighshire will make it a priority to ensure that communities throughout the county are connected and have access to the goods and services they need.

Indicators

CES301	The percentage of transactions undertaken via the web, compared to the total number of transactions undertaken using all access channels

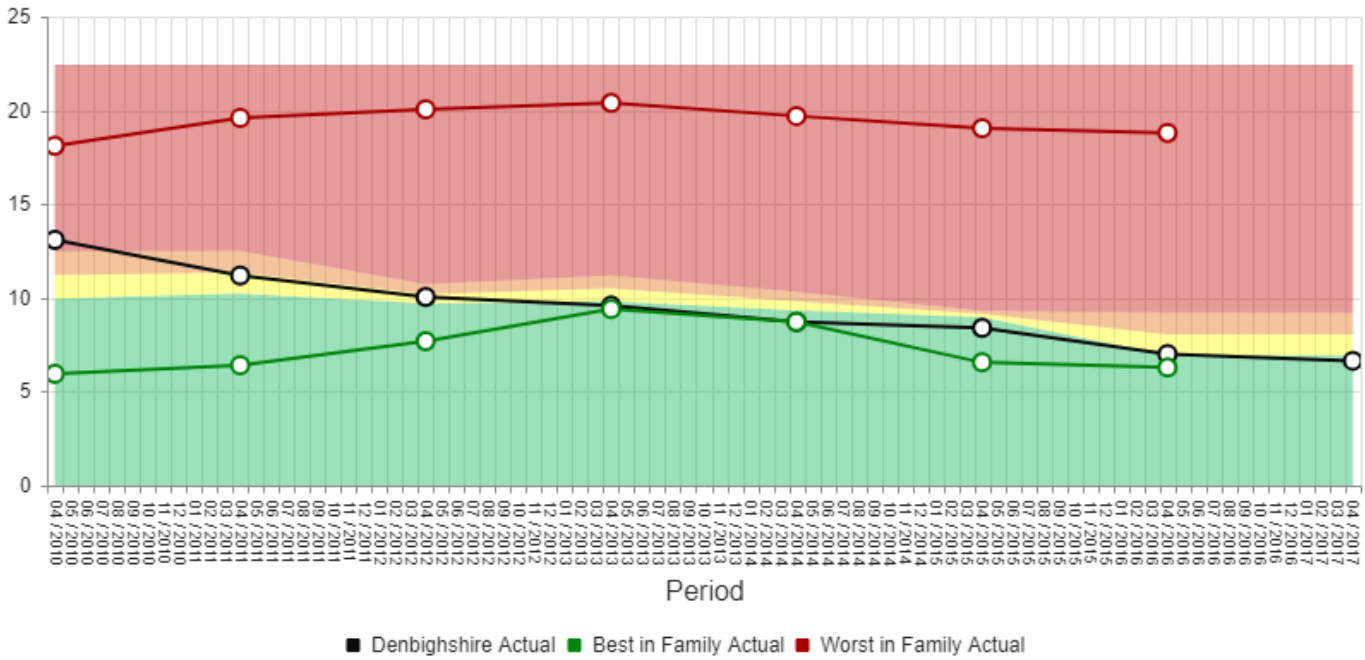

Latest Data Comment

Quarter 4	From a total of 5240 transactions undertaken (using only 9 identified common transactions that are available) 1633 of these transactions were undertaken via forms available on the website. (31%)

THS012

The percentage of principal (A) and non-principal (B) and (C) roads that are in overall poor condition

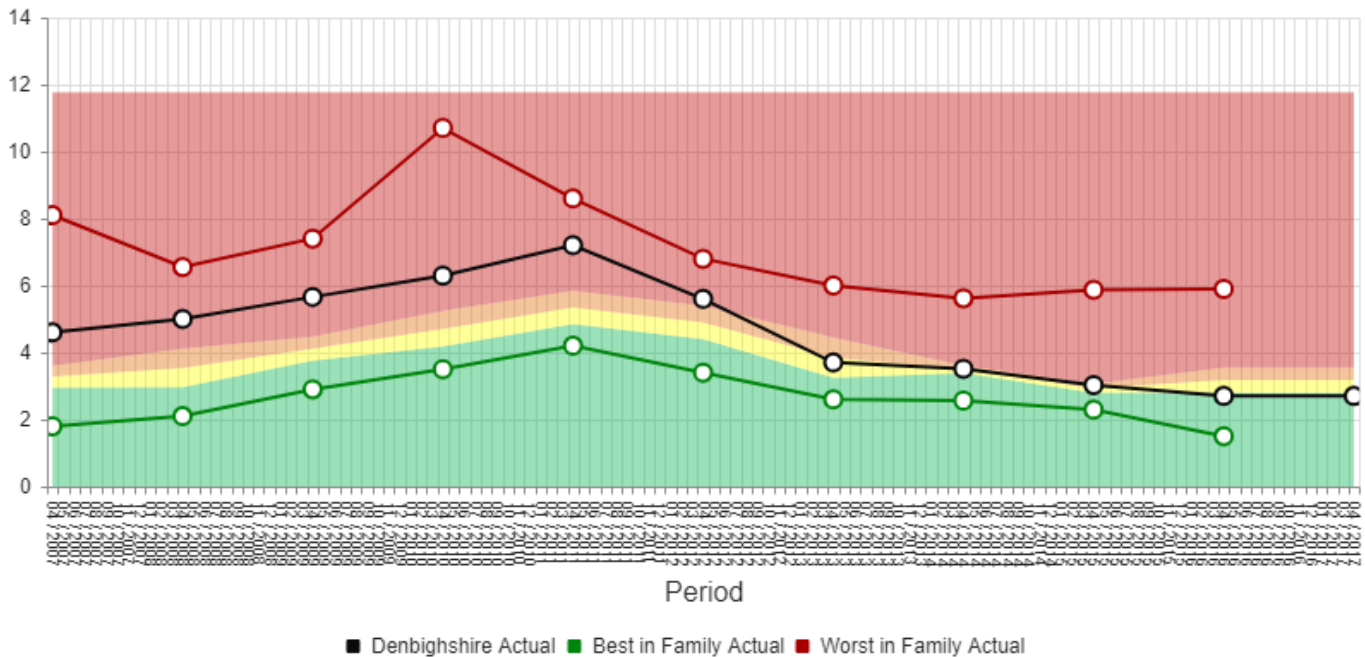

Latest Data Comment

Annual 2017/18 = 6.7% (963 kilometres surveyed with 64 kilometres identified in overall poor condition). Performance status is anticipated to be 'excellent' against performance based on 2016/17 thresholds for our 'family group' of similar local authorities. This will be confirmed once National data is published in Oct/Nov 2018 and is reliant on the similar authorities not vastly improving.

PAM020

The percentage of principle A roads that are in overall poor condition

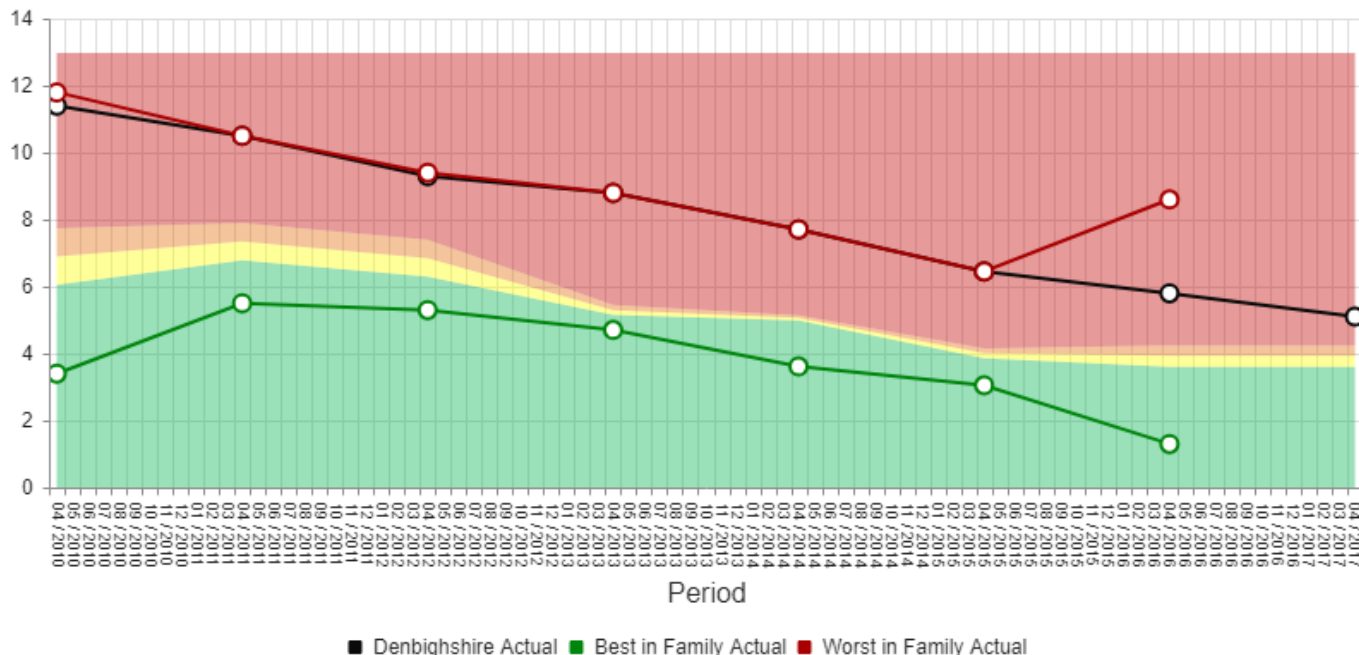

Latest Data Comment

Annual 2017/18 = 2.7%. (264 kilometres surveyed with 7 kilometres identified in overall poor condition). Performance status is anticipated to be `excellent' against performance based on 2016/17 thresholds for our `family group' of similar local authorities. This will be confirmed once National data is published in Oct/Nov 2018 and is reliant on the similar authorities not vastly improving.

PAM021

The percentage of non-principal/classified B roads that are in overall poor condition

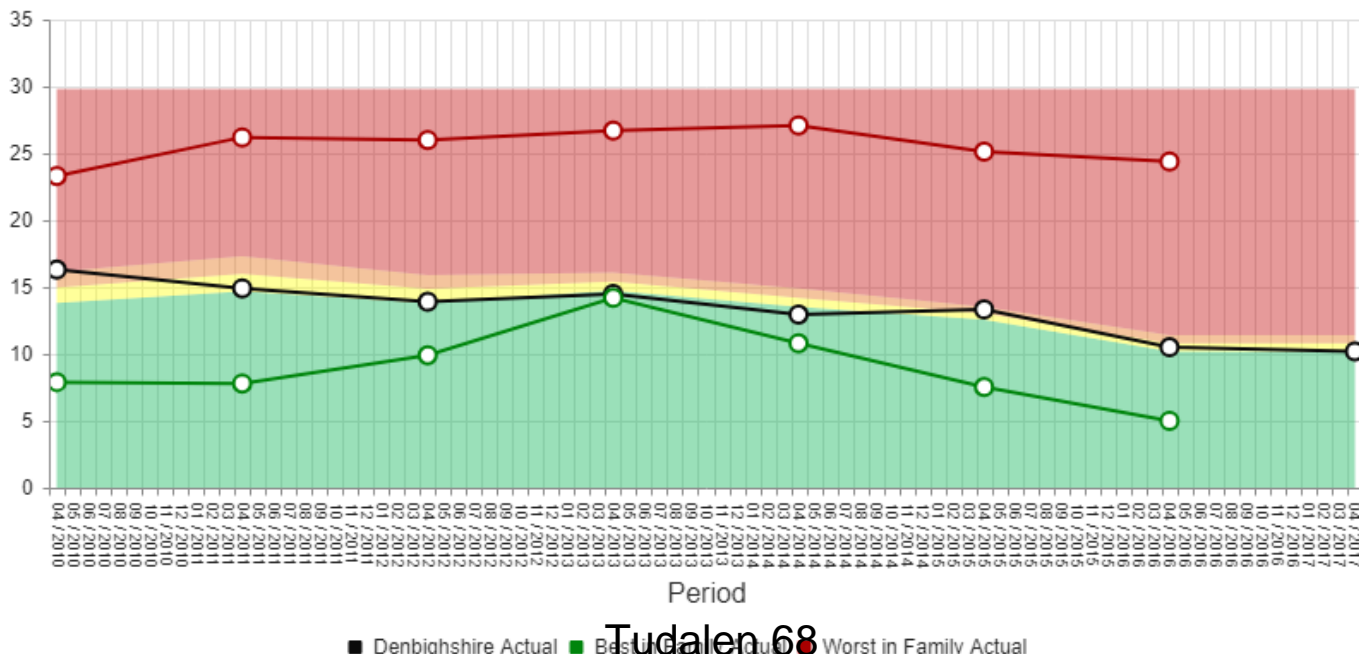

Latest Data Comment

Annual 2017/18 = 5.1% (280 kilometres surveyed with 14 identified in overall poor condition). The percentage of non-principal (B) roads 2017/18 = 5.1% (280 kilometres surveyed with 14 identified in overall poor condition). Performance status is anticipated to be `priority for improvement' against performance based on 2016/17 thresholds for our `family group' of similar local authorities. This will be confirmed once National data is published in Oct/Nov 2018.

PAM022

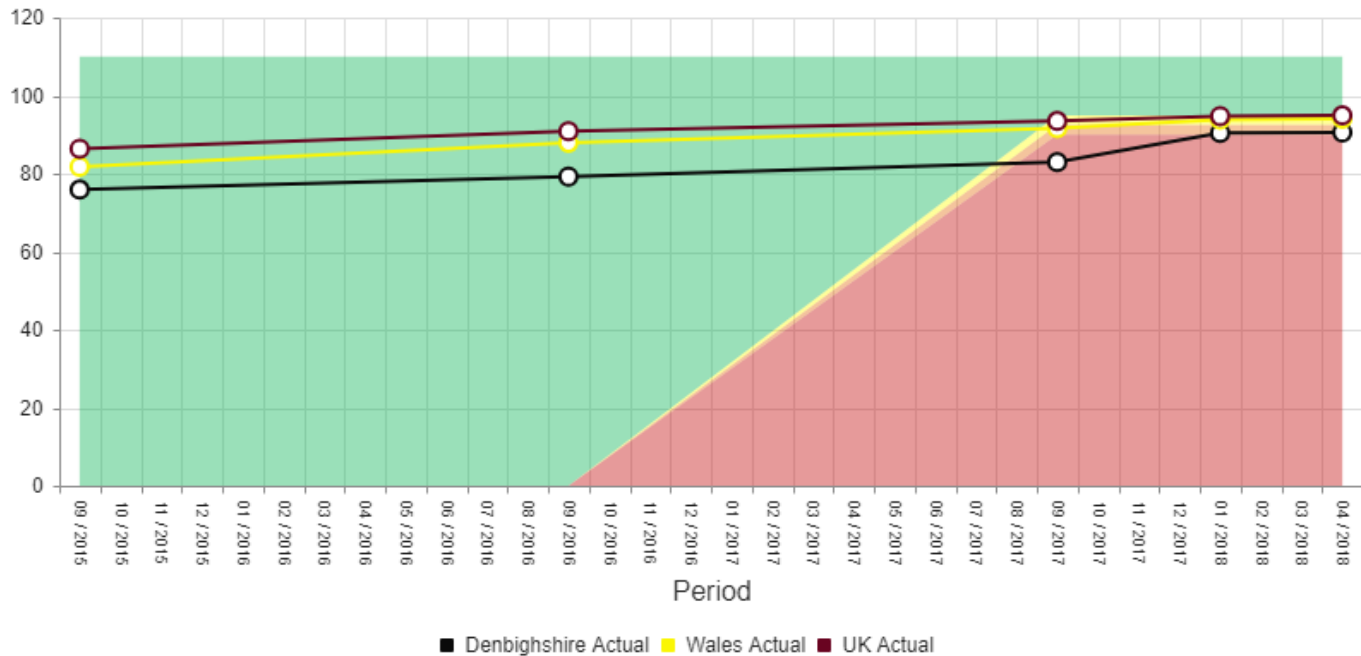
The percentage of non-principal/classified C roads that are in overall poor condition

Latest Data Comment

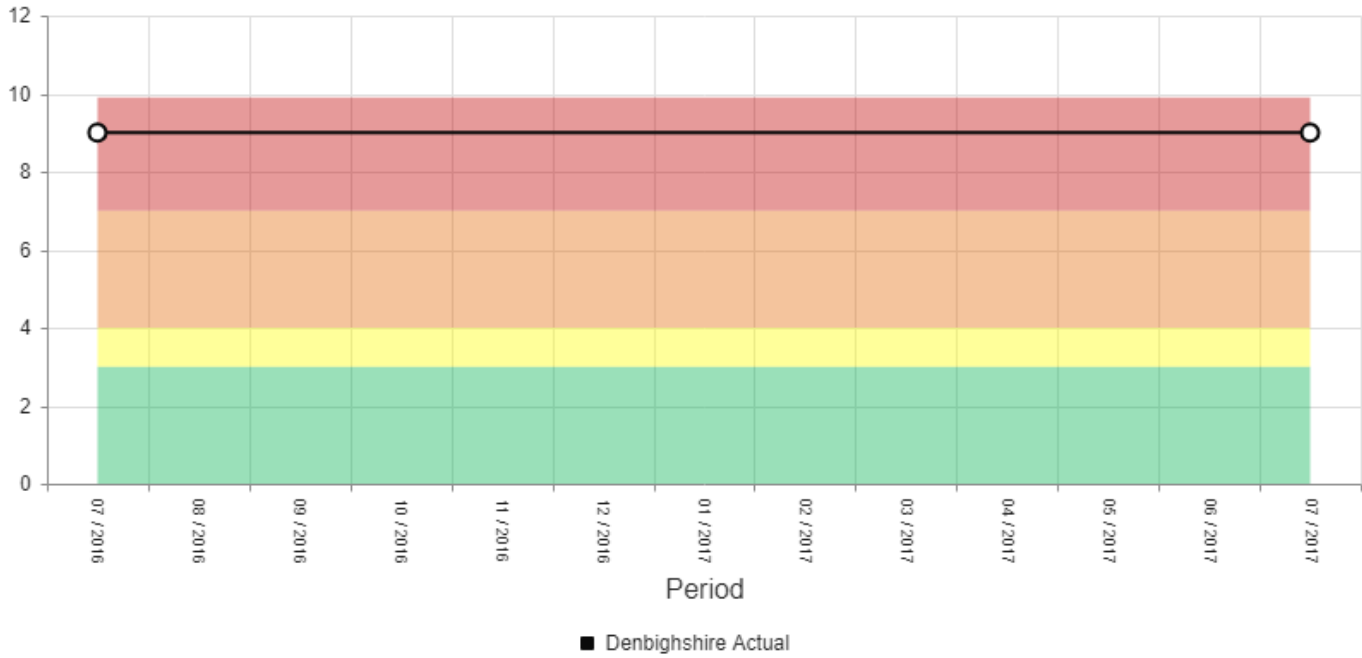
Annual 2017/18 = 10.2% (419 kilometres surveyed with 43 kilometres identified in overall poor condition). Performance status is anticipated to be 'excellent' against performance based on 2016/17 thresholds for our 'family group' of similar local authorities. This will be confirmed once National data is published in Oct/Nov 2018 and is reliant on the similar authorities not vastly improving.

CPCCM201i % Superfast Coverage in Denbighshire (>30 Mbps)

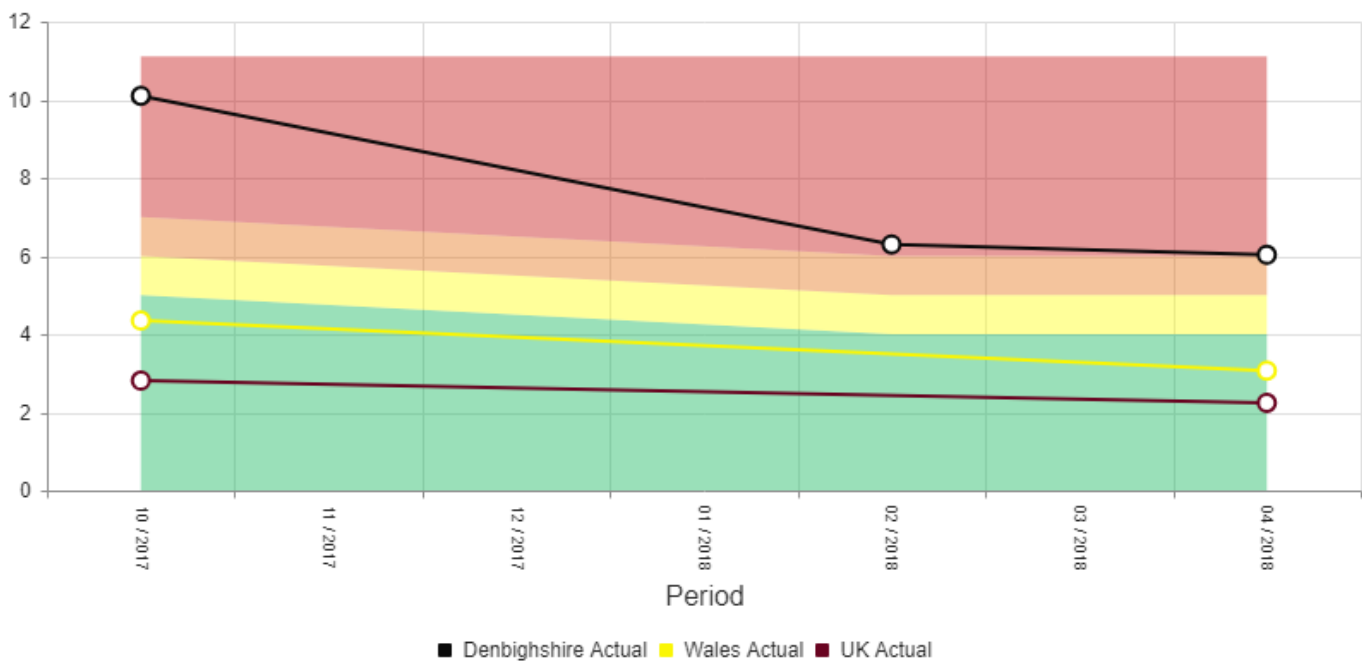
Latest Data Comment

90.5% superfast coverage (> than 30mbps) in Denbighshire as at 24 April 2018. In terms of rank, out of all 650 constituencies in the UK, Vale of Clwyd was 395th, Clwyd West ranked as 557 and Clwyd South as 513. We have slipped further in terms of coverage when ranked against other UK constituencies since the last period and the pace of improvement in Denbighshire is slower (a 0.1% increase since January 2018).

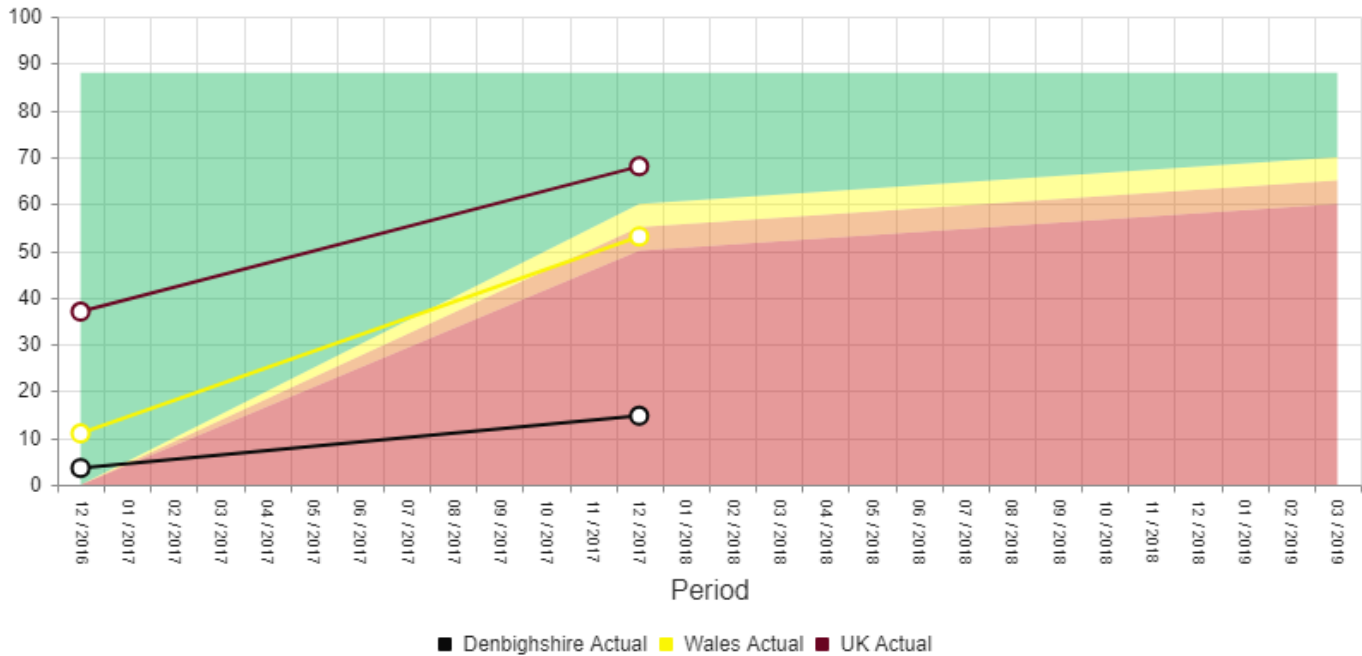
Latest Data Comment

Annual July 2017 – Rank 9. The likelihood of exclusion is ranked on a 9-point scale, with 9 indicating the highest likelihood. The score is based on a combination of digital indicators and social indicators.

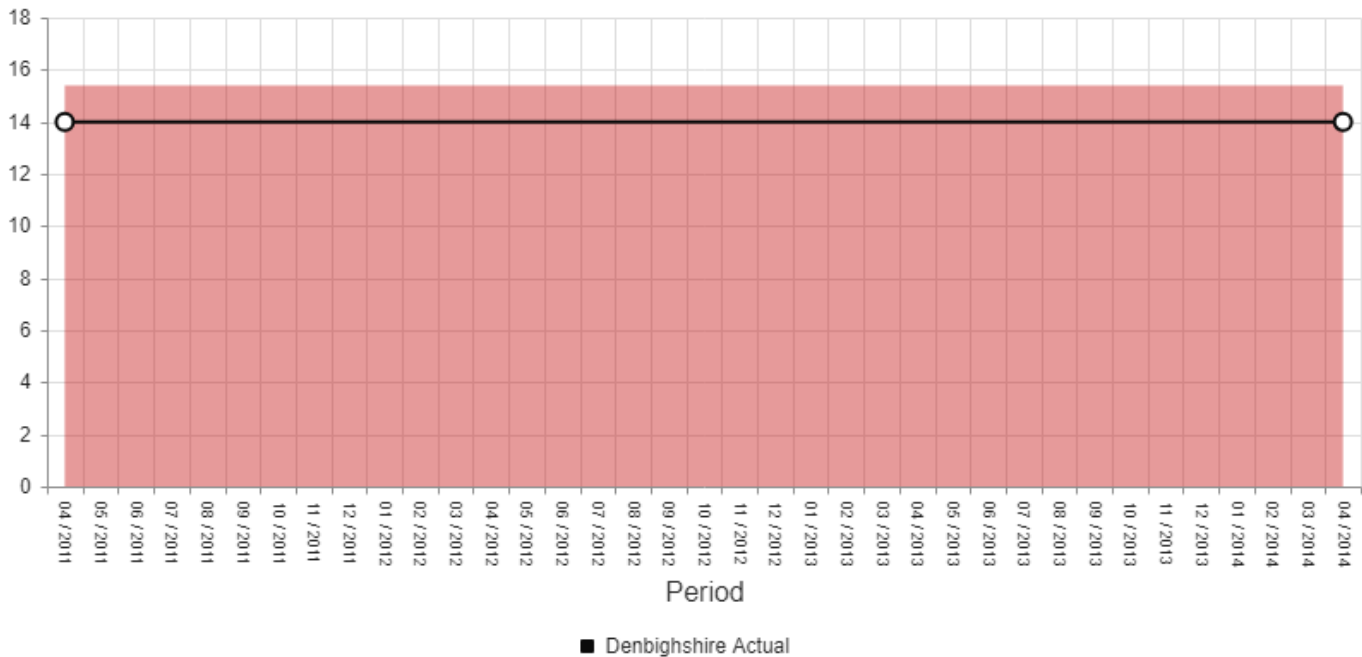
Latest Data Comment

Annual 6.03% of premises in Denbighshire have Broadband of 10 Mbps or below. Our ambition is to have, by 2022, zero premises with broadband of 10 Mbps or below.

Latest Data Comment

As at December 2017, 14.72% of A and B roads in Denbighshire had mobile 4G signal. Our ambition is to have 80% coverage by 2022 but the thresholds will need to be kept under review should the pace of change quicken.

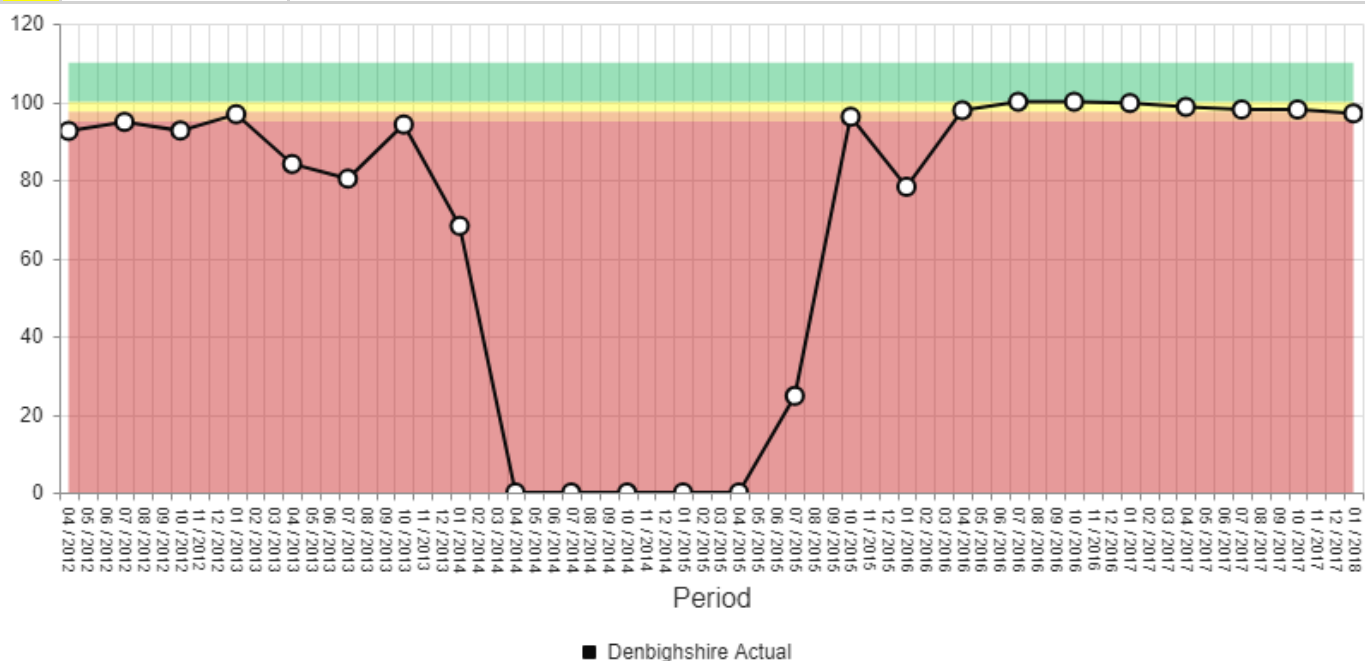

Latest Data Comment

2014 8 of 58 (14%) of LSOAs in Denbighshire are among the 10% most deprived in Wales (2014). Llandrillo is the 7th most deprived in Wales

Measures

CPQHESCAT1 Percentage of damaged roads and pavements made safe within target time (CAT1 - Category 1 defects dealt within timescale)

Latest Data Comment

Quarter 4 Target time based on seven calendar days. 398 CAT 1 defects, 374 completed within target time = 93.97%

Activities

CSS006a	To undertake a scoping exercise to identify resources within the community to support those citizens who are digitally excluded across the county and encourage and support those organisations to register their projects/services onto DEWIS	01/04/18	31/03/19
CSS007a	To get to a state of readiness for digitalisation, develop a project with interested staff members working with teams to agree a delivery plan	01/04/18	31/03/19
PR004434	Digital Access Points	14/09/17	31/03/22
PR004436	Target those most likely to be digitally excluded so they have the skills and means to use digital services	01/01/18	
PR004444	Invest in roads and bridges to maintain a viable, sustainable infrastructure		
PR004484	Make superfast broadband and mobile networks available to everyone	22/02/18	31/03/22
PR004487	Better enable people to travel to work, education and services	01/03/18	31/03/22
PR004632	Improve infrastructure to make it easier to stage events	01/04/18	31/03/22

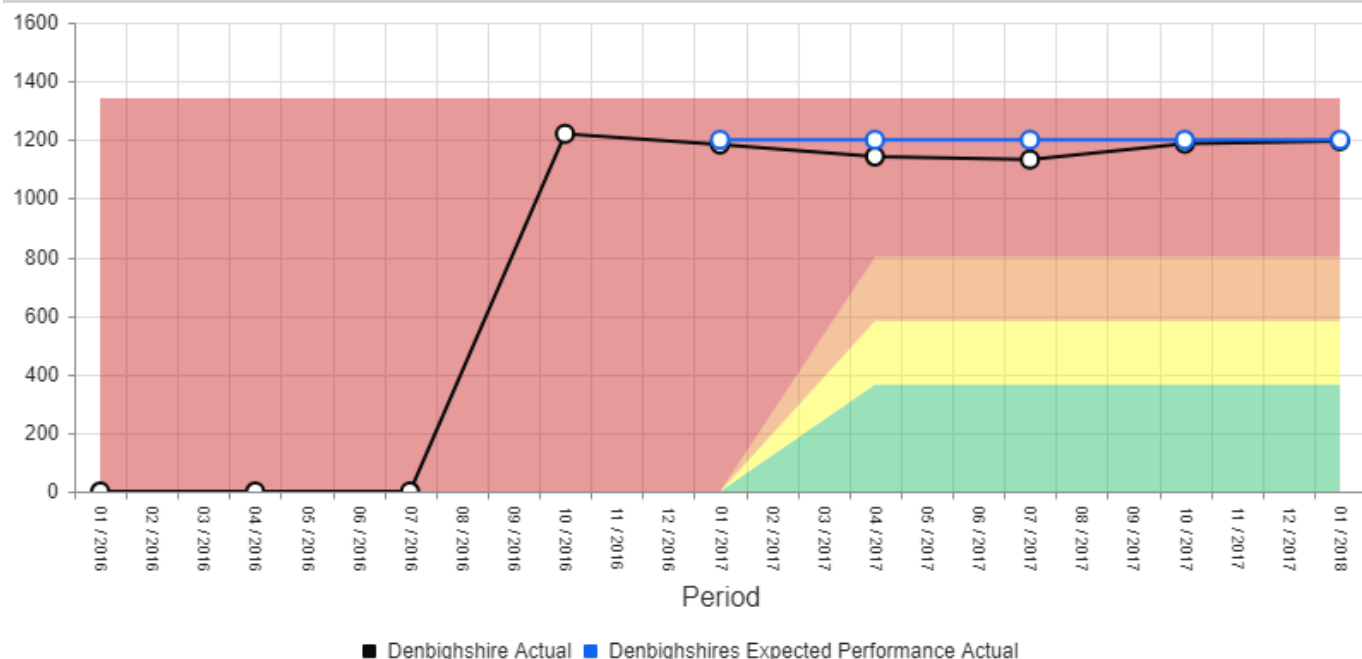
Priority 3 - Resilient Communities: The council works with people and communities to build independence and resilience

General Information

Status	Priority for Improvement
Rationale	In Denbighshire we aim to promote people’s health & well-being and encourage them to remain as independent as possible. In order to do this, we need to work with everyone in the community, to ensure that there are strong support networks in place and ensure people have more involvement in decisions affecting their future well-being. At the same time, we will continue to make sure that people at risk of abuse or exploitation are safeguarded.

Indicators

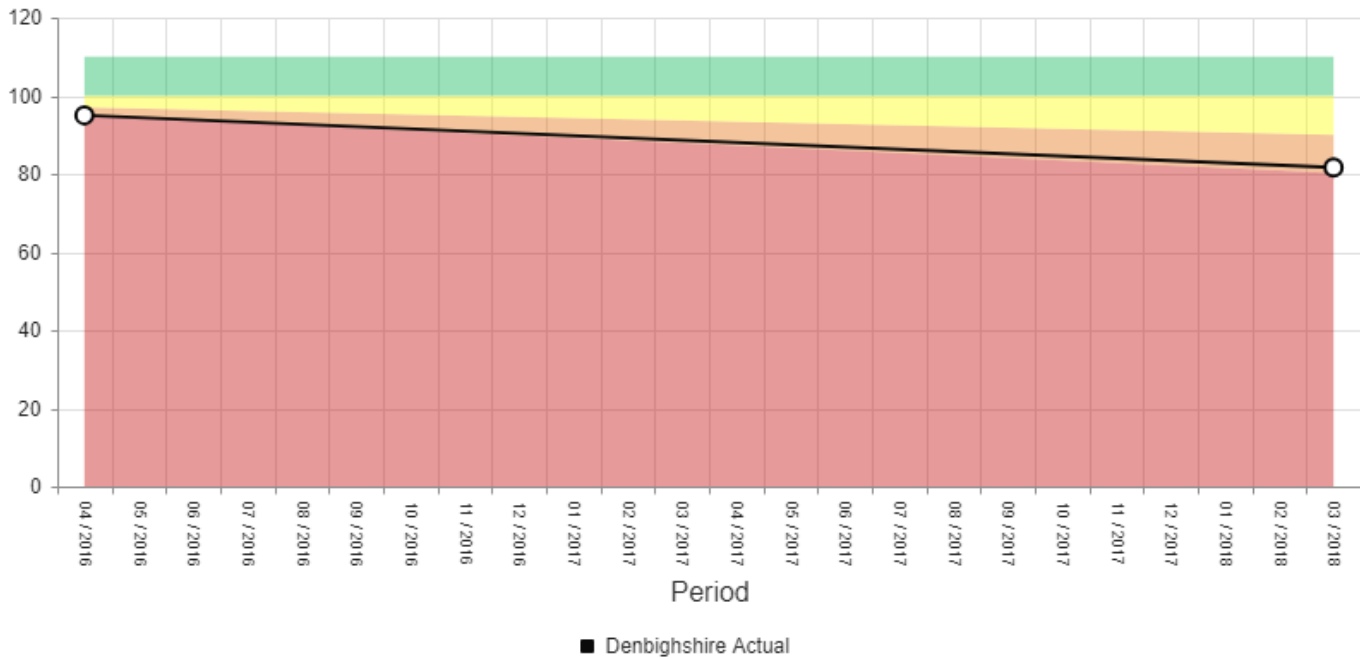
QCSS005m	The average length of time adults (aged 65 or over) are supported in residential care homes

Latest Data Comment

Quarter 4	The average number of days = 1,195

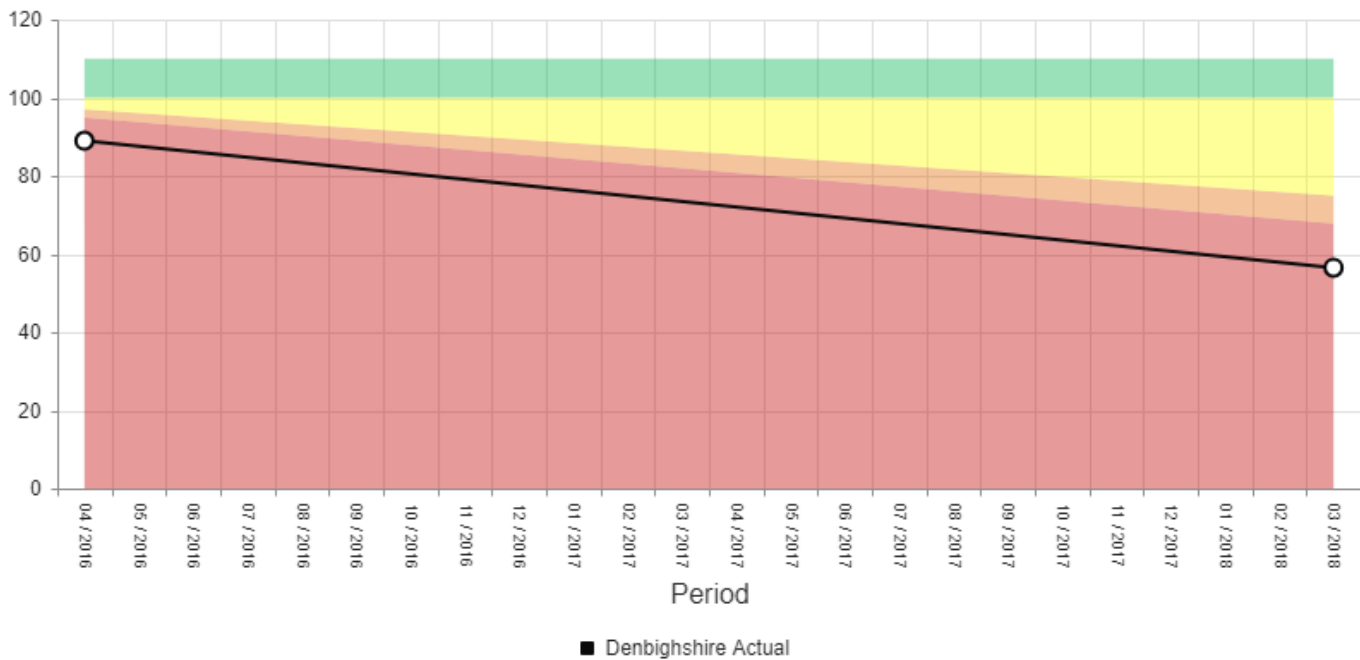
AnnualCSS002m The percentage of people reporting they have received the right information or advice when they needed it

Latest Data Comment

Annual 2017/18 = 81.70% (2016 All Wales Average for Adults Receiving Care = 80.2%, this has been set as the acceptable limit)

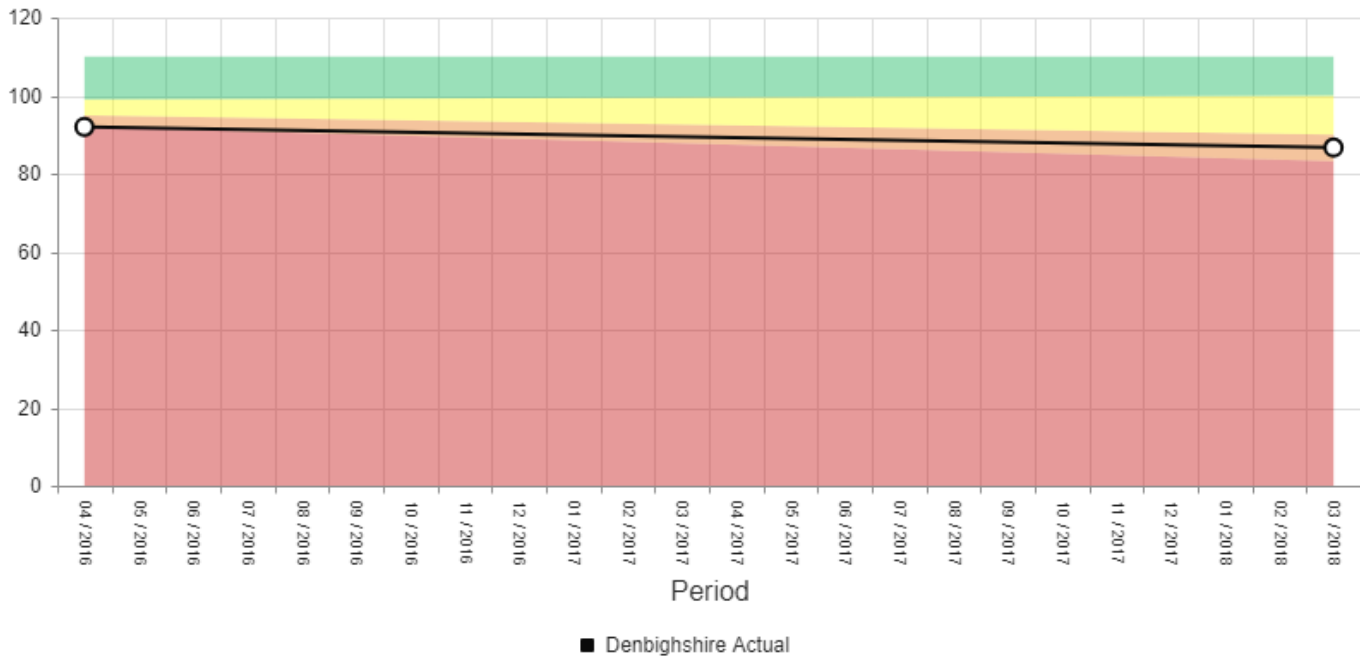
AnnualCSS004m The percentage of carers reporting they feel supported to continue in their caring role

Latest Data Comment

Annual Only 65 carers out of 115 who responded said they felt supported to continue in their caring role (56.5%)
 The 2016 All Wales Average response was 67.8% and this has been set as the acceptable threshold.

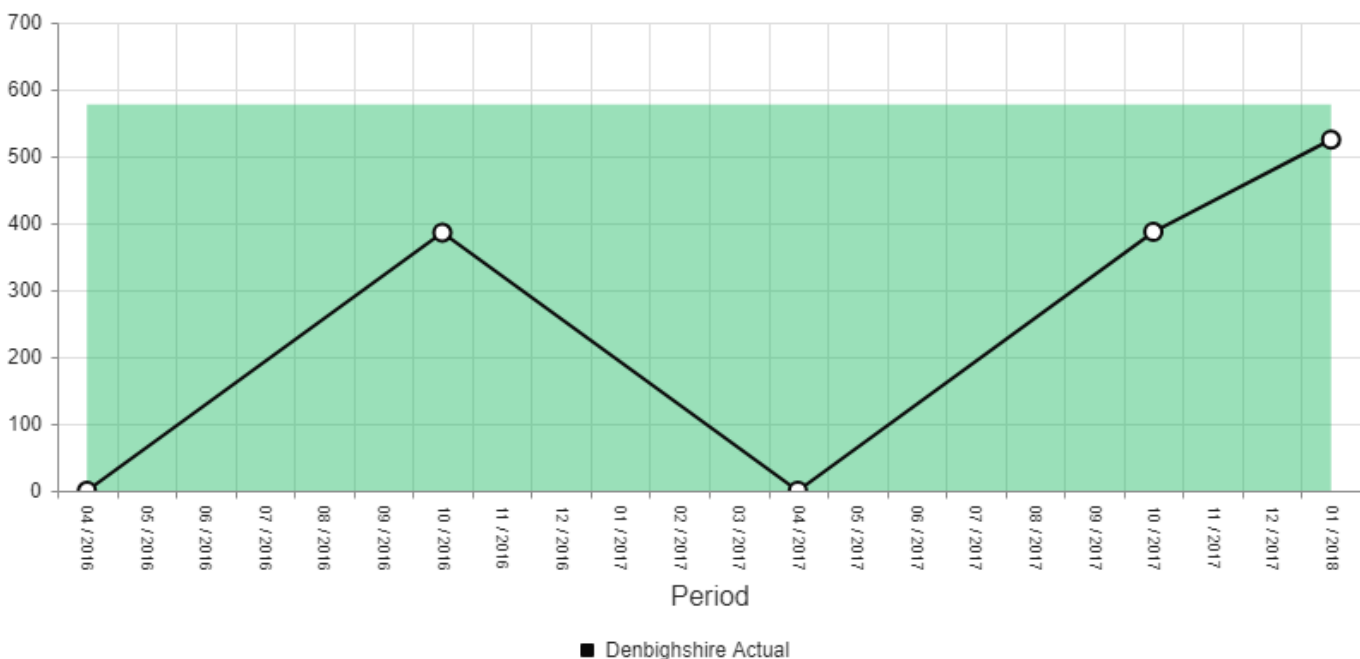
AnnualCSS014m The percentage of people reporting that they know who to contact about their care and support

Latest Data Comment

Annual Out of 278 Adults receiving care who responded, 241 said they know who to contact about their care and support (86.7%)
 2016 All Wales Average response from Adults receiving care = 83.2%. This has been set as the Acceptable threshold.

CSSAGGR03 Number of assessments of need for support for carers undertaken during the year

Latest Data Comment

Tudalen 75
 525 assessment carried out 2017/18, of which 119 led to a support plan for carers.

CPBIM301i	The percentage of people who agree "my local area is a place where people will pull together to improve the local area"

CPCCM302i	The number of sessions on the Dewis Cymru Platform

Latest Data Comment

Annual	453 sessions recorded – count only. Ambition for 2018 / 2019 will be to reach 600 sessions.

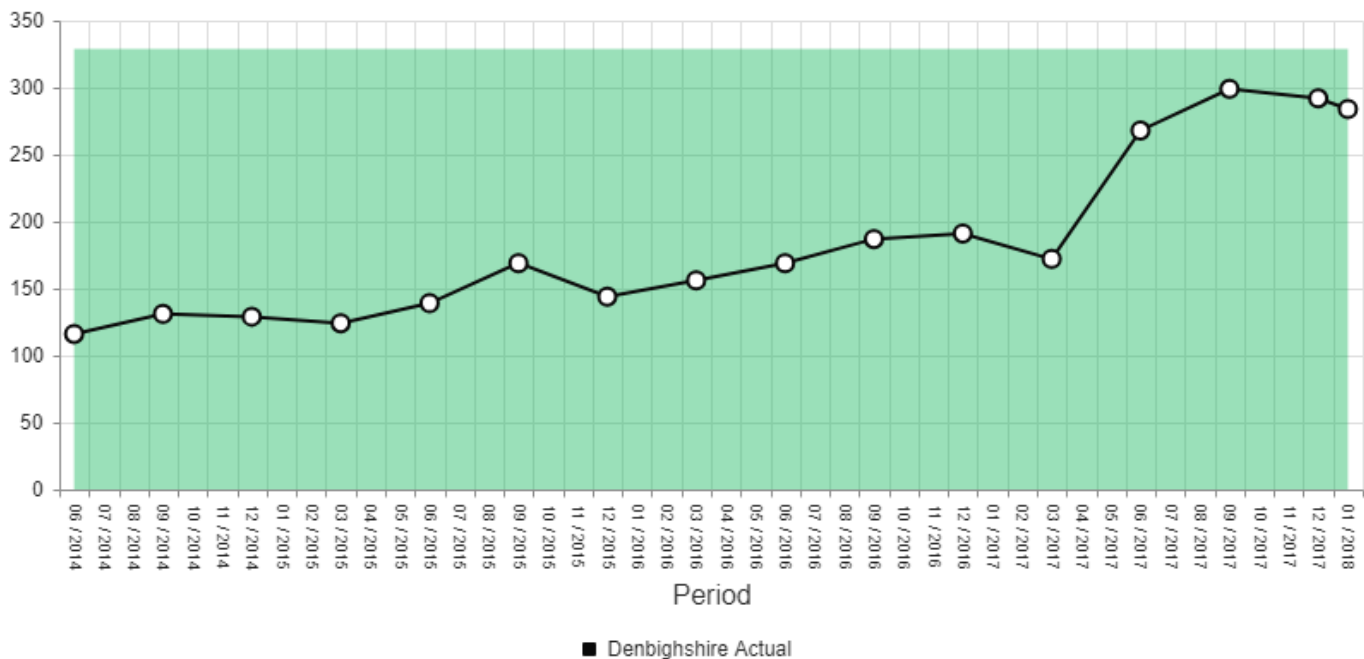
CPBIM303i	The percentage of people who feel able to influence decisions affecting their local area

CPCCM304i	The percentage of projects which have considered the 10 National Principles of engagement within their Wellbeing Impact Assessments

Latest Data Comment

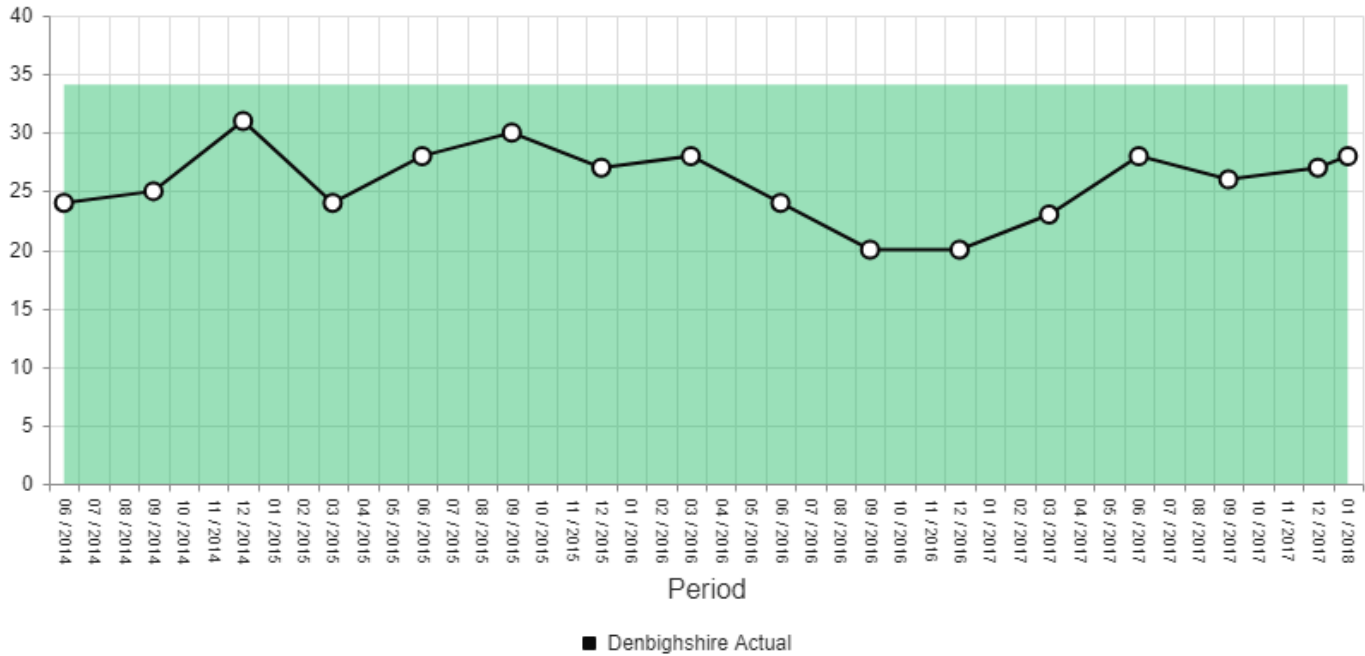
Quarter 4	The National Principles of Engagement will be used within WIA Version 2 which is due for release shortly. There will be a mechanism in place to report which projects have considered these principles

CPBIM305i	The number of recorded incidents of domestic abuse

Latest Data Comment

Quarter 4 – 284 recorded incidents

Latest Data Comment

Quarter 4 – 28 recorded

Activities

PR004413	Community Planning & Development Resource	16/11/17	31/03/19
PR004716	Act to Reduce Domestic Violence	01/07/18	31/03/19
PR004458	Supporting Carers in Denbighshire	01/04/18	31/03/22
PR004707	Ensure Council Information and Services are Accessible Online	24/04/18	31/12/21
PR004440	People are involved in shaping and improving services	03/04/18	31/03/22
BCUHB/DCC	Seamless Services / Community Resource Teams, Denbighshire	01/04/18	31/03/20

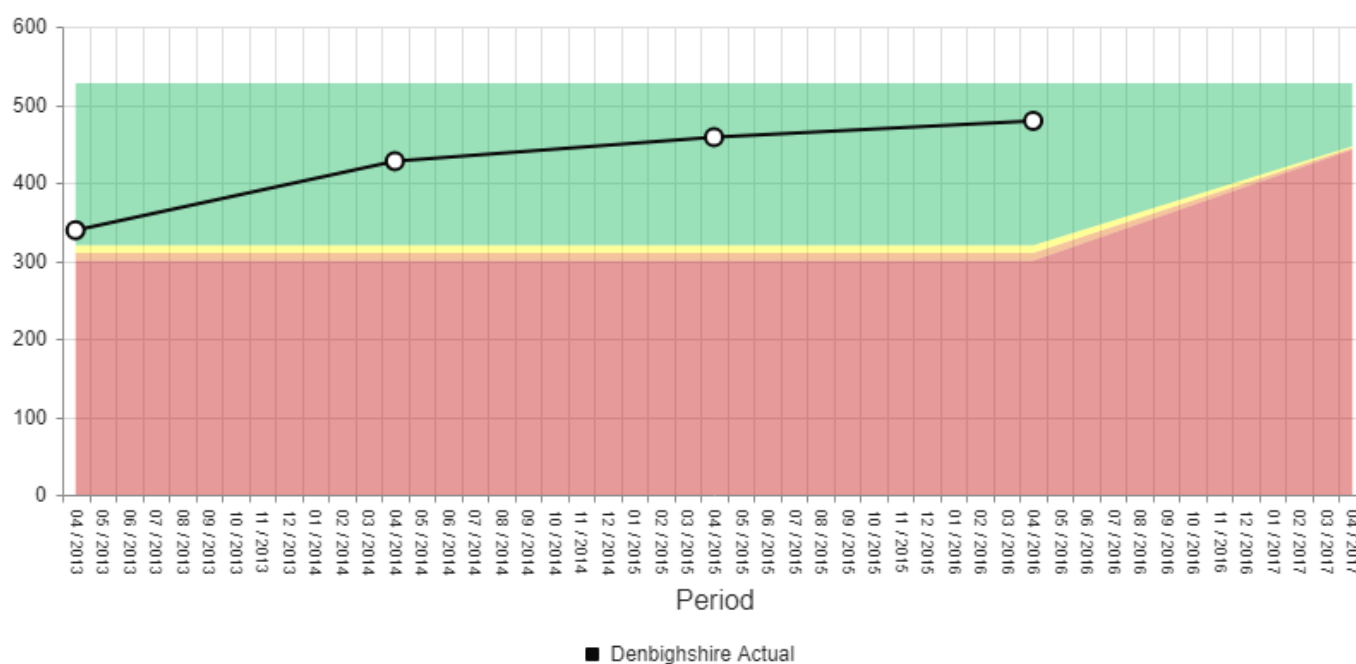
Priority 4 - Environment: Attractive and protected, supporting well-being and economic prosperity

General Information

Status	Acceptable
Rationale	Denbighshire aims to ensure that the environment is both attractive and protected, but also supports community well-being and economic prosperity. To achieve this we will reduce our carbon impact and increase the use of renewables throughout the county. We also plan to increase the biodiversity value of the county by protecting vulnerable species and habitats for the benefit of both wildlife and people who live and visit Denbighshire. Alongside this, Denbighshire aims to raise the profile of the county as a place to hold outdoor events that capitalise on our unique environment.

Indicators

CPCCMSTEAMi	STEAM - Total Economic Impact of Tourism (£ million)

Latest Data Comment

Annual The 2016 economic impact of tourism has increased 3.2% on the 2015 figure (£millions). Data is published annually in July/August.

CPFAH401i	% of existing and acquired Council housing stock (1st April 2017 baseline) achieving an EPC (Energy) rating of C or above

Latest Data Comment

Annual / Quarter 4 Total existing stock as Welsh Housing Quality Standard return 2017 = 3,385 properties. As at the end of quarter 4, a total of 957 (28%) council surveyed properties were recorded as achieving a rating of C or above. However, it is noted that not all stock condition surveys have been completed at this time and this figure is subject to change.

CPFAH402i	% of all new build council housing achieving an EPC (Energy) rating of A

Latest Data Comment

Annual	At present we haven't built any new council housing to achieve an EPC (Energy) rating of A.

CPBIM403i	Percentage reduction - from a 31/03/17 baseline – in carbon emissions (tonnes) from Council assets

Latest Data Comment

Annual	31st March 2017 baseline = 12,727.50. 10,907 (buildings where we pay the bills) and 1,820.5 (fleet). The thresholds have been set at 3% reduction as acceptable, 4% reduction as good and a 5% reduction as excellent per annum in order to achieve our ambition of 15% reduction by 2022

CPHES404i	No. of trees planted to increase canopy cover in Rhyl and Denbigh

Latest Data Comment

Annual	We have planted 3,000 trees in Rhyl.

CPHES405i	Growing numbers of black grouse, little terns, adders, sand lizards & bees

CPHES406i	No. of properties with reduced risk of flooding (1,000s)

Latest Data Comment

Annual	0.50 (500) properties are anticipated to have a reduced risk of flooding when the East Rhyl scheme is completed in 2020.

CPBIM407i	Please tell us how satisfied or dissatisfied you are with your local open spaces? Countryside, Beaches, Parks Resident Survey response Qs 3:

Latest Data Comment

	We will use the results of the Resident's Survey 2018 to inform us as to whether people are satisfied or dissatisfied with their local open spaces.

CPPPP407i	Total Operational Capacity (MW) of Renewable Electricity and Renewable Heat Technologies within the County

Latest Data Comment

Annual	This is the baseline for this indicator. 56.958 Electricity Generation Technologies (MWe) and 0.595 Heat Generation Technologies (MWh). Baseline 57.553 in total for the County.

Activities				
	PR003864	East Rhyl Coastal Defence Scheme	01/01/14	31/12/20
	PR004410	PLANT Project : Urban Tree Planting	02/01/18	02/01/22
	PR004418	Increasing capacity and resources for improving biodiversity in Denbighshire	01/04/17	31/03/22

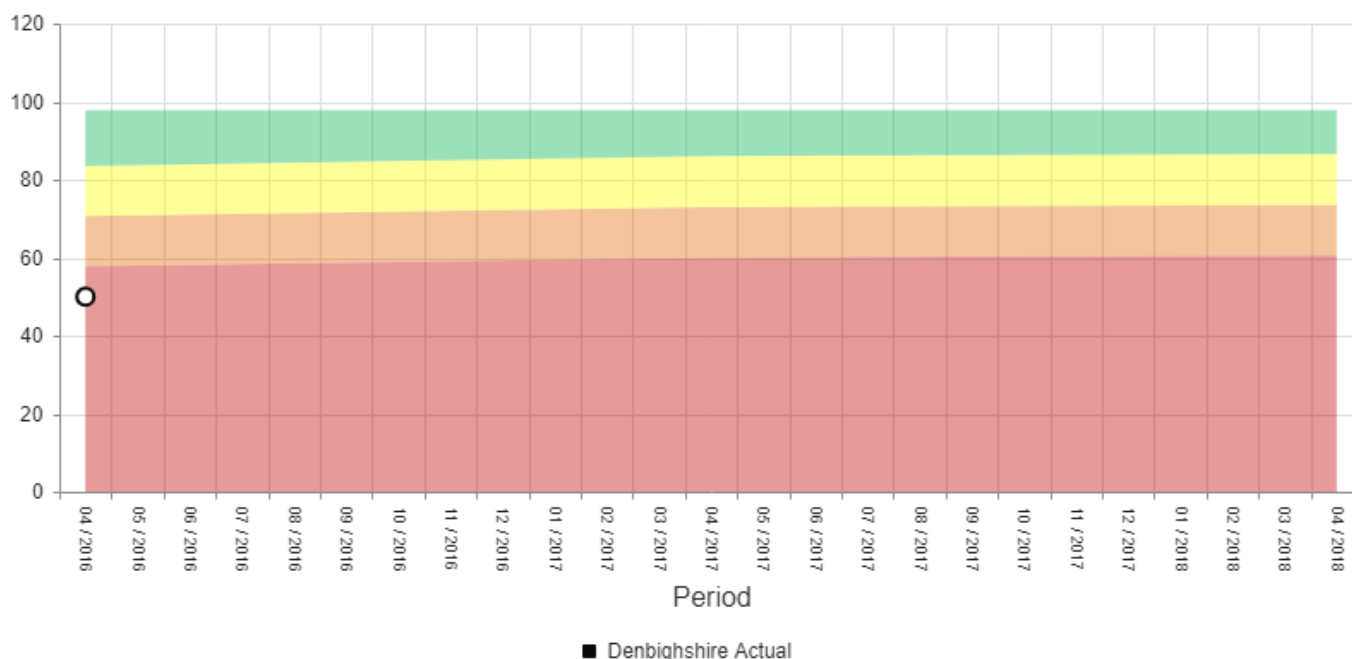
Priority 5 - Young People: A place where younger people will want to live and work and have the skills to do so

General Information

Status	Priority For Improvement
Rationale	We want Denbighshire to be a place where young people can and want to flourish. To do this there must be excellent education provision working alongside a strong employment offer for all. We will work with our partners, schools and businesses to make this happen.

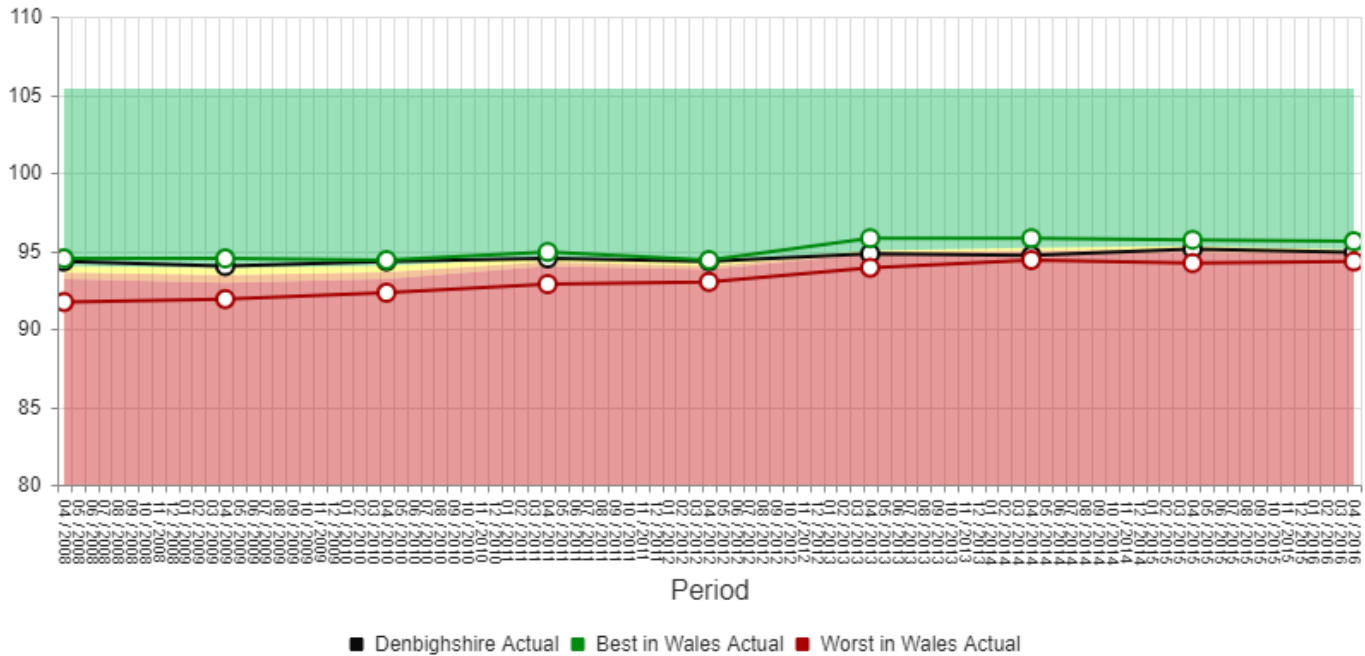
Indicators

CPEDU003/PAM006	The percentage of children achieving 5 GCSEs A*-C (Level 2, Key Stage 4), including English or Welsh (1st language) and Maths, by the end of secondary school, against the percentage that achieved the expected standard at the end of primary school (Level 4, Key Stage 2)

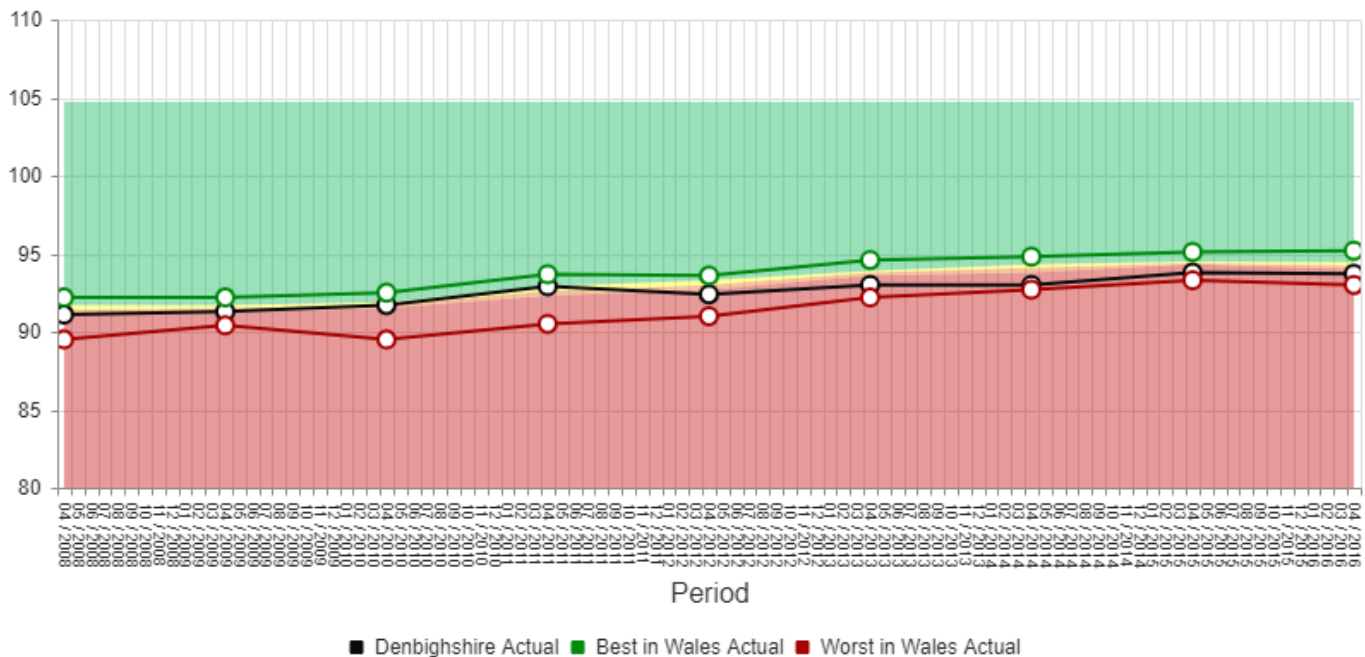
Latest Data Comment

This measure is under development. It seeks to plot recent Yr 11 performance against their achievements 5 years ago. Therefore, in this example, 50% of Yr11 pupils achieved 5 GCSEs A*-C (including English or Welsh (1st language) and Maths, against 83.5% of them achieving the commensurate grade at the end of Yr6. The threshold for Red: Priority for Improvement uses Welsh Government modelled outcome figures for what Denbighshire should be achieving for L2+ KS4 (not yet published beyond 2018/19).

Latest Data Comment

Annual During 2016-17 = 94.90% (academic year), there were 97,054 authorised absences (down from 97,403 for 2015-16), against 33,927 unauthorised (up from 27,804). This represents a 4.6% increase in absence from the previous year (130,981, up from 122,207). The increase in unauthorised absence is attributed to schools engaging more with the Council's fixed-penalty process, ensuring the appropriate coding of any unauthorised holidays.

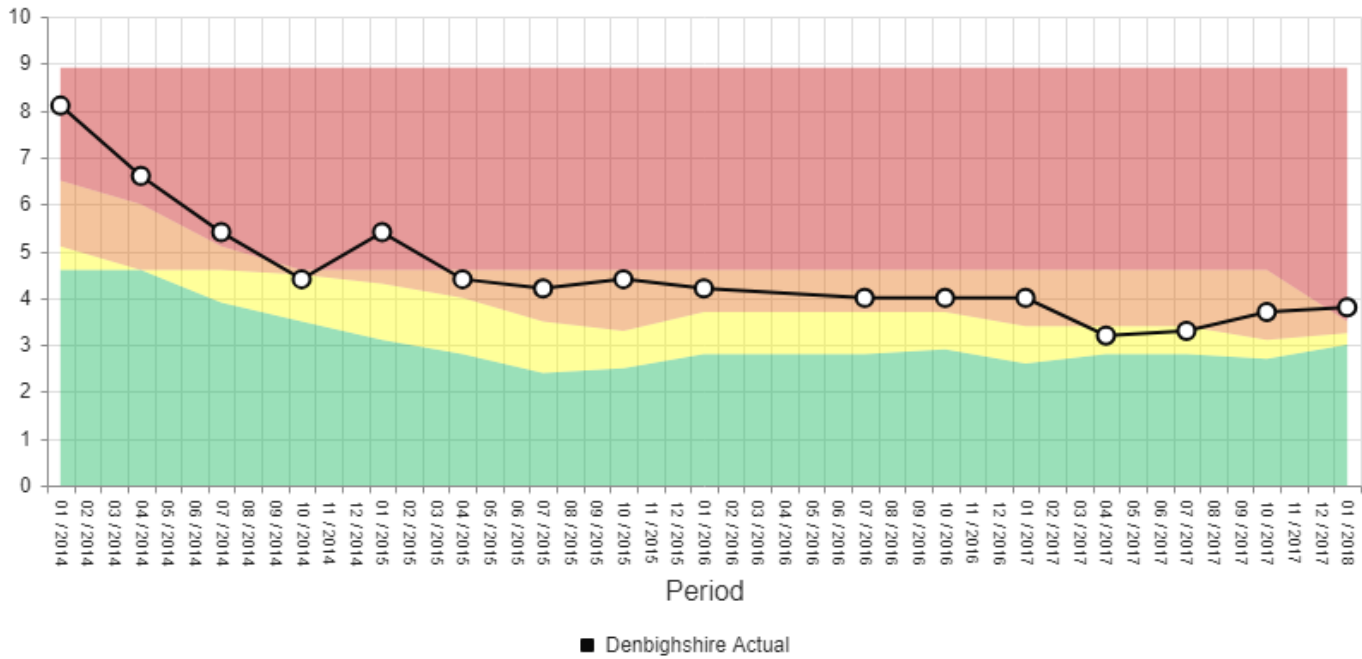

Latest Data Comment

Annual During 2016-17 = 93.70% (academic year), there were 85,777 authorised absences (down from 86,173 for 2015-16), against 26,848 unauthorised (up from 26,078). This represents a 4.6% increase in absence from the previous year (113,051, up from 108,251).

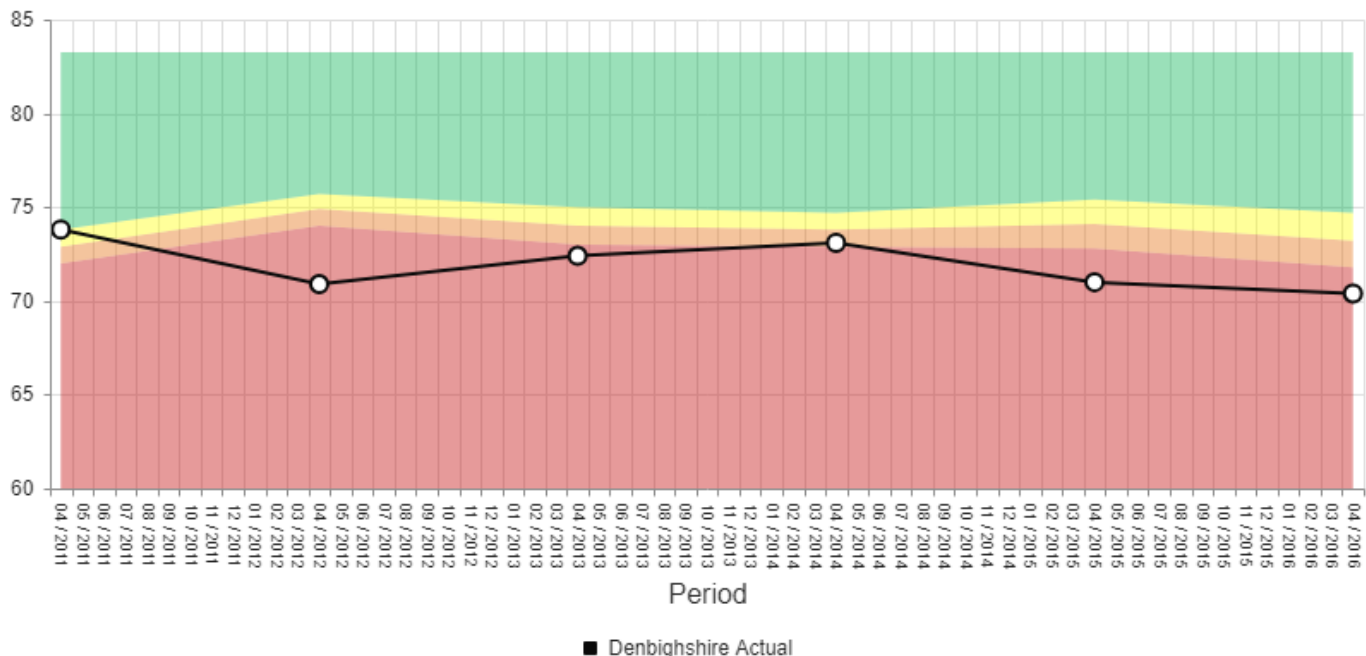
represents a 0.3% increase in absence from the previous year (112,625, up from 112,251). The increase in unauthorised absence is attributed to schools engaging more with the Council's fixed-penalty process, ensuring the appropriate coding of any unauthorised holidays. The Service has also put interventions in place where it has found school procedures around absence are not robust.

QECA4.6i   % of the population aged 18 to 24 claiming JSA

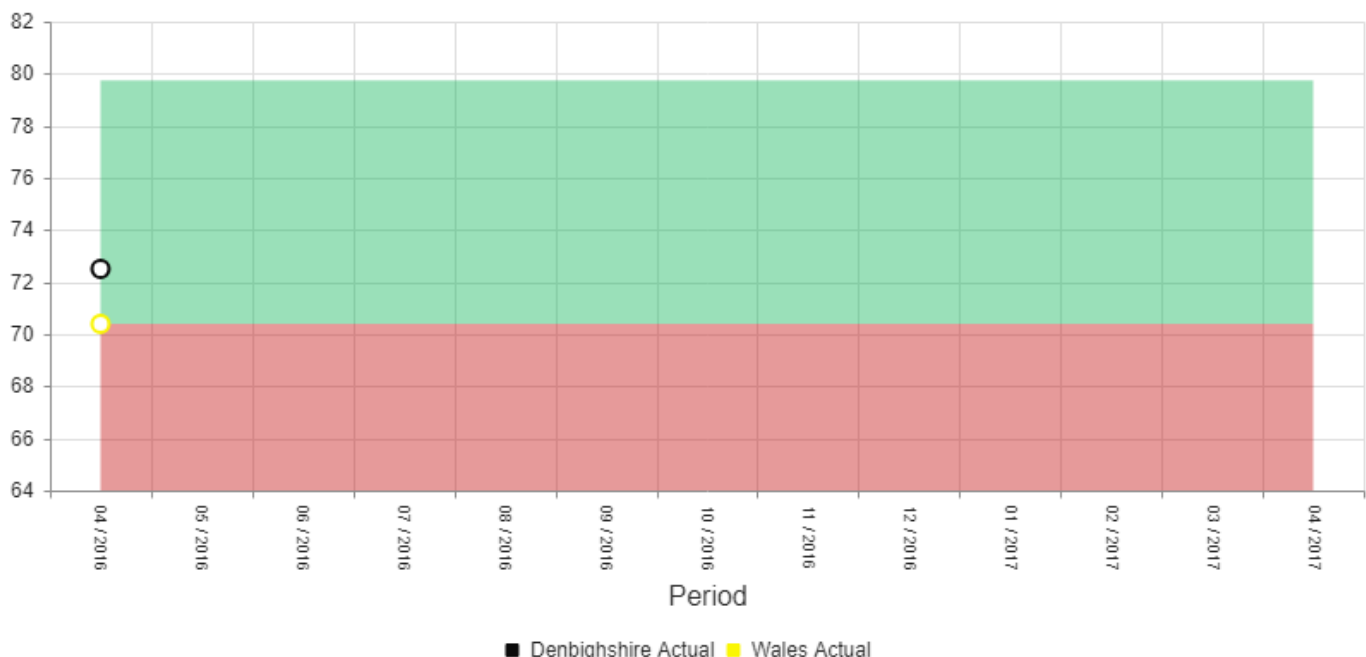
Latest Data Comment

Quarter 4   3.80%. With the new Corporate Plan, thresholds for this measure have been reviewed. Previously, following the financial crisis, a baseline for improvement was set at 4.6%. This is no longer relevant, and we shall revert to our default methodology for setting performance thresholds, where the Wales average is Red: Priority For Improvement. Our excellence threshold shall remain as the outturn for Great Britain.

Latest Data Comment

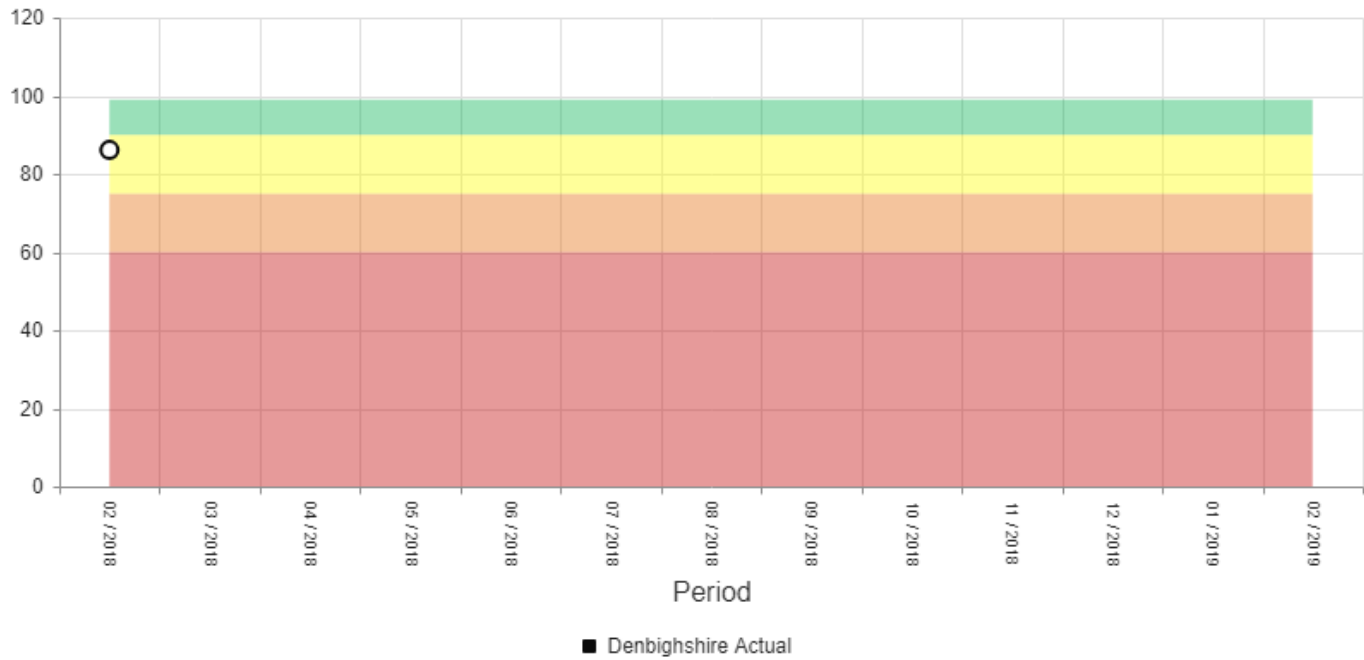
2016/17 = 70.40%. New data released in April from the Child Measurement Programme for Wales reveals a continuing decline in the healthy weight of Denbighshire’s 4-5 year olds, placing us in the 3rd quartile (below the Wales median) and 8th worst in Wales.

Latest Data Comment

72.50%. 2016-17 (academic year) is the first year for which this data is available, and it may be a number of years before data is published for all local authorities. This presents difficulties for benchmarking our performance. However, Denbighshire is currently performing 2.1% above the Wales average, which is positive. Work is underway to establish a North Wales average, which may serve as our Green: Excellent threshold, at least until all Wales data is made available. We are also anticipating imminent changes to KS4 measures, to be announced in May, which may provide more guidance for benchmarking this measure.

CPECS503i	The percentage of pupils (using Pupil Attitudes to Self and School - PASS) who respond positively against pupils' feelings about school

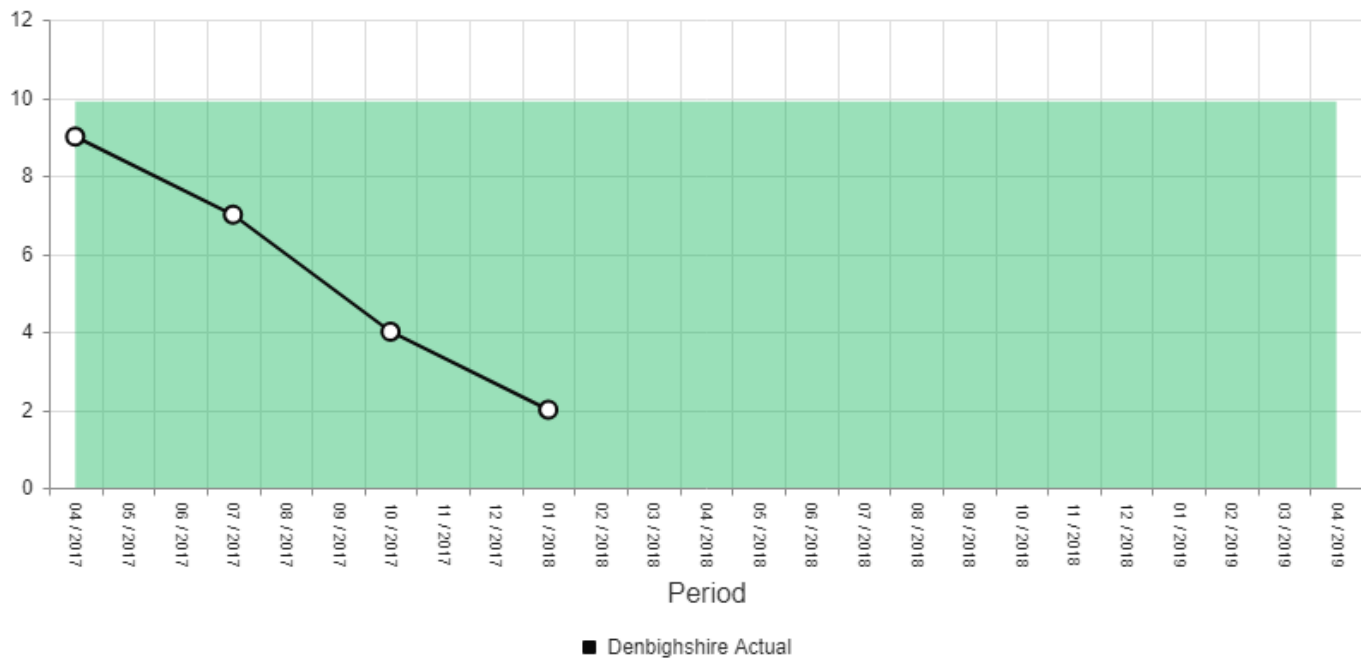
Latest Data Comment

86.10%. Mean percentage across Foundation Phase (95.1%), KS2 (90%) and KS3/4 (73.3%).

CPECS504i	The number of pupils involved with businesses on the Business Register
CPECS505i	The number of pupils benefiting from the Public Service Mentoring Scheme

Latest Data Comment

These measures, connected to the Ready for Work project, are new and the first set of data is not anticipated until July.

Latest Data Comment

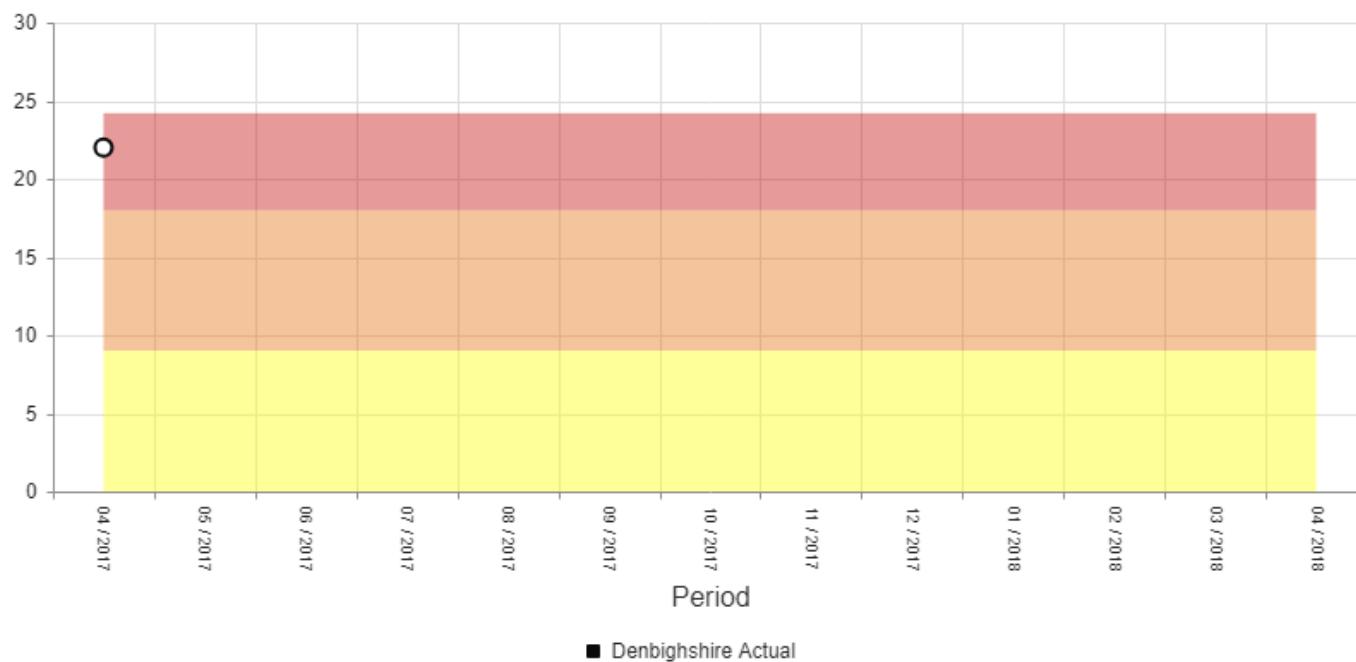
This measure is a count only and has no thresholds. There are only two young people currently recorded as active volunteers through the Kinetic website. We know that this is not an accurate reflection of volunteering by young people, but current data protection limitations with the website prevent us from being able to accurately capture volunteers under the age of 16. These issues are being considered. In the meantime, services, such as Youth Services, for example, maintain their own records for young people.

Latest Data Comment

Pending the outcome of national work being undertaken (by Public Health Wales, and Police), there is currently no clarity on measures for Adverse Childhood Experiences. Currently we have no way of demonstrating what the local picture may look like. However, it is an important strand within our commitment to Young People and we will continue to monitor any developments with this agenda.

Measures

	CPECS502m	The number of schools providing education through suitability and condition categories C & D

Latest Data Comment

Currently 22 schools are providing education in buildings that have the lowest suitability and condition categories (C & D). The 21st Century Schools Programme of course will reduce this figure, and the Service has set ambitious local thresholds where 0 schools represents Green: Excellent performance.

Activities

ECA 1.3b - 09	TechZone - Growth Sector Move-on Accommodation	02/09/18	31/03/20
ECA 2.3b	PROCUREMENT: Local Supplier Development	01/06/15	31/05/18
ECA 3.2a	New Growth Sectors / St. Asaph Business Park Development	01/01/15	31/03/19
ECA 4.1b,4.2a-c,4.3a	Ready for Work	01/09/17	31/03/20
ECA 4.2c	The Denbighshire Working Start Scheme	01/09/17	01/04/22
MOD.ED	Modernising Education		
PR004407	Develop technology based entrepreneur space close to transport interchange		
PR004431	Monitoring and supporting positive pupil attitudes to self and school/well-being	03/07/17	31/08/21
PR004438	Supporting Parents in Denbighshire	01/04/18	31/03/22
PR004589	Develop closer working practices to remove barriers for children and young people to successfully engage in learning, training or employment		
PR004702	Young Person Employment Support	01/10/2018	31/03/2022

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	19 Gorffennaf 2018
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Lles ac Annibyniaeth ac Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc/Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau
Awdur yr Adroddiad:	Pen Reolwr: Gwasanaethau Cefnogi
Teitl:	Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol 2017-2018

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Mae pob Cyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol yng Nghymru yn gorfod llunio adroddiad blynyddol sy'n crynhoi eu safbwyntiau ar effeithiolrwydd gwasanaethau gofal cymdeithasol yr awdurdod a gwelliannau i'w blaenoriaethu.
- 1.2 Mae adroddiad blynyddol drafft 2017-18 yn amgaaedig yn Atodiad I. Diben yr adroddiad yw rhoi darlun teg i'r cyhoedd o wasanaethau yn Sir Ddinbych ac arddangos dealltwriaeth glir o'r cryfderau a'r heriau a wynebir.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 I alluogi'r Aelodau i graffu ar yr adroddiad blynyddol drafft cyn iddo gael ei gyflwyno i Arolygiaeth Gofal Cymru.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod yr Aelodau'n ystyried a yw'r adroddiad:

- 3.1 yn rhoi disgrifiad clir o berfformiad yn 2017-2018;
- 3.2 yn codi unrhyw faterion/pryderon perfformiad sydd angen craffu arnynt ymhellach.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 At ei gilydd, dengys yr adroddiad bod Cyngor Sir Ddinbych yn parhau i ddarparu gwasanaethau cymdeithasol o ansawdd da ar gyfer plant, oedolion a gofaluwr, a'n bod wedi perfformio'n rhagorol mewn meysydd sy'n bwysig i'n cymunedau. Rydym hefyd yn parhau i drawsnewid ein gwasanaethau cymdeithasol mewn ymateb i'r heriau a gyflwynwyd oherwydd gostyngiadau mewn cyllid yn y sector cyhoeddus ar adeg lle bo mwy o bwysau o ran costau, a gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016.

4.1.1 Uchafbwyntiau o Gyflawniadau Allweddol sydd yn yr adroddiad

- Yn ystod y 12 mis diwethaf, rydym wedi ehangu ein cyfleusterau Pwyntiau Siarad i 9 ar draws y sir, gan alluogi mwy o unigolion i gael y cyfle i gael sgwrs wyneb yn wyneb o ran beth sy'n bwysig iddynt, i wella eu hiechyd a'u lles.

- Yn Chwefror 2018, cafodd yr uno diweddar rhwng Addysg a Gwasanaethau Plant eu hamlygu gan Estyn fel cael “effaith bositif” ar wasanaethau i blant, pobl ifanc a’u teuluoedd. Nododd arolygwyr Estyn hefyd mai “Nodwedd gadarn o’r awdurdod yw’r ffordd y mae’n ymgynghori gyda phlant a phobl ifanc wrth wneud penderfyniadau sydd yn eu heffeithio nhw a phan maent yn gwerthuso’r ystod eang o wasanaethau y mae’n ei gynnig.”
  - Mae ein gwasanaeth ail-alluogi a chlwstwr Camu i Lawr sy’n cydweithio gyda BIPBC wedi gweld bod oedi o ran trosglwyddo gofal wedi gostwng o 23 yn 2016-17 i 5 yn 2017/18.
  - Y llynedd, fel rhan o’n hymgyrch i wella gwybodaeth, cyngor a chymorth i blant ag anghenion ychwanegol a’u rhieni, fe wnaethom ddatblygu rôl y Llywiwr Lles Anableddau. Rôl y Llywiwr yw grymuso, gweithio gyda rhieni i’w galluogi i fodloni eu canlyniadau lles eu hunain drwy ddarparu mynediad i wybodaeth o ansawdd uchel, cyngor a chymorth.
  - Yn ystod 2017-18, fe wnaethom newidiadau sylweddol i’r fframwaith y mae’r Tîm Diogelu Gwasanaethau Oedolion yn gweithio o’i fewn, yn dilyn ailstrwythuro mewnol a gweithredu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae’r Tîm Diogelu yn Sir Ddinbych wedi’i gryfhau’n sylweddol yn ystod y 18 mis diwethaf.
  - Fel rhan o’n Hailstrwythuriad o wasanaethau i wella llwybrau at gefnogaeth, mae gennym nawr dîm Derbyn Gwaith Cymdeithasol ar Ddyletswydd penodol a dau dîm Ymyrraeth Amddiffyn Plant, a phob un wedi’i gryfhau gydag ychwanegiad gweithiwr cymdeithasol uwch ymarferydd.
  - Mae’r Panel Camfanteisio’n Rhywiol ar Blant (CSE) aml-asiantaeth yn ddatblygiad cadarnhaol, ac mae cydweithwyr yn gwerthfawrogi’r prosesau a ddatblygir drwy gyflwyno’r panel, o ran adolygu plant a phobl ifanc sydd mewn risg neu wedi dioddef cam-fanteisio’n rhywiol ar blant. Mae’r Panel yn sicrhau bod achosion o gam-fanteisio’n rhywiol ar blant a amheuir, neu sydd wedi digwydd, yn cael eu rheoli a’u cydlynu’n dda, a bod pob cam posibl wedi’i gymryd i ddiogelu dioddefwyr.
  - Yn Ebrill 2017, cafodd y prosiect Ailasesu ei sefydlu i sicrhau bod yr holl ddinasyddion sy’n cael mynediad at wasanaethau ar hyn o bryd, yn cael eu hadolygu a’u hailasesu’n unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, i gyflawni’r amcanion sy’n bwysig iddyn nhw.
  - Yn ystod eu 8 mis cyntaf, fe wnaeth y Llyw-wyr Cymunedol helpu dros 2000 o ddinasyddion a gweithwyr proffesiynol ar draws Sir Ddinbych i lywio eu ffordd drwy’r ddrysa gymhleth o gefnogaeth a chyfleoedd sydd ar gael o fewn eu cymuned leol.
  - Ers Ebrill 2017, mae Llwybr Cadarnhaol y Bobl Ifanc wedi gostwng nifer y bobl ifanc sy’n cael mynediad at lety Gwely a Brechwast o 83%, drwy ddull wedi’i gynllunio a’i reoli.
- 4.2 Fodd bynnag, mae'r adroddiad yn nodi sawl maes lle'r ydym yn ceisio gwella perfformiad ymhellach a'r cynlluniau sydd gennym ar waith i fynd i'r afael â'r materion hyn.

4.2.1 Uchafbwyntiau o Feysydd Gwaith Pellach yn yr adroddiad

- Cefnogi ein dinasyddion i gael mwy o ddewis a rheolaeth dros becynnau gofal a chefnogaeth i'w helpu i gyflawni'r amcanion sy'n bwysig iddyn nhw, drwy gyflwyno ein model cyllideb Cefnogaeth i ddinasyddion sy'n cael pecyn newydd o ofal a chefnogaeth.
- Ymgysylltu ag oedolion a gofaluwr sy'n cael y gwasanaethau hynny ar hyn o bryd, drwy fforwm cymheiriaid, i helpu siapio gwasanaethau a chanolbwyntio ar y meysydd hynny o fewn ein harolwg Dweud eich Dweud blynyddol, lle nad ydym wedi sgorio mor dda ag y byddem wedi'i ddymuno e.e. Gallaf wneud y pethau sy'n bwysig i mi.
- Byddwn yn gweithredu'r templedi newydd y cytunwyd arnynt yn rhanbarthol yn llawn, ar gyfer asesiadau a chynlluniau gofal a chefnogi, ac yn ymgorffori llwybrau gwasanaeth newydd o fewn ein systemau rheoli achosion presennol mewn gwasanaethau Plant.
- Bydd gwasanaethau Plant yn cydymffurfio'n llawn ag arweiniad a naws Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru), gan sefydlu dealltwriaeth wedi'i rhannu ar draws pob asiantaeth partner.
- Ar ôl datblygu tîm adnoddau cymunedol wedi'i gyd-leoli yn y Rhyl yn ystod 2017-18, byddwn yn gweithio tuag at 3 tîm adnodd cymunedol integredig ar draws Sir Ddinbych gyda'n cydweithwyr o Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC), er mwyn darparu cefnogaeth iechyd a gofal cymdeithasol ddi-dor i gefnogi oedolion Sir Ddinbych.
- Byddwn yn parhau gyda datblygiad wedi'i gynllunio o dai gofal ychwanegol yn Ninbych a Rhuthun a darparu ein darpariaethau mewnol yn allanol, yn cynnwys Cartref Preswyl Dolwen.
- Mewn ymateb i Raglen Trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol, rydym ar hyn o bryd yn adolygu ein strwythur ar gyfer cefnogi plant ag anghenion cymhleth oherwydd anableddau neu afiechyd, a byddwn yn datblygu tîm newydd gyda staff o ofal cymdeithasol, ymyrraeth gynnar, pontio a chefnogaeth annibyniaeth, a'r Gwasanaeth Addysg Statudol ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol, i ddarparu ymateb integredig i gefnogi teuluoedd drwy gydol y flwyddyn lawn ac ar draws eu cartref, bywyd cymdeithasol ac ysgol.
- Sicrhau bod diogelu o bwys i bawb.
- Mae Gwasanaethau Anableddau Cymhleth yn ceisio adeiladu ar waith hunan-eirioli, a'i ddatblygu, o fewn y sector annibynnol.
- Byddwn yn gweithio gyda phrosiect 'Sir Ddinbych yn Gweithio' i weithredu llwybrau gyrfa a phrentisiaethau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal.
- Adnewyddu'r Strategaeth Ofaluwr a chytuno ar gamau newydd; i gyflawni hynny byddwn yn ymgysylltu ac yn ymgynghori gyda gofaluwr, Darparwyr Trydydd Sector ac eiriolwyr.
- Parhau i weithio gyda chymunedau a phartneriaid i gynyddu nifer y Cymunedau a Sefydliadau sy'n Gyfeillgar â Dementia, yn unol â'r Cynllun Corfforaethol, dan arweiniad ein Partneriaeth Sir Ddinbych o Heneiddio'n Dda.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1 Mae'r adroddiad yn ymwneud yn benodol â'n cyfraniad at gyflawni'r ddwy flaenoriaeth gorfforaethol ganlynol:

- Mae pawb yn cael eu cefnogi i fyw mewn cartrefi sy'n diwallu eu hanghenion; a
- Mae'r Cyngor yn gweithio gyda phobl a chymunedau i gynyddu annibyniaeth a chadernid.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Nid yw cynhyrchu a chyhoeddi'r adroddiad ei hun yn costio unrhyw beth (ac eithrio amser swyddogion), ac nid yw'n effeithio ar wasanaethau eraill. Bydd y cynlluniau a'r camau gweithredu a nodwyd ar gyfer y dyfodol i'r gwasanaethau cymdeithasol o fewn yr adroddiad yn cael eu cyflawni o fewn y cyllidebau presennol. Fodd bynnag, mae rhai o'r themâu a gwmpesir yn yr adroddiad e.e. cefnogi annibyniaeth a gwella lles, yn rhaglenni corfforaethol yn hytrach na chyfrifoldeb y gwasanaethau cymdeithasol yn unig. Ar gyfer y Cyngor cyfan, bydd hyn yn golygu sicrhau bod ein holl wasanaethau, er enghraifft gwasanaethau tai, priffyrdd, cynllunio, gwasanaethau amgylcheddol a hamdden, wedi eu cynllunio i hyrwyddo annibyniaeth.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb?

7.1 Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les ar gyfer yr adroddiad blynyddol ei hunan gan ei fod yn darparu gwerthusiad ôl-weithredol o berfformiad yn ystod 2017-18, ac nid yw cyhoeddi'r adroddiad yn cael unrhyw effaith bosibl ar genedlaethau'r dyfodol. Fodd bynnag, bydd Asesiadau o Effaith ar Les yn cael eu cynnal mewn perthynas ag unrhyw gynlluniau ar gyfer y dyfodol neu ddatblygiad gwasanaethau a nodwyd yn yr adroddiad blynyddol hwn, pan fo'r angen.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Mae adborth gan ddefnyddwyr gwasanaeth a gofalwyr ynglŷn â'n gwasanaethau yn ffurfio rhan o'n system sicrwydd ansawdd presennol ac o'r herwydd, wedi cyfrannu'n sylweddol at ddatblygiad yr adroddiad hwn.

8.2 Fel yr arfer, bydd yr adroddiad drafft yn cael ei ddisbarthu i bartneriaid (e.e. iechyd, 3ydd sector) ar gyfer sylwadau, cyn ei gyhoeddi.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'n rhaid i oblygiadau cost unrhyw faterion sy'n dod i'r amlwg yn yr adroddiad gael eu hystyried yng nghyd-destun sefyllfa gyllidebol ehangach y cyngor.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae cofrestr risg manwl ar gyfer y Gwasanaeth Cymorth Cymunedol ac Addysg a Gwasanaethau Plant. Gan fod hwn yn adroddiad am Wasanaethau Cymdeithasol yn Sir Ddinbych, mae unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â'r materion a gwmpesir gan yr adroddiad hwn (ac unrhyw gamau i liniaru a'u rheoli) yn cael eu dal yn y cofrestr risg gwasanaeth.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Mae Canllawiau Statudol (gan gynnwys y gofyniad i gyhoeddi adroddiad blynyddol) yn cael eu cyhoeddi o fewn y Cod Ymarfer ar Rôl y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol o dan Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014.
- 11.2 Mae Erthygl 7.4.2(b) o Gyfansoddiad y Cyngor yn amlinellu pwerau craffu mewn perthynas â monitro perfformiad ac amcanion polisi.

Cysylltwch â'r:

Pen Reolwr: Gwasanaethau Cefnogi

Ffôn: 01824 706368

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

**Cyfarwyddwr
Gwasanaethau
Cymdeithasol
Cyngor Sir Ddinbych**

**Adroddiad Blynyddol
2017 –2018**

Cynnwys

Adran 1. Cyflwyniad

Adran 2. Crynodeb o Berfformiad gan y Cyfarwyddwr

Adran 3. Sut Mae Pobl yn Llunio ein Gwasanaethau?

Adran 4. Hybu a Gwella Llesiant y Bobl Rydym yn eu Helpu

(a) Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chydgynhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni

(b) Gweithio gyda phobl a phartneriaid i ddiogelu a hybu iechyd corfforol a meddyliol pobl a'u llesiant emosiynol

(c) Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag cam-drin, esgeuluso neu niwed

(d) Cymell a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas

(e) Helpu pobl i ddatblygu a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol yn ddiogel

(f) Gweithio gyda phobl a'u helpu i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol ac i fyw mewn llety addas sy'n cwrdd â'u hanghenion

Adran 5. Sut Rydym yn Cyflawni ein Gwaith

(a) Ein Gweithlu a Sut Rydym yn Cefnogi eu Rolau Proffesiynol

(b) Ein Hadnoddau Ariannol a Sut Rydym yn Cynllunio ar gyfer y Dyfodol

(c) Gweithio gyda'n Partneriaid, Arweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu ac Atebolrwydd

Adran 6. Cael Gafael ar Ragor o Wybodaeth a Dogfennau Allweddol

Atodiad 1—Crynodeb o Fesurau Perfformiad

Atodiad 2—Achos Diogelu (Adran 4c)

Atodiad 3—Astudiaeth Achos – Mynd at Wraidd y Mater (Adran 4e)

Atodiad 4—Astudiaeth Achos – Gofalwr (Adran 4e)

Atodiad 5—Astudiaethau Achos – Llywyr Cymunedol (Adran 4f)

Atodiad 6—Astudiaeth Achos – Atal Digartrefedd (Adran 4f)

Atodiad 7—Cynnydd Blwyddyn 2 "Mwy na Geiriau" (Adran 5)

Atodiad 8—Dyfyniadau o'r Adroddiad Blynyddol ar Adborth Cwsmeriaid
2017/18

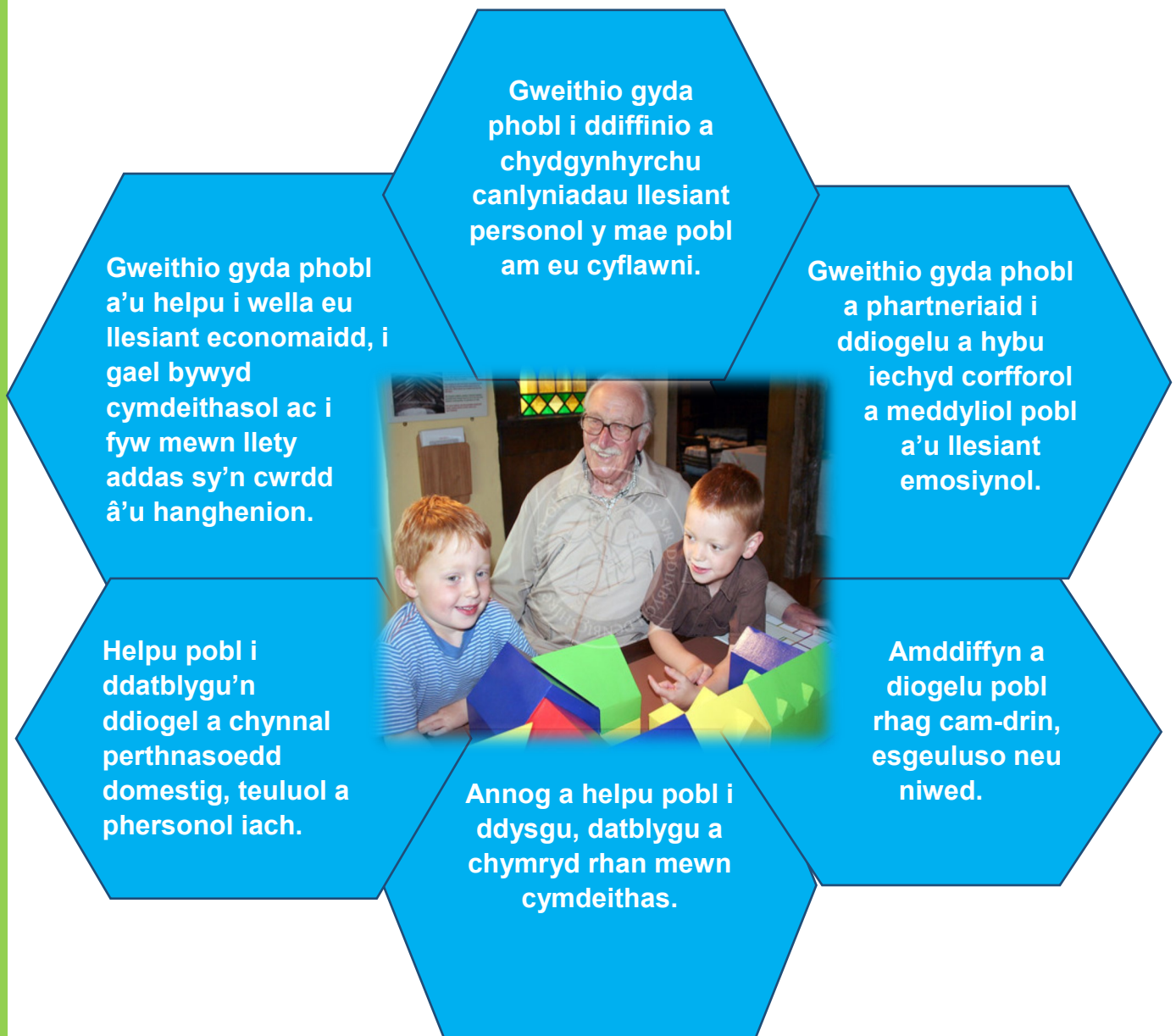

Adran 1. Cyflwyniad

Mae Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol Cyngor Sir Ddinbych yn dangos sut rydym wedi hybu llesiant a gofalu am gyrraedd safonau llesiant yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016. Yn yr adroddiad, byddwn yn disgrifio'n glir y gwelliannau rydym wedi'u gwneud wrth ddarparu gwasanaethau i'r dinasyddion hynny sydd wedi cael gwybodaeth, cyngor a chymorth ac i'r unigolion a gofaluwr hynny sy'n cael gofal a chymorth ledled Sir Ddinbych.

Yn yr adroddiad hwn, byddwn yn darparu gwerthusiad o berfformiad Cyngor Sir Ddinbych wrth gyflawni swyddogaethau gwasanaethau cymdeithasol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Byddwn yn egluro sut rydym wedi cyflawni 6 safon ansawdd Llywodraeth Cymru ar gyfer canlyniadau llesiant:

Adran 2. Crynodeb o Berfformiad gan y Cyfarwyddwr

Mae Adroddiad Blynyddol Gwasanaethau Cymdeithasol Sir Ddinbych 2017-18 yn asesiad teg o'r hyn roeddem wedi mynd ati i'w wneud yn y flwyddyn hon, beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni mewn gwirionedd a beth sydd gennym ar ôl i'w wneud.

Ym mhob rhan o'r Gwasanaethau Cymdeithasol, rydym wedi adeiladu ar sail y ffyrdd newydd o weithio a gyflwynwyd gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant 2014, gan sicrhau ein bod yn cynnal sgysiau â'n dinasyddion a gweithio gyda nhw i sicrhau'r canlyniadau sy'n bwysig iddynt a fydd yn eu helpu i fyw bywydau annibynnol a bodlon.

Cyflawnwyd hyn yng nghyd-destun llai o adnoddau a mwy o alw am wasanaethau. Rydym wedi cydweithio'n agos â phartneriaid o lawer math ac wedi edrych ar ffyrdd gwahanol o weithio.

Yn y flwyddyn nesaf, byddwn yn canolbwyntio ar y pethau sydd gennym i'w gwneud o hyd sy'n cynnwys:

- Sicrhau bod Diogelu'n fater i Bawb mewn Gwasanaethau Cymdeithasol
- Rhoi Timau Adnoddau Cymunedol ar waith ledled Sir Ddinbych i ddarparu gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol di-dor.
- Adolygu ein Gwasanaethau Dydd i Oedolion yn y Gwasanaeth Iechyd Meddwl
- Parhau â'r datblygiad arfaethedig o Dai â Gofal Ychwanegol yn Rhuthun a Dinbych
- Parhau i gynniig darpariaeth gydgysylltiedig i blant sydd ag anghenion cymhleth oherwydd anabledd neu iechyd gwael, gan barhau i ddatblygu'r gwaith ar hunaneirioli yn ein Gwasanaeth Anabledd Cymhleth Oedolion
- Diweddarau camau gweithredu a chytuno ar rai newydd i gynorthwyo Gofalwyr yn Sir Ddinbych
- Parhau â'n gwaith i gynyddu nifer y Cymunedau sy'n Cefnogi Pobl â Dementia yn Sir Ddinbych
- Parhau â'n gwaith i ddarparu rhagor o wasanaethau ataliol i'r bobl a theuluoedd hynny sydd mewn perygl o ddod yn ddigartref a hefyd i blant agored i niwed a'u teuluoedd er mwyn osgoi cynnydd mewn angen.
- Parhau i ganolbwyntio ar recriwtio a chadw staff o ansawdd da mewn amgylchedd sy'n fwyfwy cymhleth lle mae adnoddau'n lleihau.
- Parhau i helpu'r rheini sy'n gadael gofal i ddilyn llwybrau gyrfa priodol a manteisio ar gyfleoedd mewn addysg, cyflogaeth a hyfforddiant wrth ddatblygu eu parodrwydd am waith.

Nicola Stubbins

Cyfarwyddwr Corfforaethol Cymunedau a Chyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol

Adran 3. Sut Mae Pobl yn Llunio ein Gwasanaethau?

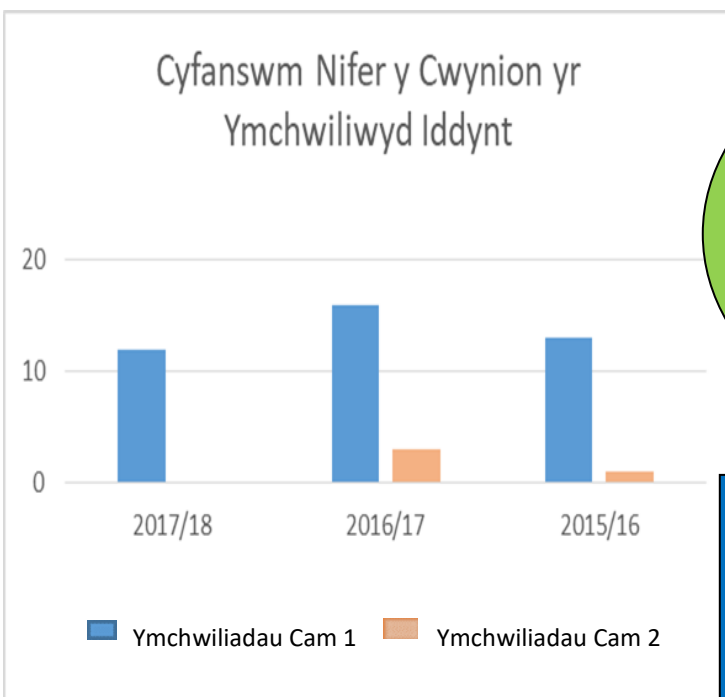
Mae'n hanfodol cael adborth am ein gwasanaethau er mwyn sicrhau bod ein gwaith yn gwella'n barhaus. Mae arnom angen deall hefyd lle rydym yn gwneud gwaith da a lle mae angen gwneud newidiadau neu wella er mwyn darparu'r gwasanaeth gorau i'n dinasyddion. Rydym yn casglu adborth drwy nifer o ddulliau.

Er mwyn sicrhau bod ein gwasanaethau gofal a chymorth yn gweithio mor effeithiol ac effeithlon â phosibl, rydym yn gofyn am farn ein dinasyddion bob blwyddyn am rannau penodol o'r gwasanaeth a'r cymorth y maent yn ei gael gan y Cyngor. Gwahoddwyd hapsampl o ddinasyddion i lenwi holiadur 'Dweud eich Dweud' yn ystod Hydref a Thachwedd 2017.

GWAHODDWDYD 1219 O DDINASYDDION I GYMRYD RHAN YN YR AROLWG DWEUD EICH DWEUD I OEDOLION AC ROEDD 440 O BOBL WEDI LLENWI'R HOLIADUR, SEF CYFRADD YMATEB O 36% - YCHYDIG YN IS NA'R FLWYDDYN DDIWETHAF

O ganlyniad i'r adborth o arolwg Dweud eich Dweud, rydym yn gwahodd gofalywyr ac oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth yn Sir Ddinbych i gymryd rhan mewn fforwm i helpu i lunio gweithgareddau'r dyfodol yng Nghyngor Sir Ddinbych mewn perthynas â phrif ganfyddiadau'r arolwg. Byddwn hefyd yn cytuno ar dargedau ar gyfer gwella ac yn gofyn i'r fforwm eu monitro gyda ni.

Drwy ein tîm Cysylltiadau Cwsmeriaid, rydym yn ymdrin â geiriau o ganmoliaeth a chwynion ac yn eu sianelu i'n prosesau gwelliant parhaus. Yn ystod y flwyddyn 2017/2018, cawsom 47 o gwynion a 222 o eiriau o ganmoliaeth.

“Diolch i chi o waelod calon am yr holl ofal a gafodd D. Roedd gwybod ei fod yn cael gofal o'r fath yn Cysgod y Gaer yn rhoi tawelwch meddwl i mi – roedd yn lle cynnes a charedig.”

“Mae Teleofal wedi achub fy mywyd a byddwn yn farw hebdo. Roedd y tîm ymateb yn wych ac wedi dod yn gyflym i ddelio â'r codwm a gefais”

Rydym yn ymgynghori â dinasyddion a'n partneriaid, fel sefydliadau'r Trydydd Sector, ac maent yn cymryd rhan mewn llunio ein gwasanaethau mewn gwahanol ffyrdd:

CESI (Gwasanaeth Cyfarpar Cymunedol)

– anfonir holiadur at yr holl ddefnyddwyr gwasanaethau a gafodd gyfarpar gennym. Trafodir eu hadborth mewn cyfarfodydd tîm, rhoddir sylw i unrhyw faterion o ran ymarfer ac mae geiriau o ganmoliaeth yn cael eu rhannu â'r tîm.

Tîm Atal Digartrefedd

– cynhaliodd ddiwrnod cynllunio llwyddiannus iawn yn Awst 2017, lle'r oedd tua 100 o randdeiliaid allweddol (yn cynnwys dinasyddion) yn bresennol. Pwrpas y gweithdy oedd rhannu gwybodaeth gan wahanol bartneriaid a rhanddeiliaid, ac roedd hefyd yn rhan o'r ymgynghoriad ar ein Strategaeth Atal Digartrefedd.

Anabledau dysgu

– cwblhawyd ymgynghoriad yn rhan o'r gwaith o ddatblygu manyleb gwasanaeth ar gyfer hunaneirioli. Cyflwynwyd holiadur gweledol i'r grwpiau hunaneirioli ac i unigolion nad ydynt yn defnyddio'r gwasanaeth hunaneirioli. Ystyriwyd yr ymatebion wrth lunio'r fanyleb, ac roedd dyfyniadau gan unigolion am yr hyn oedd yn bwysig iddynt mewn gwasanaeth hunaneirioli wedi'u cynnwys, i roi dealltwriaeth glir i ddarparwyr dichonol am y math o wasanaeth roedd defnyddwyr am ei weld.

Gofalwyr

– roedd "Gwneud Pethau'n Iawn i Ofalwyr" yn ddigwyddiad i Gymru gyfan ar gyfer Awdurdodau Lleol, Gweithwyr Iechyd Proffesiynol a'r Trydydd Sector a hwyluswyd gyda chymorth un o'r Swyddogion Comisiynu. Roedd yn canolbwyntio ar ddyletswyddau statudol mewn perthynas â Gofalwyr o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, drwy edrych ar arferion da, rhwystrau, a gweithio mewn partneriaeth. Rhennir yr adroddiad ar y digwyddiad â Llywodraeth Cymru a Chynghrair Cynhalwyr Cymru.

Pobl Hÿn

– cynhyrchwyd deunydd a threfnwyd cyfres o ddigwyddiadau i ymgysylltu â phobl hÿn ar gyfer Diwrnod Pobl Hÿn ar 1 Hydref 2017. Mae ein Tîm Contractau ac Adolygu yn ymweld â chartrefi gofal lleol i'w monitro, gan sgwrsio â phreswylwyr er mwyn casglu adborth am y gwasanaeth y maent yn ei gael.

Iechyd Meddwl

– gwahoddir defnyddwyr gwasanaethau a chynrychiolwyr gofalwyr i gyfarfodydd y Grŵp Cynllunio Iechyd Meddwl. Mae defnyddwyr gwasanaethau yn cymryd rhan mewn cyfarfodydd i drafod Gwasanaethau Dydd. Mae ein tîm iechyd meddwl integredig hefyd yn cynnal Fforymau 'Dod ag Asiantaethau Ynghyd' yn rheolaidd gyda chynrychiolwyr nifer o asiantaethau a'r tîm.

Pwyntiau Siarad

– gwahoddiwyd partneriaid o bob math a rhanddeiliaid allweddol, yn cynnwys sefydliadau'r Trydydd Sector sy'n gweithredu yn Sir Ddinbych, i ddigwyddiadau Aros ac Adolygu, i bennu'r arferion gorau a meysydd i'w datblygu ar sail y gwersi a ddysgwyd dros y 18 mis diwethaf.

Fforwm Plant sy'n Derbyn Gofal

– sefydlwyd fforwm ar gyfer Pobl Ifanc sy'n Derbyn Gofal (8 i 15 oed) (KIC) yn Sir Ddinbych lle gallant gwrrd â'i gilydd, rhannu profiadau, dweud beth sy'n gweithio'n dda a beth fyddent yn hoffi ei newid. Byddwn yn ymgynghori'n rheolaidd â'r grŵp ymgysylltu allweddol hwn wrth lunio ein gwasanaethau. Maent wedi dylanwadu ar nifer o'n prosesau ac ar strwythur a chynnwys dogfennau allweddol ac wedi cyfrannu i'r hyfforddiant i'n Gofalwyr Maeth. Y bobl ifanc eu hunain a ddyfeisiodd y logo a phenderfynu enw'r clwb ac maent yn cyhoeddi cylchlythyr blynyddol am eu gweithgareddau.

Recriwtio

– lle bynnag y bo modd, mae defnyddwyr gwasanaethau'n cymryd rhan yn y broses cyf-weld ar gyfer rolau rheng flaen, gan gyfrannu i'r broses i benderfynu pwy a benodir. Yn ein tîm Atal Digartrefedd, roedd dinasyddion wedi ymwneud â recriwtio'r Uwch Ymarferydd ar gyfer Cefnogi Pobl. Roedd y dinasyddion wedi'i gael yn ddiddorol ac wedi mwynhau cwrdd â'r ymgeiswyr. Roeddent hefyd wedi dweud yn eu hadborth fod hyn wedi eu helpu i feithrin dealltwriaeth o'r anghenion ar gyfer cyfweiliadau ac roeddent yn falch bod eu barn wedi'i chlywed. Yn ystod ymarfer diweddar i recriwtio gweithiwr cymdeithasol i dîm Ardal y De, dywedodd yr ymgeisydd llwyddiannus –

"Rwyf yn teimlo mai cam cadarnhaol yw cynnwys dinesydd ar y panel cyf-weld gan ei fod yn arwydd o gyfranogi yn y gymuned, lle mae'r holl bartneriaid yn gyfartal ac yn cyfrannu arbenigedd, yn rhannu penderfyniadau a pherchnogaeth."

Adran 4. Hybu a Gwella Llesiant y Bobl Rydym yn eu Helpu

a) Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chydgynhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni.

Dyma beth roeddem wedi dweud y byddem yn ei wneud

- Sefydlu dulliau ymarfer i sicrhau'r canlyniadau llesiant a gofal cymdeithasol sy'n bwysig i'r dinasyddion rydym yn eu gwasanaethu.
- Ailstrwythuro gwasanaethau rheng flaen i Blant i sicrhau bod y strategaeth ymyrryd ac atal yn cael ei chyflawni mewn ffordd integredig yn unol ag egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant.
- Sicrhau ein bod yn cydymffurfio'n llwyr ag egwyddorion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, y Ddeddf Tai, Blaenoriaethau ein Cynllun Gwasanaethau a'n bod yn ceisio cyflawni ein gweledigaeth strategol.
- Adolygu'r Pwynt Mynediad Sengl a'r Pwyntiau Siarad a'u datblygu ymhellach gyda phartneriaid presennol a newydd fel eu bod yn effeithiol, yn effeithlon ac yn addas i'w diben yn y byd modern.
- Parhau i wella ansawdd ac chwmpas y Wybodaeth, Cyngor a Chymorth drwy gydweithio â'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol a'r Gwasanaethau Cwsmeriaid Corfforaethol i sicrhau achrediad gyda'r Rhwydwaith Cyngori Cenedlaethol i Gyngor Sir Ddinbych.
- Cynllunio a gweithredu prosiect i sicrhau bod ystyried Cyllidebau Cymorth yn rhan annatod o'r broses asesu a chynllunio cymorth sydd yn ei thro'n hybu llesiant y bobl rydym yn ceisio eu helpu.
- Integreiddio'r templedi a chanllawiau asesu Rhanbarthol newydd â'n systemau rheoli achosion presennol ar gyfer plant a phobl ifanc. Bydd hyn yn helpu i wreiddio'r diwylliant Dulliau Ymarfer Newydd a sicrhau bod asesiadau'n gymesur, wedi'u seilio ar farn y plentyn neu berson ifanc ac yn adlewyrchu canlyniadau llesiant personol a rheini a asesir.
- Parhau i fanteisio ar gyfleoedd i ddatblygu cwmpas ein prosiect i gasglu barn plant, pobl ifanc a theuluoedd drwy ddefnyddio cyfryngau digidol a chymdeithasol mewn ffordd arloesol.

Dyma beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni

Mae cynnal sgysiau Beth sy'n Bwysig gyda'n dinasyddion, gan roi llais a rheolaeth i bobl dros gynllunio a darparu eu gofal, yn rhan annatod o'n hymarfer bellach. Gallwn weld yn glir fod cydweithio a chydgynhyrchu yn hanfodol i'n dull o helpu dinasyddion i sicrhau'r canlyniadau sy'n bwysig iddynt. Yn yr arolwg Dweud eich Dweud, dywedodd 84.9% eu bod wedi cymryd rhan mewn penderfyniadau am y ffordd o ddarparu eu gofal a chymorth a dywedodd 87.3% eu bod yn fodlon ar y gofal a chymorth roeddent yn eu cael.

Dywedodd 95% o blant a ymatebodd i'r arolwg o ddinasyddion eu bod yn gwybod pwy i siarad â nhw am eu gofal a chymorth. Dywedodd 81% eu bod yn fodlon ar y gofal a chymorth roeddent yn eu cael a dywedodd 77% eu bod yn cael gwybodaeth a chynngor priodol pan oedd arnynt eu hangen

Adran 4.a) parhad

Mae enghraifft gadarnhaol o gwrdd â gofynion Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant ac, yn bwysicach, o sicrhau canlyniadau i un o'n dinasyddion wedi'i dangos gan ein Tîm Anableddau Cymhleth.

Mae'n hollbwysig sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chymorth ar gael yn amserol i ddinasyddion Sir Ddinbych mewn perthynas â'u hiechyd a llesiant. Yn yr arolwg 'Dweud eich Dweud', dywedodd 81.7 % o'r holl ymatebwyr eu bod wedi cael y wybodaeth neu gyngor priodol pan oedd arnynt eu hangen

Mae rhagor o'n canlyniadau yn Atodiad 1.

Roedd rhiant yn pryderu am iechyd meddwl ei mab. Roedd ei feddwl yn troi at syniadau'n ymwneud â hunanladdiad, roedd yn profi gorbryder ac yn ei chael yn anodd rheoli dicter. Yn lle defnyddio ein dull cyfannol traddodiadol, arferodd yr aelod staff dechnegau 'Beth sy'n Bwysig' gan drafod ei gryfderau a diddordebau yn hytrach na chanol-bwyntio ar y problemau. Yn ystod y sgwrs, fe agorodd ei galon a chynnig llawer o syniadau ac awgrymiadau am ffyrdd iddo ddelio â'r hyn oedd yn bwysig iddo. Dywedodd ei fod wedi cael siom o'r ochr orau ynddo'i hun ac rydym yn gwybod bod y canlyniad wedi cael effaith gadarnhaol iawn ar y dinesydd a'i deulu.

Yn ystod y 12 mis diwethaf, mae nifer ein cyfleusterau Pwyntiau Siarad ar draws y sir wedi codi i 9. Prif bwrpas y Pwynt Siarad yw galluogi unigolion sy'n profi anawsterau eu hunain neu sy'n gofalu neu'n pryderu am rywun arall i gael cyfle i gynnal sgwrs berson-ganolog wyneb yn wyneb am beth sy'n bwysig iddynt er mwyn gwella eu hiechyd a llesiant

Mae gwasanaeth y Pwyntiau Siarad wedi newid y llwybr gofal cymdeithasol i oedolion rhwng y gwasanaethau y mae'r Pwynt Mynediad Sengl yn eu cynnig dros y ffôn a'r asesiad gofal cymdeithasol mwy ffurfiol yng nghartref y dinesydd. Mae'n datblygu ymhellach y gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth a ddisgwylir gan Wasanaethau Cymdeithasol yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2016.

Mae'r Pwyntiau Siarad yn ceisio annog pobl sydd eisoes 'o fewn y system' i godi allan o'u cartrefi i gael eu hadolygiadau ffurfiol ac anffurfiol. Mae'r rhyngweithio cymdeithasol a chymorth gan gymheiriaid a geir drwy'r gwasanaeth yn werthfawr i'r dinesydd ac yn hyrwyddo annibyniaeth .

Gwasanaeth rhagorol – atebodd fy holl gwestiynau a chynnig cyngor ychwanegol. Gwybodus a gofalgar.

Braf gallu siarad â rhywun wyneb yn wyneb.

Mae'r Pwyntiau Siarad yn cynnig pwynt mynediad aml-asiantaeth / cydgysylltiedig at Ofal Iechyd a Chymdeithasol yn y gymuned. Yn yr adolygiad diweddar o'r Pwyntiau Siarad, roedd y dystiolaeth ystadegol yn dangos eu bod yn cyflawni eu nodau:

90% wedi cael Gwybodaeth a Chyngor ar unwaith

Wedi atal 76% rhag eu hatgyfeirio i Wasanaethau Cymdeithasol

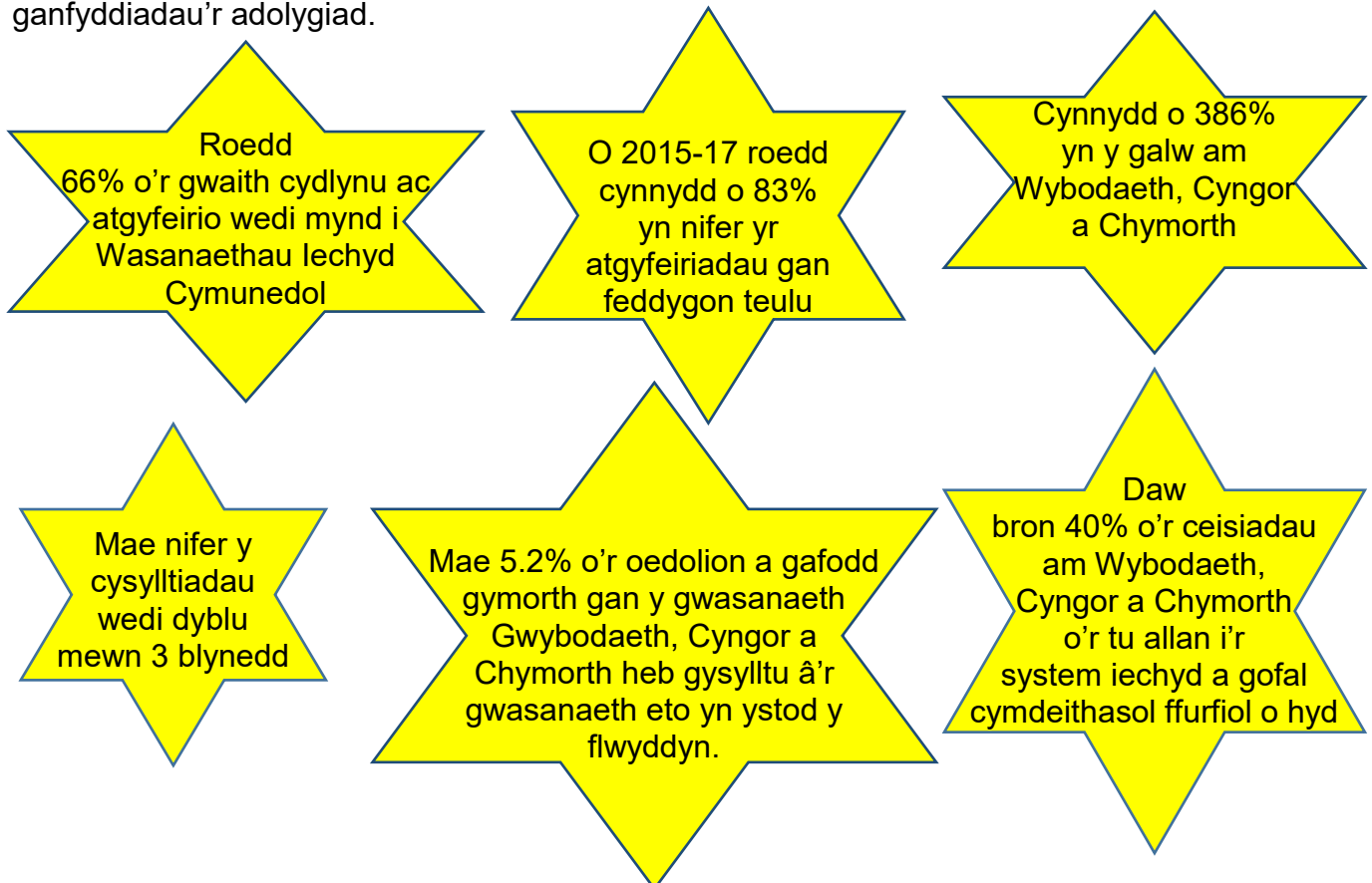
8% wedi cael Cymorth

Adran 4.a) parhad

Ym mis Tachwedd 2017, roeddem wedi cynnal adolygiad o'n Pwynt Mynediad Sengl (PMS) a oedd yn cynnwys:

- Asesu'r angen ar sail y galw hyd hynny
- Asesu pa mor effeithiol ac effeithlon yw'r PMS o ran cyflawni'r pwrpas a chanlyniadau a gytunwyd
- Sefydlu model cyflawni a fydd yn addas i'w ddiben yn 2017 ac wedyn.
- Argymhell unrhyw newidiadau yn null gweithredu a darparu'r PMS a fydd yn ateb gofynion cwsmeriaid a rhanddeiliaid ac yn sicrhau arbedion

Daeth yr adolygiad i'r casgliad bod cysyniad y PMS yn addas i'w ddiben a'i fod yn cael ei werthfawrogi gan yr holl randdeiliaid. Er hynny, derbynnir ei bod yn bosibl y bydd angen addasu a datblygu'r model cyflawni i gydweddu â chynlluniau i ddatblygu Timau Adnoddau Cymunedol yn rhan o'r broses gyfredol o integreiddio iechyd a gofal cymdeithasol. Mae crynodeb isod o brif ganfyddiadau'r adolygiad.

Er i ni ddechrau datblygu model y Gyllideb Cymorth yn 2017 a bod llawer wedi'i wneud i'w hyrwyddo, cyflwyno'r dull newydd hwn fydd un o'n blaenoriaethau yn 2018/19. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi datblygu ein model yn raddol drwy edrych ar beth sy'n gweithio mewn ardaloedd eraill. Rydym hefyd wedi cynnwys staff o bob math i sicrhau ein bod yn gwneud hyn yn iawn. Mae 82 o ddinasyddion newydd wedi derbyn cyllideb cymorth ers Medi 2017 ac rydym am gynnig hyn i bob dinesydd sy'n derbyn gofal a chymorth gan Wasanaethau Cymdeithasol.

Yn Chwefror 2018, arolygwyd y Gwasanaethau Addysg a Phlant gan Estyn. Un o'r prif ganfyddiadau oedd bod cyfuno gwasanaethau addysg a phlant yn y sir yn ddiweddar wedi cael "effaith gadarnhaol" ar wasanaethau i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd a rhodwyd sgôr 'rhagorol' iddo am arweinyddiaeth o dan fframwaith arolygu newydd Estyn. Nodwyd hefyd mai -

"Nodwyd gref iawn o waith yr awdurdod yw'r ffordd y mae'n ymgynghori â phlant a phobl ifanc wrth wneud penderfyniadau sy'n effeithio arny'n nhw, ac wrth arfarnu'r ystod eang o wasanaethau y mae'n eu cynnig".

Ailstrwythuro Gwasanaethau Plant i wella llwybrau at gymorth – Yn ystod 2017-18 roeddem wedi rhoi nifer o drefniadau strwythurol newydd ar waith i sicrhau bod teuluoedd yn cael y cymorth mwyaf priodol ac rydym yn manteisio i'r eithaf ar y cyfle i gynnwys ac ymgysylltu â phlant a theuluoedd wrth gydgyhyrchu atebion. Rhai o'r newidiadau rydym wedi'u gwneud yw:

- Mae ailstrwythuro Porth Cymorth Plant a Theuluoedd a'r Gwasanaeth Derbyn ac Ymyrryd wedi arwain at well dealltwriaeth o waith sy'n dod drwy'r gwasanaeth.
- Mae ailstrwythuro'r rhaglenni Teuluoedd yn Gyntaf a Dechrau'n Deg o dan un Gwasanaeth Atal a Help Cynnar wedi dileu rhwystrau a gwella'r cyfathrebu rhwng timau.
- Cafodd y Prif Reolwr newydd ar gyfer 'Ymyrryd Cynnar, Atal ac Iechyd a Llesiant' ei recriwtio i ddelio â darparu gwasanaethau ymyrryd ac atal cynnar.

Gweithredu Dulliau Ymarfer Newydd – yn rhan o'r ffrwd waith Ranbarthol ar Dulliau Ymarfer Newydd, rydym wedi datblygu set o ganllawiau a thempledi allweddol ar gyfer atgyfeirio, asesu a chynlluniau gofal a chymorth i sicrhau bod prosesau asesu a chynllunio gofal yn hybu camau i ymgysylltu â'r plentyn a'r teulu a'u grymuso ac yn canolbwyntio ar ganlyniadau llesiant personol yr unigolyn. Tua diwedd 2017, dechreusom ar brosiect i gynnwys y templedi newydd hyn ar gyfer atgyfeirio, asesu a chynlluniau gofal a chymorth yn ein cronfa ddata bresennol ar gyfer rheoli achosion, gan ategu'r diwylliant o gydweithio â phobl i gydgyhyrchu atebion i'w problemau.

Clywed Llais y Plentyn drwy ymgysylltu yw un o'r themâu sydd wedi cael blaenoriaeth yn y blynyddoedd diwethaf. Mae ein Swyddog Datblygu Busnes yn parhau i gydweithio'n agos â'n fforwm ymgynghori â Phlant sy'n Derbyn Gofal, y Clwb Plant mewn Gofal (KIC), i ddatblygu fersiynau hawdd eu darllen o ddogfennau prosesau, yn cynnwys: taflenni gwybodaeth sy'n egluro grwpiau craidd a mewnbwn ar '*Beth sy'n Gwneud Gofalwr Maeth Da*' i'n rhaglen hyfforddi Gofal Maeth.

Mae pobl ifanc o'r fforwm hwn wedi cyfrannu at ddatblygu ein templedi Dulliau Ymarfer Newydd. Cyflwynwyd eu barn am ba wybodaeth i'w chynnwys, y geiriad a'r fformat hawsaf i ddefnyddwyr i'r gweithgor Rhanbarthol i'w hystyried.

Mae cynnwys ac ymgynghori â phlant a theuluoedd yn rhan annatod o'n dull o weithredu a gwelsom gynnydd sylweddol o ganlyniad i hyn ym maint yr adborth gan bobl sy'n derbyn ein gwasanaeth. Mae cynnwys plant a phobl ifanc drwy adolygu a darparu adborth am ein hoffer a phrosesau wedi cryfhau ein cysylltiadau â nhw.

Mae sianeli cyfathrebu ychwanegol, fel ein tudalen / grwpiau Facebook er enghraifft, yn ffordd arall i gael adborth a rhannu gwybodaeth mewn ardal ehangach a'i gwneud yn haws cael gafael ar wybodaeth.

Mae plant, pobl ifanc a Gofalwyr Maeth yn dweud eu bod yn teimlo bod ganddynt lais yn y ffordd y maent yn cael eu cynorthwyo a bod eu hadborth yn cael effaith ar y ffordd o ddarparu gwasanaethau.

Adran 4.a) parhad

Dyma beth sydd gennym ar ôl i'w wneud

- Helpu ein dinasyddion i gael mwy o ddewis a rheolaeth dros y pecynnau gofal a chymorth i'w helpu i sicrhau'r canlyniadau sy'n bwysig iddynt, drwy gynnig ein model Cyllideb Cymorth i ddinasyddion sy'n derbyn pecyn gofal a chymorth newydd.
- Ymgysylltu ag oedolion a gofalwyr sy'n derbyn gwasanaethau ar hyn o bryd drwy fforwm cyfoedion i'n helpu i lunio gwasanaethau a chanolbwyntio ar y meysydd yn ein harolwg Dweud eich Dweud blynyddol lle nad ydym wedi cael sgôr gystal ag y byddem wedi dymuno e.e. 'Gallaf wneud y pethau sy'n bwysig i mi'
- Parhau i ddatblygu ein Pwynt Mynediad Sengl gan ganolbwyntio ar:
  - Sefydlu fframwaith effeithiol i sicrhau ansawdd
  - Cydweithio'n well â gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol mewn ysbytai ac yn y gymuned
  - Gwneud y PMS yn fwy hygyrch er mwyn helpu practisau Meddygon Teulu a hyrwyddo negeseuon am iechyd y cyhoedd.
- Byddwn yn cyflwyno'r holl dempledi newydd a gytunwyd ar lefel Ranbarthol ar gyfer asesu a chynlluniau gofal a chymorth ac yn sefydlu llwybrau gwasanaeth newydd yn ein systemau presennol ar gyfer rheoli achosion mewn gwasanaethau Plant.
- Tua diwedd 2017 roeddem wedi dechrau ar brosiect i gynnwys templedi newydd ar gyfer atgyfeirio, asesu a chynlluniau gofal a chymorth yn ein cronfa ddata bresennol ar gyfer rheoli achosion er mwyn ategu'r diwylliant a rennir o gydweithio â phobl i gydgyhyrchu atebion i'w problemau. Byddwn yn adeiladu ar sail hyn yn ystod y 12 mis nesaf.
- Bydd gwasanaethau plant yn cydymffurfio'n llwyr â'r canllawiau o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) gan greu cyd-ddealltwriaeth rhwng yr holl asiantaethau sy'n bartneriaid i ni.

b) Gweithio gyda phobl a phartneriaid i ddiogelu a hybu iechyd corfforol a meddyliol pobl a'u llesiant emosiynol.

Dyma beth roeddem wedi dweud y byddem yn ei wneud

- Parhau i integreiddio arferion gweithio yn y Tîm Adnoddau Cymunedol yn y Rhyl, drwy ystyried y ffyrdd gorau i gydweithio a sefydlu hunaniaeth un tîm. Mewn rhannau eraill o'r Sir, lle nad yw cydleoli'n bosibl ar unwaith, byddwn yn ceisio gwella arferion gweithio integredig.
- Byddwn yn parhau â'r broses o osod ein darpariaeth fewnol ar gontractau allanol ac yn symud ymlaen â'r prosesau tendro ffurfiol mewn perthynas â'r gwasanaethau a ddarperir ar safleoedd Hafan Deg, Awelon a Dolwen.
- Creu Strategaeth Ymyrryd ac Atal ar gyfer y gwasanaeth cyfan i gwmpasu'r agenda iechyd meddwl lefel isel mewn ysgolion cynradd gan weithio mewn partneriaeth â BIPBC, y Trydydd Sector a'r Heddlu.
- Parhau i integreiddio'r ddarpariaeth o wasanaethau i blant a phobl ifanc ag anghenion cymhleth er mwyn darparu gwasanaethau sy'n cydweithio ac sydd wedi'u cydlynu drwy gydol y flwyddyn.

Adran 4.b) parhad

- Datblygu ein prosesau a gwasanaethau i roi gwell cymorth i gwrdd ag anghenion llesiant emosiynol plant sy'n derbyn gofal.
- Datblygu ein darpariaeth i sicrhau bod dewis o gyfleoedd yn cael ei gynnig i blant ag anghenion ychwanegol cymhleth er mwyn gwireddu eu potensial a chwrdd â'u hanghenion cymdeithasol.

Dyma beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni

Aeth Tîm Ardal y Gogledd drwy gyfnod o newid sylweddol wrth symud o'i swyddfa yn Brighton Road yn y Rhyl i gydleoli fel tîm â chydweithwyr iechyd yn y Tîm Adnoddau Cymunedol yn Ysbyty Brenhinol Alexandra, y Rhyl. Mae gan y tîm 'Fwrdd Bodlon' yn awr yn y swyddfa i ddangos diwylliant y tîm. Yn ogystal â chwrdd â'r heriau hyn yn fewnol, mae'r tîm hwn wedi mabwysiadu dulliau gweithio mewn partneriaeth gan ddarparu gwasanaeth gwell o lawer o ran dilyniant i ddinasyddion yng ngogledd Sir Ddinbych ar y cyd â'r nyrsys cymunedol yn y tîm.

Roedd staff Gwasanaethau Cymdeithasol yn gweithio gyda dinesydd a oedd wedi dod adref o'r ysbyty ar ôl cael strôc. Gwelodd y staff fod y sefyllfa yn ei gartref mewn perygl o waethygu a bod y pecyn gofal yn methu. Cynhaliwyd adolygiad achos gyda staff iechyd a staff gofal cymdeithasol a rhoddwyd cynllun rheoli risg ar waith. Roedd hwn yn cynnwys ymweliadau ar y cyd, a darparwyd cyllideb cymorth i alluogi'r teulu i reoli'r gofal a brynwyd. O ganlyniad i hyn roedd y teulu a'r staff cysylltiedig yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi a'u cymell i sicrhau'r canlyniadau l'r dinesydd.

Drwy gydweithio â BIPBC, mae ein gwasanaeth Ailalluogi a chlwtwr Cam-i-lawr wedi gweld nifer yr achosion o oedi wrth drosglwyddo gofal yn gostwng o 23 yn 2016-17 i 5 yn 2017/18. Yn y timau hyn, rydym wedi gweld gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn darparu cymorth di-dor i'n dinasyddion. Mae hyn wedi ein helpu i gyrraedd sefyllfa lle mae 78% o oedolion sy'n cwblhau cyfnod o Ailalluogi yn byw heb becyn gofal a chymorth 6 mis yn ddiweddarach.

Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf rydym wedi meithrin diwylliant **mentro cadarnhaol**, lle mae cydweithio'n hanfodol. Mae pawb sy'n ymwneud â rheoli/darparu gofal a chymorth yn meithrin dealltwriaeth o natur risgiau ac o ddulliau effeithiol o werthuso risgiau ac o ymateb yn gymesur i risgiau nad ydynt yn cyfyngu ar gyfleoedd i bobl ddatblygu a ffynnu. Llwyddir drwy ddull partneriaeth sy'n grymuso rhanddeiliaid i ddysgu i fyw gyda risgiau a'u rhannu. Mae'r Gwasanaethau Cymorth Cymunedol wedi llunio dogfen ganllaw am fentro cadarnhaol. Rydym yn gobeithio y bydd hyn yn galluogi pobl i wireddu eu potensial a byw bywydau annibynnol, bodlon.

Adran 4.b) parhad

Drwy gynnal ein **Sgwrs Beth sy'n Bwysig** a helpu dinasyddion i sicrhau'r canlyniadau sy'n bwysig iddynt, mae'r cyfnod cyfartalog ar gyfer darparu cymorth i oedolion 65+ oed mewn cartref gofal preswyl wedi gostwng i 1187 o ddiwrnodau. Er hynny, mae'r ffigur hwn yn uwch o lawer na'r cyfartaledd yng Nghymru. Fodd bynnag, yr oed cyfartalog ar gyfer pobl sy'n cael eu derbyn i ofal preswyl bellach yw 82 ac mae hyn yn gyson â'r cyfartaledd yng Nghymru. Mae mwy o'n dinasyddion yn cael cymorth i fyw'n hirach yn eu cartrefi eu hunain ac ymgysylltu â'u cymuned leol lle bynnag y bo modd.

Mae ein Gweithwyr Cymorth **lechyd Meddwl yr Henoed (IMH)** yn helpu dinasyddion i gymryd rhan mewn gweithgareddau a dilyn diddordebau yn eu cymuned er mwyn hybu llesiant cadarnhaol ac annibyniaeth. Wrth weithio ledled y Sir, maent yn helpu dinasyddion i ymuno â grwpiau a chymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol ac maent hefyd wedi helpu pobl i sefydlu eu grwpiau diddordebau eu hunain.

Mae fy mam wedi cael cymorth gan y gweithwyr cymorth IMH am 5 mlynedd ers iddi symud i Dai â Gofal Ychwanegol. Mae wrth ei bodd yn mynd i'r holl grwpiau a drefnir. Mae'n fenyw weithgar iawn o hyd er gwaethaf ei hoed ac mae'n parhau i fwynhau ansawdd bywyd da diolch i'r gweithgareddau a'r cysylltiad cymdeithasol â'r grwpiau.

Mae **Model a Gweledigaeth Cyfleoedd Dydd** yn cael ei ddatblygu sy'n gwneud y defnydd mwyaf posibl o grwpiau a chyfleoedd mewn cymunedau lleol yn lle 'tynnu' pobl at wasanaethau. Mae'n cynnwys 4 haen ac mae cyfleoedd lleol wedi'u mapio ar gyfer pob un o'r 4 haen hyn. Credwn y bydd hyn yn helpu i ffocysu'r gwasanaethau presennol a'n helpu hefyd i adnabod bylchau yn y ddarpariaeth/cyfleoedd. Defnyddiwyd y model wrth ddatblygu'r tendr ar gyfer Canolfan Dydd Hafan Deg a fydd yn gadael rheolaeth Cyngor Sir Ddinbych ym Medi 2018.

Strategaeth Ymyrryd ac Atal lechyd Meddwl Lefel Isel i Ysgolion Cynradd – nod ein strategaeth lechyd a Llesiant mewn Ysgolion i helpu plant a phobl ifanc 3-19 oed mewn ysgolion yw gweithio gyda phartneriaid i ddarparu dull cydlynol a chyson yn holl ysgolion Sir Ddinbych i wella canlyniadau iechyd a llesiant i blant a phobl ifanc.

- dywedodd 83% o blant a phobl ifanc a gafodd gymorth gan y gwasanaeth a ymatebodd i'r arolwg o ddinasyddion eu bod yn teimlo'n ddiogel
- dywedodd 85% eu bod yn hapus gyda'u teulu, ffrindiau a chymdogion
- teimlai 77% eu bod yn perthyn i'r ardal lle roeddent yn byw.

Mae cyfarfodydd y **grŵp lechyd a Llesiant mewn Ysgolion** yn lle hwylus i rannu'r wybodaeth ddiweddaraf â sefydliadau sy'n bartneriaid i ni:

- Drwy rannu gwybodaeth am Ddeddf Iechyd Meddwl a phrosiectau ymchwil (fel Rhwydwaith Ymchwil Iechyd Ysgolion (SHRN))
- Mae wedi cynnig cyfleoedd ar gyfer cydweithio; darparu'r Rhaglen Ffrindiau; datblygu'r Llwybr Hunan-niweidio; y Rhaglen Cyfoethogi Gwyliau Ysgol a'r Cynllun Gwên.

Adran 4.b) parhad

- Mae'r Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS) yn dweud bod cymryd rhan wedi'u helpu i fod yn rhagweithiol a chyflawni eu rôl ymyrryd cynnar. Mae bellach yn fforwm allweddol i CAMHS rannu gwybodaeth am y mesur iechyd meddwl, materion gweithredol a mentrau a chymorth arall y gallant ei gynnig i ysgolion
- Mae'r grŵp hwn wedi cyfrannu at ddatblygu mentrau sy'n ceisio gwella iechyd meddwl lefel isel pobl ifanc drwy ymgysylltu ar sail *'llais y disgybl'* a gweithdai i bartneriaid ar ddatblygu'r cwricwlwm Addysg Bersonol a Chymdeithasol.
- Mae'r grŵp wedi datblygu polisi enghreifftiol ar gyfer Rheoli Anghenion Gofal Iechyd mewn ysgolion i'w fabwysiadu gan bartneriaid a chyrrff llywodraethu ysgolion. Mae'r polisi'n sicrhau bod ysgolion yn gweithredu'n unol â Chanllawiau Statudol Llywodraeth Cymru ar Gefnogi Dysgwyr ag Anghenion Gofal Iechyd ac yn sicrhau bod disgyblion sydd ag anghenion gofal iechyd yn cael cymorth priodol fel y bydd pob agwedd ar addysg ar gael iddynt, yn cynnwys triapiau ac addysg gorfforol.

Cynnal Llesiant Emosiynol Plant sy'n Derbyngofal – mae Gwasanaeth Therapiwtig Sir Ddinbych yn cynnwys dyletswyddau'r Tîm Cymorth Dwys i Deuluoedd sy'n dod o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Nod y gwasanaeth yw gweithio gyda rhieni, gofalywyr, plant a theuluoedd i feithrin cydnerthedd a gwella a chynnal canlyniadau hirdymor cadarnhaol i blant, pobl ifanc a'u teuluoedd. Mae'r staff yn fedrus mewn amrywiaeth o ymyriadau therapiwtig ac maent yn cwblhau asesiadau ac ymyriadau ar ran Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) yn rhan o'r ddarpariaeth CAMHS ar gyfer Sir Ddinbych. Mae hyn yn cynnwys ymyriadau fel:

- Rhaglenni i'r glasoed (e.e. Meddwl Canlyniadol, Cydnerthedd Emosiynol, Aros yn Ddiogel, Datrys Gwrthdaro, Perthnasoedd Iach, rhaglenni Rhwystro ac Atal)
- Cymorth Penodol i Rieni Unigol, Ymyriadau Rheoli Ymddygiad, Seicotherapi, Cwnsela, Therapi Ymddygiadol Gwybyddol, Chwarae Therapiwtig, gwaith Teuluol Systemig, Fformiwleiddio ac Addysg Niwroddatblygiadol, Meithrin Cyfathrebu mewn Teuluoedd ac Ymyriadau Trawma Datblygiadol

Mae ein perthynas â'n cydweithwyr yn CAMHS yn parhau'n gryf, ac mae grŵp rheolwyr ac ymarferwyr yn cwrdd bob mis i drafod achosion a phryderon penodol, i rannu gwybodaeth ar themâu cyffredinol a sicrhau cysylltiadau gweithio agos ac ymgynghori cyflym. Er bod lefelau'r rhestrau aros yn parhau'n uchel, rydym yn gallu delio'n gyflymach â rhai achosion cymhleth lle mae pryderon mawr gan y ddwy asiantaeth.

Cymorth Integredig i Blant ag Anghenion Cymhleth – y flwyddyn ddiwethaf, yn rhan o'n hymdrech i wella'r ddarpariaeth o wybodaeth, cyngor a chymorth i blant ag anghenion ychwanegol a'u rhieni, roeddem wedi datblygu rôl y Llywiwr Llesiant Anabled. Gwaith y Llywiwr yw grymuso, drwy weithio gyda rhieni i'w galluogi i sicrhau eu canlyniadau llesiant eu hunain drwy sicrhau bod gwybodaeth, cyngor a chymorth o ansawdd da ar gael iddynt. Bydd yn cwblhau asesiadau, yn cydlynu ac yn broceru cymorth ar draws adrannau'r awdurdod lleol i sicrhau bod plant yn cael cymorth drwy gydol y flwyddyn ac wrth bontio. Mae deiliad y swydd wedi bod yn boblogaidd ymysg teuluoedd a gweithwyr proffesiynol ac mae wedi cael adborth rhagorol gan rieni sydd wedi derbyn cymorth ganddi hyd yma.

Dyma beth sydd gennym ar ôl i'w wneud

- Ar ôl datblygu tîm adnoddau cymunedol wedi'i gydleoli yn y Rhyl yn ystod 2017-18, byddwn yn mynd ati i sefydlu 3 thîm adnoddau cymunedol integredig ychwanegol ledled Sir Ddinbych ar y cyd â'n cydweithwyr yn BIPBC er mwyn darparu cymorth iechyd a gofal cymdeithasol di-dor i oedolion Sir Ddinbych.
- Byddwn yn cwblhau adolygiad o'r Gwasanaethau Dydd Oedolion yn y Gwasanaeth Iechyd Meddwl i sicrhau eu bod yn addas i'w diben ac yn cael eu moderneiddio'n unol â deddfwriaeth newydd.
- Byddwn yn parhau â'r cynllun i ddatblygu tai â gofal ychwanegol yn Ninbych a Rhuthun ac i osod ein darpariaeth fewnol ar gcontractau allanol, yn cynnwys Cartref Preswyl Dolwen.
- Mewn ymateb i'r Rhaglen Drawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol, rydym ar hyn o bryd yn adolygu ein strwythur ar gyfer cynorthwyo plant sydd ag anghenion cymhleth o ganlyniad i anabledd neu afiechyd. Byddwn yn datblygu tîm newydd sy'n cynnwys staff o wasanaethau gofal cymdeithasol, ymyrraeth gynnar, cymorth ar gyfer pontio a byw'n annibynnol a'r Gwasanaeth Addysg statudol ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol er mwyn darparu ymateb integredig i gynorthwyo teuluoedd drwy gydol y flwyddyn ym mywyd y cartref, yr ysgol a chymdeithas.
- Adolygu ein strwythur ar gyfer cynorthwyo plant sydd ag anghenion cymhleth o ganlyniad i anabledd neu afiechyd er mwyn darparu ymateb mwy integredig i deuluoedd a sicrhau ein bod yn cydymffurfio â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) a Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru).

c) Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag cam-drin, esgeuluso neu niwed

Dyma beth roeddem wedi dweud y byddem yn ei wneud

- Rhoi prosesau a strwythurau diwygiedig ar waith i gynnal y trefniadau diogelu ar gyfer oedolion sy'n profi niwed neu'r perygl o niwed – swydd Gwaith Cymdeithasol ychwanegol a ffurflen archwilio newydd.
- Byddwn yn cymryd rhagor o gamau i ddatblygu ymarferwyr hyderus a chymwys ym maes diogelu drwy gynnal dadansoddiad o anghenion hyfforddi a gweithredu cynllun datblygu hyfforddi a mentora ar gyfer arferion diogelu.
- Cymryd camau pellach i asesu newidiadau mewn perthynas â'r broses a strwythur diogelu. Gwnawn hyn er mwyn cydlynu a hwyluso'r broses o ddiogelu oedolion sydd mewn perygl, yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, ac wrth gyflawni'r nod hwn byddwn yn hyrwyddo llesiant oedolion yn Sir Ddinbych drwy weithio aml-asiantaeth.
- Canolbwyntio gofal, cymorth ac amddiffyn ar y plant a phobl ifanc hynny sy'n agored i niwed ac wedi'u dynodi'n rhai a gafodd brofiadau niweidiol yn ystod eu plentyndod
- Ailstrwythuro'r Gwasanaeth derbyn ac ymyrryd i gryfhau'r rhyng-gysylltiad rhwng gwasanaethau ymyrryd cynnar a gwasanaethau cymdeithasol statudol
- Sicrhau bod pob Cynllun Amddiffyn Plentyn yn canolbwyntio ar y plentyn ac yn cynnwys canlyniadau cyraeddadwy drwy gynnal archwiliad o'r holl Gynlluniau Amddiffyn Plentyn ar draws y Gwasanaeth
- Sicrhau bod Cynlluniau Gofal a Chymorth Plant sy'n Derbyn Gofal yn briodol i gwrdd â'u hanghenion penodol a pharhau i'w hadolygu'n amserol.
- Bydd Rheolwr yr Uned Ddiogelu yn parhau i gadeirio cyfarfodydd misol y Panel Camfanteisio Rhywiol ar Blant ac yn cyfrannu at lunio'r Cynllun Gweithredu ar Gamfanteisio Rhywiol ar Blant yn unol â chyfarwyddyd Bwrdd Diogelu Plant Gogledd Cymru.

Adran 4.c) parhad

Dyma beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni

Yn ystod 2017-18 gwnaethom newidiadau sylweddol yn y fframwaith ar gyfer gwaith y Tîm Diogelu mewn Gwasanaethau Oedolion ar ôl ailstrwythuro mewnol a gweithredu Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae'r Tîm Diogelu yn Sir Ddinbych wedi'i gryfhau'n sylweddol yn ystod y 18 mis diwethaf. Mae'r tîm presennol yn cynnwys y staff a ganlyn - staff:-

- Rheolwr Tîm
- 2 Ddirprwy Reolwr Tîm
- 2 Weinyddwr Diogelu Amser Llawn
- Gweinyddwr Amddifadu o Ryddid Rhan-amser
- 2 Weithiwr Cymdeithasol

Mae 71% o ofalwyr a 74% o'r holl oedolion a ymatebodd i'r arolwg 'Dweud eich Dweud' yn dweud eu bod yn teimlo'n ddiogel

Mae'r model cyflawni wedi'i addasu i ddarparu'r broses diogelu sydd wedi'i phennu gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. Mae Rhan 7 o'r Ddeddf yn ymwneud â Diogelu ac mae'n ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau lleol ymchwilio lle maent yn amau bod oedolyn ag anghenion gofal a chymorth mewn perygl o gael ei gam-drin neu ei esgeuluso. Gelwir hyn yn ymchwiliad.

Mae'r sgrinio'n cael ei gyflawni fel blaenoriaeth gan y Pwynt Mynediad Sengl, sy'n gwirio cywirdeb ffeithiol cyffredinol y wybodaeth ar yr atgyfeiriad. Mae'r prosesau gwerthuso a phenderfynu cychwynnol yn cael eu cyflawni gan y Tîm Diogelu. Os penderfynir symud ymlaen, cynhelir Cyfarfod Strategaeth (ar hyn o bryd rydym yn dilyn Polisi a Gweithdrefn Interim Cymru ar gyfer Amddiffyn Oedolion Agored i Niwed). Gweler manylion yr achos diogelu yn Atodiad 2.

Ers cryfhau'r Tîm Diogelu, cyflawnwyd llawer o waith i symleiddio prosesau a sicrhau bod atgyfeiriadau diogelu yn cael eu trafod a'u cwblhau'n amserol. Yn ystod y flwyddyn hon, mae 67% o'r holl ymholiadau amddiffyn oedolion wedi cael eu cwblhau o fewn y cyfnod statudol o 7 diwrnod.

Yn rhan o'n gwaith ar **Ailstrwythuro gwasanaethau i wella llwybrau at ofal**, rydym bellach wedi sefydlu Tîm Derbyn Gwaith Cymdeithasol Dyletswydd pwrpasol a dau Dîm Ymyriadau Amddiffyn Plant, y ddau wedi'u cryfhau drwy ychwanegu uwch-ymarferydd gwaith cymdeithasol. Yr amcan wrth wneud hyn oedd gwella ein hatebolrwydd am benderfynu ac ymateb i achosion amddiffyn plant a atgyfeirir i'r gwasanaeth. Mae'r strwythur hwn yn awr yn darparu cyfrifoldebau clir i staff a thimau gweithredol sydd wedi arwain at leihau llwythi achosion a mwy o integreiddio â Gwasanaethau Atal a Help Cynnar.

Diogelu Plant Agored i Niwed – mae cyfuno'r Gwasanaethau Addysg a Phlant wedi bod yn newid cadarnhaol ac mae hyn wedi ein helpu i adnabod y plant a theuluoedd mwyaf agored i niwed sy'n peri pryder ac i feithrin ymwybyddiaeth ar draws y gwasanaeth cyfunedig o brofiadau niweidiol yn ystod plentyndod.

Codi Ymwybyddiaeth – gwnaed llawer i hybu ymwybyddiaeth ymysg gweithwyr proffesiynol ac aelodau o'r gymuned o'r rhan y maent yn ei chwarae mewn amddiffyn a diogelu plant. Mae'r Cynllun Gweithredu Rhanbarthol ar Gamfanteisio Rhywiol ar Blant yn tynnu sylw at y gwaith a wnaed dros y flwyddyn ddiwethaf.

Adran 4.c) parhad

Mae **Bwrdd Diogelu Gogledd Cymru** wedi gweithio gyda'r Heddlu i gynhyrchu a chylchredeg posteri gwybodaeth am gamfanteisio rhywiol ar blant i'r cyhoedd. Hefyd mae ysgolion wedi derbyn hyfforddiant ynghylch monitro grwpiau o blant sy'n agored i niwed a chafwyd hyfforddiant penodol i staff ysgolion mewn perthynas â "Phlant Coll" sy'n galw am weithredu a chofnodi prydlon er mwyn dod o hyd i leoliad y plentyn. Darparwyd hyfforddiant i aelodau allweddol o'r gymuned, er enghraifft, staff mewn gwestai lleol a gyrwyr tacsï.

Mae **Barnardo's** hefyd wedi arwain drwy drefnu i gynhyrchu drama ar gamfanteisio rhywiol ar blant sydd wedi'i pherfformio gerbron mwy na 4,200 o blant. Mae ein Gwasanaeth Therapiwtig yn cymryd rhan ar hyn o bryd mewn prosiect treialu Cenedlaethol o dan arweiniad Barnardo's, Prosiect Gwella, sy'n rhoi prawf ar ymyriadau i'w gwneud yn llai tebygol i blant agored i niwed yn eu harddegau ddatblygu ymddygiad rhywiol niweidiol.

Mae hyfforddiant wedi'i gomisiynu hefyd oddi wrth NSPCC er mwyn darparu gwaith '*atal a pharatoi*' gyda disgyblion Ysgolion Uwchradd Sir Ddinbych. Mae pedair o'r Ysgolion Uwchradd yn cymryd rhan ac mae rhai grwpiau wedi'u sefydlu eisoes. Roedd y *Gynhadledd Amddiffyn Plant rhag Niwed* ym mis Gorffennaf 2017 wedi ymgysylltu'n llwyddiannus a chodi ymwybyddiaeth staff yr awdurdod lleol, staff ysgolion, Aelodau Etholedig a Llywodraethwyr ynghylch materion diogelu, a chafwyd adborth cadarnhaol iawn.

Mae gwersi a ddysgwyd o Adolygiadau Ymarfer Plant wedi'u cymhwyso ar draws y Gwasanaeth drwy gyflwyniadau a ddarparwyd gan y Prif Reolwr a oedd yn dangos sut roedd yr argymhellion wedi'u rhoi ar waith.

Sicrhau Ansawdd Gwaith Achosion – Mae ein Fframwaith Sicrhau Ansawdd wedi'i roi ar waith ac wedi aeddfedu dros y flwyddyn ddiwethaf. Adroddir yn chwarterol ar weithgareddau sicrhau ansawdd ac archwilio a chyflwynir y canfyddiadau i Dîm Rheoli ar y Cyd y Gwasanaethau Addysg a Phlant. Mae'r adroddiad yn gynhwysfawr ac yn disgrifio gwahanol fathau o weithgarwch i gasglu tystiolaeth ar gyfer yr holl safonau. Mae'n ymdrin â'r themâu mewn cwynion a geiriau o ganmoliaeth, canfyddiadau o archwiliadau o ffeiliau achos, ansawdd ymyriadau Gwaith Cymdeithasol, dadansoddiadau o adborth o adroddiadau diwedd lleoliad ac asesiad o amrywiaeth ac argaeledd y Gwasanaethau.

Mae proses archwilio thematig yn awr ar gyfer Gwasanaethau Plant. Hysbysir ymarferwyr am y dadansoddiadau o archwiliadau ac mae'r rhain wedi cyfrannu at benderfyniadau ar ddigwyddiadau dysgu ar gyfer staff.

Mae hyfforddiant wedi'i hwyluso gan yr Uned Diogelu ac Adolygu gyda'r Grŵp Rheoli Gweithredol ar Sicrhau Ansawdd a gwella canlyniadau. Cyflwynir hyn i ymarferwyr ynghyd â'r broses uwchgyfeirio newydd i ddelio ag ansawdd ymarfer yn y misoedd nesaf.

Mae'r **Panel Aml-asiantaeth ar Gamfanteisio Rhywiol ar Blant** yn ddatblygiad cadarnhaol ac mae cydweithwyr yn gweld gwerth yn y prosesau a ddatblygwyd drwy gyflwyno'r panel, o ran adolygu achosion plant a phobl ifanc sydd wedi profi neu sydd mewn perygl o brofi camfanteisio rhywiol. Mae'r panel yn sicrhau bod achosion o gamfanteisio rhywiol ar blant sydd wedi digwydd neu wedi'u hamau yn cael eu rheoli a'u cydlynu'n dda a bod pob cam posibl wedi'i gymryd i amddiffyn dioddefwyr. Mae'r panel yn gweithredu fel fforwm i rannu cudd-wybodaeth fel y gellir adnabod patrymau o gamfanteisio rhywiol ar blant yn yr ardal a chymryd camau lle bo angen. Mae hyn yn cynnwys rhannu cudd-wybodaeth am amheuan ynghylch grwpiau o ddioddefwyr a chyflawnwyr a'u dulliau gweithredu yn ogystal â lleoliadau lle mae plant yn agored i niwed.

Yn ystod y flwyddyn mae Sir Ddinbych wedi cyfrannu hefyd i'r Ymchwiliad Annibynnol i Gam-drin Plant, mewn ymateb i Gamfanteisio Rhywiol ar Blant yn benodol.

Adran 4.c) parhad

Mae ein **Polisi ar Reoli Anghenion Gofal Iechyd** wedi'i rannu â'r Bwrdd Diogelu mewn ymateb i Adolygiad Ymarfer Plant Estynedig ac mae'n cael ei fabwysiadu'n awr gan awdurdodau lleol eraill.

Dyma beth sydd gennym ar ôl i'w wneud

- Sicrhau dull cyson o weithredu gan yr holl reolwyr arweiniol dynodedig
- Sicrhau bod Diogelu yn fater i bawb
- Datblygu adroddiadau chwarterol ar wersi a ddysgwyd i'w rhannu â'r holl Wasanaethau Cymorth Cymunedol
- Adolygu a datblygu ein system Cyf-weld cyn Dychwelyd Adref i ymdrin yn well â chamfanteisio rhywiol a throseddol posibl ar blant
- Byddwn yn ceisio gweithio gyda'r Heddlu i ymateb i'r heriau a risgiau y mae troseddu cyfundrefnol a gweithgarwch gangiau yn eu hachosi i blant a phobl ifanc yn Sir Ddinbych
- Byddwn yn canolbwyntio ar ffyrdd o recriwtio a chadw staff mewn amgylchedd sy'n fwyfwy cymhleth lle mae adnoddau'n prinhau
- Parhau i sicrhau bod ysgolion yn ymgymryd yn effeithiol â phob agwedd ar gyfrifoldebau diogelu, yn enwedig mewn perthynas â diogelu safleoedd.

d) Cymell a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas

Dyma beth roeddem wedi dweud y byddem yn ei wneud

- Cynnal prosiect adolygu ac ailasesu a fydd yn cymhwyso dull ailalluogi seiliedig ar asedau at gyflawni canlyniadau llesiant ar gyfer yr holl bobl sy'n derbyn gofal a chymorth wedi'u rheoli dros y tymor hir.
- Byddwn yn cydweithio â'n partneriaid i sicrhau bod egwyddorion Cynllun Llesiant Sir Ddinbych yn dylanwadu ar ein ffordd o ddarparu ein gwasanaethau. Drwy ganolbwyntio ar y brif thema o Annibyniaeth a Chydnerthedd, byddwn yn ceisio sicrhau:
- Bod pobl yn weithgar, yn gysylltiedig ac yn cyfrannu i'w cymuned
- Bod pobl yn sylwi ar yr hyn sy'n mynd ymlaen o'u cwmpas a'u bod, wrth wneud hynny, yn parhau i ddysgu am eu byd
- Bod pobl yn rhoi blaenoriaeth i'w llesiant ac yn cynllunio i gynnal eu hannibyniaeth
- Meithrin gallu i ddarparu cymorth effeithiol ac effeithlon i ysgolion er mwyn sicrhau y bydd y gwasanaethau a gynigiwn i blant a phobl ifanc yn eu galluogi i fyw bywydau bodlon, llwyddiannus ac iach.

Dyma beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni

Yn Ebrill 2017 sefydlwyd y prosiect Ailasesu i sicrhau bod yr holl ddinasyddion sy'n derbyn gwasanaethau ar hyn o bryd yn cael eu hadolygu a'u hailasesu'n unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant er mwyn sicrhau'r canlyniadau sy'n bwysig iddynt. Mae hefyd yn cyfrannu at sicrhau'r arbedion effeithlonrwydd sydd eu hangen yn y gwasanaeth oherwydd, mewn rhai achosion, gallwn arbed costau yn y pecyn gofal, er y bydd cost y pecyn gofal yn cynyddu mewn achosion eraill. Rydym wedi sicrhau arbedion drwy gyflwyno Cyllidebau Cymorth lle mae'r dinesydd unigol yn berchen ar ei becyn gofal ac yn sicrhau'r hyblygrwydd sydd ei angen arno, yn defnyddio adnoddau o fewn ei gymuned neu'n gostwng lefel y gofal os nad oes arno ei angen bellach. Rydym wedi gweithio gyda mwy na 430 o ddinasyddion yn ystod y cyfnod hwn ac wedi gwneud 57 o addasiadau i becynnau gofal, yn cynnwys darparu pecynnau gofal mwy hyblyg, cyllidebau cymorth a chyfarpar newydd. Roeddem hefyd wedi atal cynnydd mewn angen mewn 12 achos ac, o ganlyniad, mae'r prosiect wedi arbed tua £231,000 ers Ebrill 2017.

“Roedd yr aelod staff yn gyfeillgar a phroffesiynol ac roedd yn ystyriol ac yn dangos parch at fy ewythr. Aeth yr amser heibio'n gyflym iawn ac roedd y sgwrs wedi gwneud byd o les i'm hewythr, a bydd hynny yr un mor bwysig hyd yn oed os na fydd yn ei chofio wedyn. Mae'r gallu i ddechrau a chynnal sgwrs yn amhrisiadwy. Mae'ch swyddog yn haeddu pob clod a chydabyddiaeth am safon ei gwaith a'i charedigrwydd.”

“Mae cyfeillgarwch, arbenigedd a syniadau rhagorol y Llywiwr Cymunedol wedi gwneud argraff fawr arnaf. Awgrymodd i mi gysylltu â grŵp sy'n helpu gyda chlefyd dirywiol (Parkinson's) sy'n effeithio ar fywyd rhywun sy'n annwyl i mi. Roedd hyn wedi agor drysau newydd i mi, er mwyn cael a rhoi cymorth gwell”

Datblygwyd ein Gwasanaeth Llywyr Cymunedol gyda'r trydydd sector ac mae'n darparu gwybodaeth, cyngor a chymorth, yn ogystal â rhoi pobl mewn cysylltiad â gweithgareddau yn eu cymuned leol i'w gwneud yn fwy cydnerth.

Mae'r tîm bach o Lywyr Cymunedol yn helpu dinasyddion i aros yn annibynnol, cymryd cyfrifoldeb am eu llesiant eu hunain a defnyddio'r adnoddau sydd ar gael yn eu cymuned. Yn yr 8 mis cyntaf, roedd y gwasanaeth wedi helpu mwy na 2,000 o ddinasyddion a gweithwyr proffesiynol ledled Sir Ddinbych i ddeall y ddarpariaeth gymhleth o gymorth a chyfleoedd sydd ar gael yn eu cymuned leol.

“Roeddwn yn gweithio gyda menywod o oed tebyg sydd â diddordebau tebyg a oedd yn teimlo'n unig ac am gymryd rhan mewn gweithgareddau grŵp. Awgrymais y dylem gwrdd am baned yn y Ganolfan Menywod. Roedden nhw'n dod ymlaen yn dda ac wedi dweud y bydden nhw'n cwrdd ychydig o wythnosau wedyn yng nghaffi Porters. Cefais alwad ffôn gan un o'r menywod i ddweud eu bod wedi ffeirio rhifau ffôn a'u bod yn gefn mawr i'w gilydd.”

Adran 4.d) parhad

Diolch i chi am eich sgwrs ragorol i'n cleifion Parkinson's am eich rôl fel Ymarferydd Cwmpïadau. Roedd y grŵp wedi'i chael yn ddiddorol iawn ac yn llawn gwybodaeth. Roeddent yn meddwl bod y llyfryn "Get up and go" a'r daflen "Falls & Parkinson's" yn fuddiol iawn. Roeddent yn dweud eu bod wedi dysgu llawer ac yn falch o gael y cerdyn Pwynt Mynediad Sengl a roesoch iddynt.

Mae ein Cydlynnydd Cwmpïadau yn gweithio mewn partneriaeth agos â Thîm Cymorth Cymunedol Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru. Yn y 12 mis diwethaf mae Cydlynnydd Cwmpïadau amser llawn a 2 Ymarferydd Cwmpïadau (un amser llawn ac un rhan-amser) wedi ymuno â'r tîm. Ers Gorffennaf 2017 mae nifer yr ymyriadau a gynhaliwyd gan y tîm wedi treblu. Yn ddiweddar cwblhaodd arolwg adborth gyda dinasyddion a gafodd gymorth gan y tîm a dywedodd 100% ohonynt eu bod yn fodlon â'r gwasanaeth a gawsant a bod eu hansawdd bywyd wedi gwella o ganlyniad.

Drwy ein Gwasanaethau Byw yn y Gymuned i bobl ag anabledau cymhleth, rydym wedi cynorthwyo a galluogi dinasyddion i feithrin sgiliau sy'n hyrwyddo annibyniaeth fel hyfforddiant teithio.

Roeddwn am wella fy sgiliau hyfforddiant teithio er mwyn dod yn fwy annibynnol. Gallaf deithio'n lleol ar y bws ond mae arnaf angen cymorth i fynd ymhellach. Yn yr wythnos gyntaf roeddwn i ac Alison wedi eistedd gyda'n gilydd i benderfynu ar lwybr y daith. Yn yr ail wythnos roeddwn wedi cyrraedd pen y daith ar fy mhen fy hun. Byddaf yn eistedd ym mlaen y bws neu i fyny'r grisiau a bydd Alison yn eistedd yn y cefn neu i lawr grisiau – mae ar gael os bydd angen cymorth arnaf. Rwyf yn actor/diddanwr ac yn awdur ac rwy'n hoff o deithio'n bellach weithiau. Mae hyn yn fy helpu i wybod ble mae lleoedd os bydd rhywbeth yn codi, fel y gallaf fynd o le i le yn ddiraffferth. Rwyf am ddysgu am lwybrau'r trenau nawr hefyd.

Datblygu Llwybr Gyrfa Cyflogaeth i Rai sy'n Gadael Gofal – er mwyn rhoi'r dechrau gorau mewn bywyd, rydym wedi datblygu partneriaeth llwybr gyrfa yn benodol i'r bobl ifanc hynny nad ydynt yn gallu cael cyflogaeth drwy ffyrdd traddodiadol. Mae Cyngor Sir Ddinbych eisoes yn darparu cymorth i rai sy'n gadael gofal drwy sianeli addysg a gofal cymdeithasol, ond nid oes ganddo raglenni penodol i gynorthwyo drwy sianel cyflogaeth uniongyrchol. Yn gyntaf, bydd y bobl ifanc yn cwblhau rhaglen hyfforddi 'cyn prentisiaeth' sy'n cydweddu ag anghenion yr unigolyn. Wedyn cofrestrir yr ymgeiswyr ar y brentisiaeth a dyrennir mentor gweithle penodol iddynt am 6 i 12 mis. Bydd yr unigolyn yn gwneud cynnydd yn ôl ei allu. Bydd pobl ifanc rhwng 16 a 21 mlwydd oed yn cael eu talu yn ôl cyfradd tâl y cyngor er mwyn sicrhau cyflog cyfartal. Ar ôl gwerthuso'r cynllun peilot, bydd yn cael ei ehangu i alluogi mwy o'r rhai sy'n gadael gofal i fanteisio ar y cyfleoedd sydd ar gael.

Adran 4.d) parhad

Canlyniadau Addysgol i Blant sy'n Derbyn Gofal – Yn yr Arolygiad o Wasanaethau Addysg Sir Ddinbych a gynhaliwyd gan Estyn yn ddiweddar, nodwyd bod presenoldeb gan blant sy'n derbyn gofal gan yr awdurdod lleol yn dda iawn:

- Roedd gan fwy nag 80% o'r plant sy'n derbyn gofal Gynllun Addysg Personol sy'n rhan annatod o'u cynllun gofal a chymorth.
- Roedd 100% o'r Cynlluniau Addysg Personol wedi'u cwblhau o fewn y cyfnod statudol.

Mae ein Swyddog Cyswllt Addysg ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yn cynnal fforwm i Athrawon Dynodedig Plant sy'n Derbyn Gofal i rannu arferion da drwy'r ysgol a darparu hyfforddiant a chymorth i athrawon ar faterion sy'n effeithio ar Blant sy'n Derbyn Gofal. Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf mae'r fforwm i athrawon dynodedig wedi darparu hyfforddiant ar dechnegau Cynllunio Person-Ganolog, llwybrau atgyfeirio gwasanaethau cymdeithasol, hybu iechyd, atal digartrefedd a chydnerthedd personol. Mae'r fforwm wedi cynnal digwyddiadau dysgu hefyd i randdeiliaid allweddol ar draws y gwasanaeth ar bynciau fel Theraplay, therapi i'r plentyn a'i deulu i feithrin a gwella ymlyniad, hunan-barch ac ymddiriedaeth mewn pobl eraill; a rhai gan elusennau fel The Letterbox Club sy'n darparu cymorth addysgol hwyliog i blant sy'n derbyn gofal.

Mae lefel y sefydlogrwydd addysgol i Blant sy'n Derbyn Gofal yn parhau'n uchel. Nifer y plant a oedd wedi newid ysgol unwaith neu ragor heb fod o ganlyniad i drefniadau pontio oedd 24, ac roedd 16 o'r rhain wedi newid ysgol am resymau cadarnhaol fel symud i leoliadau maethu parhaol, mabwysiadu, lleoli gyda theulu y tu allan i'r ardal, neu ddychwelyd at y rhieni.

Dyma beth sydd gennym ar ôl i'w wneud

- Mae angen parhau â'r prosiect ailasesu i sicrhau bod pob dinesydd sy'n derbyn pecyn gofal a chymorth yn Sir Ddinbych yn cael ei adolygu'n unol â Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant ac yn cael y canlyniadau sy'n bwysig iddo.
- Yn ein Gwasanaethau Anableddau Cymhleth, rydym yn ceisio parhau a datblygu'r gwaith ar hunaneirioli gyda'r sector annibynnol. Yn ystod y 12 mis diwethaf, mae cyfranogwyr y grŵp wedi cael cymorth i eirioli gyda Bysiau Arriva mewn perthynas ag anawsterau wrth ddefnyddio trafndiaeth gyhoeddus a chysylltiad rhai o aelodau'r grŵp ag ymgyrch Troseddau Casineb Heddlu Gogledd Cymru.
- Mewn gwasanaethau iechyd meddwl, byddwn yn adolygu ein gwasanaethau dydd ac yn datblygu'r rheini'n fodelau ymadfer a dysgu.
- Byddwn yn gweithio gyda'r prosiect 'Sir Ddinbych yn Gweithio' i weithredu llwybrau gyrfa a phrentisiaethau i blant sy'n derbyn gofal a rhai sy'n gadael gofal

e) Helpu pobl i ddatblygu a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol yn ddiogel

Dyma beth roeddem wedi dweud y byddem yn ei wneud

- Sicrhau bod Gofalwyr yn deall ethos a darpariaethau'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant newydd. Mae angen adolygu ein gwybodaeth bresennol i Ofalwyr i sicrhau ei bod yn gyson ag egwyddorion y Ddeddf a dull o weithredu Sir Ddinbych.
- Sicrhau bod Gofalwyr yn cymryd rhan yn yr asesiad o'r person sydd ag anghenion gofal, ac ystyried a yw'n briodol cynnal asesiad ar y cyd. Byddwn yn adolygu ein polisi a gweithdrefnau yn unol â'r gofyniad hwn yn y Ddeddf.
- Sicrhau bod Gofalwyr yn gallu elwa o amrywiaeth o gyfleoedd hyfforddi i hybu'r rôl gofalu drwy gytuno ar ddull mwy cydgysylltiedig o weithredu gyda Thîm Datblygu'r Gweithlu, Iechyd, Swyddog Comisiynu'r Gofalwyr a'r Trydydd Sector.

Adran 4.e) parhad

- Ymchwilio i'r manteision a'r dichonoldeb o fabwysiadu model cynhadledd teulu ar gyfer sefyllfaoedd mewn gwasanaethau oedolion lle bo'n briodol.
- Datblygu a darparu rhaglen hyfforddi effeithiol i'r holl staff mewn perthynas â darparu sefydlogrwydd i deuluoedd sy'n agored i niwed a lleihau'r risg o chwalfa deuluol
- Ailgomisiynu rhaglenni Teuluoedd yn Gyntaf a Dechrau'n Deg Sir Ddinbych ar gyfer 2018/19 ac wedyn, i sicrhau bod gennym wasanaeth cadarn ar gyfer atal ac ymyrryd yn gynnar sy'n sicrhau canlyniadau effeithiol i blant, pobl ifanc a theuluoedd sy'n agored i niwed
- Gwella'r cydlynu ar gyfer comisiynu a gwerthuso Rhaglenni Rhianta ar draws rhaglenni er mwyn osgoi dyblygu a sicrhau gwasanaethau o ansawdd da sy'n rhoi gwerth am arian

Dyma beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni

Meithrin annibyniaeth a chydnerthedd a helpu dinasyddion i fyw yn eu cartrefi eu hunain mor hir â phosibl – dyma hanfod ein gwaith. O ganlyniad i gynnal sgysiau 'Beth sy'n Bwysig' â'n dinasyddion a'u helpu i bennu canlyniadau sy'n bwysig iddynt a cheisio eu cyflawni, cafwyd newid sylweddol yn ein diwylliant gwaith. Ar ôl derbyn hyfforddiant a datblygiad dwys, mae ein hymarferwyr yn dechrau mabwysiadu'r dull "Mynd at Wraidd y Mater".

Lle bynnag y bo modd, byddwn yn cynnal asesiadau ar y cyd â'n dinasyddion a'r gofalwr. Gweler yr astudiaeth achos yn Atodiad 3 sy'n egluro hyn.

Rydym wedi gweithio mewn partneriaeth â NEWCIS i helpu i gyflawni rhwymedigaeth statudol yr awdurdod i gynnal asesiadau o anghenion Gofalwyr yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant er mwyn sicrhau bod yr asesiadau'n gymesur, a bod Gofalwyr yn cael cymorth i gyflawni eu canlyniadau eu hunain.

Roedd yn ofynnol i Aseswyr NEWCIS dderbyn hyfforddiant perthnasol mewn perthynas â'r Ddeddf ochr yn ochr ag ymarferwyr yr awdurdod. Hefyd mae'r aseswyr yn gweithio gyda'r Pwyntiau Siarad i adnabod a chynorthwyo Gofalwyr yn y gymuned, ac yn helpu'r Pwynt Mynediad Sengl i drefnu'r lefel briodol o gymorth i Ofalwyr.

Mae'r aseswyr hefyd yn cydweithio'n agos â staff gweithredol i ddarparu gwybodaeth ac arbenigedd ar y gwahanol wasanaethau sydd ar gael i Ofalwyr, ac yn cydweithio â staff i ystyried yr opsiynau gorau i gynorthwyo'r gofalwr a'r un sy'n derbyn gofal. Mae'r holl atgyfeiriadau, asesiadau ac adolygiadau'n cael eu rheoli a'u cofnodi ar system Paris. Mae hyn yn sicrhau bod yr awdurdod yn cadw perchnogaeth ar yr asesiadau er bod y gwasanaeth wedi'i osod ar contract allanol. Gweler yr astudiaeth achos yn Atodiad 4.

Yng Nghynllun Corfforaethol y Cyngor ar gyfer 2017-2022 un o'r prif flaenoriaethau yw Cymunedau Cryf. Mae'r Cyngor yn gweithio gyda phobl a chymunedau i feithrin annibyniaeth a chydnerthedd. Un o'r amcanion wrth wneud hyn yw sicrhau bod yr holl ofalwyr yn Sir Ddinbych yn cael cymorth da. Mae'r ffocws yn y Cynllun Corfforaethol yn ein helpu i adeiladu ar sail y gwasanaethau a ddarperir eisoes i ofalwyr drwy ymgymryd â rhagor o ymgysylltu ac ymgynghori cyn cytuno ar y ffordd orau ymlaen i gwrdd ag anghenion gofalwyr yn Sir Ddinbych. Ffurfiwyd Tîm Prosiect sy'n cynnwys adrannau allweddol yn y Cyngor er mwyn ehangu'r cymorth sydd ar gael i ofalwyr gan Wasanaethau Hamdden, Gwasanaethau Addysg a'n Tîm Adnoddau Dynol.

Hyfforddi staff i leihau'r perygl o chwalfa deuluol – Rydym wedi darparu hyfforddiant ar Gyf-weld Ysgogiadol i'n gweithwyr cymdeithasol a staff rheng flaen eraill mewn perthynas â gweithio gyda Phlant y mae'n anodd ymgysylltu â nhw. Mae'r Gweithwyr Cymorth i Deuluoedd wedi cael hyfforddiant ar hybu rhianta cadarnhaol a darparu'r Rhaglen Rhyddid i ddiodefwyr trais domestig.

Ailgomisiynu Gwasanaethau Atal ac Ymyrryd Cynnar – Rydym wedi comisiynu set newydd o wasanaethau i'r rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf yn Sir Ddinbych sy'n sicrhau bod teuluoedd ar ganol y dull o ddarparu gwasanaethau a'u bod yn gallu rheoli'r cymorth y maent yn ei gael a'r dull o ddarparu gwasanaethau.

Adran 4.e) parhad

Mae **Teuluoedd yn Gyntaf** yn ceisio gwella canlyniadau i deuluoedd i sicrhau eu bod yn hyderus, yn ymgeledgar ac yn gydnerth. Mae'n cyflawni hyn drwy weithio mewn partneriaeth. Yn Ebrill 2018 dyfarnwyd y contract am y Gwasanaeth Sgiliau Bywyd newydd i deuluoedd i Barnardo's Cymru. Bydd yn helpu teuluoedd i feithrin y sgiliau a'r hyder sydd eu hangen i ofalu am eu llesiant eu hunain, fel unigolion ac fel teulu. Mae hyn yn rhan o waith y tîm Help Cynnar ehangach sy'n cydweithio'n agos â'r Tîm o Amgylch y Teulu a gweithwyr Cymorth i Deuluoedd i sicrhau blaenoriaeth i deuluoedd sydd mewn perygl a grwpiau targed wrth ddarparu cymorth atal ac ymyrryd cynnar.

Dyma beth sydd gennym ar ôl i'w wneud

- Diweddarau'r Strategaeth Gofalwyr a chytuno ar gamau gweithredu newydd: er mwyn cyflawni hyn byddwn yn ymgysylltu ac yn ymgynghori â gofalwyr, darparwyr y Trydydd Sector ac eiriolwyr.
- Byddwn yn parhau i weithio gyda NEWCIS (sydd â gwirfoddolwyr a fu'n ofalwyr) drwy ariannu hyfforddiant i'r gofalwyr er mwyn hwyluso Grwpiau Iechyd Meddwl yr Henoed.
- Byddwn yn cydweithio'n agos â'n cymheiriaid yn BIPBC i gynorthwyo gofalwyr a sicrhau bod y Timau Adnoddau Cymunedol arfaethedig yn cwblhau asesiadau gofalwyr yn rhan o'u gwaith.
- Datblygu prosesau i hybu perthnasoedd cadarnhaol rhwng rhieni ac ysgolion er mwyn cynnal presenoldeb a chanlyniadau addysgol eu plant

f) Gweithio gyda phobl a'u helpu i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol ac i fyw mewn llety addas sy'n cwrdd â'u hanghenion

Dyma beth roeddem wedi dweud y byddem yn ei wneud

- Gan gydnabod ei bod yn bwysig ennill cydnabyddiaeth i Gymunedau sy'n Gyfeillgar i Oed ac yn Cefnogi Pobl â Dementia ar bob lefel ledled Sir Ddinbych, byddwn yn cydweithio ymhellach â phartneriaid ar ddatblygu a mabwysiadu proses cydnabod genedlaethol ar gyfer busnesau a sefydliadau cymunedol a masnachol sy'n 'Cefnogi Pobl â Dementia'.
- Byddwn hefyd yn ceisio sicrhau'r profiadau gorau posibl i bobl hŷn yn Sir Ddinbych drwy barhau â dysgu a chyflogaeth, er enghraifft, drwy sicrhau'r cyfleoedd mwyaf posibl i gymryd rhan drwy wirfoddoli, helpu i gynyddu nifer y bobl hŷn sy'n parhau i ddysgu a datblygu sgiliau cyn ac ar ôl ymddeol a phennu a datblygu modelau llwyddiannus ar gyfer cyfranogi gan bobl hŷn yn y gymuned.
- Gostwng lefelau unigrwydd ac arwahanrwydd a'u heffaith negyddol ar iechyd a llesiant pobl hŷn. Byddwn yn helpu i godi unigrwydd ac arwahanrwydd fel mater iechyd cyhoeddus ac yn ceisio sicrhau bod gwasanaethau gwybodaeth a chynghor ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol yn ymdrin ag effaith unigrwydd ac arwahanrwydd ar lesiant pobl hŷn.
- Byddwn yn ceisio grymuso pobl hŷn i fod yn ymwybodol o beryglon unigrwydd ac arwahanrwydd i'w llesiant ac yn trefnu Cyfnewidfa Ddysgu ar Unigrwydd rhwng pobl hŷn, staff rheng flaen a gweithwyr proffesiynol eraill er mwyn adnabod prif achosion unigrwydd ac arwahanrwydd ymysg pobl hŷn.

Adran 4.e) parhad

- We will finalise our Homelessness Strategy and commence work on the action plan whilst developing the newly created Homelessness Prevention Team into a holistic preventative service. We aim to reduce the length of time people spend in emergency accommodation and facilitate quicker “move on” into permanent housing. Thereby, Implementing a mixed tenure strategy which offers a range of solutions that will safely meet the diverse needs of people who present as homeless.
- Ensure looked after children have positive placement experiences within permanent, stable, secure and loving families that promote and encourage them to achieve their potential and have a smooth transition into adulthood.
- Continue to reduce the need to use Bed and Breakfast as emergency accommodation for care leavers and young people presenting as homeless.
- Work with relevant partners to improve priority outcomes for young people leaving care to enter and sustain education, training and employment and live in safe and secure accommodation.

Dyma beth rydym wedi'i wneud a'i gyflawni

Er bod gwaith wedi dechrau i ddatblygu Cymunedau Cyfeillgar i Oed a Chymunedau sy'n Cefnogi Pobl â Dementia, mae llawer o waith i'w wneud eto. Mae tref Prestatyn wedi ennill statws 'sticer' ac yn gweithio i ennill statws Cefnogi Pobl â Dementia ac mae'r broses newydd ddechrau yn Rhuddlan. Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn y Rhyl hefyd wedi ennill statws 'sticer'. Mae Cymunedau sy'n Cefnogi Pobl â Dementia yn flaenoriaeth yng Nghynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ddinbych 2017–2022 a bydd Partneriaeth Heneiddio'n Dda Sir Ddinbych yn arwain y gwaith i adeiladu ar sail yr hyn a gyflawnwyd eisoes.

Mae ein Pwyntiau Siarad yn cael eu cynnal yn rheolaidd i ddarparu siop un stop i bobl ar gyfer eu hanghenion iechyd a llesiant. Maent yn darparu cyngor a gwybodaeth am y ffordd y gall pobl dderbyn gwasanaethau sydd eisoes ar gael yn y gymuned leol, yn cynnwys rhai i liniaru unigrwydd. I gael rhagor o wybodaeth, [cliciwch yma](#)

Rydym hefyd wedi datblygu Gwasanaeth Llywyr Cymunedol Ilwyddiannus gyda'n partneriaid yn y Trydydd Sector sy'n cynnig ffordd wahanol i bobl gael gwybod pa gymorth neu gyfleoedd, fel gwirfoddoli neu gymryd rhan mewn gweithgareddau a grwpiau cymunedol, sydd ar gael neu beth allant ei gyfrannu i'w cymuned i hybu eu hiechyd a llesiant. Mae'r canlyniadau a gofnodwyd yn dangos bod pobl yn teimlo'n fwy bodlon a gwybodus, eu bod yn teimlo eu bod yn perthyn, bod ganddynt fywyd cymdeithasol, a'u bod yn fwy annibynnol ac yn teimlo'n ddiogel. Gweler yr Astudiaethau Achos ar Lywyr Cymunedol yn Atodiad 5.

“Mae'r gwasanaeth llywyr cymunedol yn gyswllt hanfodol rhwng y practis a'r gymuned. Mae'r llywyr yn meddu ar y wybodaeth sydd ei hangen, yn ogystal â'r arbenigedd, i deilwra'r atgyfeiriad i'r unigolyn gan ei wneud yn brofiad mwy personol a pherthnasol. Rydym yn awyddus i gynnal nifer o brosiectau a chynlluniau ymchwil gyda'r llywyr cymunedol eleni mewn cysylltiad â phrofiad y claf a gweithio yn y gymuned” Gwyn Hughes, Rheolwr Gwasanaethau Cleifion, Canolfan Feddygol Clarence, y Rhyl.

Ers Ebrill 2017 mae'r Llwybr Cadarnhaol i bobl Ifanc wedi lleihau nifer y bobl ifanc sy'n mynd i lety gwely a brecwast 83%, drwy ddull wedi'i gynllunio a'i reoli. Drwy gydweithio'n agos â nifer o bartneriaid gwahanol, mae pobl ifanc sy'n dod atom yn ddigartref yn cael eu helpu i ddilyn y llwybr i ddod o hyd i lety addas, gyda chymorth cofleidiol parhaus i'w helpu i feithrin eu sgiliau byw'n annibynnol ac i sicrhau a chynnal tenantiaeth.

O ganlyniad i hyn, roedd 22% o'r bobl ifanc a dderbyniodd y gwasanaeth wedi'u hatal rhag mynd yn ddigartref drwy eu hatgyfeirio ar gyfer cyfryngu; cymorth fel y bo'r angen; tai â chymorth a chyngor a chyfarwyddyd cyffredinol gan staff y Llwybr Cadarnhaol. Yn hanner cyntaf y flwyddyn, roedd nifer o'r bobl ifanc a ddaeth atom wedi cael cymorth yn syth i gael lle mewn tai dros dro neu dai â chymorth, ond drwy brosesau adolygu a gwella parhaus rhoesom fwy o sylw i helpu pobl ifanc drwy gyfryngu i ddechre i gartref y teulu. Mae hyn wedyn yn eu hatal rhag syrthio i'r cylch digartrefedd yn ifanc.

Lansiwyd Strategaeth Digartrefedd Cyngor Sir Ddinbych yn Rhagfyr 2017 ac mae cynllun gweithredu wedi'i ddatblygu i helpu i gyflawni'r camau gweithredu i gyrraedd nodau'r strategaeth. Er ein bod wedi gweithio mewn ffyrdd gwahanol o fewn y tîm i roi mwy o sylw i atal digartrefedd yn unol â Deddf Tai (Cymru) 2014, mae llawer o'n hadnoddau'n mynd at ymyrryd mewn argyfyngau ar ôl i deuluoedd fynd yn ddigartref. Er hynny, lle rydym yn gallu ymwneud â'r teulu cyn iddo fynd yn ddigartref, rydym wedi cael llwyddiant wrth atal digartrefedd. Gweler yr astudiaeth achos yn Atodiad 6.

Rydym yn cydweithio'n agos â holl Adrannau'r Cyngor a phartneriaid allanol i ddod o hyd i ffyrdd i sicrhau digon o lety addas fel y bydd pobl a theuluoedd digartref yn treulio llai o amser mewn llety argyfwng a dros dro. Mae'r gwaith hwn yn parhau ac mae'n rhoi pwysau ariannol ar y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol ond, yn bwysicach, mae'n golygu nad ydym yn helpu ein dinasyddion yn y ffordd fwyaf effeithiol i ddelio â digartrefedd o fewn y cyfnodau rydym yn anelu atynt.

Roedd ein harolwg blynyddol o bobl ifanc sy'n derbyn gofal a chymorth gan wasanaethau cymdeithasol yn dangos bod :-

77% o blant a phobl ifanc yn dweud eu bod yn hapus gyda'r bobl roeddent yn byw gyda nhw.

Dywedodd 83% eu bod yn hapus gyda'u teulu, ffrindiau a chymdogion.

Roedd 86% o'r bobl ifanc 16 a 17 flwydd oed a ymatebodd i'r arolwg wedi dweud eu bod yn cael y cyngor, cymorth a chefnogaeth briodol i'w paratoi ar gyfer byd oedolion.

Lleoliadau Cadarnhaol i Blant sy'n Derbyn Gofal – Blaenoriaeth ein strategaeth lleoli yw helpu plant i aros yn eu cartrefi, gan dderbyn gofal gan eu rhieni, lle mae hynny'n ddiogel. Rydym yn defnyddio pecynnau gofal dwys ar gyfer plant y nodwyd eu bod mewn perygl o gael eu cymryd i ofal, gan sicrhau na fydd hynny'n digwydd oni bai ei fod yn debygol o sicrhau canlyniad cadarnhaol i'r plentyn.

Lle rydym yn cymryd plentyn i ofal, mae mecanweithiau cymorth da sy'n cael effaith uniongyrchol o ran cynnal lleoliad sefydlog, ac mae hyn wedi'i adlewyrchu yn ein ffigurau am sefydlogrwydd lleoliadau. Y flwyddyn hon roedd 7% neu 11 o Blant sy'n Derbyn Gofal wedi symud tair gwaith neu ragor yn y 12 mis diwethaf: roedd hyn yn welliant sylweddol ar y flwyddyn flaenorol. Rydym yn ceisio sicrhau'r nifer lleiaf posibl o symudiadau rhwng lleoliadau ond nid yw'n bosibl eu hatal bob amser, a gellir cael newidiadau am resymau cadarnhaol yn aml, lle mae plentyn yn dychwelyd at ei deulu, er enghraifft, neu'n cael ei fabwysiadu neu ei ddiogelu'n well rhag camfanteisio. Rydym yn monitro'r rhesymau am symud rhwng lleoliadau'n fanwl a bydd unrhyw bryderon yn cael eu hystyried gan y Panel Ymyriadau Dwys i sicrhau'r sefydlogrwydd mwyaf posibl.

Adran 4.f) parhad

Mae'r **Gwasanaeth Therapiwtig** yn darparu ymgynghoriadau misol ar gyfer y Gwasanaeth Plant sy'n Derbyn Gofal er mwyn gallu ystyried anghenion therapiwtig y plant mewn ffordd gyfannol. Mae ymyriadau crefftus ar gael fel chwarae perthynol, gwaith ar daith bywyd a datblygu sgiliau i ddelio â gorbryder i blant a gofalwyr ar ôl cael diagnosis.

Mae'r **Gwasanaeth Therapiwtig** hefyd yn gweithio ochr yn ochr â rhieni i ddatblygu gwaith ar daith bywyd ar gyfer plant sy'n parhau â chysylltiad â'u teuluoedd biolegol. Mae'n ymddangos bod datblygu llyfr taith bywyd y plentyn yn helpu i wella cysylltiadau teuluol rhwng y plentyn a'r rhiant a hefyd rhwng y rhiant a'i deulu estynedig. Mae hefyd yn gweithio gyda rhieni plant lle mae gorchymyn lleoli wedi'i wneud a lle mae plant yn symud at deuluoedd mabwysiadol, a hefyd yn helpu i ddod â phlant yn ôl i'r gymuned leol, yn cynnwys plant wedi'u lleoli yn y sector preswyl a rhai o'r tu allan i ardal yr awdurdod.

Gofalwyr Maeth yw carreg sylfaen y lleoliadau rydym yn eu cynnig o ran dewis, ansawdd a sefydlogrwydd. Trefnir mwyafrif ein lleoliadau o hyd gyda gofalwyr maeth mewnol neu Ofalwyr Maeth o blith y Teulu neu Ffrindiau sydd wedi'u cymeradwyo. Mae hyn yn caniatáu i ni ddarparu cymorth da i'r gofalwyr a gwneud y lleoliad yn fwy sefydlog.

Mae ein plant yn cael cymorth ar hyn o bryd gan 52 o Ofalwyr Maeth mewnol. Mae'r rhain yn darparu lleoliadau hirdymor i ofalu am 45 o blant (h.y. hyd at ben blwydd y plentyn yn 18 oed), mae 2 yn darparu Gofal Maeth seibiant byr ac mae 1 person ifanc yn cymryd rhan yn y cynllun When I'm Ready (WIR).

Mae gweithwyr cymdeithasol yn ein Gwasanaeth Maethu yn darparu hyfforddiant, goruchwyliaeth a chymorth parhaus i'n gofalwyr maeth mewnol i alluogi gofalwyr i sefydlu perthynas gefnogol ac ymarferol dda â'r plant sydd dan eu gofal. Mae gennym ddau Weithiwr Cymdeithasol Goruchwylol hefyd sy'n helpu ein 22 o Ofalwyr Maeth o blith Teuluoedd a Ffrindiau, sy'n darparu lleoliadau hirdymor i 26 o blant a 3 ar gyfer seibiant byr, fel bod plant yn gallu aros o fewn eu rhwydweithiau teuluol a'u cymunedau lle bo modd.

Helpu Plant sy'n Gadael Gofal i sicrhau annibyniaeth – Rydym yn comisiynu Barnardo's Cymru i ddarparu Gwasanaeth Cyngorwyr Personol annibynnol i blant sy'n gadael gofal. Ar hyn o bryd, mae'r gwasanaeth yn cynorthwyo 61 o rai sy'n gadael gofal. Mae'r gyfran ohonynt sydd wedi sicrhau canlyniadau da wedi aros yn sefydlog neu wedi gwella yn ystod y flwyddyn hon. O'r 24 o bobl ifanc sydd wedi dechrau neu barhau mewn addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth, mae canlyniadau 18 ohonynt wedi aros yn sefydlog a 4 wedi gwella.

O'r 31 o bobl ifanc sy'n ceisio sicrhau llety diogel a sicr, roedd 18 wedi parhau mewn llety sefydlog a 7 wedi cael canlyniad gwell yn y maes hwn. Mae sefydlogrwydd yn sefyllfa gadarnhaol i'w sicrhau a'i chynnal gan rai sy'n gadael gofal ac ni welir hyn yn aml nes bydd pobl ifanc yn dod at ddiwedd eu hamser gyda'r gwasanaeth. Bydd y Gwasanaeth Cyngorwyr Personol yn adolygu effeithiolrwydd ei ymyriadau yn y maes hwn ac mae'n cydweithio'n fwy agos yn awr â'r Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau i Blant a Phobl Ifanc i ddarparu dewis ehangach o ymyriadau dargyfeiriol.

Dyma beth sydd gennym ar ôl i'w wneud

- Parhau i gydweithio â chymunedau a phartneriaid i gynyddu nifer y Cymunedau a Sefydliadau sy'n Cefnogi Pobl â Dementia yn Sir Ddinbych yn unol â'r Cynllun Corfforaethol, o dan arweiniad Partneriaeth Heneiddio'n Dda Sir Ddinbych.
- Parhau i weithio gyda holl Adrannau'r Cyngor, Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig, Sefydliadau'r Trydydd Sector a Landlordiaid y Sector Preifat i gynyddu nifer ac amrywiaeth y llety argyfwng a dros dro addas sydd ar gael yn Sir Ddinbych.

Adran 4.f) parhad

- Byddwn yn parhau i ddatblygu ein Gwasanaethau Atal Digartrefedd yn unol â'r Ddeddf Tai i sicrhau ein bod yn darparu rhagor o waith atal. Byddwn hefyd yn datblygu offer ar-lein i'w defnyddio gan ddinasyddion sydd mewn perygl o ddod yn ddigartref gan gynnwys eu cyfeirio at gymorth a chefnogaeth briodol.
- Byddwn yn cyflwyno Llywiwr Cymunedol Penodol ym maes Tai i weithio mewn partneriaeth â Canolfan Byd Gwaith i helpu'r dinasyddion hynny sydd mewn perygl o ddod yn ddigartref o ganlyniad i Ddiwygio Budd-daliadau.
- Byddwn yn ceisio recriwtio Gofalwyr Maeth newydd er mwyn ehangu dewis, cwmpas a dosbarthiad y lleoliadau i blant sy'n cael eu cymryd i ofal. Byddwn yn parhau i gydweithio â'r Fframwaith Maethu Cenedlaethol i safoni taliadau i Ofalwyr Maeth ledled Cymru.
- Byddwn yn gweithio gyda phartneriaid i reoli'r effaith a gaiff y Credyd Cynhwysol ar rai o'r teuluoedd mwyaf agored i niwed, er enghraifft, y rheini sy'n profi cam-drin domestig, anawsterau dysgu a rhai sydd mewn perygl o golli eu tenantiaethau.
- Parhau i ddod o hyd i lety addas i rai sy'n gadael gofal.

Adran 5. Sut Rydym yn Cyflawni ein Gwaith

Datblygu'r Gweithlu

Yn ystod 2017 roeddem wedi datblygu Strategaeth Gweithlu newydd ar gyfer y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol a'r Gwasanaethau Addysg a Phlant yn Sir Ddinbych sy'n adlewyrchu'r agenda gyfredol ar foderneiddio sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth a chanllawiau ar gyfer y gweithlu gofal cymdeithasol, yn ogystal â chynlluniau Corfforaethol a Gwasanaeth. Mae cyllidebau cyfunol a'r gostyngiad mewn adnoddau yn sbarduno'r angen i sicrhau bod gennym weithlu cydnerth a hyblyg i ateb y galwadau mwy gan boblogaeth sy'n heneiddio mewn cyd-destun lle mae cynnydd mewn arbedion effeithlonrwydd. Mae'r heriau hyn yn galw ar y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol a'r Gwasanaethau Addysg a Phlant i gynllunio ar gyfer y dyfodol drwy ddatblygu ein gweithlu drwy ddulliau dysgu llai traddodiadol fel Setiau Dysgu Gweithredol, cysgodi a hyfforddi a mentora. Bydd angen i weithlu'r dyfodol fod yn wahanol o ran gwedd a gweithredu er mwyn gwella'r ffordd o ddarparu gwasanaethau o fewn cyfyngiadau'r dyfodol.

Rydym eisoes wedi dechrau cyflwyno ffyrdd newydd o ddysgu:

- Rydym wedi cyflwyno rhaglen dreigl o setiau dysgu gweithredol a sesiynau ymarfer myfyriol mewn timau a chlystyrau, o fewn ein gwasanaeth, mewn perthynas â sgysiau effeithiol, asesu a chymhwysra a chyllidebau cymorth, yn rhan o'n proses barhaol o wella er mwyn cynnwys y ffordd newydd o weithio mewn ymarfer.
- Mae ein staff rheng flaen wedi cwblhau rhaglen hyfforddi fel y gallwn weithredu arferion modern a chofnodi asesiadau integredig yn unol â Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant. Mae hyn yn golygu ein bod yn cynnal asesiadau cymesur gan ddefnyddio sgysiau 'Beth sy'n Bwysig' a chynlluniau gofal syml. Dim ond os oes anghenion mwy cymhleth y byddwn yn defnyddio cynllun gofal a chymorth integredig.

“Bydd yr asesiad newydd cymesur yn caniatáu i ni'r staff rheng flaen ymgysylltu'n well â dinasyddion wrth ganolbwyntio a myfyrio ar yr hyn sy'n bwysig iddynt ar ôl eu hasesu, yn lle llenwi ffurflenni asesu hir sy'n amherthnasol i sefyllfa bresennol y dinesydd.”

Rydym wedi parhau i weithredu ein rhaglen datblygu'r gweithlu, gan ganolbwyntio ar ymateb i newidiadau mewn deddfwriaeth, gan roi sylw i faterion penodol, e.e. ymwybyddiaeth o Gaethwasiaeth Fodern a sut i ddelio â hyn a'r blaenoriaethau rhanbarthol ar Gam-drin Domestig, Ymddygiad Rhywiol Niweidiol a Chamfanteisio Rhywiol ar Blant. Mae hyn wedi cynnwys hyfforddiant penodol ar Gamfanteisio Rhywiol ar Blant i Weithwyr Cymdeithasol ar lenwi Asesiadau Risg SERAF.

Yn ystod y 12 mis nesaf, byddwn yn rhoi'r Strategaeth Datblygu Gweithlu ar waith drwy ddulliau arloesol gan gydweithio'n agos â'n partneriaid yn y Sector Gofal Cymdeithasol yn Sir Ddinbych. Byddwn hefyd yn canolbwyntio ar baratoi'r gweithlu gofal cymdeithasol yn Sir Ddinbych ar gyfer gweithredu Deddf Cofrestru Gofal Cymdeithasol (Cymru).

Byddwn yn sicrhau bod pob Gweithiwr Cymdeithasol yn cael cymorth drwy'r Fframwaith Addysg a Dysgu Proffesiynol Parhaus i gynnal a datblygu ei sgiliau proffesiynol. Mae Fframwaith newydd yn cael ei gyflwyno ar hyn o bryd ar gyfer Therapyddion Galwedigaethol. Mae'r gwaith hwn yn cael ei arwain a'i reoli gan ein Tîm Datblygu'r Gweithlu a'i ariannu drwy'r Grant Datblygu Gweithlu Gofal Cymdeithasol.

Yn ystod y 12 mis nesaf, byddwn yn rhoi cymorth i ddatblygu staff gwaith cymdeithasol presennol a newydd mewn Gwasanaethau Plant drwy ddilyn ein cynllun camu ymlaen mewn gyrfa. Byddwn yn integreiddio ein cymorth â hynny a gynigir ar gyfer grwpiau staff eraill, fel Gweithwyr Cymorth i Deuluoedd a staff Help Cynnar er mwyn helpu i wella dealltwriaeth a chyfathrebu a sefydlu arferion a rennir i ddarparu cymorth cydgysylltiedig i blant a'u teuluoedd.

Roedd Sian McGraa, Gweithiwr Cymdeithasol yn Nhîm Ardal y De, wedi ennill gwobr 'The Spirit of Social Work' yn seremoni Gwobrwyo Cymdeithas Gweithwyr Cymdeithasol Prydain yn 2017. Meddai Sian:

"Fyddwn i ddim wedi'i hennill heblaw am y gefnogaeth a ges i gan bawb ac rwy'n teimlo'n lwcus o fod yn rhan o dîm mor wych. Byddaf yn sicr o enwebu ein tîm ni y flwyddyn nesa! "

Mwy na Geiriau – Mae Cyngor Sir Ddinbych yn croesawu ac yn cydymffurfio'n llwyr â'r fframwaith strategol ar gyfer gwasanaethau Cymraeg ym maes lechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a Gofal Cymdeithasol. Yn ystod arolygiadau diweddar gan AGC o Gartref Preswyl Awelon a'n Gwasanaeth Byw yn y Gymuned, dywedodd arolygwyr:-

"Roedd y tîm gofal yn y tŷ roeddem wedi ymweld ag ef yn cynnwys staff a oedd yn gallu cyfathrebu â phobl drwy gyfrwng y Gymraeg os mai hynny oedd eu dewis, ac roedd hyn yn hyrwyddo eu hunaniaeth ddiwylliannol. "

Gwelsom nifer o enghreifftiau o ryngweithio rhwng staff a phobl a gweld bod y rhain yn gyfeillgar iawn, weithiau'n ddoniol, yn rhoi tawelwch meddwl ac yn digwydd yn eu dewis iaith."

Nid ydym bob amser yn llwyddo i recriwtio staff sy'n siarad Cymraeg er bod pob hysbyseb am swydd yn nodi bod y Gymraeg yn ddymunol, os nad yn hanfodol. Rydym yn ceisio sicrhau bod adnodd ym mhob tîm i ddarparu gwasanaeth i'r holl ddinasyddion yn eu dewis iaith:

- Yn ein Pwynt Mynediad Sengl, mae gennym 3 aelod staff sy'n siarad Cymraeg, a 3 ychwanegol yn dysgu Cymraeg, felly mae ein dinasyddion yn derbyn gwasanaeth yn eu dewis iaith. Ar hyn o bryd, mae 5% o'r holl alwyr yn gofyn am wasanaeth yn Gymraeg.

Adran 5. parhad

- Mae 2 dechnegydd CESI yn siarad Cymraeg felly mae hyn yn caniatáu i ni ddarparu gwasanaeth llawn yn Gymraeg
- Mae 6 aelod staff sy'n siarad Cymraeg yn Nhîm Ardal y De lle mae'r galw am wasanaethau Cymraeg yn fwy o lawer. Rydym yn darparu gwasanaeth llawn yn Gymraeg i'r rheini sy'n gofyn amdano. Er enghraifft, mae'r tîm wedi gweithio â dinesydd sydd â'r Gymraeg yn iaith gyntaf ac sydd â dementia. Drwy ddarparu'r gwasanaeth drwy gyfrwng y Gymraeg, roedd yn gallu dilyn y sgwrs hyd eithaf ei gallu. Bod yn gymdeithasol weithgar oedd un o'i chanlyniadau arfaethedig, a hithau wedi bod yn aelod o'r Gymdeithas Gymraeg a Merched y Wawr cyn hynny. Gyda chymorth y Gweithiwr Prosiect Iechyd Meddwl yr Henoed, roeddem yn gallu ei helpu i ymuno â grŵp Cristnogol Cymraeg lleol i leihau ei harwahanrwydd cymdeithasol.

Mae Margaret Watkins, Hyrwyddwr y Gymraeg yn y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol, wedi darparu hyfforddiant Cymraeg:

- er mwyn meithrin hyder mewn staff a oedd yn siarad Cymraeg gynt ond sydd wedi colli'r arfer o siarad yr iaith
- i staff derbynfydd a'r Pwynt Mynediad Sengl fel y gallant gyfarch dinasyddion yn ddwyieithog
- i hybu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg ymysg staff di-Gymraeg drwy sesiynau galw heibio i staff Gwasanaethau Cymorth Cymunedol a Gwasanaethau Addysg a Phlant ar negeseuon dwyieithog mewn negeseuon llais, llofnodion e-bost, negeseuon ar ôl gadael y swyddfa a chyfarchion.

Mae Margaret hefyd wedi hyrwyddo gyrfaoedd mewn gofal ymysg plant ysgol drwy gyfrwng y Gymraeg.

Nodwyd yn yr Aseiad o Anghenion Poblogaeth Gogledd Cymru ym mis Tachwedd 2016 mai canran y siaradwyr Cymraeg yn Sir Ddinbych yw 25%. Er nad yw hyn wedi'i adlewyrchu o reidrwydd yn y galw am wasanaethau cymorth, mae'n sicrhau ein bod yn cynnwys darpariaeth Gymraeg yn ein holl wasanaethau ac yn parhau i hybu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn ein holl arferion a gwasanaethau.

Er ein bod yn cofnodi dewis iaith dinasyddion ar system PARIS, nid yw hyn yn cael ei nodi bob tro ac mae gwaith yn mynd rhagddo i wella'r cofnodi ar draws y tîm gweithredol.

Mae dadansoddiad llawn o'n perfformiad ar yr amcanion a gytunwyd ar gyfer 2017/18 yn Atodiad 7.

Rheoli Adnoddau Ariannol a Chynllunio ar gyfer y Dyfodol

Cyflwynir adroddiadau misol ar yr alldro ariannol i'r weithrediaeth sy'n rhagfynegi'r sefyllfa diwedd blwyddyn. Cyfeirir at eithriadau neu bwysau yn yr adroddiadau, gyda chymau lliniaru. Pennir y gyllideb flynyddol yn dilyn proses hir o adolygu pwysau ac arbedion ar draws yr holl wasanaethau ac ymgysylltu ag aelodau etholedig ac eraill.

Yn y tymor canolig, mae'r cyngor yn dilyn Cynllun Ariannol Tymor Canolig treigl dros dair blynedd sy'n rhoi amcangyfrif o sefyllfa ariannol y cyngor dros y cyfnod ac yn cynnwys amcangyfrifon, drwy weithio gyda gwasanaethau, o arbedion sy'n ofynnol neu anghenion am gyllid ychwanegol. Mae'r broses gynllunio dymor canolig hon wedi helpu i bennu a sicrhau, drwy gyllideb y cyngor, gyllid ychwanegol o £1.5 miliwn yn 2018/19 i helpu i ddelio â phwysau cynyddol mewn gwasanaethau gofal cymdeithasol i oedolion a gwasanaethau plant (cynnydd o 3.7% ar y gyllideb net yn 2017/18).

Roedd y pecyn cyllideb y cytunodd aelodau etholedig arno yn cynnwys cynnydd yn y Dreth Gyngor a oedd yn fwy na'r hyn a fwriadwyd yn wreiddiol i liniaru pwysau ariannol mewn gwasanaethau gofal cymdeithasol i blant ac oedolion.

Mae cynllunio ariannol mewnol prif ffrwd yn digwydd yn fisol yng nghyfarfodydd timau arwain/ rheoli y Gwasanaeth. Canolbwyntir ar fonitro perfformiad a'r sefyllfa ariannol yn y meysydd sydd o dan y pwysau mwyaf. Mae swyddogion cyllid y Gwasanaeth hefyd yn cwrdd yn rheolaidd â Phenafiaid Gwasanaeth a Tîm Gweithredol y Rheolwyr.

Gweithio mewn Partneriaeth, Arweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu ac Atebolrwydd

Mae'r cyngor wedi rhoi trefniadau cadarn ar waith ar gyfer llywodraethu mewnol er mwyn rheoli Gwasanaethau Cymorth Cymunedol a Gwasanaethau Plant ac Addysg yn effeithiol. Cyflwynir adroddiadau i wahanol Bwyllgorau Craffu drwy gydol y flwyddyn i alluogi Aelodau Etholedig i graffu ar bolisi a pherfformiad mewn perthynas â gwasanaethau cymdeithasol, yn cynnwys adroddiadau i fonitro cynnydd ar unrhyw gamau sy'n ofynnol i ymateb i adroddiad blynyddol y Cyfarwyddwr neu adroddiad blynyddol AGC. Mae gennym broses hefyd sydd wedi'i hir sefydlu ar gyfer herio perfformiad gwasanaethau, lle mae pob pennaeth gwasanaeth yn cael ei herio'n flynyddol ar feysydd fel perfformiad y gwasanaeth ac arweinyddiaeth. Mae'r panel ym mhob cyfarfod ar gyfer herio perfformiad gwasanaethau yn cynnwys y Prif Weithredwr; Cyfarwyddwyr Corfforaethol; Aelodau Arweiniol; Aelodau Pwyllgorau Craffu a'n harchwilwyr allanol (Swyddfa Archwilio Cymru ac Arolygiaeth Gofal Cymru).

Yn ogystal â'r broses ar gyfer herio perfformiad gwasanaethau, mae'r cyngor yn gweithredu fframwaith cadarn ar gyfer rheoli perfformiad sy'n cynnwys cyflwyno adroddiadau i'r Uwch Dîm Arwain; Pwyllgorau Craffu; a'r Cabinet, a chyflwynir adroddiadau amrywiol i Bwyllgorau Craffu ar faterion sy'n ymwneud â gwasanaethau penodol, fel rhai ar Ganmoliaeth a Chwynion.

Mae darparu dull integredig a chydweithredol o gynnig gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol yn ofyniad statudol o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014, ac mae darparu gwasanaethau di-dor i'n dinasyddion hefyd yn flaenoriaeth Gorfforaethol. O fewn Sir Ddinbych, mae ein tîm Gwasanaethau Cymorth Cymunedol yn cydweithio'n agos â Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC) a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn ogystal â phartneriaid yn y Trydydd Sector a'r Sector Annibynnol i ffurfio Timau Adnoddau Cymunedol (TACau) ar draws gwasanaethau Gofal Sylfaenol a chymunedol. Y nod yw darparu dull cyson o gwrdd ag anghenion iechyd a gofal cymdeithasol a chreu'r gallu i weithio mewn ffordd fwy integredig rhwng gwasanaethau Gofal Sylfaenol a chymunedol ar draws y sector iechyd a gofal cymdeithasol, gan ddarparu gwasanaeth di-dor i ddinasyddion.

Yn ystod y 12 mis diwethaf, gwelsom ostyngiad yn nifer y cwynion a gafwyd ac a drafodwyd o'i gymharu â'r ddwy flynedd blaenorol. Mae adroddiad manwl am y cwynion a geiriau o ganmoliaeth a drafodwyd yn ystod 2017/18 ac am y camau rydym wedi'u cymryd o ganlyniad i'r rhain yn Atodiad 8.

Adran 4.

a) Gweithio gyda phobl i ddiffinio a chydgynhyrchu canlyniadau llesiant personol y mae pobl yn dymuno eu cyflawni.

Ansoddol

- Pobl sy'n dweud iddynt gael y wybodaeth a chyngor cywir pan oedd arnynt eu hangen:
  - 81.7% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 80.2%)
  - 63.6% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 66.1%)
- Pobl sy'n dweud iddynt gael ei trin gydag urddas a pharch
  - 95.7% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 93.3%)
  - 89.1% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 90.8%)
- Pobl â chynllun gofal a chymorth sy'n dweud iddynt gael gwybodaeth ysgrifenedig am eu gweithiwr penodedig mewn gwasanaethau cymdeithasol (y geiriad yn yr arolwg yw "Rwyf yn gwybod â phwy rwyf i gysylltu ynghylch fy ngofal a chymorth")
  - 86.7% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 83.2%)
  - 65.0% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 74.6%)
- Pobl sy'n dweud eu bod yn teimlo iddynt gael eu cynnwys mewn unrhyw benderfyniadau a wnaed am eu gofal a chymorth
  - 84.9% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 79.7%)
  - 66.9% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 76.7%)
- Pobl sy'n fodlon ar y gofal a chymorth a gawsant
  - 87.3% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 85.2%)
  - 61.2% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 68.9%)

Meintiol

- Canran yr oedolion a gafodd gymorth gan y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth ac sydd heb gysylltu â'r gwasanaeth eto yn ystod y flwyddyn

Canran yr oedolion a gafodd gyngor a chymorth gan y gwasanaeth gwybodaeth, cyngor a chymorth ac sydd heb gysylltu â'r gwasanaeth am 6 mis	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Cyfartaledd CSDd 2016	Cyfartaledd Cymru 2017
	1.67%	5.34%	5.22%	5.34%	4.54%	67.70%

b) Gweithio gyda phobl a phartneriaid i ddiogelu a hybu iechyd corfforol a meddyliol pobl a'u llesiant emosiynol.

Meintiol

- Cyfradd yr oedi wrth drosglwyddo gofal am resymau gofal cymdeithasol am bob 1,000 o'r

Oedolion sy'n profi oedi wrth drosglwyddo gofal o'r ysbyty (cronnol)	Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Cyfartaledd Cymru 2016
	0.10 (1 person)	0.41 (4 person)	0.51 (5 person)	0.61 (6 pherson)	2.8

b) Gweithio gyda phobl a phartneriaid i ddiogelu a hybu iechyd corfforol a meddyliol pobl a'u llesiant emosiynol (parhad)

Meintiol

- Data perfformiad eraill a ddefnyddir fel tystiolaeth, yn cynnwys data lleol (parhad)

Arian Comic Relief – Heneiddio'n Dda yn Sir Ddinbych a Gwasanaethau Celfyddydau Sir Ddinbych

Mae cais ar y cyd am gyllid gan Gartrefi Gofal CSDd a Gwasanaethau Celfyddydau Sir Ddinbych wedi sicrhau grant i gynnal gweithdai cerddoriaeth a symud ddwywaith y mis mewn tri chartref gofal yn Sir Ddinbych rhwng Mai 2018 a Mawrth 2020.

Gan eu bod yn ymwybodol o'r buddion o weithio mewn ffordd sy'n pontio'r cenedlaethau gydag ysgolion lleol ac o ddefnyddio cerddoriaeth a symud, rydym yn rhag-weld y bydd y rhan fwyaf o breswylwyr ein cartrefi gofal yn cymryd rhan, fel y bydd nifer mawr o'r disgyblion mewn ysgolion cynradd yn Ninbych, Rhuthun a Chorwen.

c) Cymryd camau i amddiffyn a diogelu pobl rhag cam-drin, esgeuluso neu niwed

Ansoddol

- Pobl sy'n dweud eu bod yn teimlo'n ddiogel
  - 73.4% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 78.1%)
  - 71.1% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 81.2%)

Meintiol

- Canran yr ymchwiliadau ynghylch amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn y cyfnod statudol

Canran yr ymchwiliadau ynghylch amddiffyn oedolion a gwblhawyd o fewn 7		Ch1	Ch2	Ch3	Ch4	Cyfartaledd CSDd 2017	Cyfartaledd Cymru 2016
	QCSS 201i	73%	62%	67%	67%	70.2%	80.1%

d) Cymell a helpu pobl i ddysgu, datblygu a chymryd rhan mewn cymdeithas

Ansoddol

- Pobl sy'n dweud eu bod yn gallu gwneud beth sy'n bwysig iddynt
  - 51.7% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 51.4%)
  - 44.8% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 44.6%)
- Pobl sy'n dweud eu bod yn teimlo'n fodlon â'u rhwydweithiau cymdeithasol
  - 84.2% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 85.2%)
  - 64.2% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 70.5%)

e) Helpu pobl i ddatblygu a chynnal perthnasoedd domestig, teuluol a phersonol yn ddiogel

Ansoddol

- Pobl sy'n dweud eu bod yn teimlo'n rhan o'u cymuned
  - 58.7% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 58.3%)
  - 48.3% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 53.8%)
- Rhieni sy'n dweud eu bod yn teimlo eu bod yn cael eu cynnwys mewn unrhyw benderfyniadau am ofal a chymorth eu plentyn - 73.2%
- Gofalwyr sy'n dweud eu bod yn teimlo eu bod yn cael cymorth i barhau â'u rôl gofalu
  - 56.5% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 67.8%)
- Gofalwyr sy'n dweud eu bod yn teimlo iddynt gael eu cynnwys wrth lunio'r cynllun gofal a chymorth ar gyfer y person y maent yn gofalu amdano
  - 70.6% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 80.4%)

f) Gweithio gyda phobl a'u helpu i sicrhau llesiant economaidd gwell, i gael bywyd cymdeithasol ac i fyw mewn llety addas sy'n cwrdd â'u hanghenion

Ansoddol

- Pobl sy'n dweud eu bod yn byw mewn cartref sy'n addas iddyn nhw
  - 81.9% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 86.9%)
  - 75.4% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 82.5%)
- Plant a phobl ifanc sy'n dweud eu bod yn hapus gyda'r bobl y maent yn byw gyda nhw- 76.9%
- Pobl sy'n dweud eu bod wedi derbyn gofal a chymorth drwy eu dewis iaith
  - 96.7% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 95.9%)
  - 96.7% Gofalwyr (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 97.2%)
- Oedolion ifanc sy'n dweud iddynt gael cyngor, cymorth a chefnogaeth i'w paratoi ar gyfer byd oedolion
  - 100% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = Amh.) (2 ymatebydd)
- Pobl sy'n dweud iddynt ddewis byw mewn cartref gofal preswyl
  - 72.5% Oedolion sy'n derbyn gofal a chymorth (cyfartaledd Cymru yn 2016 = 71.8%)

Adran 5.

c) Gweithio gyda'n Partneriaid, Arweinyddiaeth Wleidyddol a Chorfforaethol, Llywodraethu ac Atebolrwydd

Mae adborth gan gwsmeriaid sy'n cynnwys data am Gwynion yn Atodiad 8 i'r adroddiad hwn.

Wedi i'w fam symud i gartref nyrsio ac wedi i'w dad farw ar ôl hynny, roedd "A", sy'n dyn ag awtistiaeth, wedi parhau i fyw yng nghartref y teulu. Mynegwyd pryderon gan aelodau o'r gymuned a'r heddlu ynghylch camfanteisio ar A gan aelodau iau o'r gymuned. Roedd yr unigolion hyn yn defnyddio tŷ A fel 'tŷ parti', yn defnyddio cyffuriau Dosbarth A yn ei dŷ ac wedi dod yn 'ffrindiau' iddo i'r graddau bod A yn rhoi ei arian iddynt i sicrhau eu bod yn parhau'n 'ffrindiau' iddo a bod ganddo gwmni. Dirywiodd iechyd corfforol A am ei fod yn yfed mwy o alcohol yng nghwmni ei 'ffrindiau'. Roedd A yn ei esgeuluso ei hun a hefyd yn cael ei niweidio'n gorfforol gan eraill. Am ei fod yn agored i niwed ac oherwydd ei awtistiaeth, nid oedd yn gallu adnabod y risgiau hyn. Roedd asesiad yn dangos nad oedd galluedd meddyliol gan A i wneud penderfyniadau ynghylch ble roedd am fyw ac am ei ofal a chymorth. Cynhaliwyd nifer o gyfarfodydd aml-asiantaeth (yn cynnwys yr Heddlu a meddyg teulu) a oedd yn cynnwys A a'i deulu a daeth yn amlwg bod yr unigolion cysylltiedig hefyd yn ei fygwth yn eiriol ac efallai'n gorfforol i gael arian ganddo. Datblygwyd a chytunwyd ar Gynllun Amddiffyn Unigol a oedd yn cynnwys trefniadau i A aros am gynifer o nosweithiau â phosibl mewn gwesty lleol lle roedd A yn gwsmer rheolaidd. Roedd aelodau staff yn ymwybodol o rai o'r problemau ac yn sicrhau ei fod yn ddiogel yn y gwesty.

Er mwyn diogelu A, trefnwyd lleoliad preswyl iddo ar gyrion tref gyfagos lle mae staff yn hybu ei annibyniaeth a'i ymwneud â'r gymuned. Mae'r gwellhad yn llesiant cyffredinol A ers iddo symud i ofal preswyl wedi bod yn galonogol iawn a bydd yn sail i gynllunio ar gyfer y dyfodol gan obeithio y gall gael cymorth eto i fyw mewn lleoliad yn y gymuned.

Mae un Therapydd Galwedigaethol (ThG) wedi bod yn gweithio gydag A a'i theulu ers mwy na 2 flynedd. Pan oedd y ThG wedi cwrdd ag A am y tro cyntaf, roedd y teulu mewn argyfwng. Roeddent yn cyd-fyw o dan un to ac yn gofalu am A, gyda'r adnoddau a'r arweiniad lleiaf. Nid oeddent yn ymddiried yn yr Awdurdod Lleol ac roeddent yn amharod iawn i ymgysylltu â ni, i'r graddau bod y teulu wedi'i chael yn anodd dros y blynyddoedd i ofalu am A ar eu pen eu hunain ac yn teimlo straen mawr am y sefyllfa yn eu cartref. Roedd aelodau eraill o'r teulu oedd yn byw yn yr ardal wedi ymbellhau oherwydd gwrthdaro â'r teulu. Nid oedd y teulu'n cyd-dynnu er eu bod i gyd am sicrhau'r un canlyniad i A, sef iddi aros gartref.

Gweithiodd y ThG yn ddiflino gyda'r teulu i ymgysylltu â nhw a'u cynorthwyo ac roedd wedi trefnu gofal seibiant yn gyntaf i A mewn cyfleuster gofal ychwanegol lleol. Tra oedd hi yno daeth yn amlwg nad oedd y peiriant codi a'r cyfarpar arall a ddefnyddid gan deulu A yn addas bellach. Gosodwyd peiriant codi newydd yng nghartref y teulu ond o fewn 24 awr roedd yr argyfwng wedi dwysáu wrth i'r teulu sylweddoli na allent barhau i ofalu ar eu pen eu hunain. Y noson honno, cyrhaeddodd y ThG gartref y teulu ar ôl cael galwad am gymorth a chael bod y teulu mewn gofid mawr. Roedd y sefyllfa'n effeithio ar y plant ac roedd mab A a'i wraig yn ymladd â'i gilydd. Roedd y ThG wedi tawelu'r sefyllfa mewn ffordd sensitif drwy gydnabod y gwaith caled roedd y ferch yng nghyfraith wedi'i gyflawni wrth ofalu am A gan ofalu am ei gŵr a phump o blant yr un pryd. Roedd y mab am gael swydd a dod yn ymgynhaliol. Gweithiodd y ThG a'r ferch yng nghyfraith gyda'i gilydd i gael A yn barod i fynd i'r gwely a thrafodwyd y posibilrwydd o gael cymorth ychwanegol gan weithiwr cymorth iechyd a gofal cymdeithasol.

Yn ystod yr amser hwn, roedd y ThG wedi cael dealltwriaeth dda o ddynwedd y teulu ac wedi sylwi mai teulu o dair cenhedlaeth oedd hwn a'u bod wedi ymrwymo i aros gyda'i gilydd oherwydd y cwlwm cariad a oedd rhyngddynt.

Drwy benderfyniad y ThG i helpu'r teulu, a oedd wedi bod yn fygythiol, yn flin, yn rhwystredig ac yn amharod i dderbyn cymorth ar y dechrau, roedd ymddiriedaeth wedi'i meithrin a chymorth ymarferol wedi'i ddarparu a dros amser roedd y sefyllfa o fewn y cartref wedi dod yn bosibl delio â hi.

Nawr mae A yn gallu aros gartref gyda'i theulu lle mae'n ddiogel ac yn cael gofal priodol. Mae'r bywyd teuluol wedi'i adfer i'r mab, y ferch yng nghyfraith a'u plant. Mae'r mab a'r ferch yng nghyfraith mewn gwaith nawr fel eu bod yn llai dibynnol ar fudd-daliadau. Maent wedi sicrhau eu tenantiaeth ac mae anghenion iechyd A yn llai gan nad yw bellach yn byw gyda diagnosis am ddiabetes inswlin-ddibynnol. Mae'r teulu ehangach yn gweithio gyda'i gilydd nawr ac mae A yn fwy parod i sgwrsio ac wedi rhoi'r gorau i amlygu ymddygiad heriol.

Mae Mr C yn Ofalwr 58 mlwydd oed sy'n gofalu am ei wraig sydd â nifer o broblemau iechyd ac sy'n colli ei chof. Cafodd ei atgyfeirio i dderbyn cymorth gan y tîm Asesu Gofalwyr, a oedd yn cynnwys y Gweithiwr Gofalwyr Iach. Roedd y rôl gofalu yn achosi llawer o straen a gorbryder iddo, ac roedd hefyd yn dangos arwyddion corfforol o'r effeithiau emosiynol o ofalu. Roedd Mr C yn gweithio'n amser llawn fel gweithiwr iechyd proffesiynol ond roedd yn ei chael yn anodd gweithio a chyflawni ei rôl gofalu gyda'i gilydd. Teimlai'n euog am fod yn y gwaith ac am dreulio unrhyw amser ar ei ben ei hun gan ei fod yn teimlo y dylai fod gyda'i wraig drwy'r amser.

Beth oedd yn bwysig i Mr C:

Roedd Mr C am barhau i weithio am resymau ariannol ac o safbwynt datblygiad personol. Roedd yn mwynhau chwarae bowls ond anaml iawn yr oedd yn gwneud hynny oherwydd ei rôl gofalu. Roedd hefyd yn mwynhau cymdeithasu â ffrindiau a mynd i'r cwis yn y dafarn unwaith yr wythnos. Roedd ei wraig eisoes yn derbyn pecyn gofal ond nid oedd cymorth ar gael gyda'r hwyr. Roedd yn cydnabod bod arno angen cymorth i reoli ei straen a gorbryder. Roedd yn bwysig iddo fod unrhyw gymorth roeddent yn ei gael yn ei alluogi i barhau â'i fywyd cymdeithasol yn ogystal â pharhau i weithio. Cafodd Mr C gymorth i bennu atebion i'w alluogi i ailennill rheolaeth dros ei fywyd a dewisiadau ynghylch y cymorth roedd ef a'i wraig yn ei gael.

Canlyniadau:

Cydgynhyrchu (Gofalwr/yr un sy'n derbyn gofal/Gweithiwr Gofalwyr Iach/Gweithiwr Cymdeithasol) i weithredu cyllideb cymorth a oedd yn rhoi mwy o hyblygrwydd a rheolaeth dros becyn gofal ei wraig. Roedd y gyllideb cymorth yn caniatáu iddynt brynu cymorth priodol i gyflawni eu canlyniadau iechyd a llesiant ill dau. Roedd Mr C yn gydnerth wrth reoli'r gyllideb cymorth, ac roeddent yn gallu defnyddio gwasanaethau gofal dydd a seibiant preswyl mewn ffordd fwy hyblyg. Roedd hyn yn ei alluogi i sicrhau gwell cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith. Roedd ei lefelau straen a gorbryder yn is. Cafodd ei wraig gymorth un i un hefyd gan y Gweithiwr Prosiect Iechyd Meddwl yr Henoed. Roedd Mr C yn cael cwnsela proffesiynol drwy NEWCIS. Mae wedi cofrestru gyda NEWCIS ac mae'n cael gwybodaeth yn rheolaidd am gymorth sydd ar gael i Ofalwyr, yn cynnwys hyfforddiant a grwpiau cymorth cymheiriaid. Roedd hyn yn galluogi Mr C i barhau i weithio a mwynhau bywyd cymdeithasol ar wahân i ofalu.

Roedd hefyd yn cael cymorth gan y Gweithiwr Gofalwyr Iach a'r Gweithiwr Cymdeithasol i gymryd cyfrifoldeb a phennu a rheoli unrhyw risgiau sy'n gysylltiedig â darparu'r gyllideb cymorth.

Parhaodd y Gweithiwr Gofalwyr Iach â'i hymyriad i helpu Mr C yn ystod cyfnodau anodd wrth i symptomau ei wraig newid. Roedd Mr C a'i wraig yn gallu aros gyda'i gilydd yn eu cartref eu hunain.

Astudiaeth Achos 1

Roeddwn wedi cwrdd â menyw ac wedi teimlo y byddai'n elwa o gael gwasanaethau cymorth yn y gymuned. Awgrymais ddefnyddio'r Ganolfan Menywod a dywedais y byddwn yn cwrdd â hi i gael paned y tro cyntaf iddi fynd yno. Roeddwn hefyd wedi argymhell iddi fynd i wefan DEWIS a gadewais y cyfeiriad gwe iddi.

Galwais hi ar y ffôn y bore wedyn ac roedd yn barod i fynd. Dywedodd ei bod wedi mynd i wefan DEWIS a rhoddodd restr o'r holl glybiau roedd yn meddwl mynd iddynt. Dywedodd fod y wefan yn adnodd rhagorol. Es i'w chyfarfod yn y Ganolfan Menywod a siarad am y wybodaeth roedd hi wedi dod o hyd iddi a dywedodd hi ei bod am wneud ymholiadau er mwyn cymryd rhan yn y gweithgareddau.

Dywedodd fod y gwasanaeth yn rhagorol a diolchodd i mi am fod mor gefnogol, drwy ei helpu i gymryd rhan mewn gwahanol weithgareddau ac roedd wedi mwynhau ein sgwrs. Dywedodd nad oedd gwasanaeth fel hwn ar gael lle roedd yn byw o'r blaen a'i fod yn ateb ei hanghenion i'r dim.

Astudiaeth Achos 2

Roedd gwraig oedrannus a'i mab wedi dod i'r Pwynt Siarad yn chwilio am help i ddod o hyd i grwpiau cymunedol a chludiant yn ei hardal wledig. Mae'r wraig a'i gŵr yn parhau i fyw'n annibynnol ond maent yn dechrau ei chael yn anodd mynd o le i le ac felly'n teimlo eu bod ar wahân ac yn methu ag ymdopi.

Yn y Pwynt Siarad, roedd y wraig yn gallu siarad ag Ymarferydd Gofal Cymdeithasol a oedd yn gallu eu cynghori a'u hatgyfeirio i gael cymhorthion addas i symud o gwmpas a rhoi help i lenwi cais am Fathodyn Glas. Roedd y wraig wedi cael cyfle hefyd i drafod ei llesiant gyda'r Llywiwr Cymunedol.

O ganlyniad i'r drafodaeth anffurfiol hon, roedd y Llywiwr Cymunedol yn gallu dod i ddeall beth oedd yn bwysig i'r pâr, edrych ar opsiynau ar gyfer cludiant cymunedol a rhoi'r wraig mewn cysylltiad â'r gangen leol o Sefydliad y Merched. Eglurodd y Llywiwr Cymunedol hefyd y gellid atgyfeirio ei gŵr (a oedd yn gyn-filwr) i'r Lleng Brydeinig Frenhinol os oedd yn dymuno. Roedd y pâr hefyd yn gallu cael gwybodaeth am arddwyr, crefftwyr a glanhawyr lleol. Teimlai'r pâr fod y gwasanaeth a ddarparwyd iddynt drwy'r Pwynt Siarad yn "rhyfeddol".

Astudiaeth Achos 3

Roeddwn wedi cwrdd â Mr X mewn grŵp Cymysgu Cymdeithasol i bobl hŷn â phob math o Dementia. Yr wythnos wedyn mewn Pwynt Siarad, daeth Mr a Mrs X, ynghyd â'u mab a'u merch yng nghyfraith i'm gweld. Dywedodd Mr X fod Clefyd Parkinson arno gyda Chyrff Lewy (elfen Dementia) a'i fod am gael cymorth i fynd allan yn amlach, er mwyn i'w wraig gael seibiant (roedd hi wedi bod yn yr ysbyty ar ôl cael anaemia yr wythnos cynt). Mae Mr X a'i wraig yn 86 oed.

Cefais wybod iddo fod yn y Llynges felly cytunwyd y byddwn yn ei atgyfeirio i Change Step i gael cymorth iddo fel cyn-filwr. Cytunodd hefyd i gael cymorth gan Gymdeithas Alzheimer's.

Es i gartref Mr X yr wythnos wedyn i drafod grwpiau lleol a chytunodd Mr a Mrs X i gwrdd â mi yn y bore coffi misol yr wythnos wedyn yn yr eglwys yn agos i'w cartref. Rhoddais fanylion iddynt am grŵp crefftau a oedd yn cwrdd bob wythnos ger eu cartref. Cytunodd Mrs X i mi ei hatgyfeirio i NEWCIS i gael cymorth iddi fel gofalwr. Awgrymais hefyd y dylai fy nghydweithiwr yn y tîm Coldbusters ddod i'w gweld i edrych ar eu tariffau tanwydd. Gwnaethant gytuno i hyn a threfnais yr atgyfeiriad y diwrnod hwnnw.

Yr wythnos wedyn es i gwrdd â'r pâr yn y bore coffi – roedd y rhan fwyaf o'r bobl a oedd yno yn adnabod Mr a Mrs X yn sgil gwaith cymunedol / elusennol roeddent wedi'i wneud pan oeddent yn iau. Rhoddodd Mr X wybod i mi ei fod wedi mynd i'r grŵp crefftau ar ddydd Llun ac wedi cael amser da. Dywedodd Mrs X hefyd fod dyn o Gymdeithas Alzheimer's wedi dod i'w gweld a'i fod yn eu helpu gyda phob math o bethau. Siaredais ag un o yrwyr gwirfoddol y cyngor sydd wedi cynnig mynd â Mr X i grŵp cymdeithasol arall bob dydd Mercher.

Mae mab Mr X yn dweud wrthyf eu bod yn ddiolchgar iawn am y gwasanaeth rwyf wedi'i ddarparu. Mae'n dweud ei bod yn rhyfeddol bod "un person yn gallu trefnu pob dim". Mae ei wraig yn Weithiwr Cymdeithasol wedi ymddeol a dywedodd wrthyf fod y gwasanaeth y mae'r Llywyr Cymunedol yn ei ddarparu yn ardderchog a'i fod wedi gwneud byd o wahaniaeth ym mywydau pob un ohonynt.

Daeth Ms B a'i theulu i sylw'r Tîm Atal Digartrefedd gyntaf yn Awst 2017 pan gysylltodd ei landlord â ni. Roedd wedi cyflwyno hysbysiad troi allan adran 21 iddi oherwydd ôl-ddyledion rhent ac am ei bod wedi methu â chadw'r eiddo mewn cyflwr cyfanheddol.

Cyfarfu Ian Vaughan, Swyddog Cynnal Tenantiaethau, â Ms B a'i landlord yn yr eiddo, lle cawsom wybod bod ganddi ôl-ddyledion o £1200. Roedd hefyd yn glir iawn nad oedd Ms B yn llwyddo i ofalu am yr eiddo; roedd y tu mewn yn flêr iawn. Hefyd roedd pentyrrau o sbwriel yn yr ardd ffrynt a'r ardd gefn.

Roeddem yn gweld nad problemau ariannol yn unig a oedd gan Ms B ac felly gofynnwyd am gymorth Gweithiwr Cymdeithasol, Gweithiwr Cymorth i Deuluoedd a Gweithiwr Cefnogi Teuluoedd.

Ymatebodd Ms B yn gadarnhaol i'r ymyriad hwn a chymryd rhan ynddo. O ganlyniad i hyn, roeddem yn gallu hawlio taliad tai disgresiynol o £100 yr wythnos ar y dechrau a gododd wedyn i £135 yr wythnos tan Ebrill 2018. Gwnaed cais llwyddiannus hefyd i gronfa gymorth y ficer a chafwyd cyfraniad o £350 at dalu ei hôl-ddyledion. Cytunwyd ar hyn yn rhannol am ein bod yn hyderus bod cymorth arall ar gael. Roedd ymholiadau i'r adran Budd-dal Tai hefyd wedi arwain at wrthod eu cais am ordaliad.

Roedd y Gweithiwr Cymorth i Deuluoedd wedi gweithio'n galed gyda Ms B i wella safon yr eiddo ac wedi trefnu i'r sbwriel gael ei symud er boddhad i'r landlord. Wedyn roedd y Gweithiwr Cefnogi Teuluoedd wedi cymryd rhan ac, yn ogystal â helpu drwy ddarparu hamperi bwyd ac anrhegion Nadolig i'r plant, rhoddodd gymorth i Ms B hefyd i ddelio â'i phroblemau dyled. Cafodd gymorth gan y siop cyngor budd-daliadau i fynd ar ôl ei Thaliad Annibyniaeth Personol a oedd heb gael ei dalu wrth ddisgwyl am ddyddiad ar gyfer apêl.

Wyth mis yn ddiweddarach, mae Ms B wedi talu ei hôl-ddyledion rhent i gyd ac nid yw ei landlord wedi gorfodi'r hysbysiad adran 21. Roedd hwn yn achos llwyddiannus at ei gilydd lle mae digartrefedd wedi'i atal drwy waith tîm effeithiol rhwng gwahanol dimau yn y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol.

Amcan 3: Cynllunio, Comisiynu a Chontractio Gwasanaethau a Chynllunio'r Gweithlu	Tystiolaeth /Cynnydd	Rhwystrau/ Heriau
3.1 Rhoddir gwybod am yr angen i wneud 'Cynnig Rhagweithiol' o wasanaethau Cymraeg i bobl i'r holl staff sy'n cael eu cyflogi'n uniongyrchol gan GIG Cymru, awdurdodau lleol a gwasanaethau a gomisiynir (yn cynnwys darparwyr gofal sylfaenol).	Mae staff derbynfydd wedi cael eu hyfforddi ar y 'Cynnig Gweithredol' ac mae posteri a laniardiau 'Iaith Gwaith' wedi'u dosbarthu. Mae gwybodaeth am y Gymraeg a'r 'Cynnig Rhagweithiol' wedi'i chynnwys yn y cyfarfod croeso i staff newydd sy'n ymuno â'r Adran. Mae Hyrwyddwyr y Gymraeg wedi cydweithio'n agos â staff y Pwynt Mynediad Sengl a'r Porth Cymorth i'w hatgoffa am sicrhau bod y 'Cynnig Rhagweithiol' yn cael ei wneud. Hefyd cynhaliwyd cyfarfodydd â thimau i brif ffrydio'r 'Cynnig Rhagweithiol' ar bwyntiau allweddol yn y broses.	Mae angen ymgysylltu ymhellach â Gwasanaethau a Gomisiynir i sicrhau eu bod yn ymwybodol o ofynion Safonau'r Gymraeg a'r angen i wneud y 'Cynnig Rhagweithiol'. Mae hyn yn cynnwys hybu, hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o'r Gymraeg ar sail wirfoddol. Fodd bynnag, mae angen cryfhau hyn yn y trefniadau contractio. Oherwydd newidiadau staff yn yr Adran, mae angen atgoffa timau am gynnig a chofnodi'r dewis iaith ar system PARIS. Mae angen gwelliannau o ran cofnodi sgiliau iaith Gymraeg staff mewnol yn gywir.
3.8 Bod Adroddiadau Blynyddol Byrddau Iechyd, Ymddiriedolaethau a Chyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol: Yn cynnwys ym -rwymiad i ddarparu a datblygu gwasanaeth -au Cymraeg Yn ailddatgan y pwysigrwydd o gwrdd ag anghenion iaith mewn gwaith asesu a gofal cyffredinol Yn darparu manylion am y ffordd y mae gwasanaethau'n diwallu anghenion siaradwyr Cymraeg ar hyn o bryd ochr yn ochr â thargedau a bennwyd i sicrhau gwelliant.	Cyhoeddir yr Adroddiad Blynyddol yn 2018 i adlewyrchu ein hymrwymiad i'r pwysigrwydd o ddiwallu anghenion o ran y Gymraeg a datblygu gwasanaethau Cymraeg. Mae ein holiadur ar brofiad y cwsmer yn monitro a oedd pobl wedi cael gwasanaeth yn eu dewis iaith. Nododd 99% o ymatebwyr eu bod wedi cael hynny.	Mae angen sicrhau bod gwasanaethau ar gael yn Gymraeg i'r rheini sydd â'u hangen. Mae angen cynllunio a chomisiynu er mwyn sicrhau gwasanaethau o'r fath. Fodd bynnag, mae ymwybyddiaeth o'r heriau wrth recriwtio i swyddi Gofal (ac wrth recriwtio siaradwyr Cymraeg). Mae angen pennu mesurau perfformiad i sicrhau nad ar y pwynt cyswllt cyntaf yn unig y bydd y Cynnig Rhagweithiol yn cael ei wneud, ond hefyd yn ystod asesu, gofal a chynllunio, darparu ac adolygu gofal.

Amcan 4 Hybu ac Ymgysylltu	Tystiolaeth /Cynnydd	Rhwystrau/ Heriau
4.1 Yr arferion gorau o ran darparu gwasanaethau Cymraeg i'w rhannu â'r holl staff sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau iechyd, cymdeithasol a gofal cymdeithasol i bobl (penaethiaid gwasanaeth a rheolwyr gwasanaeth yn benodol)	Cylchredwyd gwybodaeth am y Gymraeg yn fewnol ac i Ddarpar -wyr. Roedd yn cynnwys gwybodaeth am dderbyn cyrsiau iaith am ddim drwy'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol. Mae'r wybodaeth a rannwyd yn cynnwys hynny am 'Dydd Miwsig' a 'Diwrnod Shwmae Sumae'. Cynhaliwyd cyfres o sesiynau galw heibio gan Hyrwyddwyr y Gymraeg i gynghori staff ar ddefnyddio'r Gymraeg a darparu gwybodaeth am Safonau'r Gymraeg. Cynhaliwyd cwis dwyieithog i staff yn y Gwasanaethau Addysg a Phlant i weld faint roeddent yn ei wybod am Safonau'r Gymraeg. Mae enghreifftiau o'r arferion gorau wrth ddarparu gwasanaeth -au Cymraeg o bob rhan o Ogledd Cymru yn cael eu rhannu drwy Fforwm 'Mwy na Geiriau' Gogledd Cymru.	Mae angen ymgysylltu ymhellach â Gwasanaethau a Gomisiynir ar hybu a hwyluso eu defnydd o'r Gymraeg. Un dewis yw cynnwys y Fenter Iaith leol mewn gwaith yn y sector yn Sir Ddinbych.
4.6 Rhyngwynebau a meddalwedd Gymraeg sydd ar gael i staff gwasanaethau iechyd, cymdeithasol a gofal cymdeithasol i hyrwyddo gweithio drwy'r Gymraeg. Dylid ystyried addasu systemau cyfredol i gyrraedd y nod hwn.	Mae rhyngwynebau a dewislenni dwyieithog ar yr holl dudalennau yng ngwefan y Cyngor. Darperir rhyngwynebau Cymraeg ar gyfer meddalwedd (fel Microsoft Word) sydd ar gael yn Gymraeg. Darparwyd meddalwedd gwirio sillafu a gramadeg i'r holl staff sy'n siarad Cymraeg neu'n dysgu Cymraeg. Rhoddyd canllawiau byr i staff ar ddefnyddio'r feddalwedd hefyd.	Mae angen rhoi gwybod i'r rheini sy'n dechrau o'r newydd yn y Gwasanaeth fod rhyngwynebau a meddalwedd Gymraeg ar gael ac am sut i'w defnyddio. Dylid rhannu gwybodaeth am y feddalwedd gyfrifiadurol sydd ar gael â Darparwyr.
Amcan 5: Addysg Broffesiynol	Tystiolaeth /Cynnydd	Rhwystrau/ Heriau
5.2 Mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru, byrddau iechyd ac adrannau gwasanaeth -au cymdeithasol, ystyried sut y byddai ymarferwyr proffesiyn -ol a'r rheini sy'n cynnal rhaglenni addysg a hyfforddiant yng Nghymru yn gallu cyfrannu at ehangu'r agenda ar fynediad.	Ar hyn o bryd, mae'r Adran yn cynnig cwrs sefydlu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg i Weithwyr Cymdeithasol dan hyfforddiant sydd ar leoliad gyda'r Adran.	

1. CYFLWYNIAD

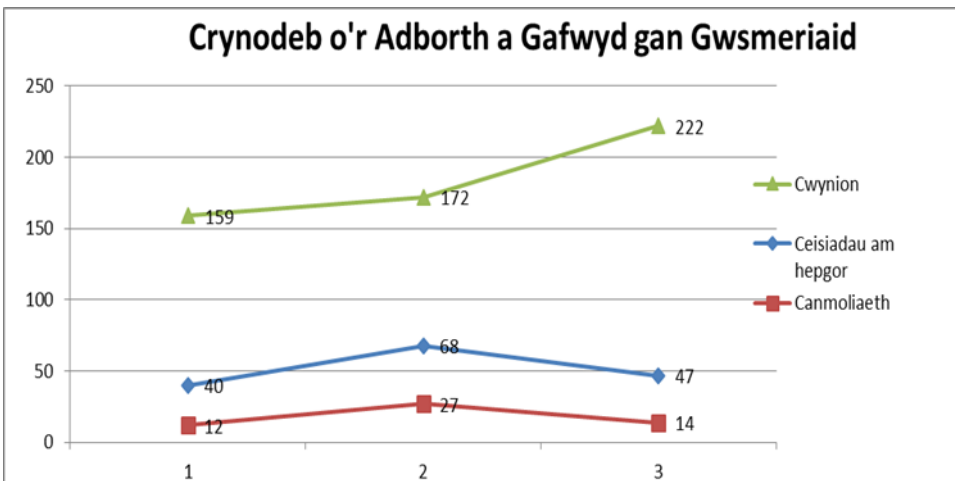
Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i Adrannau Gwasanaethau Cymdeithasol lunio adroddiad blynyddol sy'n darparu trosolwg ar adborth gan gwsmeriaid yn ogystal ag adolygiad o effeithiolrwydd ein proses cwynion. Mae'r ffigurau a gyflwynir yn yr adroddiad hwn yn dangos ein perfformiad yn ystod blwyddyn ariannol 2017/18 ar y weithdrefn cwynion sy'n seiliedig ar Reoliadau Gweithdrefn Gŵynion y Gwasanaethau Cymdeithasol (Cymru) 2014.

Mae tîm Cysylltiadau Cwsmeriaid y Gwasanaethau Cymdeithasol yn gyfrifol am ddelio ag adborth gan gwsmeriaid h.y. cwynion, ceisiadau am hepgoriad a geiriau o ganmoliaeth ar draws y Gwasanaethau Cymorth Cymunedol (GCC) a'r Gwasanaethau Addysg a Phlant (GAP). Mae hefyd yn gyfrifol am fonitro a phrosesu cwynion ar ran yr awdurdod ehangach ac mae'n adrodd i'r Pwyllgor Craffu yn chwarterol.

2. Crynodeb o'r gweithgareddau a'r safonau craidd

Mae Siart 1 yn dangos crynodeb o'r gweithgarwch dros y tair blynedd diwethaf yng nghyswllt cwynion, ceisiadau am hepgoriad a geiriau o ganmoliaeth. Mae lefel y cwynion wedi gostwng tua 30% o'i chymharu â'r flwyddyn ddiwethaf ac edrychir ar y rhesymau am hyn yn yr adroddiad.

Praise has increased significantly and there has been a decrease on completed waiver applications.

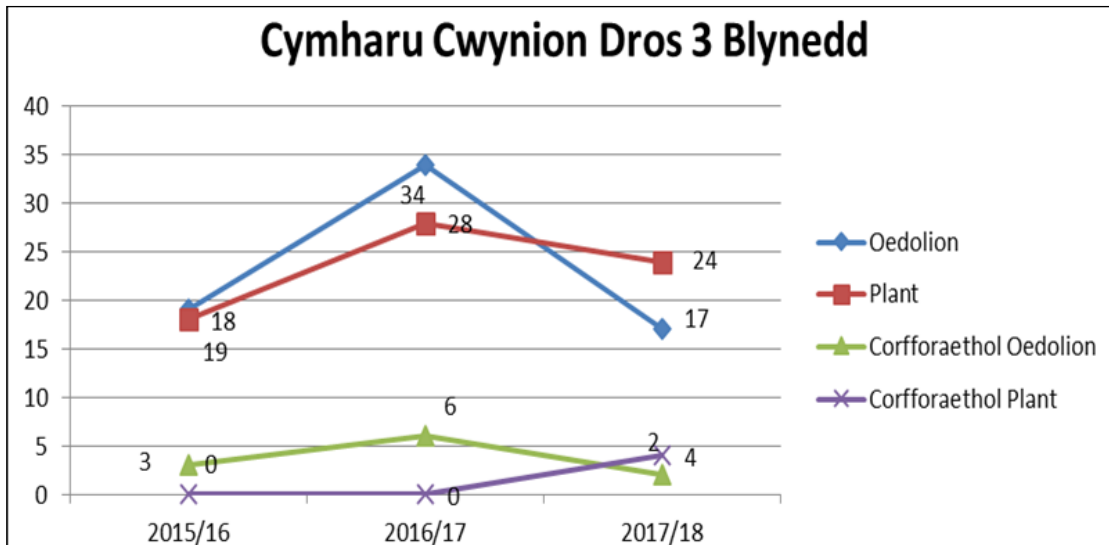
Siart 1: Crynodeb o'r adborth a gafwyd gan cwsmeriaid dros dair blynedd

Mae nifer sylweddol o gwynion yn ymwneud â pheidio â dychwelyd galwadau dinasyddion neu anhawster wrth gysylltu â rhywun. Mae'n sicr bod lle i wella yn y maes hwn oherwydd gellir dadlau ei fod yn cynnwys tair o'n safonau craidd: Cyfathrebu, Staff ac Amseroedd Ymateb. Os na fydd dinesydd yn cael galwad yn ôl pan yw'n disgwyl hynny, bydd y Gwasanaethau'n agored i gwynion. Mae dinasyddion yn cysylltu â'n gwasanaethau ar adegau o drama yn eu bywydau yn aml a dylid gwella'r cyfathrebu lle bo modd. Byddai hyn hefyd yn cael effaith gadarnhaol ar lefel y cwynion.

3. Cwynion

Yn gyffredinol, mae nifer y cwynion a gafwyd yn ystod 2017/18 wedi gostwng 31%. Mae Siart 2 drosodd yn dangos nifer y cwynion a gafodd pob gwasanaeth. Cwynion corfforaethol yw'r rheini a wneir am Wasanaethau Cymdeithasol sydd y tu allan i gwmpas y canllawiau statudol, ond deliwyd â nhw o dan weithdrefnau corfforaethol cyffredinol.

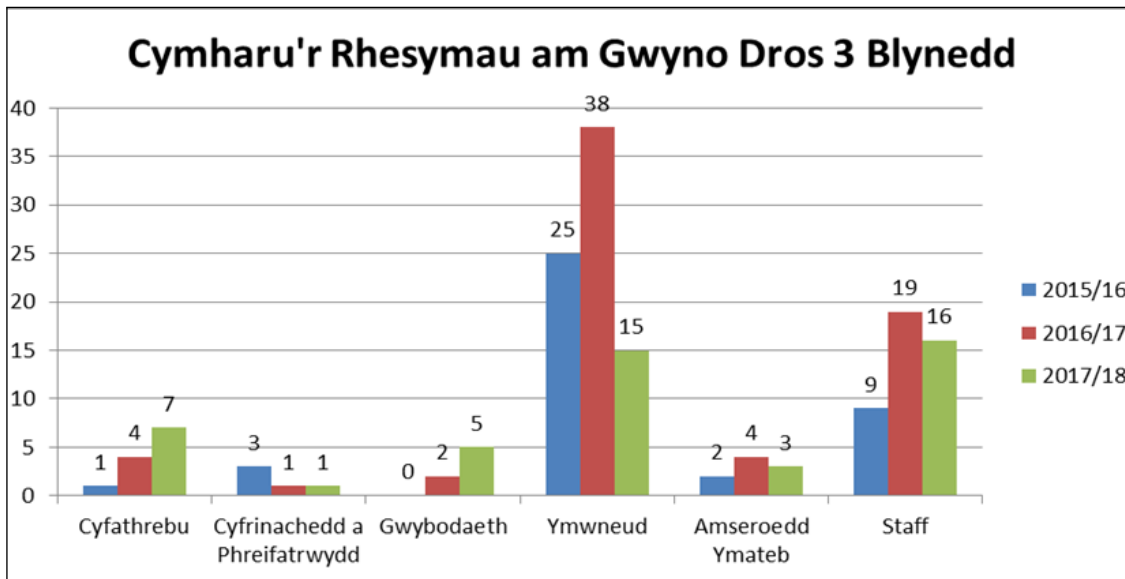
Mae nifer y cwynion a israddiwyd i fod yn bryderon wedi codi'n sylweddol ac mae hyn wedi cael effaith gadarnhaol ar y ffigurau cyffredinol am gwynion.

Siart 2:
Cwynion –
Cymharu
dros 3
blynedd

3.1 Beth oedd testunau'r cwynion?

Mae'r rheswm dros wneud cwynion (ar sail y safon graidd yn Nhabl 1) ym mhob blwyddyn wedi'i ddangos yn Siart 3.

Siart 3:
Rheswm
dros wneud
cwynion –
Cymharu
dros 3

Ymwneud gan staff, staff a chyfathrebu yw'r tri phrif faes y cwynir amdanynt o hyd ac mae hyn yn gyson â blynyddoedd blaenorol. Roedd mwyafrif y cwynion am wasanaethau oedolion yn canolbwyntio ar ymwneud gan staff a'r mwyafrif am wasanaethau plant yn canolbwyntio ar staff.

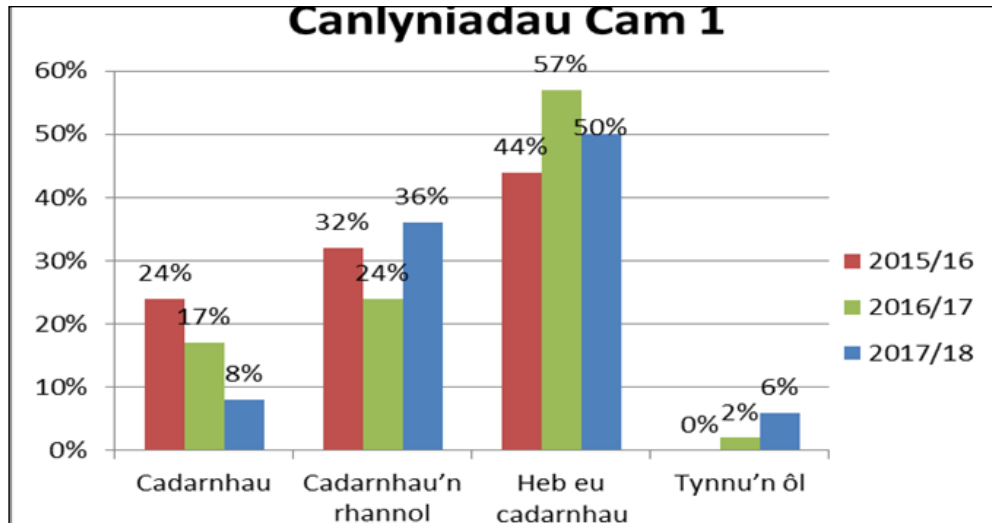
3.2 Cydnabod cwynion

Roedd yr holl gwynion wedi'u cydnabod o fewn y terfyn amser statudol o 2 ddiwrnod gwaith, oni bai fod y gŵyn wedi'i datrys cyn ei chydnabod. Yn achos cwynion statudol, rhaid i ni eu cydnabod mewn ysgrifen o fewn y cyfnod hwn. Gellir ymateb i gwynion corfforaethol yn yr un modd ag y daethant i law.

3.3 Cwynion Cam 1

3.3.1 Canlyniadau

Yn 2017/18 cafwyd gostyngiad yn nifer y cwynion a gadarnhawyd ac mae hyn wedi'i adlewyrchu yn nifer uwch y cwynion a oedd wedi'u cadarnhau'n rhannol. Roedd nifer o'r cwynion yn amlweddog ac mae gwasanaethau wedi canfod elfennau lle ei bod yn bosibl bod camgymeriadau wedi'u gwneud. Gellid bod wedi cynnig ymddiheuriadau rhannol ac mae'n bosibl bod ymchwiliadau Cam 2 wedi'u hosgoi.

Siart 5
Canlyniadau
cwynion
Cam 1

3.3.2 Cyfnodau Cydymffurfio

Roedd y perfformiad ar ddelio â chwynion o fewn y cyfnodau statudol yn well nag yn 2016/17 ac un gŵyn a oedd wedi'i thrafod yn hwyr gan y gwasanaethau plant a chan y gwasanaethau oedolion. Mae'r ddau wasanaeth wedi derbyn y gwersi a ddysgwyd o drafod cwynion yn hwyr. Gan mai 96% yw'r gyfradd cydymffurfio gyffredinol, mae hyn yn rhagori ar y targed o 95% a bennwyd ar gyfer yr awdurdod gan y Pwyllgor Craffu.

3.4 Cwynion Cam 2

Roedd nifer y cwynion Cam 2 y flwyddyn hon ar ei isaf dros 3 blynedd. Dim ond 1 gŵyn am GAP a gafwyd ac roedd wedi'i chadarnhau'n rhannol. Mae nifer o resymau am y gostyngiad – mae'n ymddangos bod achwynwyr yn fodlon ar y ffordd yr oedd y materion cysylltiedig wedi'u trafod ar Gam 1. Mae nifer isel y cwynion a gadarnhawyd yn awgrymu bod y broses yn effeithiol a thryloyw gan adael llai o le i fynd ymlaen i Gam 2.

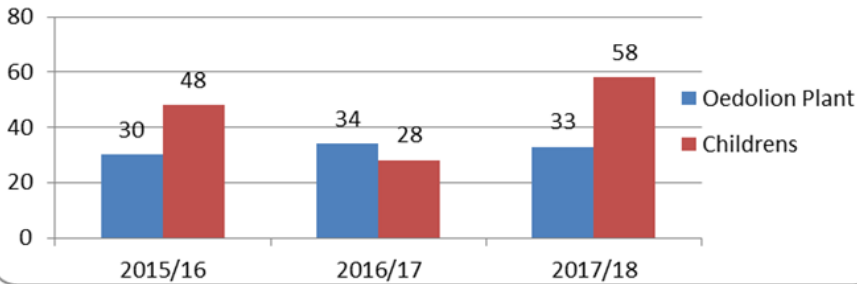
Roedd dwy gŵyn Cam 2 yn 2017/18 wedi'u tynnu'n ôl am fod y Rheolwr Gwasanaeth cysylltiedig wedi cwrdd â'r achwynwyr yn anffurfiol ac wedi datrys y materion roeddent wedi'u codi wyneb yn wyneb. Mae hyn yn dangos parodrwydd i ddelio â materion anodd yn uniongyrchol ac i gymryd rhan yn y broses. Byddai'r 2 gŵyn a osgöwyd wedi cael effaith ariannol sylweddol pe byddai ymchwiliad wedi'i gynnal iddynt.

4. Pryderon

Mae pryderon yn faterion a godwyd nad oeddent yn bodloni'r meini prawf ar gyfer y weithdrefn cwynion statudol, neu'n gwynion geiriol dilys a gafodd eu trafod o fewn 24 awr a'u hisraddio. Cafodd y materion hyn eu datrys yn anffurfiol. Cafwyd nifer uwch o bryderon yn 2017/18 ac mae hyn yn gyson â'r gostyngiad yn nifer y cwynion a nifer y cwynion geiriol.

Mae'r holl bryderon yn cael eu cofnodi, yn cynnwys pryderon anghymwys – er enghraifft, gellid atgyfeirio cwyn yn erbyn darparwr a gomisiynwyd gan Wasanaethau Cymdeithasol i'r broses datrys anghydfodau yn y contract a byddai'n cael ei hisraddio i fod yn gŵyn anghymwys. Os oedd y gŵyn yn cael ei chodi eto, byddem yn ymchwilio iddi ar Gam 1 ac yn disgwyl cael ymateb llawn gan y darparwr.

Cymharu Pryderon Dros 3 Blynedd

Siart 12
Pryderon
2017/18

5. Cwynion a gafodd eu datrys o fewn 24 awr

O dan y ddeddfwriaeth ar gwynion statudol, os bydd cwyn eiriol yn cael ei datrys erbyn diwedd y diwrnod gwaith nesaf, er boddhad i'r achwynydd, ni ddylai gael ei chofnodi fel cwyn. Cofnodir cwynion o'r fath fel pryderon.

Roedd GCC wedi delio ag 11 allan o 24 o gwynion geiriol o fewn 24 awr.

Roedd GAP wedi delio â 23 allan o 40 o gwynion geiriol o fewn 24 awr.

Ar draws y Gwasanaethau Cymdeithasol, roedd 53% o gwynion geiriol wedi'u hisraddio'n bryderon yn 2017/18, o'i gymharu â 38% yn 2016/17. Mae hyn yn dangos parodrwydd y gwasanaethau i ymateb yn gyflym i bryderon dinasyddion.

6. Ceisiadau am hepgoriad

Mae'r tabl isod yn dangos bod nifer y ceisiadau am hepgoriad a gymeradwywyd wedi gostwng o'i gymharu â 2016/17 ac mae'n bosibl bod newidiadau diweddar mewn gweithdrefnau yn gyfrifol am hyn.

Blwyddyn	Hepgoriad
2015/16	12
2016/17	27
2017/18	14

7. Geiriau o ganmoliaeth

Mae'r tabl isod yn dangos nifer y geiriau o ganmoliaeth a gafwyd dros y tair blynedd diwethaf. Mae nifer y geiriau o ganmoliaeth wedi cynyddu y flwyddyn hon.

Blwyddyn	Canmoliaeth a gafwyd
2015/16	162
2016/17	181
2017/18	222

8. Gwersi a ddysgwyd a chamau a gymerwyd

Pan fydd cwynion yn cael eu cadarnhau neu eu cadarnhau'n rhannol neu pan nodir ffyrdd posibl i wella, bydd cynllun gweithredu'n cael ei lunio sy'n amlinellu'r newidiadau sydd eu hangen. Caiff cynlluniau gweithredu eu monitro nes bydd yr holl gamau gweithredu wedi'u cymryd.

Cynllun gweithredu a luniwyd o ganlyniad i gŵyn ynghylch LJ a Gwasanaethau Plant:

Roedd y Rheolwr Gwasanaeth Derbyn ac Ymyrraeth wedi cynnal trafodaeth â Rheolwyr y Tîm Derbyn er mwyn pwysleisio'r angen am y canlynol:

- cynnwys tadau sydd â Chyfrifoldeb Rhiant mewn asesiadau a phrosesau cynllunio gofal,
- peidio â derbyn yn llwyr unrhyw naratif a roddir gan un rhiant mewn perthynas ag ymddygiad a chymeriad rhiant 'absennol'
- cymryd camau'n gynnar i ddod o hyd i bawb sy'n dal Cyfrifoldeb Rhiant.

Yn ogystal â hyn, mae hyfforddiant diweddarau wedi'i drefnu i staff ar y gyfraith o ran Cyfrifoldeb Rhiant, ymgysylltu â'r teulu biolegol (yn cynnwys rhieni nad ydynt yn preswyllo yn y cartref a thadau biolegol), a chynllunio gofal.

8.1 Meysydd i'w gwella

Yn achos mwyafrif y cwynion, gall y gwelliannau a wneir fod yn rhai sy'n ymwneud yn benodol iawn â'r defnyddwyr gwasanaethau cysylltiedig. Er hynny, mae enghreifftiau o newidiadau a gyflwynwyd a fydd yn gwella ymarfer neu brosesau ar draws y gwasanaeth. Rhai enghreifftiau yw:

8.1.2 Mae Arweinwyr Ymarfer/Uwch Ymarferwyr wedi cymryd camau i ddelio â chwynion o fewn 24 awr ac mae hyn wedi gwella ymhellach wrth i'r flwyddyn fynd yn ei blaen. Mae'r gwelliant parhaus hwn yn darparu gwasanaeth gwell i'r dinesydd ac yn rhyddhau amser swyddogion gan y byddai'n cymryd mwy o amser i ddelio â chwynion Cam 1.

8.1.3 Cafwyd gostyngiad yn nifer y ceisiadau llwyddiannus am hepgoriadau. Mae'r Tîm Cysylltiadau Cwsmeriaid yn anfon ffurflenni cais ac yn eu cofnodi yn y gronfa ddata a throsglwyddir y rhain i'r Tîm Asesu Ariannol. Trafodir y cais yng nghyfarfod y panel gyda gweithwyr proffesiynol sy'n ymwneud â'r dinesydd er mwyn cael trafodaeth fanwl am ei amgylchiadau a'i anghenion.

8.1.4 Mae'r gostyngiad sylweddol yn nifer y cwynion Cam 2 wedi arbed costau – mae pob ymchwiliad yn costio mwy na £3000. Mae'n bosibl bod y gostyngiad yn nifer y cwynion Cam 2 yn ganlyniad i gynnydd yn nifer y cwynion a gaiff eu cadarnhau'n rhannol lle gall yr achwynydd fod wedi'i fodloni'n rhannol gan yr ateb a gafodd. Mae'n ymddangos bod y ffaith nad ydynt yn mynd ymlaen i Gam 2 yn awgrymu eu bod yn fodlon ar y ffordd y mae eu cwynion wedi'u trafod.

8.2 Meysydd gwan

8.2.1 Agwedd Staff: mae hwn yn faes anodd o ran cwynion gan fod natur yr ymwneud gan y Gwasanaethau Plant yn golygu na fydd rhieni'n hapus o weld amheuan yn cael eu codi am eu gallu fel rhieni. Mae galwadau ffôn ac esboniadau gan arweinwyr ymarfer wedi bod yn fodd i ddatrys nifer o'r materion hyn ond pwysleisir ei bod yn bwysig osgoi unrhyw achosion lle gellir codi amheuan ynghylch agwedd aelodau staff.

8.2.2 Ymateb Staff: Ceir cwynion gan bobl nad yw swyddogion yn dychwelyd eu galwadau, neu eu bod yn ei chael yn anodd iawn cyrraedd rhywun sy'n gallu eu helpu. Mae hwn yn fater sylfaenol o ran gwasanaethu cwsmeriaid. Fe ddylai cwsmer allu ffonio'r Gwasanaethau Cymdeithasol a chyrraedd rhywun sy'n gallu delio â'r mater sydd ganddo. Mae hwn yn faes sydd yn aml yn destun cwynion a beirniadaeth ond mae'n un y gellid rhoi sylw iddo pe byddai systemau'n cael eu cyflwyno i sicrhau bod rhywun ar gael bob amser i gymryd galwadau mewn Gwasanaethau Oedolion a Phlant.

8.2.3 Nid yw staff derbynfeydd yn gallu defnyddio system PARIS ac felly rhaid iddynt drosglwyddo ymholiadau am wasanaethau cymdeithasol yn brydlon, ond gall hyn achosi problemau.

9. Gwerthuso gweithdrefnau

Ar ôl ymchwiliad Cam 2, anfonwyd ffurflenni gwerthuso at yr holl staff a oedd yn gysylltiedig a chyfwelwyd y staff yn rhan o'r ymchwiliad.

Mewn ymateb i'r cwestiynau, cytunodd staff eu bod wedi'u paratoi'n dda ar gyfer y broses ymchwilio ac wedi cael cymorth da wrth ei dilyn gan arweinyddwr tîm, rheolwyr tîm a swyddogion cwynion. Hefyd, gan ystyried natur anodd unrhyw ymchwiliadau a allai godi amheuan ynghylch proffesiynoldeb gweithwyr cymdeithasol, ni chafwyd awgrymiadau ar gyfer gwella'r broses.

Dywedodd un gweithiwr cymdeithasol:

“Rwyf yn teimlo fy bod wedi cael cefnogaeth dda iawn drwy gydol y broses gwyno.”

Mae'r broses gwerthuso yn ein galluogi hefyd i graffu ar berfformiad yr Ymchwilyddwr Annibynnol a chaiff y wybodaeth hon ei throsglwyddo i Grŵp Swyddogion Cwynion Gogledd Cymru – fforwm sy'n cwrdd bob chwarter fel gwesteion i Wasanaethau Cymdeithasol Sir Ddinbych.

10. Estyniadau oherwydd amgylchiadau eithriadol

Ni chafwyd unrhyw estyniadau yn 2017/18.

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y Cyfarfod:	19 Gorffennaf 2018
Swyddog Arweiniol:	Cydlynnydd Craffu
Awdur yr Adroddiad:	Cydlynnydd Craffu
Teitl:	Rhaglen Waith Craffu

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yn cyflwyno drafft rhaglen waith i'r dyfodol y Pwyllgor Craffu Perfformiad i'r aelodau ei hystyried.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen waith i'r dyfodol, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, diwygio neu'n newid ei raglen gwaith i'r dyfodol fel y gwêl yn briodol.

4. Manylion am yr adroddiad.

4.1 Mae Adran 7 o Gyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi cylch gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Craffu. Mae'r Adran hon hefyd yn cynnwys rheolau gweithdrefnau a thrafodaeth ar gyfer cyfarfodydd pwyllgorau.

4.2 Mae'r Cyfansoddiad yn amodi bod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Cyngor baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Drwy adolygu a blaenoriaethu materion mae modd i aelodau sicrhau fod y rhaglen waith yn cyflwyno rhaglen dan arweiniad yr aelodau.

4.3 Arfer sydd wedi'i fabwysiadu yn Sir Ddinbych ers nifer o flynyddoedd yw bod pwyllgorau craffu'n cyfyngu ar nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar, yn ogystal ag adroddiad rhaglen waith y Pwyllgor ei hun. Nod y dull hwn yw hwyluso cael trafodaeth fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.

4.4 Yn y blynyddoedd diweddar mae Llywodraeth Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru wedi tynnu sylw at yr angen i gryfhau rôl craffu ar draws llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys defnyddio craffu fel modd o ymgysylltu â phreswylwyr a

defnyddwyr gwasanaeth. O hyn ymlaen disgwylir i graffu ymgysylltu'n well ac yn amlach â'r cyhoedd gyda golwg ar sicrhau penderfyniadau gwell a fydd yn y pen draw yn arwain at well canlyniadau i ddinasyddion. Bydd Swyddfa Archwilio Cymru yn mesur effeithiolrwydd craffu wrth gyflawni'r disgwyliadau hyn.

- 4.5 Gan ystyried y weledigaeth genedlaethol ar gyfer craffu ac ar yr un pryd ganolbwyntio ar flaenoriaethau lleol, argymhellodd y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) y dylai pwyllgorau craffu'r Cyngor, wrth benderfynu ar eu rhaglenni gwaith, ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:
- arbedion ar y gyllideb;
  - cyflawni amcanion y Cynllun Corfforaethol (gyda phwyslais arbennig ar y modd o'u cyflawni yn ystod cyfnod o galedi ariannol);
  - unrhyw eitemau eraill a gytunwyd gan y Pwyllgor Craffu (neu'r GCIGA) fel blaenoriaeth uchel (yn seiliedig ar y meini prawf profion 'PAPER' - gweler ochr gefn y 'ffurflen gynnis aelodau' yn Atodiad 2) a;
  - Materion brys, materion na ellir eu rhagweld neu faterion â blaenoriaeth uchel

Ffurflenni Cynnig ar gyfer Craffu

- 4.6 Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 uchod, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gofyn i bwyllgorau craffu baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Er mwyn cynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os yw'r swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu'r amser i gael ei drafod ar agenda fusnes y Pwyllgor, mae'n rhaid iddynt wneud cais ffurfiol i'r Pwyllgor i ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn trwy gyflwyno 'ffurflen gynnis' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau posibl y pynciau a awgrymir. Does dim un ffurflen gynnis wedi dod i law oddi wrth swyddog i'w ystyried yn y cyfarfod cyfredol.
- 4.7 Er mwyn gwneud gwell defnydd o amser craffu drwy ganolbwyntio adnoddau pwyllgorau i graffu testunau'n fanwl, gan ychwanegu gwerth drwy'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer preswylwyr, penderfynodd y GCIGC y dylai'r aelodau, yn ogystal â swyddogion, gwblhau 'ffurflenni cynnis ar gyfer craffu' yn amlinellu pam eu bod yn credu y byddai'r testun yn elwa o fewnbwn craffu. Gellir gweld copi o 'ffurflen gynnis' yn Atodiad 2. Mae ochr gefn y ffurflen hon yn cynnwys siart lif sy'n rhestru'r cwestiynau y dylai aelodau eu hystyried wrth baratoi i gynnis eitem ar gyfer craffu, ac y dylai pwyllgorau eu gofyn wrth benderfynu ar addasrwydd testun arfaethedig i'w gynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol craffu. Os, ar ôl cwblhau'r broses hon, y penderfynir nad yw'r testun yn addas i'w graffu'n ffurfiol gan bwyllgor craffu, yna gellir ystyried dulliau eraill o rannu'r wybodaeth neu graffu ar y mater e.e. darparu 'adroddiad gwybodaeth', neu os yw'r mater yn un o natur leol gellir ei ystyried gan y Grŵp Aelodau Ardal (GAA) perthnasol. Ni ddylai unrhyw eitemau gael eu cynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol heb i 'ffurflen gynnis ar gyfer craffu' gael ei chwblhau, ac i'r testun gael ei

gymeradwyo i'w gynnwys ar y rhaglen gan un ai'r Pwyllgor neu'r GCIGC. Mae cymorth ar gael i lenwi'r ffurflenni gan y Cydlynnydd Craffu.

Rhaglen Waith i'r Dyfodol y Cabinet

- 4.8 Wrth benderfynu ar eu rhaglen waith i'r dyfodol mae'n bwysig fod pwyllgorau craffu yn ystyried amserlen rhaglen waith y Cabinet. Ar gyfer y diben hwn, mae rhaglen waith y Cabinet wedi ei chynnwys yn Atodiad 3.

Datblygiad Penderfyniadau'r Pwyllgor

- 4.9 Yn Atodiad 4 mae tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ac yn cynghori aelodau am eu gweithrediad.

5. Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu

Dan drefniadau craffu'r Cyngor mae'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu (GCIGC) yn gweithredu fel pwyllgor cydlynu. Cyfarfu'r Grŵp ar 28 Mehefin 2018. Yn dilyn ystyried nifer o geisiadau i bynciau gael eu cyfeirio at Graffu i edrych arnynt mewn manylder gofynnodd y Grŵp i'r Pwyllgor hwn graffu ar yr y meysydd canlynol:

- Effeithiolrwydd yr Aseidiadau Effaith ar Les – rhestrwyd ar gyfer Ionawr 2019
- Strategaeth Ddrafft ar gyfer Rheoli'r Fflyd – rhestrwyd dros dro ar gyfer Ionawr 2019
- Y Cynllun Teithio Cynaliadwy Drafft – rhestrwyd dros dro ar gyfer Mawrth 2019

Gweler Atodiad 1 am fwy o fanylion. Deilliodd y ddwy eitem ddiwethaf o gais a dderbyniwyd i Graffu ystyried pa mor barod yw'r Cyngor ar gyfer y disgwyliadau fydd arno, ac ar drigolion, yn y dyfodol i wneud llai o ddefnydd o danwydd ffosil. Gan fod y ddau gynllun drafft yma yn y broses o gael eu datblygu ar hyn o bryd fe'u rhestrwyd ar y rhaglen waith i gael eu cyflwyno i'r Pwyllgor yn ei gyfarfodydd ym misoedd Ionawr a Mawrth 2019. Yn ddibynnol ar y cynnydd a wneir gyda'u datblygiad gall dyddiad eu cyflwyniad newid.

6. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd craffu effeithiol yn gymorth i'r Cyngor gynnal y blaenoriaethau corfforaethol yn unol ag anghenion cymunedau a dymuniadau trigolion. Bydd datblygu ac adolygu'r rhaglen waith gydlynol yn barhaus yn cynorthwyo'r Cyngor i ddarparu ei flaenoriaethau corfforaethol, i wella canlyniadau i breswylwyr tra hefyd yn dygymod â thoriadau llym yn y gyllideb.

7. Faint fydd hyn yn costio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Mae'n bosib y bydd yn rhaid i wasanaethau neilltuo amser swyddog i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'r eitemau a nodwyd yn y rhaglen waith a chydag unrhyw gam gweithredu yn dilyn ystyried yr eitemau hynny.

8. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les? Gellir lawrlwytho'r adroddiad Asesiad o Effaith ar Les o'r [wefan](#) a dylai gael ei gynnwys fel atodiad i'r adroddiad hwn

Nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi ei wneud mewn perthynas â phwrpas neu gynnwys yr adroddiad hwn. Ond bydd y Pwyllgor Craffu, drwy ei waith yn craffu darpariaeth gwasanaethau, polisïau, gweithdrefnau ac argymhellion, yn ystyried eu heffaith neu eu heffaith posib ar yr egwyddor o ddatblygu cynaliadwy a'r amcanion o ran lles a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

9. Pa ymgynghori sydd wedi digwydd?

Does dim angen cynnal ymgynghoriad ar yr adroddiad hwn. Fodd bynnag, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth a roir gan y Pwyllgor i'w raglen waith ar gyfer y dyfodol yn gyfystyr ag ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor o ran ei raglen waith.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Nid oes risg wedi ei ganfod o ran y Pwyllgor yn ystyried ei raglen waith. Fodd bynnag, wrth adolygu ei raglen waith yn rheolaidd gall y Pwyllgor sicrhau bod meysydd sy'n peri pryder yn cael eu hystyried a'u craffu arnynt fel y maent yn dod i'r amlwg a bod argymhellion yn cael eu gwneud er mwyn mynd i'r afael â nhw.

11. Grym i wneud Penderfyniad

Mae Adran 7.11 o Gyfansoddiad y Cyngor yn amodi fod y pwyllgorau Craffu a/neu Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffuo yn gyfrifol am osod eu rhaglenni gwaith ac y dylent, pan yn penderfynu ar eu rhaglenni roi ystyriaeth i ddymuniadau yr Aelodau hynny o'r Pwyllgor nad ydynt yn aelodau o'r grŵp gwleidyddol mwyaf ar y Cyngor.

Swyddog Cyswllt:

Cydlynnydd Craffu

Rhif ffôn: (01824) 712554

e-bost: rhian.evans@sirddinbych.gov.uk

Note: Any items entered in italics have not been approved for inclusion at the meeting shown by the Committee. Such reports are listed here for information, pending formal approval.

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
27 September	Cllr. Huw Hilditch-Roberts	1. Provisional External Examinations and Teacher Assessments [Education]	To review the performance of schools and that of looked after children	Scrutiny of performance leading to recommendations for improvement	Karen Evans/Julian Molloy/GwE	July 2017
	Cllr. Mark Young	2. Strategic Equality Plan 2016-2018	To review the Council's performance in delivering its Strategic Equality Plan	Identification of aspects of equality and diversity which require strengthening for incorporation into the Council's plans and strategies	Alan Smith/Nicola Kneale/Carol Evans	March 2018
	Cllr. Julian Thompson-Hill	3. Corporate Risk Register	To consider the latest version of the Council's Corporate Risk Register	Effective monitoring and management of identified risk to reduce risks to residents and the Authority	Alan Smith/Nicola Kneale/Emma Horan	May 2018
	Cllr. Richard Mainon	4. <i>Customer Effort Dashboard</i>	<i>To monitor the progress achieved in relation to developing the Customer Effort Dashboard and the feedback trend from the new telephony system</i>	<i>Improve resident accessibility to the Council's enquiries service, assisting them to easily access required services and consequent improving the customer satisfaction experience of the Council</i>	<i>Liz Grieve/Ffion Angharad</i>	<i>March 2017 (re-arranged February 2018 & May 2018)</i>
29 November	Cllr. Richard Mainon	1. Library Service Standards 2017/18	To detail the Council's performance in delivering library services and the progress made in developing libraries as community hubs	Identification of any slippages in performance or delays in progressing the development of community hubs with a view to recommending solutions in a bid to modernise the Council and improve outcomes for residents	Liz Grieve/Bethan Hughes	February 2018

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
	Cllr. Julian Thompson -Hill	2. Corporate Plan (Q2) 2017/2022	To monitor the Council's progress in delivering the Corporate Plan 2017-22	Ensuring that the Council meets its targets to deliver its Corporate Plan and the Council's services in line with its aspirations and to the satisfaction of local residents	Alan Smith/Nicola Kneale/Heidi Gray	February 2017
	Cllr. Brian Jones	3. National Report on Waste Management in Wales (including: Waste management - <i>waste prevention</i> Waste management - <i>municipal recycling</i> Waste management <i>procurement of infrastructure</i>)	To consider the findings of the Wales Audit Office's (WAO) national study on waste management and the associated recommendations	To consider how Denbighshire will respond to the national recommendations in relation to waste management	Tony Ward/Jim Espley	By SCVCG July 2017 (rescheduled November 2017 & March 2018 as awaiting WAO report)
	Cllr. Richard Mainon	4. Your Voice' complaints performance (Q 2) to include social services complaints and quarterly public opinion/satisfaction information	To scrutinise Services' performance in complying with the Council's complaints. The report to include: (i) a comprehensive explanation on why targets have not been met when dealing with specific complaints, reasons for non-compliance, and measures taken to rectify the failures and to ensure that future complaints will be dealt with within the specified timeframe; (ii) how services encourage feedback and use it to redesign or change the way they deliver services; and	Identification of areas of poor performance with a view to the development of recommendations to address weaknesses.	Kevin Roberts/Ann Lloyd/Phil Gilroy/Liz Grieve	June 2018

Tudalen 149

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			(iii)details of complaints which have been upheld or partially upheld and the lessons learnt from them.			
31 Jan 2019	Cllr. Huw Hilditch Roberts	1. Verified External Examinations and Teacher Assessments [Education]	To review the performance of schools and that of looked after children; and GwE's impact on the educational attainment of the County's pupils. The report to incorporate GwE's Annual report and information on the 5 year trend in relation to educational attainment in Denbighshire	Scrutiny of performance leading to recommendations for improvement	Karen Evans/Julian Molloy/GwE	July 2017
	Potential to invite Public Health Wales	2. The effectiveness of Well-being Impact Assessments (WIA)	To consider an approach towards evaluating the effectiveness of the Council's WIAs	To an agree an approach to be used across the Council for evaluating and challenging WIAs, which will should realise better, more holistic, decision making	Emma Horan	By SCVCG June 2018
	Cllr. Brian Jones	3. <i>Draft Fleet Management Strategy (provisional scheduling – timing may change)</i>	<i>To consider the new draft fleet management strategy (including an evaluation of the use of potential alternative fuel sources to run the fleet)</i>	<i>To provide observations and recommendations on the strategy that will support the delivery of the corporate priority relating to the environment by reducing CO2 emissions from the Council's own vehicle fleet and the realisation of financial efficiencies</i>	Tony Ward	By SCVCG June 2018
21 March	Cllr. Brian Jones	1. <i>Draft Sustainable Travel Plan (provisional scheduling – timing may change)</i>	<i>To consider the draft sustainable travel plan (including the Council's role in facilitating the locating of vehicle charging points across the</i>	<i>To provide observations and recommendations that will support the delivery of the corporate priorities relating to</i>	Emlyn Jones/Mike Jones	By SCVCG June 2018

Tudalen 150

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
				<i>county, its work with other local authorities and stakeholders with respect of their availability and in relation to other potential alternative travel modes, and in supporting the community to switch to sustainable fuels)</i>	<i>the environment and connected communities by reducing CO2 emissions and improving travel connectivity</i>		
	Cllr. Bobby Feeley	2.	<i>Dolwen Residential Care Home</i>	<i>To consider the Task and Finish Group's recommendations relating to the future provision of services at Dolwen Residential Care Home, Denbigh</i>	<i>Pre-decision scrutiny of the task and finish group's findings and the formulation of recommendations for presentation to Cabinet with respect of the future provision of services at Dolwen with a view to ensuring that everyone is supported to live in homes that meet their needs and are able to live independent and resilient lives</i>	<i>Task and Finish Group/Phil Gilroy/Katie Newe</i>	<i>July 2018</i>
2 May	Cllr. Julian Thompson -Hill	1.	Corporate Risk Register	To consider the latest version of the Council's Corporate Risk Register	Effective monitoring and management of identified risk to reduce risks to residents and the Authority	Alan Smith/Nicola Kneale/Emma Horan	May 2018
	Cllr. Richard Mainon	2.	Your Voice' complaints performance (Q 4) to include social services complaints and quarterly public opinion/satisfaction information	To scrutinise Services' performance in complying with the Council's complaints. The report to include: (i) a comprehensive explanation on why targets have not been met when dealing with specific complaints, reasons for non-compliance, and measures taken to rectify the failures and to ensure that future	Identification of areas of poor performance with a view to the development of recommendations to address weaknesses.	Kevin Roberts/Ann Lloyd/Phil Gilroy/Liz Grieve	June 2018

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			complaints will be dealt with within the specified timeframe; (ii) how services encourage feedback and use it to redesign or change the way they deliver services; and (iii) details of complaints which have been upheld or partially upheld and the lessons learnt from them.			
13 June	Cllr. Bobby Feeley	1. Draft Director of Social Services Annual Report for 2018/19	To scrutinise the content of the draft annual report to ensure it provides a fair and clear evaluation of performance in 2018/19 and clearly articulates future plans	Identification of any specific performance issues which require further scrutiny by the committee in future	Nicola Stubbins	May 2018)
18 July	Cllr. Julian Thompson -Hill	1. Corporate Plan (Q4) 2017/2022	To monitor the Council's progress in delivering the Corporate Plan 2017-22	Ensuring that the Council meets its targets to deliver its Corporate Plan and the Council's services in line with its aspirations and to the satisfaction of local residents	Alan Smith/Nicola Kneale/Heidi Gray	May 2018
26 Sept	Cllr. Huw Hilditch-Roberts	1. Provisional External Examinations and Teacher Assessments [Education]	To review the performance of schools and that of looked after children	Scrutiny of performance leading to recommendations for improvement	Karen Evans/Julian Molloy/GwE	May 2018
	Cllr. Bobby Feeley	Hafan Deg, Rhyl (12 months following the commencement of the contract)	To monitor the effectiveness of the transfer of the facility and services to an external provider and the impact of the transfer on services-users, staff, local residents and the local community (including lessons learnt from the process)	To evaluate the impact of the transfer of the facility and services on all stakeholders and to assess whether the services provided at Hafan Deg are in line with the contract specification, support the Council's vision for adult social care and the	Phil Gilroy/Katie Newe	March 2018

Tudalen 152

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
					five ways to well-being and the requirements of the Social Services and Well-being (Wales) Act 2014		
28 Nov	Cllr. Julian Thompson -Hill	1.	Corporate Risk Register	To consider the latest version of the Council's Corporate Risk Register	Effective monitoring and management of identified risk to reduce risks to residents and the Authority	Alan Smith/Nicola Kneale/Emma Horan	May 2018
	Cllr. Julian Thompson -Hill	2.	Corporate Plan (Q2) 2017/2022	To monitor the Council's progress in delivering the Corporate Plan 2017-22	Ensuring that the Council meets its targets to deliver its Corporate Plan and the Council's services in line with its aspirations and to the satisfaction of local residents	Alan Smith/Nicola Kneale/Heidi Gray	February 2017

Future Issues

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
<i>School Improvement Plans</i> [Education]	<i>To discuss with representatives of particular schools their progress in achieving their improvement plans</i>	<i>Provision of support to the schools to ensure they deliver their plans and improve outcomes for their pupils and the school as a whole</i>	<i>Karen Evans/Julian Molloy</i>	<i>February 2018</i>
Implementation of the Donaldson Report 'Successful Futures' – Independent Review of Curriculum and Assessment Arrangements in Wales [Education] Dependent upon the legislative timetable	To consider and monitor the plans to implement the agreed measures adopted by WG following the consultation on the review's findings	Better outcomes for learners to equip them with jobs market skills	Karen Evans	April 2015

Information/Consultation Reports

Date	Item (description / title)	Purpose of report	Author	Date Entered
September 2018	Data on School Exclusions in Denbighshire	To detail the number of fixed-term (under and over 5 days) and permanent exclusions from the county's schools for the years 2014/15; 2015/16 and 2016/17. The information to include the numbers per individual school in the county and the reasons for excluding pupils	Karen Evans/Julian Molloy	April 2018
September 2018 & March 2019 [Information]	Corporate Plan 2017/22 (Q1) 2018/19 & Corporate Plan 2017/22 Q3 2018/19 To monitor the Council's progress in delivering the Corporate Plan	Ensuring that the Council meets its targets and delivers its Corporate Plan and the Council's services in line with its aspirations and to the satisfaction of local residents	Alan Smith/Nicola Kneale/Heidi Gray	June 2017
September 2018 & March 2019 [Information]	Your Voice' complaints performance (Q1) & (Q3) to include social services complaints and quarterly public opinion/satisfaction information	To scrutinise Services' performance in complying with the Council's complaints and identify areas of poor performance with a view to the development of recommendations to address weaknesses. The report to include: (i) a comprehensive explanation on why targets have not been met when dealing with specific complaints, reasons for non-compliance, and measures taken to rectify the failures and to ensure that future complaints will be dealt with within the specified timeframe; (ii) how services encourage feedback and use it to redesign or change the way they deliver services; and (iii) details of complaints which have been upheld or partially upheld and the lessons learnt from them.	Kevin Roberts/Ann Lloyd/Phil Gilroy/Liz Grieve	June 2018
November 2018	Impact of the Suspension of the 'Right to Buy' Scheme	To evaluate the impact and effectiveness of the suspension of the 'Right to Buy' Scheme on the availability of properties within the Authority's housing stock and evaluate whether this has improved capacity within the Council's housing stock to increase availability to meet local need	Jamie Groves/Geoff Davies	July 2017 (deferred May 2018)

		and improve residents lives through the availability of high quality housing		

Note for officers – Committee Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
27 September	13 September	29 November	15 November	31 January 2019	17 January 2019

Performance Scrutiny Work Programme.doc
 Updated 09/07/2018 RhE

Ffurflen Gynnig ar gyfer Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol Craffu	
ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	
AMSERLEN I'W HYSTYRIED	
TESTUN	
Beth sydd angen ei graffu arno (a pham)?	
Ydi'r mater yn un o bwys i drigolion/busnesau lleol?	YDI/NAC YDI
Ydi craffu yn gallu dylanwadu ar bethau a'u newid? (Os 'ydi' nodwch sut rydych chi'n meddwl y gall craffu ddylanwadu neu newid pethau)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn ymwneud â gwasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn effeithio ar nifer fawr o drigolion neu ardal fawr o'r Sir? (Os 'ydi', rhowch syniad o faint y grŵp neu'r ardal yr effeithir arni)	YDI/NAC YDI
Ydi'r mater yn gysylltiedig â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor? (Os 'ydi' nodwch pa flaenoriaethau)	YDI/NAC YDI
Hyd y gwyddoch, oes yna rywun arall yn edrych ar y mater hwn? (Os 'oes', nodwch pwy sy'n edrych arno)	OES/NAC OES
Os derbynnir y testun ar gyfer craffu, pwy fyddai arnoch chi eisiau eu gwahodd e.e. Aelod Arweiniol, swyddogion, arbenigwyr allanol, defnyddwyr y gwasanaeth?	
Enw'r Cynghorydd/Aelod Cyfetholedig	
Dyddiad	

Ystyried addasrwydd pwnc ar gyfer craffu

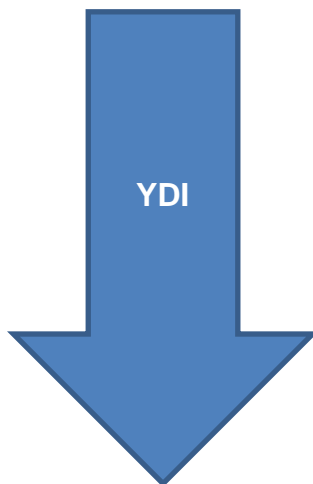
Ffurflen Gynnig / Cais a dderbyniwyd

(dylid rhoi ystyriaeth ofalus i'r rhesymau dros wneud cais)

Ydi o'n bodloni'r gofynion canlynol?

- **Diddordeb Cyhoeddus** – ydi'r mater o bwys i drigolion?
- **Effaith**– fedr craffu yn gael effaith ar bethau a'u newid?
- **Perfformiad** – ydi o'n wasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?
- **Graddfa** – ydi o'n effeithio ar nifer o drigolion neu ardal ddaearyddol fawr?
- **Ailadrodd** – ydi'r mater yn destun craffu/ymchwiliad gan berson neu gorff arall?

Dim gweithredu pellach gan y Pwyllgor Craffu. Gellir ei gyfeirio at gorff arall neu ofyn am adroddiad er gwybodaeth.

- Penderfynu ar y canlyniadau a ddymunir
- Penderfynu ar gwmpas a swmp y gwaith craffu sydd ei angen a'r dull mwyaf priodol o graffu (h.y. adroddiad pwyllgor, ymchwiliad grŵp tasg a gorffen neu aelod cyswllt ac ati)
- Os penderfynir sefydlu grŵp tasg a gorffen, dylid penderfynu ar amserlen yr ymchwiliad, pwy fydd yn rhan o'r ymchwiliad, beth yw'r gofynion ymchwilio, a oes angen cyngor arbenigol a thystion, a beth yw'r trefniadau adrodd ac ati.

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
31 July	1	Contract Variation for DCC Household Waste Recycling Centres	To request Cabinet approval for a contract variation for DCC Household Waste Recycling Centres	Yes	Councillor Brian Jones / Tony Ward / Tara Dumas
	2	Employment Policies	To consider a number of employment policies for approval	Yes	Councillor Mark Young / Catrin Roberts, Andrea Malam
	3	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	4	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
25 Sept	1	Implementation of Welsh Government free childcare offer in Denbighshire	To consider the proposed implementation of the Welsh Government free childcare offer in Denbighshire	Tbc	Cllr Huw Hilditch-Roberts / James Wood / Karen Evans
	2	Future provision of environmental crime enforcement functions	To consider an options appraisal with recommendations for the future provision of environmental crime	Yes	Councillor Tony Thomas / Emlyn Jones

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
			enforcement within the county		
	3	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	4	Business Improvement Districts	To inform members of progress made on developing Business Improvement Districts and to make a recommendation in respect of the Business Plan	Tbc	Councillor Hugh Evans / Mike Horrocks
	5	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
30 Oct	1	Collaborative Procurement Unit	To consider an extension of the collaborative arrangements with Flintshire County Council	Yes	Councillor Julian Thompson-Hill / Lisa Jones / Helen Makin
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
20 Nov	1	Corporate Plan 2017-2022 (Q2)	To review progress against the performance management framework	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Nicola Kneale
	2	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator
18 Dec	1	Finance Report	To update Cabinet on the current financial position of the Council	Tbc	Councillor Julian Thompson-Hill / Richard Weigh
	2	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Scrutiny Coordinator

Tudalen 159

Note for officers – Cabinet Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
<i>July</i>	17 July	<i>September</i>	11 September	<i>October</i>	16 October

Cabinet Forward Work Plan

Updated 28/06/18 - SP

Cabinet Forward Work Programme.doc

Progress with Committee Resolutions

Date of Meeting	Item number and title	Resolution	Progress
7 June 2018	6. USE OF KINGDOM SECURITY LTD. FOR THE ENFORCMENT OF ENVIRONMENTAL CRIME	<u>Resolved:</u> - subject to the above actions being progressed, that Cabinet in due course receive an options appraisal with recommendations for the future provision of enforcement services for environmental crime	An options appraisal with recommendations for the future provision of environmental crime enforcement is scheduled to be presented to Cabinet at its meeting on 25 September 2018 (see Appendix 3)
	7. 'YOUR VOICE' COMPLAINTS PERFORMANCE (Q4)	<u>Resolved:</u> - subject to the above observations to recommend that in future (i) Quarter 1 and Quarter 3 'Your Voice' performance reports be presented to the Committee as 'Information Reports'; and (ii) Quarter 2 and 4 'Your Voice' performance reports be formally presented to the Committee at a meeting, unless any concerns in relation to performance in complying with the complaints procedures or the types of complaints received necessitates the presentation of a report to the Committee to highlight concerns.	See Appendix 1 – Information Reports scheduled for circulation during September 2018 and March 2019, with reports being presented to the Committee at its meetings on 29 November 2018 and 2 May 2019

	8. SCRUTINY WORK PROGRAMME	<u>Resolved:</u> - <i>subject to the above observations –</i> <i>(i) to confirm its forward work programme;</i> <i>and</i> <i>(ii) that Councillor Ellie Chard serve as the</i> <i>Committee’s representative on the</i> <i>Education and Children’s Services Service</i> <i>Challenge Group and Councillor Martyn</i> <i>Holland serve as its representative on the</i> <i>Finance Service’s Service Challenge</i> <i>Group</i>	Relevant officers notified of the Committee’s change in representatives on the Service Challenge Groups

Yn rhinwedd Paragraff(au) 14 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Yn rhinwedd Paragraff(au) 14 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Yn rhinwedd Paragraff(au) 14 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag